

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΟΥ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΑ
ΚΑΙ
ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΤΟΜΟΣ ΕΚΤΟΣ

ΑΘΗΝΑ 2000

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.
Χ. Γ. ΠΑΤΡΙΝΕΛΗ, Τὸ σχέδιο ἀντιτουρκικῆς ἐκστρατείας τοῦ μητροπολίτη Τιμοθέου (1572) καὶ ἄλλα σχετικὰ κείμενα	9-35
ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Ζ. ΣΟΦΙΑΝΟΥ, Διήγησις Βεφᾶ καὶ Μιχρῆς. Ἀ- ωνύμου ἀνέκδοτο στιχούργημα ΙΖ' αἰ.	37-110
ΟΛΓΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΠΟΥΛΟΥ, Ἡ ἑλληνικὴ μονὴ Ἁγίου Νικολάου στὴ Μόσχα. Στοιχεῖα ἀπὸ τὴν ἱστορίαν τῶν ἑλληνορωσικῶν σχέσεων στὸ δεύτερο μισὸ τοῦ 17ου αἰῶνα	111-154
ΕΛΕΝΗΣ ΑΓΓΕΛΟΜΑΤΗ-ΤΣΟΥΓΚΑΡΑΚΗ, Ἑλληνικὰ περιηγητικὰ κείμενα (16ος-19ος αἰ.)	155-180
ΠΗΝΕΛΟΠΗΣ ΣΤΑΘΗ, Χρυσάνθου Νοταρᾶ <i>Προθεωρία εἰς τοὺς Νόμους</i>	181-278
ΚΩΣΤΑ ΛΑΠΠΑ, Οἱ <i>Νύχτες</i> τοῦ Γιούγκ. Μία μεταφραστικὴ ἀπό- πειρα τοῦ Κων. Τζιγαρᾶ (1819-1820)	279-304
ΡΟΔΗΣ ΣΤΑΜΟΥΛΗ, Πολιτικὲς κινητοποιήσεις τῶν Πρεβεζάνων μετὰ τὸν «χαλασμό» (1798-1801)	305-398
ΓΙΩΡΓΟΥ ΑΡΑΜΠΑΤΖΗ, Δέσποινα Ἀλήθεια. Ὁ ποιητὴς Λεο- νάρδος Ντελλαπόρτας (ΙΔ'-ΙΕ' αἰ.) καὶ ἡ ἀρχαία ἑλληνικὴ παι- δεύεισιν ἐν Κρήτῃ	399-404
ABSTRACTS-RÉSUMÉS	405-409
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ	411-433

άννης Βηλαράς στο ποίημά του «Ο ήλιος βασιλεύει...», όπου μιμούμενος τόν Σακελλάριο φτάνει σε μια πιδ σφιχτή και λυρική σύνθεση⁶⁶.

Πρόκειται για δείγματα μιᾶς ρομαντικής ευαισθησίας που είχε εισδύσει στην ελληνική λογοτεχνία αλλά και σε άλλες εκδηλώσεις τῆς πνευματικῆς και κοινωνικῆς ζωῆς και που θα βρεῖ ἀργότερα τὴν ὑψηλότερη ποιητικὴ τῆς ἔκφραση στις ᾠδὲς τοῦ Ἀνδρέα Κάλβου και μάλιστα στην ᾠδὴ «Εἰς θάνατον», μέσα στην ὁποία ὁ Γιώργος Σεφέρης εἶδε νὰ διαγράφεται ἡ ἀτμόσφαιρα μιᾶς Νύχτας τοῦ Γιούγκ⁶⁷.

66. Κ. Θ. ΔΗΜΑΡΑ, *Ἑλληνικὸς Ρομαντισμὸς*, ὅ.π., σ. 16-18. Πβ. ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ, *Ἱστορία τῆς Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας*, ὅ.π., σ. 188-189.

67. ΓΙΩΡΓΟΥ ΣΕΦΕΡΗ, *Δοκιμές*, τ. Α', Ἀθήνα, Ἰκαρος, 1974, σ. 60. Βλ. και Κ. Θ. ΔΗΜΑΡΑ, *Ἑλληνικὸς Ρομαντισμὸς*, ὅ.π., σ. 18, 105.

ΡΟΔΗ ΣΤΑΜΟΥΛΗ

ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΠΡΕΒΕΖΑΝΩΝ ΜΕΤΑ ΤΟΝ «ΧΑΛΑΣΜΟ» (1798-1801)

Εἶναι γνωστὸ ὅτι ὁ πληθυσμὸς τῶν ἐκατέρωθεν τοῦ Ἰονίου πρώην βενετικῶν κτήσεις, που περιέρχονται στην κυριαρχία τῶν δημοκρατικῶν Γάλλων τὸν Ἰούνιο τοῦ 1797 και καταλαμβάνονται διαδοχικὰ ἀπὸ τις ἀρχὲς Ὀκτωβρίου τοῦ 1798 εἴτε ἀπὸ τὸν Ἀλῆ πασὰ (Βουθρωτό, Πρέβεζα, Βόνιτσα) εἴτε ἀπὸ τὸν ρωσοτουρκικὸ στόλο (νησιὰ τοῦ Ἰονίου), διαβλέπει μὲ ἀπέχθεια τὴν ὀριστικὴ ἀπόσχιση τῶν πόλεων τῆς ἡπειρωτικῆς και ἀκαρνανικῆς παραλίας ἀπὸ τὰ νησιὰ και ἐκδηλώνει πρὸς τις εὐρωπαϊκὲς δυνάμεις και τὸν σουλτάνο τὴν ἐπιθυμία του νὰ διατηρηθοῦν οἱ περιοχὲς αὐτὲς ὑπὸ ἐνιαία ἐπικράτεια. Ἄλλωστε τόσο ὁ ρώσος ἀντιναύαρχος Οὐσακὼφ μὲ προκήρυξή του ὅσο και ὁ πατριάρχης μὲ ἐγκύκλιό του ὑποκινούμενη ἀπὸ τὴν Πύλη εἶχαν καλέσει τοὺς κατοίκους τῶν γαλλοκρατούμενων περιοχῶν τοῦ Ἰονίου νὰ συνεργαστοῦν μὲ τὸν ρωσοτουρκικὸ στόλο στην ἐκδίωξη τῶν Γάλλων μὲ ἀντάλλαγμα τὴν ἐλεύθερη ἐπιλογή τοῦ μελλοντικοῦ τους πολιτεύματος¹. Ὡστόσο μὲ τὴ ρωσοτουρκικὴ συνθήκη τῆς Κων-

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΑΛ: Ἀρχεῖο Λουρόπουλου.

ΑΜΠ: Ἀρχεῖο Ἱερᾶς Μητροπόλεως Νικοπόλεως και Πρεβέζης.

ΑΝΑ: ΓΑΚ / Ἀρχεῖα Νομοῦ Λευκάδας.

Οἱ ἡμερομηνίες ἀναφέρονται ἐδῶ σύμφωνα μὲ τὸ Ἰουλιανὸ ἡμερολόγιο, καθὼς ἀπαντοῦν στὰ ἔγγραφα τῶν πηγῶν. Οἱ παραπομπὲς στοὺς κώδικες τοῦ ΑΜΠ ἀκολουθοῦν τὴν ταξινόμηση Βιτάλη (1979)· εἰδικὰ γιὰ τοὺς κώδικες ὑπ' ἀριθ. 155, 19 και 20 (ταξιν. Βιτάλη) χρησιμοποιοῦνται ἐδῶ ἀντίστοιχα οἱ ἀριθμοὶ 156, 20 και 21, μὲ τοὺς ὁποίους οἱ κώδικες αὐτοὶ ἐντοπίστηκαν στὸ Ἀρχεῖο ὁ μὲν πρῶτος τὸν Ἰούνιο τοῦ 1982 και οἱ ἄλλοι δύο τὸν Νοέμβριο τοῦ 1992. Στὰ παραθέματα που χρησιμοποιοῦνται μέσα στὸ κείμενο τῆς ἐργασίας ἡ στίς ὑποσημειώσεις ἔχουν ἀποκατασταθεῖ ἡ ὀρθογραφία και ἡ στίξη.

1. Ἐλάχιστα γνωστὴ, πιθανῶς ἐπειδὴ εἶχε μικρὴ κυκλοφορία ἢ ἀπήχηση, εἶναι ἡ προκήρυξη που τυπώθηκε ἐκ μέρους τῆς Ἀγγλίας, τρίτου μέλους τῆς συμμαχίας. Μὲ τὴν προκήρυξη αὐτὴ ὁ Νέλσον προέτρεπε τοὺς κατοίκους τῶν γαλλοκρατούμενων περιοχῶν τοῦ Ἰονίου νὰ ὑψώσουν τὴν ἀγγλικὴ σημαία και ὑποσχόταν τὴ συνδρομὴ τοῦ ἀγγλικοῦ στόλου στην ἐκδίωξη τῶν Γάλλων. Οἱ κάτοικοι θὰ ἔπρεπε νὰ ἀναλάβουν τὴν τροφοδοσία τῶν ἀγγλικῶν πληρωμάτων κατὰ τὴ διάρεια τῶν ἐπιχειρήσεων και νὰ παραδώσουν στὸν ἀγγλικὸ

σταντινούπολης (21 Μαρτίου 1800) τὰ νησιά ἀνακηρύσσονται αυτόνομο κράτος υπό τὴν ἐπικυριαρχία τοῦ σουλτάνου καὶ τὴν ἐγγύηση τοῦ τσάρου, ἐνῶ οἱ πόλεις τῆς ἀπέναντι στεριάς (Βουθρωτό, Πάργα, Πρέβεζα καὶ Βόνιτσα) ἐνσωματώνονται στὴν Ὄθωμανικὴ αὐτοκρατορία υπό προνομιακὸ καθεστῶς.

Εἶναι ἀκόμη γνωστὸ ὅτι στὶς διαπραγματεύσεις γιὰ τὴ ρύθμιση τοῦ νέου πολιτεύματος τῆς Ἑπτανήσου, πὺ διεξάγονται στὴν Κωνσταντινούπολη, συμμετέχει ἐπτανησιακὴ ἀντιπροσωπεία, καὶ ὅτι ὁ Ἄγγελος Ὀριος, πὺ συμμετέχει στὴν ἀντιπροσωπεία αὐτὴ ὡς ἐκπρόσωπος τῶν Λευκαδίων, εἶναι ἔνθερος ὑποστηρικτῆς τῆς ἐπανένωσης τῶν νησιῶν μὲ τὰ ἐπὶ Βενετοκρατίας ἐξαρτήματά τους στὴν Ἠπειρο καὶ τὴν Ἀκαρνανία. Ἀναφέρεται μάλιστα ὅτι ὁ Ὀριος ἐνεργεῖ ὄχι μόνον ὡς πληρεξούσιος τῶν Λευκαδίων ἀλλὰ καὶ τῶν Πρεβεζάνων καὶ τῶν Βονιτσιάνων².

Στὰ ὑπομνήματα πὺ ἡ ἀντιπροσωπεία ὑποβάλλει πρὸς τὸν εἰς ἐφέντη καὶ πρὸς τοὺς πρέσβεις τῶν εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων τὸ φθινόπωρο τοῦ 1799, παράλληλα μὲ τὴν ἀναγνώριση τῆς πολιτείας τῶν νησιῶν ὡς ὁμόσπονδου, ἐλεύθερου καὶ ἀνεξάρτητου κράτους ζητεῖται ἡ ἐκκένωση τῆς Πρέβεζας, τῆς Βόνιτσας καὶ τοῦ Βουθρωτοῦ ἀπὸ τὸν Ἀλῆ πασά, ἡ ἀποζημίωση τῶν κατοίκων καὶ τῶν γαιοκτημόνων τῶν περιοχῶν αὐτῶν ἀλλὰ καὶ τῆς Πάργας γιὰ τὶς καταστροφές πὺ ὑπέστησαν οἱ περιουσίες τους ἀπὸ τὰ ἀλβανικὰ στρατεύματα καί, ἐπίσης, ἡ ἐπιστροφή τῶν συνόρων στὴν ἐπὶ Βενετοκρατίας κατὰ ξηρὰ καὶ θάλασσα διαχωριστικὴ γραμμὴ³.

Μνημονεύεται ἀκόμη στὴ βιβλιογραφία μία ἀναφορὰ τῶν πρώην βενετῶν ὑπηκόων τῆς στεριάς, ἐπομένως καὶ τῶν Πρεβεζάνων, ἡ ὁποία ἐπισυνάπτεται ὅτὸ ὑπόμνημα τῆς ἐπτανησιακῆς ἀντιπροσωπείας πρὸς τοὺς εὐρωπαϊκοὺς πρέσβεις. Στὸ ἔγγραφο αὐτὸ οἱ κάτοικοι ἐξιστοροῦν τὶς κακουργίες τοῦ Ἀλῆ ἐναντίον τους καὶ ζητοῦν τὴ διοικητικὴ ἐπανένωση τῶν περιοχῶν τους μὲ τὰ νησιά

στόλο τὰ γαλλικὰ ἐμπορικὰ καὶ πολεμικὰ πλοῖα, ἐμπορεύματα καὶ ἐφόδια. Τὰ ἀνταλλάγματα πὺ προσέφερε ὁ Νέλσον ἦταν ἡ μὴ ἐπιβολὴ (νέων;) φόρων καὶ ἡ προστασία ἀπὸ τοὺς «στενοὺς γειτόνους», δηλαδὴ ἀπὸ τὸν Ἀλῆ πασά. Ὁ Νέλσον ὑπογράφει τὴν προκήρυξη αὐτὴ στὴ Νεάπολη τῆς Ἰταλίας στὶς 9 Ὀκτ. 1798, βλ. ΝΑΚΗ ΠΙΕΡΡΗ, «Ἀνέκδοτος προκήρυξις τοῦ Νέλσονος πρὸς τοὺς Ἑπτανήσιους», *Ἑλληνικά*, τ. 5 (1932), σ. 421-424.

2. ΓΕΡΑΣΙΜΟΥ Ε. ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗ, *Ἱστορία τῶν Ἰονίων νήσων ἀρχομένη τῷ 1797 καὶ λήγουσα τῷ 1815*, Ἀθήνα 1889 [ἀνατύπωση Δ. Ν. Καραβία, Ἀθήνα 1984], τ. Α', σ. 343. ΚΩΝΣΤ. Γ. ΜΑΧΑΪΡΑ, *Πολιτικὴ καὶ διπλωματικὴ ἱστορία τῆς Λευκάδος (1797-1810)*, Ἀθήνα 1954, τ. Α', σ. 233 σημ. 1.

3. ERMANNIO LUNZI, *Della Repubblica Settinsulare*, Μπολόνια 1863, σ. 14-16. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ ΧΙΩΤΟΥ, *Σειρᾶς ἱστορικῶν ἀπομνημονευμάτων τ. Γ'*, Κέρκυρα 1863 [ἀνατύπωση Δ. Ν. Καραβία, Ἀθήνα 1979], σ. 739-741. ΓΕΡ. ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗ, *δ.π.*, σ. 280, 281-282, 306-307. ΚΩΝΣΤ. ΜΑΧΑΪΡΑ, *δ.π.*, σ. 223.

τοῦ Ἰονίου⁴. Καὶ ἀναφέρεται ὅτι ἡ Πάργα, ἡ Πρέβεζα καὶ ἡ Βόνιτσα ἀποστέλλουν στὴν Κωνσταντινούπολη τριμελῆ ἐπιτροπὴ τὸ 1800, «ὄτε ἀπεφασίσθη ἡ διοργάνωσις τῆς θεσμοθεσίας» τῆς προνομιακῆς περιφέρειας⁵. Ἄν ὠστόσο ἐρμηνεύουμε σωστὰ τὸ προηγούμενο παράθεμα, ἡ ἀποστολὴ αὐτὴ πραγματοποιεῖται μετὰ τὴ συνθήκη τῆς Κωνσταντινούπολης, ὅταν πλέον πρέπει νὰ γίνῃ λόγος γιὰ τὸ ἐσωτερικὸ πολίτευμα τῶν νέων ὀθωμανικῶν κτήσεων, ζήτημα πὺ ρυθμίζεται τελικὰ μὲ τὸ σύνταγμα ἢ συνθήκη τῆς Πρέβεζας (25 Δεκ. 1800)⁶.

Ἡ μνεῖα τοῦ ἐγγράφου πὺ ὑποβλήθηκε πρὸς τοὺς εὐρωπαϊκοὺς πρέσβεις τὸ φθινόπωρο τοῦ 1799 ἦταν μέχρι στιγμῆς τὸ μόνον ἀμυδρὸ καὶ μᾶλλον λησμονημένο ἔχνος μιᾶς κίνησης ἐκ μέρους τῶν ἴδιων τῶν Πρεβεζάνων γιὰ νὰ ὀρίσουν τὸ μέλλον τους· ὅσων τουλάχιστον Πρεβεζάνων διαφεύγουν τὴ σφαγὴ καὶ τὴν αἰχμαλωσία ἐγκαταλείποντας τὴν πατρίδα τους κατὰ τὶς παραμονές τῆς φονικῆς ἤττας τῶν δημοκρατικῶν Γάλλων στὴ Νικόπολη καὶ τῆς ἐπακόλουθης καταστροφικῆς κατάληψης («χαλασμοῦ») τῆς Πρέβεζας ἀπὸ τὰ στρατεύματα τοῦ Ἀλῆ (12 Ὀκτ. 1798). Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ καταφεύγουν στὰ γειτονικὰ νησιά καὶ κυρίως στὴ Λευκάδα. Πολὺ διστακτικὰ ἀρχίζουν νὰ ἐπαναπατρίζονται μετὰ τὴν ἀφίξη τοῦ βοεβόδα Ἀβδουλάχ στὴν Πρέβεζα, ἡ ὁποία χρονολογεῖται περὶ τὰ τέλη Ἰουλίου ἢ τὶς ἀρχές Αὐγούστου 1800)⁷.

Ἡ ἄγνωστη ἀλλὰ καὶ ἀκαρπὴ πολιτικὴ ἐνεργοποίηση τῶν Πρεβεζάνων μετὰ τὸν «χαλασμό» ἀναδύεται τώρα ἀποσπασματικὰ μέσα ἀπὸ ὀρισμένα ἔγγραφα πὺ ἐντοπίστηκαν στὰ Ἀρχεῖα Νομοῦ Λευκάδας κατὰ τὴ διάρκεια ἐρευνητικῆς ἀποστολῆς τοῦ ΚΕΜΝΕ (Νοέμβριος - Δεκέμβριος 1994) καὶ πὺ ὑποκινοῦν σὲ περαιτέρω διερευνήσεις. Ἐπιγραμματικὴ ἀναφορὰ στὸ περιεχόμενο ὀρισμένων ἀπὸ τὰ ἔγγραφα αὐτὰ ἔχει ἤδη γίνῃ μὲ ἄλλη ἀφορμὴ⁸. Πρόκειται γιὰ τέσσερις συλλογικὲς ἐπιτροπικῆς τῶν προσφύγων, μία ἀπὸδείξει παράδοσης χρεωστικῶν ἐγγράφου καὶ μία ἀναφορὰ τῆς τοπικῆς κυβέρνησης τῆς Λευκάδας πρὸς τὴν κεντρικὴ ἐπτανησιακὴ κυβέρνηση. Τὰ ἔγγραφα αὐτὰ χρονολογοῦνται ἀπὸ τὸν Νοέμβριο τοῦ 1798 ἕως τὸν Νοέμβριο τοῦ 1799 καὶ δημοσιεύονται ἐδῶ

4. ERM. LUNZI, *δ.π.*, σ. 16. ΠΑΝ. ΧΙΩΤΟΥ, *δ.π.*, σ. 741. ΓΕΡ. ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗ, *δ.π.*, σ. 282.

5. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ ΑΡΑΒΑΝΤΙΝΟΥ, *Περιγραφή τῆς Ἠπείρου*, Εἰσαγωγή Κ. Θ. Δημαρᾶ, ἐπιμέλεια-εὑρετήριο Ἐλευθερίας Ι. Νικολαΐδου, Ἰωάννινα 1984, μέρος Γ', σ. 336.

6. Γιὰ τὸ κείμενο αὐτὸ βλ. ΡΟΔΗΣ ΣΤΑΜΟΥΛΗ, «Ἡ συνθήκη τῆς Πρέβεζας (25 Δεκ. 1800) καὶ ἡ ἀπήχησή της στὰ 1828», *Μεσαιωνικὰ καὶ Νέα Ἑλληνικά*, τ. 5 (1996), σ. 403-454, ὅπου καὶ ἡ προηγούμενη βιβλιογραφία.

7. Στὶς 25 Ἰουλ. ἡ κυβέρνηση τῆς Λευκάδας ἐνημερώνει τὴν κεντρικὴ κυβέρνηση τῆς Ἑπτανήσου γιὰ τὴν ἀφίξη τοῦ Ἀβδουλάχ ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολη καὶ γιὰ τὴν ὀλιγοήμερη στάθμευσή του στὴν Ἁγία Μαύρα, βλ. ΑΝΑ, 1800 Amministrazione governativa provvisoria di Santa Maura. Libro registro lettere diverse terzo (30/3/1800 - 6/9/1800) [ἰ: ταξινόμηση Αἰκατερίνης Μπαντιᾶ ἀριθ. 98], 25 Ἰουλ. 1800, φ. 70ν.

8. Βλ. Ρ. ΣΤΑΜΟΥΛΗ, «Ἡ συνθήκη»..., *δ.π.*, σ. 413 σημ. 25.

in extenso⁹. Παράλληλα, σποραδικές αλλά συχνά υπαινικτικές ειδήσεις από την αλληλογραφία Λουρόπουλου¹⁰ ενισχύουν την εντύπωση της έντονης κινητοποίησης των προσφύγων ή τουλάχιστον μιᾶς μερίδας τους. Ἡ κινητοποίηση αὐτὴ συνεχίζεται γιὰ ἀρκετοὺς μῆνες μετὰ τὴν ὑπογραφή τῆς συνθήκης τῆς Πρέβεζας.

Παρὰ τὴν ἑλλειπτικότητα τους τὰ πρόσφατα αὐτὰ εὐρήματα καταδεικνύουν ὅτι ἡ ἀντίδραση τῶν προσφύγων Πρεβεζάνων στὸν «χαλασμό» τῆς πατρίδας τους εἶναι ἄμεση, πολιτικὴ καὶ ὀργανωμένη. Συμπληρώνουν ἔτσι τὴν ἀποκλειστικὰ παθητικὴ διάσταση μετὰ τὴν ὁποία ὁ «χαλασμός» ἦταν μέχρι σήμερα γνωστός ἀπὸ τὶς ἀφηγήσεις τῶν γάλλων ἀπομάχων καὶ τῆ βιβλιογραφία τοῦ 19ου αἰώνα¹¹.

⁹Αναλυτικὴ παρουσίαση τῶν εὐρημάτων

Στις 26 καὶ στις 29 Ὀκτωβρίου 1798, λίγες μόλις ἡμέρες μετὰ τὸν «χαλασμό», ὁ Κώνστας Παπαπολύζος, δραστήριος πρεβεζάνος ἔμπορος τῆς «δεύτερης τάξης» καὶ ἔμπειρος ἐπιχειρηματίας¹² ποὺ ἔχει καταφύγει στὴν Πάργα,

9. Ἐδῶ, σ. 349-374.

10. Τὸ ἀρχεῖο Λουρόπουλου ἔχει κληρονομήσει ἡ οἰκογένεια τοῦ κ. Ἀβέρκιου Καραλή, ποὺ τὸ ἔχει παραχωρήσει στὸ ΚΕΜΝΕ γιὰ μελέτη. Ἡ δημοσίευση τῆς αλληλογραφίας τοῦ Μαρίνου Λουρόπουλου (1794-1817) ἔχει ἐνταχθεῖ στὰ ἐκδοτικὰ προγράμματα τοῦ ΚΕΜΝΕ. Ἀπὸ τὴν αλληλογραφία αὐτὴ εἶναι ἤδη γνωστὲς ἑπτὰ ἐπιστολές, ποὺ εἶχαν περιέλθει παλαιότερα στὰ ΓΑΚ με ἀγορά, βλ. Ε. Γ. ΠΡΩΤΟΥΦΑΛΤΗ, «Συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν Πρεβεζῆς καὶ Πάργας (1798-1802)», ΔΙΕΕ, τ. 11 (1956), σ. 59-77.

11. Στις γαλλικὲς κυρίως πηγές στηρίζονται οἱ ἀφηγήσεις τῶν ERMANNO LUNZI, *Storia delle Isole Jonie sotto il reggimento dei repubblicani Francesi*, Βενετία 1860, σ. 154 κ.ἑξ. ΕΜΜ. ΡΟΔΟΚΑΝΑΚΗ, *Ὁ Βοναπάρτης καὶ αἱ Ἰόνιοι νῆσοι (1797-1816)* [μετὰφρ. Νοεμῆς Ἀ. Ζωηροῦ Πασσαῆ], Κέρκυρα 1937, σ. 123 κ.ἑξ. ΠΑΝ. ΧΙΩΤΟΥ, *δ.π.*, σ. 658 κ.ἑξ., 663 κ.ἑξ. ΓΕΡ. ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗ, *δ.π.*, σ. 168 κ.ἑξ., 177 κ.ἑξ. ΗΛΙΑ ΒΑΣΙΛΙΑ, «Ἡ μάχη τῆς Νικοπόλεως καὶ ὁ χαλασμός τῆς Πρέβεζας», *Ἡπειρωτικὴ Ἔστια*, τ. 3 (1954), σ. 953-958, 1048-1055, 1137-1141· τ. 4 (1955), σ. 29-36, 133-140, 245-249, 348-352. Βλ. καὶ τὴν ἀφήγηση τοῦ αὐτόπτη ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ ΠΕΡΡΑΙΒΟΥ, *Ἱστορία τοῦ Σουλίου καὶ Πάργας*, Ἀθήνα 1857 [φωτομνη. ἀνατ. Δ. Ν. Καραβία, Ἀθήνα 1990], τ. Α', σ. 54 κ.ἑξ. (πβ. ΠΕΡΙΚΛ. Γ. ΖΕΡΑΒΕΝΤΗ, *Ἡπειρωτικὰ μελετήματα*, τχ. Α', Ἀθήνα 1889).

12. «Δεύτερη τάξη» ἀποκαλοῦν οἱ πηγές μας τὴν κατηγορία τῶν κατοίκων ποὺ διαθέτουν ἀξιοπρεπὲς βιοτικὸ ἐπίπεδο ἀλλὰ δὲν εἶναι ἐγγεγραμμένοι στὸ Συμβούλιο τῆς πόλης καὶ συνεπῶς στεροῦνται τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν καὶ ἐκλέγεσθαι στὰ τοπικὰ ἀξιώματα, βλ. ἐνδεικτικὰ ΑΜΠ, ἀριθ. 20, 28 Αὐγ. 1803, φ. 32^v [ΡΟΔΗΣ ΣΤΑΜΟΥΛΗ, *Πηγές τῆς ἱστορίας τῆς Πρέβεζας (1794-1808)*, ὑπὸ ἐκδοσῆ].

Οἱ ἐμπορικὲς καὶ ἐπιχειρηματικὲς δραστηριότητες τοῦ Κώνστα Παπαπολύζου προκύπτουν ἀπὸ τὶς ἀποδελτιώσεις τῶν συμβολαιογραφικῶν κωδικῶν τοῦ 18ου αἰ. Πυκνὴ παρουσία ἀπὸ τὸ 1776 κ.ἑξ. Γιὰ τὴ μεταγενέστερη ἐγγραφή του στὸ Συμβούλιο βλ. ΑΜΠ, ἀριθ.

ἐνημερώνει τὸν κουμπάρο του Μαρίνο Λουρόπουλο γιὰ τὶς διαθέσεις καὶ τὶς κινήσεις τοῦ Ἀλῆ ἐναντίον τῆς Πάργας καὶ τῆς Ἀγίας Μαύρας, γιὰ τὶς στρατιωτικὲς ἐπιχειρήσεις τοῦ ρωσοτουρκικοῦ στόλου ἐναντίον τῶν δημοκρατικῶν Γάλλων τῆς Λευκάδας καθὼς καὶ γιὰ τὴν ἀντίθεση ποὺ ἔχει ἀνακύψει ἀνάμεσα στὸν Ἀλῆ καὶ τοὺς δύο ἀρχηγούς τοῦ στόλου¹³. Ὁ Μαρίνος Λουρόπουλος, καὶ αὐτὸς δραστήριος ἐμπορευόμενος, μέλος ὡστόσο τοῦ Συμβουλίου καὶ εὐπορος, ἔχει διατελέσει πρόεδρος τῆς Πρέβεζας ἐπὶ Γαλλοκρατίας καὶ ἴσως ἀντιμετωπίζεται ἀκόμη ὡς νόμιμη ἀρχὴ ἀπὸ τοὺς ἐξόριστους Πρεβεζάνους¹⁴. Σύμφωνα μετὰ πληροφορίες τοῦ Παπαπολύζου οἱ πρόσφυγες ἔχουν ἤδη ἀρχίσει τὶς ἐπαφές μετὰ τὸν Οὐσακῶφ καὶ τὸν Καντίρ μπέη: τέσσερις Πρεβεζάνοι ἐπισκέπτονται τοὺς ἀρχηγούς τοῦ στόλου, ὅταν οἱ τελευταῖοι βρίσκονται στὴν Κεφαλλονιά, καὶ τοὺς πληροφοροῦν γιὰ τὰ κακουργήματα τοῦ Ἀλῆ στὴν Πρέβεζα¹⁵. Παραμένει ἄγνωστη ἡ ἰδιότητα ὑπὸ τὴν ὁποία πραγματοποιεῖται αὐτὴ ἡ ἐπίσκεψη, ἐὰν δηλαδή οἱ τέσσερις Πρεβεζάνοι φέρουν κάποιο ἀξίωμα τῆ στιγμῆ τοῦ «χαλασμοῦ» ἢ ἂν συγκροτοῦν ἀντιπροσωπεία μετὰ πρόσφατη ἐπίσημη ἐξουσιοδότηση ἀπὸ τοὺς συμπατριῶτες τους. Ἀπὸ τὰ τέσσερα αὐτὰ πρόσωπα ὁ Παπαπολύζος εἶναι σὲ θέση νὰ ἀναφέρει τὸν Δημήτριο Ἰωαννίτη καὶ τὸν Μαντούρα. Ὁ πρῶτος ταυτίζεται μετὰ τὸν Δημήτριο Κοντουρᾶ (ἢ Κουντουρᾶ, Κονδουρᾶ) τοῦ Ἰωάννη, ἐμπορευόμενο γιαννιώτικης καταγωγῆς ἀλλὰ κάτοικο Πρέβεζας, ὁ ὁποῖος ἐπὶ Γαλλοκρατίας εἶναι κομισάριος τῆς ὑγείας¹⁶. Ὁ δεύτερος εἶναι πιθανῶς ὁ Ἀθανά-

20, 5 Νοε. 1804, φ. 44^v [στὸ ἴδιο]. Ὡς ἐπίτροπος τῶν Πρεβεζάνων στὴν Κέρκυρα ὁ Παπαπολύζος συνεργάζεται μετὰ τὸν γενικὸ πρόξενο τῆς Ρωσίας Λιμπεράλ Μπενάκη, τοῦ ὁποῦοι λέγεται ὅτι κερδίζει τὴν «ἄκραν συμπάθειαν», βλ. ΑΜΠ, ἀριθ. 21, 7 Αὐγ. 1806, φ. 45^r [στὸ ἴδιο].

13. Ε. Γ. ΠΡΩΤΟΥΦΑΛΤΗ, *δ.π.*, ἐγγρ. 1, σ. 60-61· ἐγγρ. 2, σ. 61-63.

14. Ὁ πατέρας του Γεώργιος ἀνήκει στὸν πρῶτο πυρῆνα τοῦ Συμβουλίου τῆς πόλης, βλ. ΡΟΔΗΣ-ΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΣΤΑΜΟΥΛΗ, «Οἱ οἰκογένειες τῆς Κοινότητος τῆς Πρέβεζας (1741)», *Μεσαιωνικὰ καὶ Νέα Ἑλληνικά*, τ. 1 (1984), σ. 407. Ὁ ἴδιος ὁ Μαρίνος ἀπογράφεται ὡς εὐπορος, βλ. ΚΩΣΤΑ ΚΟΜΗ, *Δημογραφικὲς ὀψεις τῆς Πρέβεζας 16ος-18ος αἰώνας*, Ἰωάννινα 1999, σ. 328. Γιὰ τὸ ἀξίωμά του στὰ 1798 βλ. ΑΝΑ, Amministrazione municipale ossia democratico francese di Santa Maura. Filza lettere diversa (30/7/1797 - 20/10/1798 [: ταξιν. Αἰκατ. Μπαντιᾶ ἀριθ. 5], ἀριθ. ἐγγρ. 354, [17 Μαΐου 1798], L'amministrazione municipale di Prevesa all'amministrazione municipale di Santa Maura. Γιὰ τὸ ἀρχεῖο τοῦ Μαρίνου Λουρόπουλου βλ. ἐδῶ, σ. 308 σημ. 10.

15. Ε. Γ. ΠΡΩΤΟΥΦΑΛΤΗ, *δ.π.*, σ. 63.

16. Γιὰ τὸν τόπο καταγωγῆς καὶ κατοικίας τοῦ Κοντουρᾶ βλ. ΑΝΑ, νοτάριος Πέτρος Νέγρης, πρωτόκολλο 12, 24 Φεβρ. 1804, φ. 75^r ΑΜΠ, ἀριθ. 110, 7 Ἀπρ. 1796, σ. 193 (Δημήτριος Κοντουρᾶς Ἰωαννίτης). Στὰ συμβόλαια τῆς Πρέβεζας ὁ Κοντουρᾶς ἐμφανίζεται τὴν τελευταία δεκαετία τοῦ 18ου αἰ., βλ. ἐνδεικτικὰ ΑΜΠ, ἀριθ. 111, 23 Φεβρ. 1798, σ. 50· 30 Ἰουλ. 1798, σ. 161· ἀριθ. 43, 18 Νοε. 1797, φ. 86^r· 7 [Ἀπρ.] 1798, φ. 92^r· 17 Ἰουλ. 1798, φ. 98^r. Γιὰ τὸ ἀξίωμά του ἐπὶ Γαλλοκρατίας βλ. ΑΝΑ, ταξιν. Αἰκατ. Μπαντιᾶ ἀριθ. 5, *δ.π.*, ἀριθ. ἐγγρ. 571, 13 Αὐγ. 1798, Τὸ κοιμῆτόν τῆς Ὑγείας [τῆς Πρέβεζας] πρὸς τὴν προμηθευτικὴν αὐτονομίαν.

σιος Μαντούρας, που ανήκει στη «δεύτερη τάξη» της Πρέβεζας¹⁷. Την επίσκεψη αυτή στον Ούσακώφ και τον Καντίρ μπέη αναφέρει ως βέβαιη ο Παπαπολύζος, ενώ με επιφύλαξη μεταδίδει την είδηση ότι οι δύο άρχηγοί του στόλου κατήγγειλαν στην Πύλη τις ενέργειες του 'Αλή. Ο Παπαπολύζος προτείνει στον Μαρίνο Λουρόπουλο να επισκεφθούν και οι ίδιοι τους άρχηγους του στόλου. Οι κινήσεις επομένως των Πρεβεζάνων δεν είναι ακόμη συντονισμένες.

'Αμέσως μετά την παράδοση της 'Αγίας Μαύρας στον ρωσοτουρκικό στόλο (3 Νοε. 1798)¹⁸ οι πρόσφυγες Πρεβεζάνοι προσφεύγουν μαζικά με ίκεσίες στον Ούσακώφ. Αυτός τους διαβεβαιώνει ότι η εκκένωση της Πρέβεζας και η επιστροφή τους στην πατρίδα είναι ζήτημα ημερών:

'Εμαζώχθησαν κατά την φοράν από Πρέβεζαν, και ἐγένισεν τὸ καράβι του, και τοὺς ἔταξεν ὁ ἄλμυραντες με ὄρκον ὅτι ἡσυχάσετε και εἰς ὀλίγας ἡμέρας ἐγὼ κάμνω και πηγαίνετε εἰς τὸν τόπον σας, ἐνθαίνοντας ἀπὸ τὰ μαγαζία τοῦ Βαγενᾶ και ἐπήγαυεν εἰς τὴν χώραν, τὸν ἐκατέρησαν εἰς τὴν στρατὸν εἰς τὸν "Ἁγιον Μηνᾶν ὁμοίως οἱ ἐπίλοιποι Πρεβεζιᾶνοι, και ἔτρεξαν εἰς αὐτὸν μικροὶ και μεγάλοι κλαίοντες, ὁμοίως ὁμοῦς ἐκεῖ με δάκρυα μεγάλα τοὺς ἔταξε με ὄρκον, ὅτι σταθῆτε ἡσυχοὶ και εἰς ὀλίγας ἡμέρας ἐγὼ κάμνω και πηγαίνετε εἰς τὰ ὀσπήτιά σας. Πηγαίνοντας πάλιν εἰς τὸ ὀσπήτιον τοῦ "Οριου, ὁποῦ ἔχει κονάκι, ἦτον ἄλλη σὺναξις ὁμοίως και ἐγγήκεν εἰς τὸν μπότζον και τοὺς ἐπαρηγόρησεν ὁμοίως ὡσπερ και τοὺς ἄλλους.

Και ο Παπαπολύζος ζητεῖ ἀπὸ τὸν Λουρόπουλο νὰ ἐνημερώσει τοὺς συμπατριῶτες τους γιὰ τὶς ἐξαγγελίες αὐτῆς τοῦ Οὔσακώφ: «ἀβιζάρισε και τοὺς ἐπίλοιπους συντοπίτας αὐτοῦ τὴν χαροποιὰν εἶδησιν»¹⁹. Ο Παπαπολύζος μεταδίδει ἀκόμη ὅτι οἱ Ρωσοτοῦρκοὶ ἀπαιτοῦν ἀπὸ τὸν 'Αλή νὰ ἐκκενώσει τὴν Πρέβεζα και τὴ Βόνιτσα και ὅτι, ἂν δὲν συμμορφωθεῖ, θὰ τοῦ ἐπιτεθοῦν²⁰.

Οἱ εἰδήσεις ὡστόσο πὺ φθάνουν λίγες ἡμέρες ἀργότερα ἀπὸ τὴ Λευκάδα δὲν εἶναι ἐνθαρρυντικές γιὰ τοὺς πρόσφυγες²¹. Κατατρομοκρατημένος ἀκόμη

17. Εἶναι γιὸς τοῦ Χρήστου Μαντούρα και κρατεῖ ἐμπορικὸ κατὰσθημα («ἐργαστήρι»), βλ. ΑΜΠ, ἀριθ. 103, 3 Δεκ. 1786, σ. 184, 185· γιὰ τὰ «ἐργαστήρια» βλ. ΒΑΣΙΛΗ ΚΡΕΜΜΥΔΑ, *Ἀρχεῖο Χατζηπαναγιώτη*, τ. Α', Ἀθήνα 1973, σ. 107 σημ. 1. Μετὰ τὸν ἐπαναπατρισμό του συνεταίριζεται ἀκριβῶς με τὸν Δημήτρη Κοντουρᾶ ἀλλὰ και με τὸν Μίχο Ζαγορίσιο σὲ ἐπιχείρηση σαπυνοποιίας, βλ. ΑΜΠ, ἀριθ. 27, 11 Αὐγ. 1803, φ. 57^ρ. Ἐκλέγεται δικαστῆς σὲ θέση πὺ προβλέπεται γιὰ τὰ μέλη τῆς «δεύτερης τάξης», βλ. ΑΜΠ, ἀριθ. 20, 8 Μαρτ. 1803, φ. 13^ν [Ρ. ΣΤΑΜΟΥΛΗ, *Πηγές...*, ὁ.π.].

18. Γιὰ τὴν ἡμερομηνία βλ. ΚΩΝΣΤ. ΜΑΧΑΙΡΑ, ὁ.π., σ. 112.

19. Ε. Γ. ΠΡΩΤΟΨΑΛΤΗ, ὁ.π., ἔγγρ. 3, σ. 64, 65.

20. Στὸ ἴδιο, σ. 64.

21. Στὸ ἴδιο, ἔγγρ. 4, σ. 65-67.

ἀπὸ τὶς πρόσφατες ρωσοτουρκικὲς ἐπιχειρήσεις ἐναντίον τῶν Γάλλων, πὺ βρίσκονταν ἀποκλεισμένοι στὸ φρούριο τῆς 'Αγίας Μαύρας, και ἀπὸ τὶς κινήσεις τοῦ 'Αλή ἐναντίον τοῦ ἴδιου νησιοῦ, ὁ Μιχαὴλ Κονιδάρης²² γράφει στὶς 10 Νοεμβρίου 1798 πρὸς τὸν κουνιάδο του Μαρ. Λουρόπουλο²³ ὅτι ἡ Βόνιτσα, ἡ Πρέβεζα και ἡ Πάργα θὰ παραμείνουν ὑπὸ τὸν 'Αλή, ἔως ὅτου ἡ τύχη τους ρυθμιστεῖ ὀριστικά ἀπὸ τοὺς τρεῖς συμμάχους βασιλεῖς, και ἐννοοῦνται ὁ τσάρος, ὁ σουλτάνος και ὁ βασιλιάς τῆς Μ. Βρετανίας²⁴. Γιὰ τὴν καταστροφὴ τῆς Πρέβεζας οἱ δύο ἀρχηγοὶ τοῦ στόλου ἀποστέλλουν ἀναφορὲς στὴν Κωνσταντινούπολη. Ο Μιχ. Κονιδάρης ἐπαναλαμβάνει ἔτσι τὴν πληροφορία πὺ ἐπιφυλακτικά ἔχει μεταδώσει και ὁ Παπαπολύζος πρὶν ἀπὸ λίγες ἡμέρες. Γιὰ περαιτέρω καταστροφὲς στὴν Πρέβεζα ὁ ἀποστολέας δὲν ἔχει ἀκριβεῖς πληροφορίες. Σύμφωνα ὅμως με διηγήσεις Πρεβεζάνων, οἱ ἐκκλησίες βεβηλώνονται, πυρπολοῦνται ἢ κατεδαφίζονται, και τὰ σπίτια λεηλατοῦνται. Φαίνεται ὅτι γίνεται κατάσχεση τῆς παραγωγῆς τοῦ λαδιοῦ. Πανίσχυροὶ συνεργάτες τοῦ 'Αλή στὴν Πρέβεζα εἶναι ἡ οἰκογένεια Θιακογιάννη: «Τὸ λάδι τὸ ἐσυναξαν εἰς ἓνα μαγαζὶ εἶναι γρ. 15 χιλιάδες οἱ Διακογιανναῖοι ἔχουν τὸ χέρι, αὐτοὶ ἀγοράζουν, κλέφτουν και πωλοῦν»²⁵.

22. Γόνος γνωστῆς οἰκογένειας τῆς Λευκάδας. Γιὰ τὰ ἀξιώματα πὺ ἀναλαμβάνουν τὰ μέλη τῆς οἰκογένειας αὐτῆς βλ. ἐνδεικτικά ΚΩΝΣΤ. ΜΑΧΑΙΡΑ, ὁ.π., σ. 64, 153. Ο Θεοδόσιος Κονιδάρης εἶναι ἀπὸ τοὺς γνωστότερους ἐνοικιαστῆς τῶν ἰχθυοτροφείων τῆς Πρέβεζας, βλ. ἐνδεικτικά ΑΜΠ, ἀριθ. 42, 30 Ἰουλ. 1782, φ. 76^ν· ἀριθ. 156, 29 Ἰουν. 1783, φ. 44^ν· 9 Ἰουλ. 1783, φ. 46^ν· ἀριθ. 158, 20 Φεβρ. 1785, φ. 51^ρ. Ἀλλὰ και ὁ Μιχαὴλ Κονιδάρης εἶναι κύριος ἐνοικιαστῆς τῶν προσόδων Λευκάδας, Πρέβεζας και Βόνιτσας τὴ στιγμή τοῦ «χάλασμοῦ», βλ. Π. Γ. ΡΟΝΤΟΓΙΑΝΝΗ, *Ἱστορία τῆς ἡσίου Λευκάδος*, τ. Β', Ἀθήνα 1982, σ. 36. Στὰ 1801 ἀπαντᾶται ὡς ὑποπρόξενος τῆς Τουρκίας στὴν 'Αγ. Μαύρα, ΚΩΝΣΤ. ΜΑΧΑΙΡΑ, ὁ.π., σ. 253.

23. Στὴν πραγματικότητα ὁ Μαρ. Λουρόπουλος και ὁ Μιχαὴλ Κονιδάρης εἶναι σύγγαμποι, ἀφοῦ ἔχουν τὸν ἴδιο πεθερό, Ε. Γ. ΠΡΩΤΟΨΑΛΤΗ, ὁ.π., σ. 66. Ο Μαρίνος Λουρόπουλος εἶναι παντρεμένος με τὴ Θεοδώρα, θυγατέρα τοῦ λευκαδίτη Παύλου Λεκατζᾶ, βλ. ΑΜΠ, ἀριθ. 110, 19 Ἰουν. 1808, φ. 58^ρ σὲ συνδυασμὸ με ΑΛ, 2 Ὀκτ. 1794, ὁ Μαρ. Λουρόπουλος ἀπὸ Πρέβεζα πρὸς τὸν Χριστόδουλο Κρασᾶ, Κεφαλλονιά.

24. Στὸ θέμα αὐτὸ ὁ Κονιδάρης δὲν εἶναι ἀπολύτως ἀκριβῆς, γιὰ τὴ τύχη τῆς Πάργας διαχωρίζεται λίγες ἡμέρες ἀργότερα. Στὶς 19 Νοε. 1798 κοινὴ προκήρυξη τῶν δύο διοικητῶν τοῦ ρωσοτουρκικοῦ στόλου πρὸς τοὺς κατοίκους τῆς Πάργας διαβεβαιώνει ὅτι οἱ Παργίνοι θὰ λάβουν «τὰ ἴδια προνόμια και διοικήσεις καθὼς ὠφελοῦνται ἐλευθέρως και αἱ ἐπίλοιποι νῆσοι, ἔως νὰ ἀκολουθήσῃ ἡ κοινὴ ἀπόφασις ἀπὸ τοὺς συμμάχους βασιλεῖς μας», βλ. Ε. Γ. ΠΡΩΤΟΨΑΛΤΗ, ὁ.π., ἔγγρ. 5, σ. 67. Πβ. ΠΑΝ. ΧΙΩΤΟΥ, ὁ.π., σ. 672. Γιὰ τὶς κινήσεις τοῦ 'Αλή ἐναντίον τῆς Πάργας και τὴ στάση πὺ τηροῦν οἱ Παργίνοι βλ. ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ ΠΕΡΡΑΙΒΟΥ, ὁ.π., τ. Β', σ. 18 κ.ἑξ. ΠΑΝ. ΧΙΩΤΟΥ, ὁ.π., σ. 668 κ.ἑξ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Μ. ΣΑΡΡΟΥ, «Γράμματα ἀναφερόμενα εἰς τοὺς ἀγῶνας τοῦ Σουλίου και τῆς Πάργης», *Ἡπειρωτικὰ Χρονικά*, τ. 2 (1927), σ. 277-280.

25. Ε. Γ. ΠΡΩΤΟΨΑΛΤΗ, ὁ.π., ἔγγρ. 4, σ. 66. Γιὰ τὸν πολιτικὸ προσανατολισμὸ τῆς οἰκογένειας Θιακογιάννη εἶναι ἴσως ἐνδεικτικὸ ὅτι και κατὰ τὴ δευτέρη κατοχὴ τῆς πόλης ἀπὸ τὸν 'Αλή τελώνης τῆς Πρέβεζας εἶναι ἓνας Ἀνδρέας Θιακογιάννης, ἐνῶ ὁ γιὸς του, τὸν

‘Ο Κονιδάρης, κύριος εκμισθωτής των προσόδων έως πρόσφατα, δειλιάζει να διεκδικήσει και τη νέα σύμβαση, γιατί οι διασυνδέσεις του είναι πλέον επισημασμένες, το εμπόριο νεκρωμένο, και το μέλλον άβέβαιο. Κατά την κρίσιμη αυτή στιγμή προέχει η διαφύλαξη της ανθρώπινης ζωής²⁶.

Μολονότι ο Κονιδάρης γράφει από τη Λευκάδα και μάλιστα την ίδια ημέρα που συγκροτείται εκεί η πρώτη γνωστή αντιπροσωπεία των προσφύγων, δεν φαίνεται να γνωρίζει ακόμη λεπτομέρειες για τους επιτρόπους και τις αρμοδιότητές τους: «Είπαν να πάνε και έδωθε ανθρώποι να ρικορέρουν εις τόν όλιτζέ ρούσων»²⁷.

Με την επιτροπική της 10ης Νοεμβρίου 1798²⁸, που υπογράφεται από 158 Πρεβεζάνους, πρόσφυγες στη Λευκάδα, εξουσιοδοτούνται ο Νικολός Παπατριαντάφυλλος, ο Αλέξανδρος Βαλεντίνης, ο Αθανάσιος Αβασιώτης και ο Νικολός Παπαδόπουλος να προστρέξουν στον Ούσακώφ αλλά και σε κάθε άλλη ανώτερη αρχή που θα κριθεί αναγκαίο για να καταγγείλουν την άλωση της πόλης τους και τη σφαγή των κατοίκων για να διεκδικήσουν ακόμη όχι μόνον δικαίωση και αποζημίωση για τις καταστροφές που υπέστησαν οι Πρεβεζάνοι αλλά και την αποκατάσταση της διοικητικής ενότητας της Πρέβεζας με τα Έπτάνησα υπό οποιαδήποτε κυριαρχία και αν υπαχθούν αυτά. Και οι τέσσερις πληρεξούσιοι προέρχονται από οικογένειες του Συμβουλίου της Πρέβεζας. Όρισμένοι από αυτούς έχουν ήδη θητεύσει σε τοπικά αξιώματα. Ο Αλέξανδρος Βαλεντίνης ήταν μάλιστα πρόεδρος τη χρονιά του χαλασμού²⁹.

οποιο όστοςο δεν είμαστε σε θέση να ταυτίσουμε, είναι γραμματικός του Άλη, βλ. AMΠ, αριθ. 165, 21 Μαρτ. 1811 [ό κώδικας 165 έχει μεταγραφεί και σχολιαστεί και πρόκειται να δημοσιευτεί με έκτενη προλεγόμενα από το ΚΕΜΝΕ με τον τίτλο ‘Ο Αποστόλης Δαμιάνης, σαπουνιοπιδός και έμπορικός πράκτορας στην Πρέβεζα (1801-1817)]. Φαίνεται άπιθανη ή σχέση αυτών των Οιακογιαννίων με την οικογένεια του Ίωάννη Αύγερινου για την ταύτιση βλ. ΠΑΝ. ΑΡΑΒΑΝΤΙΝΟΥ, δ.π., σ. 207. Ούτε άλλωστε από την άπογραφη ca. 1780 (βλ. Κ. ΚΟΜΗ, δ.π., σ. 312, 314, 349) ούτε από το συμβολαιογραφικό ύλικό του 18ου αι. φαίνεται να συνδέονται οι δύο οικογένειες. Είναι μάλιστα άμφίβολο αν οι Αύγερινοι των συμβολαίων ανήκουν όλοι τους στην ίδια οικογένεια, ενώ τρία άτομα με το επώνυμο Αύγερινος (ο Αντώνης, ο Γεράσιμος και ο Χρήστος) είναι μάλλον άπιθανο να υποστηρίζουν τον Άλη, έφ’ όσον είναι οι ίδιοι πρόσφυγες και υπογράφουν την επιτροπική της 6ης Άπρ. 1799, βλ. έδω, έγγρ. 2, σ. 359 στ. 181· σ. 362 στ. 310, 311.

26. Ε. Γ. ΠΡΩΤΟΥΦΑΛΤΗ, δ.π., σ. 66-67.

27. Στο ίδιο, σ. 66.

28. Βλ. έδω, σ. 349, έγγρ. 1.

29. Ο Νικολός Παπατριαντάφυλλος είναι γιός του συμβολαιογράφου Σωτήρη Παπατριαντάφυλλου, ενός από τα πρώτα μέλη του Συμβουλίου και συνδίκου στα 1775, βλ. RODI-ANGÉLIQUE STAMOULIS, *Population urbaine et alphabétisation en Grèce au XVIIIème siècle. L'exemple de Prévéza d'après les actes de ses notaires*, ανέκδ. διδακτ. διατριβή (ύποστ.: πανεπ. Σορβόννης — Paris IV, Φεβρ. 1981), σ. 26, 28-30. Ρ. ΣΤΑΜΟΥΛΗ, «Οι οικογένειες...», δ.π., σ. 404 σημ. 5, σ. 407. Ο ίδιος ο Νικολός Παπατριαντάφυλλος απο-

Τα πρόσωπα της άλλης πλευράς, αυτοί που εξουσιοδοτούν τους επιτρόπους με το δικαίωμα δράσης εν όνόματί τους, χαρακτηρίζονται ως «δύστυχοι κάτωθεν βεβαιωμένοι εγκάτοικοι της Πρέβεζας, όπου έδω ήβρισκονται ριφουγκιάδοι, και άλλοι μπενεστάντηδες»³⁰. Όσο και αν η προσφυγιά είναι άφ’ έαυτής μία δυστυχία, η φράση διακρίνει τους εύπορους («μπενεστάντηδες») από τους «δύστυχους» πρόσφυγες. Τό επίθετο «δύστυχοι» φαίνεται έτσι ότι χαρακτηρίζει την οικονομική κατάσταση ενός υποσυνόλου των υπογραφομένων, άφου έστω και πρόσφυγες οι εγκατάστατοι δεν είναι «δύστυχοι». Η επιτροπική προβλέπει άλλωστε ότι όλοι οι υπογραφομένοι θα συμβάλουν στην κάλυψη των οικονομικών αναγκών της επιτροπής ανάλογα με τις δυνατότητές τους έξαιρουμένων των άπόρων, που απαλλάσσονται από κάθε εισφορά. Έτσι οι έπιτροποι της 10ης Νοεμβρίου 1798, που είναι μέλη γνωστών από τη Βενετοκρατία οικογενειών του Συμβουλίου, διορίζονται σύμφωνα τουλάχιστον με το έγγραφο από όλους τους πρεβεζάνους πρόσφυγες της Λευκάδας, πλούσιους και φτωχούς.

γράφεται ως εύπορος, βλ. Κ. ΚΟΜΗ, δ.π., σ. 326. Στα 1791 φέρει πιθανώς το αξίωμα του συνδίκου, βλ. AMΠ, αριθ. 99, 16 Άπρ. 1791, φ. 15^v. — Ο Αλέξανδρος Βαλεντίνης κατάγεται από εύπορη και ισχυρή οικογένεια της Πρέβεζας. Είναι γιός του Δανιήλ Βαλεντίνη και της σινιόρας Μπιάνκας, θυγατέρας του Πέτρου Αλεάνδρη, βλ. ένδεικτικά AMΠ, αριθ. 120, 18 Μαΐου 1796, σ. 16. Αναφέρεται ότι ο Αλέξανδρος Βαλεντίνης έχει σπουδάσει στη Βενετία, βλ. ΠΑΝ. ΑΡΑΒΑΝΤΙΝΟΥ, δ.π., σ. 336. Κατά την εποχή που μάς ενδιαφέρει έδω έχει ήδη ύπηρετήσει στα άνωτερα αξιώματα της τοπικής διοίκησης: σύνδικος στα 1795-96, βλ. ΑΛ, Βιβλίο Ψηφοφοριών του Συμβουλίου της Πρέβεζας, 19 Μαΐου 1795 ν.ή. κ.έξ. [Ρ. ΣΤΑΜΟΥΛΗ, *Πηγές...*, δ.π.] πρόεδρος της δημοκρατικής διοίκησης στα 1798, βλ. ΑΝΔ, ταξιν. Αίκατ. Μπαντιά αριθ. 5, δ.π., αριθ. έγγρ. 664, 12 [Σεπτ. 1798]. — Ο Αθανάσιος Αβασιώτης είναι εύπορος κάτοικος της Πρέβεζας («abitante e benestante in questo luoco») και «εργαστηρίαρης κρασπούδος», βλ. αντίστοιχα AMΠ, αριθ. 42, 11 Φεβρ. 1782, φ. 74^r και αριθ. 156, 22 Αύγ. 1783, φ. 56^r. Έμφανίζεται συχνά στις πράξεις μεταβίβασης ακινήτων (γαιών, λιοστασιών, άμπελιών, περιβολιών και κτιρίων) με την ιδιότητα του εκτιμητή, βλ. ένδεικτικά AMΠ, αριθ. 158, 25 Φεβρ. 1786, φ. 86^r· 9 Μαΐου 1786, φ. 96^r· αριθ. 104, 4 Όκτ. 1787, σ. 45· αριθ. 105, 30 Μαρτ. 1788, σ. 57· αριθ. 157, 22 Σεπτ. 1788, φ. 97^v. Έπιτροπος του ναού του Άγ. Νικολάου Παλαιού, βλ. AMΠ, αριθ. 96, 11 Άν. 1787, φ. 219^v. Είναι μέλος του Συμβουλίου («abitante e cittadino») όπως και ο άδελφός του Χρήστος, βλ. αντίστοιχα AMΠ, αριθ. 98, 11 Δεκ. 1790, φ. 11^r και αριθ. 97, 22 Σεπτ. 1790, φ. 269^r· για τη συγγένεια του Αθανασίου με τον Χρήστο βλ. 20 Άν. 1775 Καταχ. AMΠ, αριθ. 101, 2 Άουλ. 1775. Τα διαθέσιμα στοιχεία δεν επιτρέπουν την άσφαλή ταύτισή του με τον όμώνυμο όπλαρχηγό και πιθανώς πρώην άρματολό από το Ήρρόμερο, που στρατολογείται στην άμυνα της Λευκάδας στα 1806-1807, βλ. NICHOLAS CHARLES PAPPAS, *Greeks in Russian Military Service in the Late 18th and Early 19th Centuries* [έκδ. Ίνστιτούτου Βαλκανικών Σπουδών], Θεσσαλονίκη 1991, σ. 239. — Ο Νικολός Παπαδόπουλος είναι δύσκολο να ταυτιστεί, έφ’ όσον στις πηγές άπαντώνται πολλά άτομα με το ίδιο επώνυμο. Τρεις οικογένειες με το επώνυμο αυτό συμμετέχουν πάντως στον πρώτο πυρήνα του Συμβουλίου, Ρ. ΣΤΑΜΟΥΛΗ, «Οι οικογένειες...», δ.π., σ. 407. Ο Νικολός Παπαδόπουλος έκλέγεται εκτιμητής των άγροζημιών στις 16 Μαρτ. 1796, βλ. ΑΛ, Βιβλίο Ψηφοφοριών, δ.π.

30. Έδω, σ. 349, έγγρ. 1 στ. 4-6.

Στις 26 Νοεμβρίου μεταδίδεται ακόμη από τον Παπαπολύζο ότι μετά τη συνάντηση της παργινής αντιπροσωπείας με τον Ούσακώφ, όποτε και πάλι γίνεται λόγος για την καταστροφή και τη συνεχιζόμενη λεηλασία της Πρέβεζας, και μετά τις σχετικές παραστάσεις του Ούσακώφ προς τον Καντιρ μπέη, ο τελευταίος επιπλήττει τον Άλη θυμίζοντάς του ότι δεν του είχε δοθεί έντολη να προβεί στην κατάληψη της Πρέβεζας και της Βόνιτσας και τη σφαγή των Πρεβεζάνων αλλά μόνον να έχει σε έπιφυλακή 10.000 άνδρες μέχρι τον κατάπλου του στόλου, όποτε και θα λάβαινε νέες εντολές³¹. Τον άπειλεί μάλιστα με τιμωρία για τον «χαλασμό» της Πρέβεζας. Κατόπιν τούτου ο Άλης διατάσσει να φρουρούνται οι δρόμοι της ένδοχώρας και να έξαποστέλλονται στην Πρέβεζα όσοι περνούν με λάφυρα ή με αιχμαλώτους που προέρχονται από την πόλη αυτή. Κατά τον Παπαπολύζο ο Ούσακώφ εξέφρασε συμπάθεια για τὰ δεινά των Πρεβεζάνων αλλά και άπορία για την άπουσία τους από την παργινή αντιπροσωπεία. Γι' αυτό ο Παπαπολύζος προτείνει στον Λουρόπουλο να ναυλώσουν ένα πλοίο ακόμη και με δικά τους έξοδα, αν οι συμπολίτες τους άρνηθούν να τους ακολουθήσουν, και να συναντήσουν οι ίδιοι τον Ούσακώφ στην Κεφαλλονιά. Όστόσο ο Παπαπολύζος είναι αίνιγματικός, όταν συνδέει με έπιμονή τὸ προσωπικό τους όφελος με τὸ καλὸ τῆς πατρίδας:

Στοχάζομαι πῶς νὰ εἶναι πολὺ ὠφέλιμον καὶ διὰ λόγου μας, καὶ νὰ ὠφελήσωμεν καὶ τοὺς λοιπούς. [...] Ἐτούτη εἶναι ἡ ὥρα ὅπου ἤμποροῦμεν νὰ ὠφελήσωμεν καὶ τοῦ λόγου μας καὶ τὴν πατρίδα μας³².

Θυμίζουμε ότι ο Μαρίνος Λουρόπουλος, παραλήπτης της έπιστολής, είναι μέλος του Συμβουλίου και πρόεδρος στὰ 1798, ενώ ο άποστολέας Παπαπολύζος, κουμπάρος και συνεργάτης του Μαρίνου, ανήκει στη «δεύτερη τάξη». Είναι άγνωστο αν και αυτός είχε αναλάβει κάποιο αξίωμα επί Γαλλοκρατίας. Άλλα ακόμη και στην περίπτωση αυτή, τὸ δεύτερο σκέλος τῆς πρότασῆς του ύποδηλώνει άτομικό και όχι συλλογικό διάβημα. Παραμένει άγνωστη ἡ άπάντηση του Λουρόπουλου στην πρόταση του Παπαπολύζου.

Μπροστά στην παρουσία του ρωσοτουρκικοῦ στόλου και τις άπειλές του Καντιρ μπέη ο Άλης αρχίζει να άποσύρει τον στρατό του από την Πρέ-

31. Οι Ισχυρισμοί του Παπαπολύζου δεν είναι άπίθανοι. Ο ίδιος ο Άλης ισχυρίζεται βέβαια ότι ενεργεί κατόπιν σουλτανικής διαταγῆς, βλ. ΧΡΙΣΤ. ΠΕΡΡΑΙΒΟΥ, *δ.π.*, σ. 26. Άπό τὴ Ζάκυνθο ο Ούσακώφ και ο Καντιρ μπέης είχαν συμβουλευσει τους Παργινούς να έλθουν σε διαπραγματεύσεις με τον Άλη, γιατί αυτός ήταν ο νόμιμος εκπρόσωπος του σουλτάνου στην περιοχή, ΒΑΣΩΣ Δ. ΨΙΜΟΥΛΗ, *Σούλι και Σουλιώτες*, Αθήνα 1998, σ. 384. Φαίνεται ωστόσο ότι ο Άλης κατορθώνει να έξαγοράσει τὴν συμμαχία του Καντιρ μπέη για τὰ σχέδιά του, σα τουλάχιστον άφορούν τὴν Πάργα, στὸ ἴδιο, σ. 385.

32. Ε. Γ. ΠΡΩΤΟΥΑΛΤΗ, *δ.π.*, έγγρ. 6, σ. 68.

βεζα. Ο Σπυρ. Κονάκης³³ μεταδίδει στις 10 Δεκεμβρίου από τὴν Ἁγία Μαύρα ότι λίγοι πιά είναι οι «Γουρκοί» που έχουν άπομείνει στην πόλη³⁴.

Και πάλι από τὴν Ἁγία Μαύρα ο Νικόλαος Ρέντζος ενημερώνει στις 8 Μαρτίου 1799 τον Μαρίνο Λουρόπουλο για τὴ συγκρότηση μιᾶς έπιτροπῆς που άπαρτίζεται από τον Ἰωσήφ Γκινάκα, τον Γιάννη Διγόνη, τον Σταθάκη Παρούση και τον Ἀλέξανδρο (Βαλεντίνη). Τὰ πρόσωπα αυτά θα παραδώσουν ένα ύπόμνημα των συμπολιτών τους στον Ούσακώφ, άφοῦ πρώτα συναντηθούν στους Παξούς με τον Μαρίνο Λουρόπουλο, που θα έπιθεωρήσει τὸ κείμενο του ύπομνήματος και θα τους συνοδεύσει. Ο άποστολέας δεν φαίνεται ωστόσο να έμπιστεύεται πλήρως τους έπιτρόπους αυτούς:

Ἄλλος τινὰς πλέον ὠφέλιμος δὲν ἐθέλησε [...] ἄλλοι δὲν ἐθέλησαν νὰ ὑποσχεθῶν νὰ στρατεύσουν διὰ (νὰ) ἀπεράσουν διὰ τὸν Ἐξακῶφ λέγοντας ὅτι εἶστε ἡ ἀφεντία σας σιμότερα καὶ θε ἐπιμεληθῆς.

Και ύποδηλώνεται μιὰ άκαρπη κινητοποίηση του Νικ. Ρέντζου εν ὄψει τῆς άποστολῆς για νὰ συμπεριληφθῶν στην έπιτροπή πρόσωπα μεγαλύτερης έμπιστοσύνης, όπως ο παπα-Δημήτρης (Ζαλογίτης;), ο Πιερράκης (Βαλεντίνης;) και ο Γιάννης Κεχρᾶς: «επάσχισα τον παπα-Δημήτρη, Πιερράκη, Γιάννη Κεχρᾶ, και δὲν ἐστάθη τρόπος»³⁵.

Χαρακτηριστικά αυτής τῆς έπιτροπῆς είναι ἡ αντιπροσωπευτικότητα, τὸ κύρος, τὸ επαναστατικό παρελθόν με φιλωρωσικό προσανατολισμό αλλά και οι δεσμοί με άρματολικές οικογένειες. Τρεῖς έπίτροποι προέρχονται από γνωστὲς και εύπορες οικογένειες του Συμβουλίου (Γκινάκας, Βαλεντίνης, Λουρόπουλος),

33. Πρόκειται πιθανῶς για τον λευκαδίτη γιατρὸ Σπυρίδωνα Ἐναστάσιο Κονάκη, που ύπηρέτησε στὸ στρατιωτικό νοσοκομεῖο τῆς Πρέβεζας επί Βενετοκρατίας, βλ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Γ. ΜΑΧΑΙΡΑ, *Ἡ Λευκάς ἐπὶ Ἐνετοκρατίας 1684-1797*, Αθήνα 1951, σ. 255. Ἐπογράφεται ὡς εύπορος με 14 χρόνια διαμονῆς στην Πρέβεζα περί τὸ 1780, βλ. Κ. ΚΟΜΗ, *δ.π.*, σ. 296. Ἐναλαμβάνει τὸ αξίωμα του ταμία επί δημοκρατικῶν Γάλλων, βλ. ἔδῶ, σ. 324. Τὸ πρόσωπο αυτό ταυτίζεται πιθανῶς με τον έπίσης λευκαδίτη γιατρὸ Ἐναστάσιο Κονάκη, που συμμετέχει στην Προεδρία τῆς Ἁγίας Μαύρας τον Μάρτιο του 1799, έγγράφεται στὸ Συμβούλιο τῆς Λευκάδας τον Ἰούλιο του 1799, εκλέγεται τον Ἰανουάριο του 1800 γερσοιαστής του νηοῦ και τὸ 1804 θητεύει στην τοπική κυβέρνηση με τὸ αξίωμα του παρόδρου, βλ. ΚΩΝΣΤ. ΜΑΧΑΙΡΑ, *Πολιτικὴ καὶ Διπλωματικὴ Ἱστορία...*, *δ.π.*, σ. 132, 145, 159, 419. Τὸ 1807 είναι έπιθεωρητῆς παιδείας, τὸ 1808 δάσκαλος τῆς λατινικῆς και τῆς ἰταλικῆς γλώσσας, βλ. Π. Γ. ΠΟΝΤΟΓΙΑΝΝΗ, *δ.π.*, σ. 102, 103. Λαμπρὴ ἡ εἰσήγησή του για τὴν άναγκαιότητα φωταγώγισης τῆς πόλης, στὸ ἴδιο, σ. 86· βλ. σχετικά και ΚΩΝΣΤ. ΜΑΧΑΙΡΑ, *δ.π.*, σ. 643. Για τὸ πρόσωπο αυτό βλ. τελευταία και ΕΛΕΝΗΣ ΑΓΓΕΛΟΜΑΤΗ-ΤΣΟΥΓΚΑΡΑΚΗ, *Τὰ ταξίδια του λόρδου Guilford στην ανατολικὴ Μεσόγειο*, Αθήνα 2000, σ. 90.

34. Ε. Γ. ΠΡΩΤΟΥΑΛΤΗ, *δ.π.*, έγγρ. 7, σ. 69.

35. ΑΑ, 8 Μαρτ. 1799, ο Νικ. Ρέντζος από Ἁγ. Μαύρα προς τον Μαρ. Λουρόπουλο, Παξούς.

ένας από τη «δεύτερη τάξη» (Παρούσης) και ένας είναι άρματολός (Διγόνης)³⁶. συγγένεια ή κουμπαριά με κλεφταρματολούς έχουν ώστόσο όλα τα μέλη της επιτροπής³⁷. Τρεις επίτροποι (Λουρόπουλος, Βαλεντίνης, Διγόνης) περιβάλλονται με το κύρος της θητείας τους στην προεδρία της Πρέβεζας επί δημοκρατι-

36. Για τον Μαρ. Λουρόπουλο και τον Άλ. Βαλεντίνη βλ. *εδώ*, σ. 309 και σ. 312, 313 σημ. 29. — Και η οικογένεια Γκινάκας είναι από τις παλαιότερες του Συμβουλίου, εμπορη και πολυμελής με ισχυρές διασυνδέσεις, βλ. ΣΠ. Ι. ΑΣΔΡΑΧΑ, «Από τη συγκρότηση του άρματολισμού (ένα άκαρνανικό παράδειγμα)», *Ελληνική Κοινωνία και Οικονομία*, Αθήνα 1982, σ. 242, 251. Ρ. ΣΤΑΜΟΥΔΗ, «Οι οικογένειες...», *δ.π.*, σ. 406. Κ. ΚΟΜΗ, *δ.π.*, σ. 344. Ένα μέλος αυτής της οικογένειας, ο Κ[ωνσταντίνος] Γκινάκας, θητεύει ως πρόεδρος επί δημοκρατικών Γάλλων, βλ. ΑΝΑ, ταξιν. Αικατ. Μπαντιά, αριθ. 5, *δ.π.*, αριθ. έγγρ. 484, [12 Ιουλ. 1798]. 'Ο ίδιος ο Ίωσήφ Γκινάκας είναι ιερομόναχος, πρώην ήγούμενος της μονής Ταξιαρχών Ζαλόγγου, γνωστός για την ανάμειξή του στο κίνημα του Λουδοβίκου Σωτήρη, βλ. *εδώ*, σημ. 39. 'Ο Ίωσήφ πρέπει να γεννήθηκε γύρω στα 1740, αφού σε «passavanti» που του έχωρούν το 1801 οι αρχές της Λευκάδας για τη Σύμωρη — χωρίς να αποκλείεται και αλλαγή αυτού του αρχικού προορισμού — δηλώνεται ηλικία περίπου 61 ετών, βλ. ΑΝΑ, Libro diversorum primo. Amministrazione governativa provvisoria di Santa Maura (24/1/1800 - 6/10/1802) [: ταξιν. Αικατ. Μπαντιά αριθ. 100], 24 Φεβρ. 1801, φ. 15ν. — 'Ο Ευστάθιος Παρούσης είναι γιός του ποτέ Άλεξάνδρου, βλ. ΑΜΠ, αριθ. 102, 1 Αύγ. 1784, σ. 707. Ανήκει τη στιγμή αυτή στη «δεύτερη τάξη» της Πρέβεζας, βλ. ΑΜΠ, αριθ. 20, 22 Μαρτ. 1803, φ. 14ν [Ρ. ΣΤΑΜΟΥΔΗ, *Πηγές...*, *δ.π.*] για την έγγραφη του στο Συμβούλιο βλ. στο ίδιο, 5 Νοε. 1804, φ. 44ν. Άσκει την ιατρική, με την ιδιότητα μάλιστα του «ιατρού» υπογράφει πιστοποιητικό άσθενείας για χρήση ενώπιον του δικαστηρίου, βλ. ΑΜΠ, αριθ. 101, 1 Δεκ. 1778. ΑΝΑ, Tribunal civile di prima istanza di Santa Maura. Filza processetti e stride (16/9/1797 - 31/8/1801) [: ταξιν. Αικατ. Μπαντιά αριθ. 306], αριθ. έγγρ. 186, 9 'Οκτ. 1799. πβ. ΕΛΕΝΗΣ Κ. ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, *Γαλλοελληνική έκμετάλλευση δασών στη δυτική Ελλάδα (1710-1792)*, Αθήνα 1987, σ. 185. Υποπρόξενος της Γαλλίας. Για το πρόσωπο αυτό βλ. κυρίως ΣΠ. Ι. ΑΣΔΡΑΧΑ, «Σταθάκης Παρούσης (:1815), ένας συνεργάτης του Λουδοβίκου Σωτήρη», *Φιλολογική Πρωτοχρονιά*, έτος 22 (1965), σ. 115-126. ΕΛΕΝΗΣ Κ. ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, *δ.π.*, σ. 184-188. Κ. ΚΟΜΗ, *δ.π.*, σ. 38, 39, όπου και η νεώτερη βιβλιογραφία. Βλ. και *εδώ*, σ. 317 σημ. 39. — Για τον άρματολό Ίωάννη Διγόνη βλ. τελευταία ΝICHOLAS CHARLES PAPPAS, *δ.π.*, σ. 58, 97 κ.άλλ. 'Ο καπετάν Γιαννάκης Διγόνης είναι γιός του επίσης άρματολου καπετάν Δήμου Διγόνη και της Άλεξάνδρας, θυγατέρας του Παναγιώτη Φίλιππα, βλ. ΑΜΠ, αριθ. 118, 6 Δεκ. 1817, σ. 206. για την καταγωγή της Άλεξάνδρας βλ. ΑΜΠ, αριθ. 97, 30 'Οκτ. 1787, φ. 46ν.

37. Για την κουμπαριά του Δανιήλ Βαλεντίνη, πατέρα του Άλεξάνδρου, με τον καπετάν Δήμο Διγόνη, βλ. ΑΣΤΕΡΙΟΥ ΑΡΧΟΝΤΙΑΝΗ, *Μεταξύ Βενετών και Τούρκων*, Θεσσαλονίκη 1987, σ. 25 σημ. 18. Από μεταγενέστερη συμβολαιογραφική πράξη προκύπτει ότι η Κυράνα, θυγατέρα του Πέτρου Βαλεντίνη, ήταν παντρεμένη με τον Τάτζη, άνεψιό του άρματολού Μήτζου Μαυρομμάτη, βλ. ΑΜΠ, αριθ. 138, 6 Νοε. 1815, φ. 12ν. για τον Τάτζη βλ. *εδώ*, σ. 332 σημ. 96. Για τη συγγένεια των δύο οικογενειών βλ. και ΣΠ. Ι. ΑΣΔΡΑΧΑ, «Από τη συγκρότηση...», *δ.π.*, σ. 242. — Για τους δεσμούς του Μαρ. Λουρόπουλου με την οικογένεια του Γεωργίου Άνδρούτσου, βλ. *εδώ*, σημ. 40. — Για τον σύνδεσμο Γκινάκων και Μπουκουβαλαίων βλ. ΣΠ. Ι. ΑΣΔΡΑΧΑ, *δ.π.*, σ. 242, 251. — Για τη συγγένεια του Σταθάκη Παρούση με τον καπετάνιο Άθαν. Μπουκουβάλα, βλ. Ε. Γ. ΠΡΩΤΟΨΑΛΤΗ, «Η επαναστατική κίνησις των Έλλήνων κατά τον δεύτερον επί Αικατερίνης Β' ρωσοτουρκικόν

κων Γάλλων³⁸. Δύο (Παρούσης και Γκινάκας) έχουν άμεσα έμπλακει στη συνωμοσία έναντι των Τούρκων κατά τον δεύτερο ρωσοτουρκικό πόλεμο (1788-1792)³⁹, ενώ άλλος ένας (Λουρόπουλος) έχει συγγένεια με τους στασιαστές και τους συνωμότες, χωρίς μέχρι στιγμής να έχουν αποκαλυφθεί στοιχεία για άμε-

πόλεμον (1787-1792). Λουδοβίκος Σωτήρης», *ΔΙΕΕ*, τ. 14 (1960), σ. 130. 'Ο καπετάν Γιαννάκης Διγόνης παντρεύεται σε πρώτο γάμο την Άργύρω, θυγατέρα του Σταθάκη Παρούση, καθώς προκύπτει από μεταγενέστερη συμβολαιογραφική πράξη, βλ. ΑΜΠ, αριθ. 136, 10 Φεβρ. 1827, φ. 27ν.

38. Για τον Μαρ. Λουρόπουλο και τον Άλεξάνδρο Βαλεντίνη βλ. *εδώ*, σ. 309, 312. Το δέξιομα του Διγόνη προκύπτει από υπογραφή του σε επιστολή της τοπικής διοίκησης της Πρέβεζας προς την όμολογη αρχή της Άγ. Μαύρας, ΑΝΑ, ταξιν. Αικατ. Μπαντιά αριθ. 5, *δ.π.*, αριθ. έγγρ. 570, [13 Αύγ. 1798].

39. 'Ο Ευστάθιος Παρούσης είναι έμπιστος πράκτορας του Λουδοβίκου Σωτήρη, («επιτροπικός πάντων των όρκωμένων εν τη ξηρά», Ε. Γ. ΠΡΩΤΟΨΑΛΤΗ, «Η επαναστατική κίνησις...», *δ.π.*, σ. 71, 72, 97, 124, 126, 131, 139. 'Ως καθολικός επίτροπος των Σουλιωτών στην Πρέβεζα επρόκειτο μάλιστα να συμμετάσχει στην πρεσβεία που απέστειλαν οι Σουλιώτες προς την Αικατερίνη Β' το 1789 αλλά άντικαταστάθηκε από τον Νικόλαο Πάγκαλο, στο ίδιο, σ. 88. Σε «πύργο» της οικογένειας στην Πρέβεζα αναφέρεται ότι διέμενε ο Γεώργιος Άνδρούτσος τον Ίανουάριο του 1790 (βεν. ήμ.), βλ. ΚΩΝΣΤ. ΜΕΡΤΖΙΟΥ, *Νέαι ειδήσεις περι του Λάμπρου Κατσώνη και του Άνδρούτσου* [Πραγματεία της Ακαδημίας Αθηνών, τ. 23, αριθ. 3], Αθήνα 1959, σ. 22. «Άγγέντες των Ρώσων», βλ. ΑΜΠ, αριθ. 109, 1 Άπρ. 1793. Βλ. και *εδώ*, σ. 316 σημ. 36. — 'Ο ιερομόναχος Ίωσήφ Γκινάκας είναι γνωστός για τη συνεργασία του με τον Λουδοβίκο Σωτήρη και τη συμμετοχή του στο κίνημα του Λάμπρου Κατσώνη. Άκολουθεί με άλλους τέσσερις Πρεβεζάνους τον Γεώργιο Άνδρούτσο στη φυγή του προς το Σπαλάτο, όπου συλλαμβάνεται από τους Βενετούς και μεταφέρεται στη Ζάρα. Μαζί με τον Άνδρούτσο και τον Πάνο Τζίρα παραδίδονται ως όθωμανοί υπήκοοι στον πασά της Βοσνίας και μεταφέρονται στις φυλακές της Κωνσταντινούπολης, απ' όπου ο Γκινάκας άπελευθερώνεται με τη μεσολάβηση των Ρώσων. Για τη δράση του αυτή βλ. Ε. Γ. ΠΡΩΤΟΨΑΛΤΗ, «Η επαναστατική κίνησις...», *δ.π.*, σ. 65, 66, 89, 97, 131, 139. ΚΩΝΣΤ. ΜΕΡΤΖΙΟΥ, *δ.π.*, σ. 75, 93, 100, 103, 121. Βλ. και ΣΠ. Ι. ΑΣΔΡΑΧΑ, *δ.π.*, σ. 380 σημ. 32, όπου η λουτή βιβλιογραφία.

40. 'Ο Μαρίνος Λουρόπουλος είναι θετός της Άκριβης, θυγατέρας του Πάνου Τζαρλαμπά και συζύγου του Γεωργίου Άνδρούτσου, βλ. ένδεικτικά ΑΜΠ, αριθ. 110, 29 Νοε. 1797, σ. 411. για τη συγγένεια αυτή βλ. και *εδώ*, σ. 323 σημ. 62. Οι άρχαιακές πληροφορίες επαληθεύουν έπομένως την υπόθεση του ΗΛΙΑ ΒΑΣΙΛΑ, «Τέσσερα γράμματα του καπετάν Άνδρούτσου στη γυναίκα του», *Ηπειρωτική Έστία*, τ. 5 (1956), σ. 440: ο Μαρ. Λουρόπουλος είναι ο «μπάρμπα», ο «μπάρμπα» ο Μαρίνος, τον όποιο ή Άκριβη όφειλε να ύπακούει και να σέβεται σύμφωνα με τις συμβουλές που της αποστέλλει ο άντρας της από τη φυλακή της Ζάρας, βλ. ΓΙΑΝΝΗ ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗ, «Γιώργος Άνδρούτσος», *Νέα Έστία*, τ. 28 (1940), σ. 1056. ΗΛΙΑ ΒΑΣΙΛΑ, *δ.π.*, σ. 441, 442. Οι συμβολαιογραφικές πηγές (βλ. ένδεικτικά ΑΜΠ, αριθ. 122, 7 Άπρ. 1804, σ. 75) επαληθεύουν άκόμη την πληροφορία ότι ο Άλεξάνδρης, ο Γιαννάκης και ο Βαγγέλης — τους όποιους ο Άνδρούτσος σε επιστολή από τη Ζάρα άποκαλεί «άδελφούς» του — είναι στην πραγματικότητα άδελφια της Άκριβης, βλ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΖΑΜΠΕΛΙΟΥ, *Τραγωδία*, τ. Β', Ζάκυνθος 1860, σ. 318. ΣΠΥΡΟΥ ΑΣΔΡΑΧΑ, «'Ο κλέφτης Άνδρούτσος», *Ηπειρωτική Έστία*, τ. 5 (1956), σ. 444-445.

ση προσωπική του ανάμειξη στα γεγονότα⁴⁰. Ο Ίωσήφ Γκινάκας είναι δθωμάνος υπήκοος⁴¹. τὸ ἴδιο ἰσχύει πιθανῶς καὶ γιὰ τὸν Διγόνη.

Μὲ τὰ ὑπάρχοντα στοιχεῖα δὲν μπορεῖ νὰ ἀξιολογηθεῖ ἡ σύνθεση τῆς ἐπιτροπῆς αὐτῆς, πού πιθανῶς ἄλλωστε δὲν παρουσιάζεται ποτὲ στὸν Οὐσακῶφ⁴². Καὶ ἴσως δὲν πρέπει νὰ ἀποδοθεῖ ἰδιαίτερη σημασία στοὺς δεσμούς τῶν ἐπιτρόπων μὲ τις ἀρματολικές οἰκογένειες, ἐπειδὴ α) οἱ ἐπιγαμίες μὲ τις οἰκογένειες τῶν ἀρματολῶν δὲν εἶναι σπάνιο φαινόμενο στὴν Πρέβεζα⁴³, β) ἡ ἀγχιστεία δὲν συνεπάγεται ἀπαραιτήτως ταυτότητα συμπεριφορῶν καὶ ἀπόψεων καὶ γ) ὄχι μόνον ἡ στάση τῶν ἀρματολῶν δὲν εἶναι ὁμόθυμη ἀλλὰ οὔτε εἶναι δυνατὸν νὰ ἐλεγχθεῖ πάντοτε μὲ ἀσφάλεια ἡ σταθερότητα τῆς στάσης κάθε ἀρματολικῆς οἰκογένειας.

Εἶναι ἄδηλο ἐξ ἄλλου ποιά μέλη τῆς ἐπιτροπῆς προκαλοῦν τὴ δυσφορία τοῦ Ρέντζου. Ἀνήκοντας ὁ ἴδιος στὸ παλαιὸ διευθυντικὸ σῶμα τῆς πόλης⁴⁴ δὲν ἀποκλείεται νὰ ἐνοχλεῖται ἀπὸ τὸν συνδυασμὸ τοῦ ἀρματολοῦ Γιαννάκη Διγόνη μὲ τὸν Σταθάκη Παρούση, πού ἀνήκει στὴ «δεύτερη τάξη» καὶ πιθανῶς ἔχει ἤδη γίνῃ πεθερὸς τοῦ Διγόνη⁴⁵. Πιθανῶς φοβᾶται ὅτι παρὰ τὴ φιλορωσικὴ του δράση στὸν πόλεμο τοῦ 1788-1792 ὁ Παρούσης δὲν εἶναι τὸ κατάλληλο πρόσωπο γιὰ νὰ παρουσιαστῇ στὸν Οὐσακῶφ, ἐπειδὴ ὡς ὑποπρόξενος τῆς Γαλλίας ἦταν ἐπὶ σειρὰ ἐτῶν δεμένος μὲ τὰ γαλλικὰ ἐμπορικὰ συμφέροντα. Ἴσως ἀκόμη ὁ Ρέντζος σκέπτεται ὅτι ἡ παλαιὰ διένεξη τοῦ Ίωσήφ Γκινάκα μὲ τὸν Γιαννάκη Διγόνη⁴⁶ θὰ ὑπονομεύσει τὴν καλὴ λειτουργία τῆς ἐπιτροπῆς. Εἶναι πιθανῶς καὶ προσωπικὰ

41. Βλ. ἐδῶ, σ. 317 σημ. 39.

42. Βλ. ἐδῶ, σ. 320.

43. Γιὰ τὴν παρουσία τῶν ἀρματολῶν στὴν Πρέβεζα βλ. τελευταῖα Κ. ΚΟΜΗ, *δ.π.*, σ. 36-39, ὅπου καὶ ἡ προηγούμενη βιβλιογραφία.

44. Ρ. ΣΤΑΜΟΥΛΗ, «Οἱ οἰκογένειες...», *δ.π.*, σ. 407. Γιὰ τὰ μέλη τῆς οἰκογένειας Ρέντζου πού ἀναλαμβάνουν δημόσια ἀξιώματα βλ. ἐνδεικτικὰ στὸ ἴδιο, σ. 404 σημ. 5. Ὁ ἴδιος ὁ Νικόλαος Ρέντζος ἐντοπίζεται ὡς σύνδικος τὸ 1783, πιθανῶς τὸ 1791 καὶ στὰ 1796-97, βλ. στὸ ἴδιο καὶ ἐπίσης ΑΜΠ, ἀριθ. 99, 16 Ἀπρ. 1791, φ. 15ῦ. ΑΛ, Βιβλίο ψηφοφοριῶν, *δ.π.*, 9 Μαρτ. 1796. Εἶναι ἀπὸ τοὺς πρώτους πού ἐπιστρέφουν στὴν Πρέβεζα μετὰ τὴν ἐγκατάσταση τοῦ Ἀβδουλάχ καὶ ἀπὸ τοὺς προύχοντες πού ὑπογράφουν τὴ συνθήκη τῆς Πρέβεζας στὶς 25 Δεκ. 1800. Γιὰ τὴ θέση του στὴ διοίκηση τῆς Πρέβεζας ἐπὶ προνομιακοῦ καθεστώτος βλ. Ρ. ΣΤΑΜΟΥΛΗ, *Πηγές...*, *δ.π.*, πολλ. Ἀσκεῖ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ συμβολαιογράφου ἐπὶ σειρὰ ἐτῶν (1774-1822), βλ. ΦΙΛΑΡΕΤΟΥ ΒΙΤΑΛΗ, *Τὸ ἱστορικὸν ἀρχεῖον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης*, Πρέβεζα 1979, σ. 32-33 καὶ Ρ. - Α. ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ, *Population urbaine...*, *δ.π.*, σ. 26, 31. Εἶναι γιὸς τοῦ ποτὲ ἱερέα Θεόδωρου, βλ. ΑΜΠ, ἀριθ. 42, 10 Ἀπρ. 1779, φ. 47ῦ. ἀριθ. 123, 18 Δεκ. 1807, φ. 27ῦ κ.ἀλλ. Γεννήθηκε γύρω στὰ 1752, ἀφοῦ στὶς 12 Αὐγ. 1800 δηλώνει σὲ ἐνορκὴ κατάθεση ἡλικία περίπου 48 ἐτῶν, βλ. ΑΝΑ, ταξιν. Αἰκατ. Μπαντιᾶ ἀριθ. 306, *δ.π.*, ἀριθ. ἐγγρ. 407^α. Γιὰ τὸν Νικ. Ρέντζο βλ. καὶ ΠΑΝ. ΑΡΑΒΑΝΤΙΝΟΥ, *δ.π.*, σ. 317.

45. Βλ. ἐδῶ, σ. 316 σημ. 36 καὶ σ. 317 σημ. 37.

46. Βλ. 8 καὶ 11 Νοε. 1788 Καταχ. ΑΜΠ, ἀριθ. 97, 14 Νοε. 1788, φ. 114^α-115^ν.

προκατειλημμένος ἐναντίον τοῦ Ίωσήφ Γκινάκα, αἵτιου «πολλῶν σκανδάλων», σύμφωνα μὲ μία ἀναφορὰ πού συνοπογράφει παλαιότερα ὁ οἰκονόμος Ἱερεμίας, συγγενῆς τοῦ Νικ. Ρέντζου⁴⁷.

Φαίνεται πάντως ὅτι οἱ ἐπιφυλάξεις τοῦ Ρέντζου ὀφείλονται μᾶλλον σὲ πολιτικὴ διαφωνία παρὰ σὲ προσωπικὴ ἀντιπάθεια ἢ σὲ δυσπιστία πρὸς τις ἱκανότητες τῶν ἐπιτρόπων: «Μὲ ὅλον τοῦτο παρρησίως εἶπαμεν αὐτηνῶν ὅτι μόνον διὰ τὴν κατάστασιν τῆς πατρίδος νὰ ἐπιμεληθοῦν καὶ ὄχι ἄλλον», δηλαδή—ἐρμηνεύουμε— δόθηκαν σαφεῖς ὁδηγίες πρὸς τοὺς ἐπιτρόπους νὰ περιοριστοῦν καὶ νὰ ἐπιμείνουν στὸ κύριο μέλημα τῶν προσφύγων, πού εἶναι ἡ ἀπομάκρυνση τοῦ Ἀλῆ ἀπὸ τὴν Πρέβεζα καὶ ἡ ἔνωση τῆς πόλης μὲ τὰ Ἐπτάνησα. Διακρίνεται ἐπομένως ὁ φόβος μήπως οἱ συγκεκριμένοι ἐπίτροποι διαχειριστοῦν τὴν ὑπόθεση σύμφωνα μὲ τις δικές τους ἀπόψεις προβάλλοντας διεκδικήσεις πού θὰ δυσχεράνουν τὴν ἐπίτευξη τοῦ πρωταρχικοῦ καὶ ἁμεσου στόχου. Δὲν εἴμαστε σὲ θέση νὰ γνωρίζουμε ποιὲς εἶναι αὐτὲς οἱ διεκδικήσεις. Ὅμως κοινὸ χαρακτηριστικὸ τῶν τριῶν προσώπων (παπα-Δημήτρης Ζαλογγίτης, Πιερράκης Βαλεντίνης, Ἰωάννης Κεχρᾶς) πού πιέζονται ἀπὸ τὸν Ν. Ρέντζο νὰ συμμετάσχουν στὴν ἀποστολὴ εἶναι ἡ προέλευση ἀπὸ εὐπορες καὶ ἰσχυρὲς οἰκογένειες τοῦ Συμβουλίου⁴⁸. καί, ὅσο τουλάχιστον γνωρίζουμε, στὸ παρελθόν τους δὲν σημειώνεται ἐπαναστατικὴ δράση.

47. ΣΠ. Ι. ΑΣΔΡΑΧΑ, «Ἀπὸ τὴ συγκρότηση...», *δ.π.*, σ. 242, 379. γιὰ τις σχέσεις Ἱερεμίας Ρέντζου καὶ Ίωσήφ Γκινάκα βλ. καὶ ΑΜΠ, ἀριθ. 105, 9 Αὐγ. 1788, σ. 90. Ὁ πρῶην ἠγούμενος τῆς μονῆς Ζαλόγγου εἶναι ἄλλωστε ἔνοχος ὑπεξαίρεσης χρεωστικῶν ὁμολογιῶν τοῦ Δαυτὴλ Βαλεντίνη πρὸς τὴ μονή, ἀν ἀληθεύει μεταγενέστερη μαρτυρία, βλ. ΑΜΠ, ἀριθ. 137, 11 Μαρτ. 1830, φ. 67^α.

48. Ὁ παπα-Δημήτριος Ζαλογγίτης εἶναι γιὸς τοῦ οἰκονόμου παπα-Χρήστου, βλ. ΑΜΠ, ἀριθ. 120, 5 Μαῖου 1803, σ. 57. Ὁ πατέρας του ἀπογράφεται ὡς εὐπορος, βλ. Κ. ΚΟΜΗ, *δ.π.*, σ. 325. Δὲν διευκρινίζεται ἡ οἰκογενειακὴ τους σχέση μὲ τὸν Ἰωάννη Ζαλογγίτη, πού ὑπογράφει ἀπαξ ὡς μέλος τοῦ Συμβουλίου («τζιταντίνος»), βλ. ΑΜΠ, ἀριθ. 110, 1 Μαῖου 1795, σ. 50. Γιὰ τὸ πρόσωπο αὐτὸ βλ. καὶ ΣΠ. Ι. ΑΣΔΡΑΧΑ, *δ.π.*, σ. 251. — Ὁ Πέτρος ἢ Πιερράκης Βαλεντίνης εἶναι γιὸς τοῦ ποτὲ Αὐγουστίν, βλ. ΑΜΠ, ἀριθ. 42, 2 Φεβρ. 1780, φ. 54^α. Πρέπει νὰ γεννήθηκε γύρω στὰ 1750, ἀφοῦ στὶς 28 Ἀπρ. 1802 δηλώνει ἡλικία 52 ἐτῶν, βλ. ΑΝΑ, Tribunal civile di prima istanza di Santa Maura. Filza stride accezzazioni d'eredità e tuttorie memorie (15/3/1802 - 11/11/1804) [: ταξιν. Αἰκατ. Μπαντιᾶ ἀριθ. 310], ἀριθ. ἐγγρ. 5^ν. Σύνδικος καὶ ἐπομένως μέλος τοῦ Συμβουλίου, βλ. 4 Ἰαν. 1785 ν.ῆ. Καταχ. ΑΜΠ, ἀριθ. 158, 21 Ἰουν. 1786, φ. 101^ν. ἀριθ. 106, 23 Φεβρ. 1790, σ. 228. ἀριθ. 108, 9 Ὀκτ. 1794, σ. 268, 269. Διορίζεται ἀπὸ τὸν βενετὸ προνοητὴ ἀναπληρωματικὸ μέλος τοῦ Κοινοβουλίου, βλ. ΑΛ, Βιβλίο Ψηφοφοριῶν, *δ.π.*, 30 Μαρτ. 1796 ν.ῆ. Συμβολαιογράφος, βλ. ΦΙΛ. ΒΙΤΑΛΗ, *δ.π.*, σ. 33-34. Ἀπογράφεται ὡς εὐπορος, Κ. ΚΟΜΗ, *δ.π.*, σ. 325. Βλ. καὶ τὰ σχετικὰ μὲ τὸν Ἀλ. Βαλεντίνη, ἐδῶ, σ. 313 σημ. 29. Γιὰ τις σχέσεις τῆς οἰκογένειας μὲ τοὺς ἀρματολοὺς βλ. ἐδῶ, σ. 316 σημ. 37. — Ὁ Ἰωάννης Κεχρᾶς εἶναι γόνος μιᾶς ἀπὸ τις παλαιότερες, ἰσχυρὲς καὶ εὐπορες οἰκογένειες τοῦ Συμβουλίου, βλ. Ρ. ΣΤΑΜΟΥΛΗ, «Οἱ οἰκογένειες...», *δ.π.*, σ. 406. Συγγενεῦσον μὲ τις οἰκογένειες Γκινάκα καὶ Λουρόπουλου, βλ. 9 Φεβρ. 1764 Καταχ. ΑΜΠ, ἀριθ. 157, 22 Σεπτ. 1787, φ. 45^α. ἀριθ.

Φαίνεται ότι ο Μαρ. Λουρόπουλος επιφέρει πράγματι τροποποιήσεις στο υπόμνημα, που πάντως μέχρι τα τέλη Μαρτίου δεν έχει ακόμη επιδοθεί στον Ούσακώφ, γιατί η επιτροπή αναμένει την άφιξη του "Αγγελου" Ορίου στην Κέρκυρα⁴⁹.

Η άποψη του Ρέντζου ότι το πατριωτικό χρέος έχει απόλυτη προτεραιότητα άπαιτείται και σε ένα έγγραφο με ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Στις 6 'Απριλίου 1799 οι Πρεβεζάνοι συντάσσουν στην Κέρκυρα νέα επιτροπική προς τον "Αγγελο" Οριο, τον παπα-Αθανάση Σταμάτη, τον 'Αλέξανδρο Βαλεντίνη και τον Σπύρο Καραβέλα. Οι επιτροπικοί αυτοί εξουσιοδοτούνται να εκπροσωπήσουν την πόλη «εις κάθε δεσποτεία και μοναρχίαν» και να ενεργήσουν κατά την κρίση τους με πατριωτικό ζήλο για το κοινό καλό και την πατρίδα. Ρητή πάντως έντολη έχει και αυτή η αντιπροσωπεία να αγωνιστεί για την ένωση της Πρέβεζας με τα νησιά και τις πρώην βενετικές κτήσεις της στεριάς⁵⁰.

Για τον Βαλεντίνη έχει ήδη γίνει λόγος⁵¹. Ο Σπ. Καραβέλας είναι επίσης μέλος του Συμβουλίου, ενώ φαίνεται ότι και η δική του οικογένεια, που δεν φέρει ωστόσο και ένα από τα πιο συνηθισμένα ονόματα, έχει κατά το παρελθόν συνεργαστεί με τους άρματολούς Γριβαίους⁵². Η συμμετοχή του παπα-Αθανάση Σταμάτη στο Συμβούλιο δεν τεκμηριώνεται με απόλυτη βεβαιότητα⁵³.

120, 4 Μαρτ. 1801, σ. 28. 'Ο ίδιος ο 'Ιωάννης Κεχροάς απαντάται ως σύνδικος στα 1771 και 1782-83, βλ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Δ. ΜΕΡΤΖΙΟΥ, «Τὸ ἐν Βενετία Ἡπειρωτικὸν Ἀρχεῖον», Ἡπειρωτικὰ Χρονικά, τ. 11 (1936), σ. 292. ΑΜΠ, ἀριθ. 155, 20 'Οκτ. 1782, φ. 65ν· 1 Μαΐου 1783, φ. 96r. Μέλος τοῦ Κοινοβίου, βλ. ΑΜΠ, ἀριθ. 16, 9 Αὐγ. 1790, φ. 106r. Ἀπογράφεται ὡς εὐπορος, ὅπως καὶ ὁ συγγενὴς του Χρῆστος, βλ. Κ. ΚΟΜΗ, δ.π., σ. 337. Γεννήθηκε περὶ τὸ 1731, βλ. ΑΝΑ, Tribunal civile di prima istanza di Santa Maura. Filza lettere missive (26/4/1802 ἕως 24/10/1804) [: ταξιν. Αἰκατ. Μπαντιᾶ ἀριθ. 309], ἀριθ. ἔγγρ. 91r.

49. ΑΛ, 30 Μαρτ. 1799, ὁ Παῦλος Λεκατζᾶς ἀπὸ Ἀγ. Μαύρα πρὸς τὸν Μαρ. Λουρόπουλο, Κέρκυρα.

50. 'Εδῶ, σ. 355, ἔγγρ. 2 στ. 12-14.

51. 'Εδῶ, σ. 312, 313 σημ. 29, 315· βλ. καὶ σ. 319.

52. 'Ο Σπύρος Καραβέλας εἶναι γιὸς τοῦ καπετὰν Τζόρτζη, βλ. ΑΜΠ, ἀριθ. 16, 12 Αὐγ. 1789, φ. 25r. 'Ο πατέρας τους εἶναι εὐπορος ἄρχοντας καὶ προεστός, βλ. ΑΜΠ, ἀριθ. 101, 8 Σεπτ. 1776, σ. 83· Κ. ΚΟΜΗ, δ.π., σ. 327. 'Ο τακτικὸς προνοητὴς διορίζει τὸν Σπύρο Καραβέλα ἀναπληρωματικὸ μέλος τοῦ Κοινοβίου τῆς Πρέβεζας καὶ τὸν ἀδελφὸ του Χριστόδουλο τακτικὸ μέλος στοῦ ἴδιου ὄργανο, βλ. ΑΛ, Βιβλίον Ψηφοφοριῶν, δ.π., 30 Μαρτ. 1796 ν.ή. 'Ἐνας Καραβέλας—ἀπὸ τὰ ἄρρενα ἀδελφία τοῦ Σπύρου εἶναι γνωστοὶ ὁ Ἀλβίτζε, ὁ Πάνος καὶ ὁ Χριστόδουλος, ἐνῶ καὶ ὁ πατέρας τους βρῖσκεται ἀκόμη ἐν ζωῇ—καταγγέλλεται μαζί με τὸν Φακινέλη ὡς βοηθὸς τῶν «κακοποιῶν» Γριβαίων, ΑΝΑ, Lettere Confinarie. Reggimento... Marco Cigogna... Filza Lett. Ottom. dal 3 Genn. 1786 al 27 Dec. 1786, ἀριθ. ἔγγρ. 81, 15 Φεβρ. 1787. Γιὰ τὸν Φακινέλη ἢ Φακινὴ τὴν ἴδια ἐποχὴ βλ. ΣΗ. Ι. ΑΣΔΡΑΧΑ, δ.π., σ. 239, 240, 249, 250.

53. 'Ἐνα ὀνόμαζο πρόσωπο, ὅχι ὅμως—ἢ ἴσως ὄχι ἀκόμη—ιερέας ἐντοπίζεται μετὰ τὸ ἀξίωμα τοῦ ἀντιλέγοντος στὰ 1781, βλ. ΑΜΠ, ἀριθ. 155, 19 Σεπτ. 1781, φ. 11r. 'Ο παπα-

"Ὁμως ἓνα ἀπὸ τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς, ὁ "Ὄριος, εἶναι τὴ στιγμὴ αὐτὴ ὁ ἰσχυρὸς ἄνδρας τῆς Ἑπτανήσου. Εἶναι βενετὸς ἀριστοκράτης, ἔχει διατελέσει προβλεπτής τῆς Κεφαλονιάς καὶ ἀπεχθάνεται τοὺς δημοκρατικοὺς Γάλλους. Μετὰ τὴν ἀποτελεσματικὴ συμβολὴ του στὴν κατάληψη τῆς Λευκάδας ἀπὸ τὸν ρωσοτουρκικὸ στόλο τὸν Νοέμβριο τοῦ 1798 ὁ "Ὄριος κερδίζει τὴν ἐμπιστοσύνη τοῦ Οὔσακώφ, πού τὸν διορίζει ἀμέσως διοικητὴ τοῦ νησιοῦ, ἀκολουθῶς πρῶτο πρόεδρο τῆς Ἑπτανήσου Πολιτείας καὶ ἐπίσης τοῦ ἀναθέτει τὴ σύνταξη τοῦ προσωρινοῦ ἑπτανησιακοῦ συντάγματος⁵⁴. "Ὁμως ὁ "Ὄριος ἔχει καὶ ἴδιο συμφέρον νὰ μὴ ἀποσχιστεῖ ἢ Πρέβεζα ἀπὸ τὰ νησιά. Ἐγκατεστημένος στὴ Λευκάδα, ἀντιπροσωπεύει μετὰ τὸν πιὸ ἐντυπωσιακὸ τρόπο τὴ μεγάλη ἐκεῖνη μερίδα τοῦ πληθυσμοῦ ποὺ διατηρεῖ οἰκονομικὰ συμφέροντα τόσο στὰ νησιά ὅσο καὶ στὴν ἡπειρωτικὴ καὶ ἀκαρνανικὴ παραλία. Ἡ λευκαδίτισσα σύζυγός του Ἀναστασία Σέρβου ἔχει κληρονομήσει ἀπὸ τὸν προηγούμενο σύζυγό της Σπυρίδωνα Πατρίκιος μεγάλη ἀκίνητη περιουσία στὴ Λευκάδα, τὴν Πρέβεζα καὶ τὴ Βόνιτσα⁵⁵. Ἄν μάλιστα δὲν πρόκειται περὶ συνωνυμίας, ὁ πρῶην πεθερὸς της Σεβαστιανὸς Πατρίκιος ἦταν ἀπὸ τὰ πρῶτα μέλη τοῦ Συμβουλίου τῆς Πρέβεζας καὶ σύνδικος τῆς πόλης⁵⁶. Ἀπὸ τὴν ἀποψη αὐτὴ ὁ "Ὄριος εἶναι ἴσως ἡ καταλληλότερη ἐπιλογή γιὰ τὴν κοινὴ ἀντιπροσώπευση Πρεβεζάνων, Βονιτσιάνων καὶ Λευκαδίων.

Τὴν ἐπιτροπικὴ τῆς 6ης Ἀπριλίου ὑπογράφουν 395 Πρεβεζάνοι. Ὁ μεγάλος ἀριθμὸς τῶν ὑπογραφῶν ὑποδεικνύει ὅτι τὸ ἔγγραφο αὐτὸ ἔχει ἴσως ἰδιαίτερη βαρῦτητα καὶ καθολικότερη ἀποδοχὴ ἀπὸ τὸν προσφυγικὸ πληθυσμὸ. Καὶ ἴσως δὲν εἶναι τυχαία ἡ παράλειψη ἐδῶ κάθε κοινωνικοοικονομικοῦ χαρακτηρισμοῦ τῶν ὑπογραφομένων. Ὅλοι οἱ ὑπογραφομένοι δὲν εἶναι ἀπαραιτήτως πρόσφυγες στὴν Κέρκυρα. Τὸ ἔγγραφο συντάσσεται μὲν στὴν Κέρκυρα, ὅπου καὶ ὑπογράφεται ἀπὸ τοὺς ἐκεῖ πρόσφυγες· δὲν ἀποκλείεται ὅμως νὰ ὑπογράψονται ἀκολουθῶς μετὰ περιφορὰ καὶ ἀπὸ ἄλλους διεσπαρμένους Πρεβεζάνους, πρὶν καταλήξει στὴν Ἀγία Μαύρα, κύριο καταφύγιο τῶν προσφύγων καὶ ἐπίσης ἔδρα τῆς κυβέρνησής τους. Στις 20 Ἰουνίου 1799 μιὰ ὁμάδα ἔγκριτων Πρεβεζά-

'Αθανάσης Σταμάτης δὲν συμπεριλαμβάνεται στοὺς «νέους εὐγενεῖς» τοῦ 1804, ἴσως ἐπειδὴ εἶναι ἤδη μέλος τοῦ Συμβουλίου. Ἡ προικοδότηση τῆς θυγατέρας του με 300 γρόσια ἀπὸ τὸ δημόσιο ταμεῖο στὰ 1805 θεωρεῖται ἀπὸ τὸ Συμβούλιο δωρεὰ καὶ ὄχι ἀνταμοιβὴ τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ πατέρα της πρὸς τὴν πόλη, γιὰ τίς ὁποῖες διευκρινίζεται ὅτι αὐτὸς ἔχει ἤδη ἀμοιφεθεῖ, βλ. ΑΜΠ, ἀριθ. 20, 22 Ἀπρ. 1805, 7 Φεβρ. 1806, φ. 56r, 56v [Ρ. ΣΤΑΜΟΥΛΗ, Πηγές..., δ.π.].

54. Γιὰ τὴν προσωπικότητα τοῦ "Ὄριου βλ. ΓΕΡ. ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗ, δ.π., σ. 274.

55. ΕRM. LUNZI, *Della Repubblica Settinsulare*, δ.π., σ. 6. ΓΕΡ. ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗ, δ.π., σ. 267. ΚΩΝΣΤ. ΜΑΧΑΙΡΑ, δ.π., σ. 109 σημ. 2. Ἐπιγραμματικὰ χαρακτηρίζεται ὁ "Ὄριος ὡς «principal possidente a Prevesa e Vonizza», ὅταν διεκδικεῖ τὴν καταβολὴ ἀποζημίωσης γιὰ τίς φθορὰς ποὺ ὑπέστη ἢ περιουσία του ἐπὶ Ἀλῆ, βλ. ΑΝΑ, νοτάριος Πέτρος Νέγγρης, πρωτόκολλο 11, 19 Ἰουλ. 1803, φ. 73v.

56. Ρ. ΣΤΑΜΟΥΛΗ, «Οἱ οἰκογένειες»..., δ.π., σ. 404 σημ. 5, σ. 407.

νων πιστοποιεί επίσημα ένωπιον του Ζαχαρία Ζαμπέλη, συμβολαιογράφου της 'Αγίας Μαύρας, τη γνησιότητα όλων των υπογραφών του έγγραφου⁵⁷. Είναι ωστόσο οφθαλμοφανές σε όρισμένα σημεία του χειρογράφου ότι σειρές συνεχόμενων υπογραφών δεν μπορεί να είναι ιδιόχειρες· σε όρισμένες από τις σειρές αυτές αναγνωρίζουμε το χέρι του επιτρόπου παπα-'Αθανάση Σταμάτη⁵⁸. 'Ο παπα-'Αθανάσης ενεργεί πιθανώς ως πληρεξούσιος των προσώπων στη θέση των οποίων υπογράφει αλλά αντίθετα με την καθιερωμένη πρακτική δεν το δηλώνει. Είτε πρόκειται για λαθοχειρία είτε απλώς για παρατυπία, ή εθύνη για την πράξη μεταβιβάζεται στην ομάδα που βεβαιώνει τη γνησιότητα των υπογραφών. 'Η ομάδα αυτή απαρτίζεται από τον μέγα οικονόμο 'Ιερεμία Ρέντζο⁵⁹, τον Μαρίνο Λουρόπουλο, τον Κωνσταντίνο Ρουζάνη⁶⁰, τον 'Ιωάννη Γενοβέλη⁶¹,

57. 'Εδω, σ. 365-366, έγγρ. 2 στ. 426-440.

58. "Όπως στις υπογραφές των στ. 90-111, 251-285, 393-397, 411-415 (βλ. έδω, σ. 357, 361-362, 365). "Όσο όμως μπορούμε να διακρίνουμε, ύποπτες — αλλά όχι με το χέρι του παπα-'Αθανάση — είναι και άλλες υπογραφές, όπως για παράδειγμα των στ. 249-250, 296-299 (βλ. έδω, σ. 361, 362). Βλ. και τον αλφαβητικό κατάλογο των υπογραφομένων, έδω, σ. 379 κ.έξ.

59. 'Ο πανσιώτατος παπά κληρ 'Ιερεμίας είναι γιός του Χρήστου Ρέντζου, ΑΜΠ, αριθ. 102, 28 Σεπτ. 1780, σ. 145· ιερομόναχος, στο ίδιο, 23 Μαρτ. 1781, σ. 297· οικονόμος, ΑΜΠ, αριθ. 96, 24 Σεπτ. 1796, φ. 184V κ.άλλ. Για την οικογένεια Ρέντζου και για τον 'Ιερεμία βλ. και έδω, σ. 318, 319. Για την παραμονή του οικονόμου 'Ιερεμία Ρέντζου στη Ζάκυνθο μετά τον «χαλασμό» αλλά και για κάποιο εκκλησιαστικό παράπτωμά του βλ. ΛΕΩΝΙΔΑ Χ. ΖΩΗ, *Λεξικόν ιστορικών και λαογραφικών Ζακύνθου*, 'Αθήνα 1963, τ. Α', μέρος Β', σ. 560.

60. "Άγνωστος στις πηγές μας. 'Όσο υπογράφει τις επιτροπικές από 10 Νοε. 1798, 6 'Απρ. και 13 'Ιουν. 1799, βλ. έδω, έγγρ. 1, σ. 353 στ. 156· έγγρ. 2, σ. 365 στ. 420· έγγρ. 4, σ. 368 στ. 41.

61. 'Ο 'Ιωάννης Γενοβέλης είναι γιός του ποτε Νικολάου, βλ. ΑΜΠ, αριθ. 124, 11 Σεπτ. 1810, φ. 58r-v· αριθ. 134, 24 Δεκ. 1813, φ. 11V. 'Ανήκει και αυτός σε μιὰ από τις πρώτες οικογένειες του Συμβουλίου, βλ. Ρ. ΣΤΑΜΟΥΛΗ, «Οι οικογένειες...», δ.π., σ. 406. 'Ο πατέρας του, όπως και ο συγγενής του Δημήτριος, άπογράφονται ως εύποροι, βλ. Κ. ΚΟΜΗ, δ.π., σ. 337· ο πατέρας του μνημονεύεται ως νοτάριος κατά τὰ έτη 1779-1789, βλ. R. - A. STAMOULIS, δ.π., σ. 32-33 και συμπληρωματικά ΑΜΠ, αριθ. 97, 8 'Ιαν. 1789, φ. 126r-v· αριθ. 43, 20 'Οκτ. 1801, φ. 107V· άπαντάται επίσης ως σύνδικος, βλ. στο ίδιο, αριθ. 158, 8 Σεπτ. 1783, σ. 7· 11 'Ιουν. 1784, φ. 33r-v. 'Ο ίδιος ο 'Ιω. Γενοβέλης μέχρι τον «χαλασμό» άπασχολείται στις γραμματείες διαφόρων ύπηρεσιών της πόλης (Κοινότητα, ύγειονομείο κλπ.), βλ. ΑΝΑ, Reggimento... M. Cicogna. Filza diversa 3. dal Maggio 1787 al Novembre 1789, αριθ. έγγρ. 59, 23 Σεπτ. 1785· ΑΜΠ, αριθ. 158, 2 'Ιαν. [1786], φ. 80r· αριθ. 42, 2 Μαΐου 1792, φ. 116V· ΓΑΚ Κ. 8α. 9, 21 'Οκτ. 1797· ΑΝΑ, ταξιν. Αίκατ. Μπαντιά αριθ. 5, δ.π., αριθ. έγγρ. 571, 13 Αύγ. 1798. Για λίγα χρόνια εργάζεται και ο ίδιος ως νοτάριος, βλ. ΑΜΠ, αριθ. 120, σ. 27· 17 Νοε. 1801, σ. 29. Με το χέρι του ο συμβολαιογραφικός κώδικας 43 του ΑΜΠ, όπου διακοπή των πράξεων σύμφωνα με ιδιόγραφη σημείωση του περιθωρίου λόγω του «χαλασμού» από 8 Αύγ. 1798 έως 28 Δεκ. 1800. Για τη σημαντική θέση του 'Ιω. Γενοβέλη στη διοίκηση της Πρέβεζας επί προνομιακού καθεστώτος και για τη στάση του στο ζήτημα της εκπαίδευσης βλ. Ρ. ΣΤΑΜΟΥΛΗ, *Πηγές...*, δ.π., πολλ.

τον 'Αλεξανδρή Τζαρλαμπά⁶², τον 'Ηλία 'Αδάμη⁶³ και τον 'Ιωάννη Καραχασάνη⁶⁴· πρόσωπα, που ανήκουν σε οικογένειες εύκατάστατες ή / και μέλη

Για τὰ βιογραφικά του 'Ιω. Γενοβέλη βλ. συμπληρωματικά Ρ. ΣΤΑΜΟΥΛΗ, «'Η συνθήκη...», δ.π., σ. 412 σημ. 23. Δεν είναι γνωστό τότε άκριβώς διορίζεται γενικός διαχειριστής του 'Αλή πασά στην Πρέβεζα και προμηθευτής του στρατού και του στόλου, βλ. ΙΩ. Φ. ΔΗΜΑΡΑΤΟΥ, λ. «Πρέβεζα», *Μεγάλη 'Ελληνική 'Εγκυκλοπαίδεια*, τ. 20, σ. 656 στήλη 3 (με επιφύλαξη ως προς τις χρονολογίες). 'Η ιδιότητά αυτή διασταυρώνεται από τὰ εύρήματα του ΔΗΜΗΤΡΗ ΑΝΩΓΙΑΤΗ-ΡΕΛΕ, «'Εξι γαλλικά ύπομνήματα για τὰ 'Επτάνησα και τον άπέναντι ήπειρωτικό χώρο (1798-1809)», Κέρκυρα 1993, σ. 146 (όπου έσφαλμ. Linaveli) κ.πολλ.· βλ. και ΑΜΠ, αριθ. 123, 30 'Απρ. 1809, φ. 83V (βεκίλης του 'Αλή πασά). Για τις έμπορικές επιχειρήσεις του 'Ιω. Γενοβέλη επί 'Αλή βλ. ένδεικτικά στο ίδιο, 4 Σεπτ. 1809, φ. 107r· αριθ. 130, 19 'Οκτ. 1810, φ. 132V-133V· αριθ. 124, 28 'Ιαν. 1811, φ. 80V-81r· αριθ. 134, 18 Αύγ. 1812, φ. 3r· αριθ. 117, 5 'Ιουν. 1813, σ. 144-145· αριθ. 134, 7 Αύγ. 1815, φ. 20r-v. Για τή μετέπειτα δράση του προσώπου αυτού βλ. ΠΑΝ. ΑΡΑΒΑΝΤΙΝΟΥ, δ.π., σ. 296. ΧΡΗΣΤΟΥ Κ. ΛΟΥΚΟΥ, «'Ο κυβερνήτης 'Ιωάννης Καποδίστριας και οί Μαυρομιχαλαίω», *Μνήμων*, τ. 4 (1974), πολλα. ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ, «'Η αντιπολίτευση κατά του κυβερνήτη 'Ιωάννη Καποδίστρια», 'Αθήνα 1988, σ. 132, 409.

62. Και ή οικογένεια Τζαρλαμπά ανήκει στον πρώτο πυρήνα του Συμβουλίου της πόλης, βλ. Ρ. ΣΤΑΜΟΥΛΗ, «Οι οικογένειες...», δ.π., σ. 407. 'Ο 'Αλέξανδρος Τζαρλαμπάς είναι γιός του Πάνου και της Χρυσής, θυγατέρας Γεωργ. Λουρόπουλου, βλ. ένδεικτικά ΑΜΠ, αριθ. 122, 7 'Απρ. 1804, σ. 75· είναι έπομένως άνεψιός του Μαρίνου Λουρόπουλου και κουνιάδος του Γεωργίου 'Ανδρούτσου, βλ. και έδω, σ. 317 σημ. 40. 'Η Χρυσή, χήρα από τον Νοέμβριο του 1780 (βλ. ΑΜΠ, αριθ. 102, 1 Νοε. 1780, περιθ. σ. 185), άπογράφεται ως άρχηγός του εύπορου νοικοκυριού, βλ. Κ. ΚΟΜΗ, δ.π., σ. 328. Τό 1784 ο 'Αλεξανδρής καταζητείται από τους Βενετούς, και οί άρματολοι Δήμος Διγόνης και Σπύρος Καλόγερος ύπόσχονται στις βενετικές άρχές ότι θά τον έξαναγκάσουν να περάσει σε βενετικά έδάφη, ώστε να καταστεί δυνατή ή σύλληψή του, βλ. ΑΝΑ, Lettère Confinarie, Reggimento... Ant. Corner..., filza Lett. Ottom. dal 8 febr. 1784 al dec. 1784, αριθ. έγγρ. 4, 8 Φεβρ. 1784. 'Υγειονόμος, βλ. ΑΝΑ, Lett. Conf. in., Reggimento... Marco Cigogna... filza Lett. Ottom. dal 27 Genn. 1787 al 25 Nov. 1787, αριθ. έγγρ. 93, 15 Μαΐου 1787 κ.άλλ. Σύνδικος, βλ. ΑΜΠ, αριθ. 42, 2 Μαΐου 1792, φ. 116V. 'Αγορανόμος, βλ. ΑΛ, Βιβλίο Ψηφοφοριών, δ.π., 30 Μαρτ. 1795 ν.ή. Διορίζεται μέλος του Κονκλαβίου από τον τοπικό προνοητή, στο ίδιο, 30 Μαρτ. 1796 ν.ή. 'Ο πρεβεζάνος 'Αλεξανδρής Τζαρλαμπάς δεν πρέπει να συγγέται με τον όμώνυμο λευκαδίτη συγγενή του, που είναι γιός του Σπύρου, βλ. ένδεικτικά ΑΜΠ, αριθ. 120, 24 'Ιουλ. 1802, σ. 47. 'Αλλά και ή πολυμελής οικογένεια Τζαρλαμπά άναμειγνύεται στη συνωμοσία του Λουδοβίκου Σωτήρη: κάποιος Τζαρλαμπάς άναφέρεται στα 1789 ως πράκτορας της Ρωσίας λειτουργώντας ώστόσο σε αντιπαράθεση με τον Σωτήρη, βλ. Ε. Γ. ΠΡΩΤΟΨΑΛΤΗ, «'Η επαναστατική κίνηση», δ.π., σ. 68, 85.

63. 'Ο 'Ηλίας 'Αδάμης είναι γιός του ποτε 'Ιωάννη και της Μαρίας, βλ. ΑΜΠ, αριθ. 97, 25 'Οκτ. 1787, φ. 45r· 102, 5 Σεπτ. 1781, περιθ. σ. 87. 'Η οικογένεια συμμετέχει στον πρώτο πυρήνα του Συμβουλίου, βλ. Ρ. ΣΤΑΜΟΥΛΗ, «Οι οικογένειες...», δ.π., σ. 406. Τὰ μέλη της οικογένειας δεν έμφανίζονται με μεγάλη συχνότητα στις πηγές μας. 'Ο 'Ηλίας διορίζεται από τον βενετό τακτικό προνοητή άναπληρωματικό μέλος του Κονκλαβίου, βλ. ΑΛ, Βιβλίο Ψηφοφοριών, δ.π., 30 Μαρτ. 1796 ν.ή.

64. 'Ο 'Ιωάννης Καραχασάνης είναι γιός του ποτε Κώστα και εύπορος, βλ. αντίστοιχα

του Συμβουλίου της Πρέβεζας. Ἄλλὰ εἶναι ἄδηλο ἂν τὰ ἄτομα αὐτὰ καλοῦνται εἰδικὰ γιὰ τὴ βεβαίωση λόγῳ τῆς προσωπικῆς τους ἀξιοπιστίας ἢ ἂν ἀποτελοῦν ἐπιτροπὴ μὲ συγκεκριμένες ἀρμοδιότητες, διορισμένη ἀπὸ ὅλους τοὺς συμπατριῶτες τους ἢ ἀπὸ τὸ Συμβούλιο.

Στις 2 Ἰουλίου 1799 οἱ ἐπιτροποὶ παπα-Ἀθανάσης Σταμάτης καὶ Σπύρος Καραβέλας καταθέτουν τὸ ἔγγραφο στὸν ἴδιο συμβολαιογράφο, τὸν Ζαχαρία Ζαμπέλη, ἀπὸ τὸν ὁποῖο καὶ παραλαμβάνουν ἀκριβὲς ἀντίγραφο τῆς πράξεως⁶⁵. Ἡ ἐπιτροπικὴ τῆς 6ης Ἀπριλίου διατηρεῖ ἐπομένως στὶς ἀρχὲς Ἰουλίου τὴν ἀρχικὴ προοπτικὴ της καὶ δὲν ἀκυρώνεται ἀπὸ ἄλλη πράξη. Καὶ κύριος στόχος τῆς ἐπιτροπικῆς εἶναι, καθὼς εἶδαμε, ἡ ὑποστήριξη ἐνώπιον δεσποτῶν καὶ μοναρχῶν τοῦ αἰτήματος γιὰ τὴν ἔνωση μὲ τὰ Ἑπτάνησα.

Στις 13 Ἰουνίου 1799, ὁ στόχος αὐτὸς διευκρινίζεται: οἱ Πρεβεζάνοι προετοιμάζουν τὴν ἀποστολὴ ἀντιπροσωπείας στὴν Κωνσταντινούπολη καὶ προβλέπουν τὴν κάλυψη τῶν ἐξόδων της ἀπὸ τὴν εἴσπραξη παλαιότερης ὀφειλῆς πρὸς τὸ ταμεῖο τῆς πόλης. Οἱ ἱερεῖς Δημήτριος Ζαλογγίτης καὶ Δημήτριος Σάμπος καθὼς καὶ οἱ εὐκατάστατοι («μπενεστάντηδες») Πρεβεζάνοι Μαρίνος Λουρόπουλος, Τζόρτζης Κιτζίλης, Ἰωάννης Κεχρᾶς, Πέτρος Βαλεντίνης, Νικόλαος Ρέντζος, Σπυρίδων Καραβέλας, Ἀθανάσιος Μακάτζης, καὶ Ἰωάννης Πατέντας⁶⁶ παραλαμβάνουν ἀπὸ τὸν δρ. Ἀναστάσιο Κονάκη, ταμῖα τῆς πόλης

ΑΜΠ, ἀριθ. 97, 19 Μαΐου 1787, φ. 16^ρ καὶ Κ. ΚΟΜΗ, ὁ.π., σ. 347. Ἀραὴ ἐμφάνιση στοὺς νοταριακοὺς κώδικες.

65. Ἐδῶ, ἔγγρ. 2, σ. 366 στ. 441 κ.εξ.

66. Γιὰ τὸν παπα-Δημήτρη Ζαλογγίτη, τὸν Ἰω. Κεχρᾶ καὶ τὸν Πέτρο Βαλεντίνη βλ. ἐδῶ, σ. 319 σημ. 48. — Ὁ παπα-Δημήτριος Σ(ι)άμπος εἶναι γιὸς τοῦ ποτὲ Λάμπρου, βλ. ΑΜΠ, ἀριθ. 97, 22 Ὀκτ. 1789, φ. 187^ρ. Ἀπὸ τίς παλαιότερες οἰκογένειες τοῦ Συμβουλίου, βλ. Ρ. ΣΤΑΜΟΥΛΗ, «Οἱ οἰκογένειες...», ὁ.π., σ. 407. Εὐπορος, ὅπως καὶ ὁ ἀδελφός του Χρῆστος, βλ. Κ. ΚΟΜΗ, ὁ.π., σ. 345, 347. — Ὁ Τζόρτζης Κιτζίλης ἀνιχνεύεται ὡς σύνδικος 16, 9 Αὐγ. 1790, φ. 106^ρ διορίζεται στὴν ἴδια θέση ἀπὸ τὸν βενετὸ προνοητή, βλ. ΑΛ, Βιβλίο Ψηφοφοριῶν, ὁ.π., 30 Μαρτ. 1796 ν.ἡ. ἀναπληρωματικὸς στὴν ἴδια θέση, στὸ ἴδιο, [18 Μαρτ. 1795]. Εὐπορος, βλ. Κ. ΚΟΜΗ, ὁ.π., σ. 332. Ὁ Τζόρτζης Κιτζίλης πρέπει νὰ γεννήθηκε περὶ τὸ 1728, ἀφοῦ στὶς 24 Ἰαν. 1803 δηλώνει ἡλικία περίπου 75 ἐτῶν, βλ. ΑΝΑ, ταξιν. Αἰκατ. Μπαντιᾶ ἀριθ. 309, ὁ.π., ἀριθ. ἔγγρ. 91^ν (ἀντίγραφο ἀπὸ τὰ πρακτικὰ ἀνάκρισης ποὺ διενεργεῖ τὸ κριτήριό τῆς πρώτης ἀναφορᾶς τῆς Πρέβεζας). — Οὐτὸς ὁ Ἀθανάσιος Μακάτζης οὐτὲ ἄλλο μέλος τῆς οἰκογένειας αὐτῆς ἀπογράφονται ὡς εὐποροί, βλ. Κ. ΚΟΜΗ, ὁ.π., σ. 312, 321. Ὁ Ἀθανάσιος εἶναι ὡστόσο μέλος τοῦ Συμβουλίου, βλ. ΑΜΠ, ἀριθ. 96, 27 Σεπ. 1786, φ. 186^ν. Ἐκλέγεται ἀναπληρωματικὸ μέλος τοῦ Κονιαβίου καὶ κριτῆς τοῦ πρωτοβάθμιου δικαστηρίου, βλ. ΑΛ, Βιβλίο Ψηφοφοριῶν, ὁ.π., [18 Μαρτ. 1795], 9 Μαρτ. 1796. — Γιὰ τὸν Ἰωάννη Πατέντα δὲν γνωρίζουμε παρὰ ὅτι εἶναι γιὸς τοῦ ποτὲ Ρίζου καὶ κάτοικος Πρέβεζας, βλ. ΑΜΠ, ἀριθ. 102, 13 Σεπτ. 1781, σ. 357.

τους ἐπὶ Γαλλοκρατίας⁶⁷, μιὰ ἀπόδειξη γιὰ 200 γρόσια, τὰ ὁποῖα ὀφείλει ὁ Στασίνος Παπαδημήτρης. Οἱ ὑπογράφωντες, ποὺ γιὰ κάθε ἐνδεχόμενο προσφέρονται ὡς ἐγγυητὲς πρὸς τὸν Κονάκη, θὰ ἐπιδιώξουν νὰ εἰσπράξουν τὸ ποσὸν ἀπὸ τὸν ὀφειλέτη γιὰ νὰ πληρώσουν τὴν ἀποζημίωση τῶν ἀντιπροσώπων «ποῦ ἔχουν νὰ στείλουν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς αὐτῆς πολιτείας»⁶⁸.

Οὐτε στὴν περίπτωση αὐτὴ δηλοποιεῖται ἡ ἰδιότητα μὲ τὴν ὁποία ἐνεργοῦν οἱ δέκα αὐτοὶ εὐκατάστατοι Πρεβεζάνοι — ἴσως ὅλοι τους μέλη τοῦ Συμβουλίου — ἢ ἡ πηγὴ ἀπὸ τὴν ὁποία ἀντλοῦν τὴν ἐξουσία νὰ ἀναλάβουν τὴν εἴσπραξη τῶν χρημάτων καὶ τὴν ἐπίδοσή τους στὴν ἀντιπροσωπεία. Ὁ Μαρίνος Λουρόπουλος εἶναι ὁ μόνος συνεκτικὸς κρίκος μὲ τὴν ὁμάδα ποὺ λίγες ἡμέρες ἀργότερα πιστοποιεῖ τὴ γνησιότητα τῶν ὑπογραφῶν τῆς ἐπιτροπικῆς τῆς 6ης Ἀπριλίου⁶⁹.

Οἱ προηγούμενες ἡμερομηνίες (13 καὶ 20 Ἰουνίου, 2 Ἰουλίου) ὑποδεικνύουν ὅτι οἱ Πρεβεζάνοι δροῦν παράλληλα καὶ πιθανῶς ἀνακλαστικὰ πρὸς τοὺς Ἑπτανησίους ἢ σὲ συνεννόηση μὲ αὐτούς. Ἡ Γερουσία διορίζει τὰ μέλη τῆς ἑπτανησιακῆς ἀντιπροσωπείας ποὺ θὰ μεταβεῖ στὴν Κωνσταντινούπολη στὶς 9 Ἰουνίου 1799⁷⁰. Οἱ ἑπτανησιοὶ ἀντιπρόσωποι συγκεντρώνονται στὴ Ζάκυνθο καὶ ἀναχωροῦν σὲ δύο ὁμάδες, ὀδικῶς καὶ διὰ θαλάσσης, γιὰ τὴν Κωνσταντινούπολη⁷¹. Δὲν ἀποκλείεται νὰ ἀναχωροῦν μαζί τους καὶ οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς Πρέβεζας.

67. Γιὰ τὸ πρόσωπο αὐτὸ βλ. ἐδῶ σ. 315 σημ. 33.

68. Ἐδῶ, σ. 367, ἔγγρ. 3 στ. 15-16. Τὰ 200 γρόσια εἶναι ὑπόλοιπο ἀπὸ μεγαλύτερο ποσὸν ποὺ εἶχε δανειστεῖ ὁ Παπαδημήτρης. Τὸ χρεωστικὸ ἔγγραφο, ποὺ φέρει ἡμερομηνία 22 Μαρτ. 1798, εἶχε καταχωρηθεῖ τὴν προηγούμενη στὸ πρωτόκολλο τοῦ ἴδιου νοταρίου, βλ. ΑΝΑ, νοτᾶριος Πέτρος Νέγγρης, πρωτόκολλο 6, 12 Ἰουν. 1799, φ. 3^ν-4^ρ: «Ἀναφορικῶς εἰς τὴν σημερινὴν πάρτεν τοῦ κομιτάτου σεκρέτου ἔλαβεν ὁ κάτωθεν βεβαιωμένος Στασίνος Παπαδημήτρης / δανεικὰ ἀπὸ τὸν πολίτην Σπυρίδωνα Κονάκη, κασιέρην τῆς αὐτονομίας, γρόσια πεντακόσια διὰ τὴν ἀγορὰν τῶν σφακτῶν διὰ τὴν χρεῖαν τοῦ τόπου καὶ ὑπόσχεται νὰ τὰ ἐπιστρέψῃ χωρὶς διάφορον εἰς κάθε καλὴν ἀναζήτησιν τῆς αὐτονομίας καὶ λείποντας νὰ στενεύεται μὲ τὰ καλὰ του καὶ σωματικῶς». Τὸ ἔγγραφο συντάσσεται στὴν Πρέβεζα. Γράφει καὶ μαρτυρεῖ ὁ Ἰω. Γενοβέλης. Στις 14 Ἰουλ. 1798 ὁ ταμῖας Ἀν. Κονάκης ὑπογράφει ἐξοφλητικὴ ἀπόδειξη γιὰ 300 γρόσια «ἀκόνοντο», στὸ ἴδιο, φ. 4^ρ.

69. Βλ. ἐδῶ, σ. 322.

70. ΕRM. LUNZI, ὁ.π., σ. 12. ΠΑΝ. ΧΙΩΤΗ, ὁ.π., σ. 737. ΓΕΡ. ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗ, ὁ.π., σ. 273. ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΜΟΞΧΟΝΑ, «Τὰ Ἰόνια νησιά κατὰ τὴν περίοδο 1797-1821», Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, Ἀθήνα, τ. ΙΑ', σ. 392. ΠΒ. ΚΩΝΣΤ. ΜΑΧΑΙΡΑ, Πολιτικὴ καὶ διπλωματικὴ ἱστορία..., ὁ.π., σ. 140, ὅπου ὡς ἡμερομηνία διορισμοῦ τῶν ἀντιπροσώπων ἀναφέρεται ἡ 27^η Μαΐου (ἔλας οἱ ἡμερομηνίες κατὰ τὸ παλαιὸ ἡμερολόγιο).

71. Ἀναφέρεται ὅτι ἡ ἀποστολὴ φθάνει στὸν προορισμό της περὶ τίς ἀρχὲς Σεπτεμβρίου, βλ. ΕRM. LUNZI, ὁ.π., σ. 14. ΠΑΝ. ΧΙΩΤΟΥ, ὁ.π., σ. 739. ΓΕΡ. ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗ, ὁ.π., σ. 279: καὶ ὑποθέτουμε ὅτι οἱ συγγραφεῖς αὐτοὶ χρησιμοποιοῦν τὸ Ἰουλιανὸ ἡμερολόγιο. Ὁ Ὀριος καὶ ὁ δὲ Τζόρτζης ἀνακοινῶνουν ὡστόσο τὴν ἄφιξη τῆς ἀντιπροσωπείας στὴν Κωνσταντινούπολη σύμφωνα μὲ τὸ ἡμερολόγιο αὐτὸ στὶς 14 Αὐγ. 1799, βλ. ΚΩΝΣΤ. ΜΑΧΑΙΡΑ, ὁ.π., σ. 220.

Ἡ κατοχύρωση τῆς ἐπιτροπικῆς τῆς 6ης Ἀπριλίου στίς 2 Ἰουλίου μὲ τὴν κατάθεσή της στὸ συμβολαιογραφεῖο ἀπὸ δύο ἐπιτρόπους καὶ ἡ ἐκδοσὴ ἐπίσημου ἀντιγράφου τῆς πρὸς αὐτοὺς ὑποδεικνύουν ὅτι οἱ «δεπουτάτοι», πού σύμφωνα μὲ τὸ ἔγγραφο τῆς 13ης Ἰουνίου θὰ ἀποσταλοῦν στὴν Κωνσταντινούπολη, εἶναι οἱ ἴδιοι ἐπιτρόποι πού διορίζονται στίς 6 Ἀπριλίου μὲ τὴν ἐντολὴ νὰ παρουσιαστοῦν σὲ «κάθε δεσποτεῖαν καὶ μοναρχίαν» κλπ.

Ἡ ταυτόχρονη μὲ τὴν ἐπτανησιακὴ ἀντιπροσωπεία, ἀπὸ τὸ φθινόπωρο ἤδη τοῦ 1799, παρουσία πρεβεζάνικης ἐπιτροπῆς στὴν Κωνσταντινούπολη ἀναφέρεται στίς διαθέσιμες πηγές, ἀλλὰ ἡ δραστηριότητά της δὲν περιγράφεται ἱκανοποιητικά. Στίς 29 Νοεμβρίου 1799 ἡ κυβέρνησις τῆς Λευκάδας ὑπενημιζοῦ στὴ Γερουσία ὅτι οἱ Πρεβεζάνοι ἔχουν ἤδη ἐκθέσει τὰ αἰτήματά τους πρὸς τοὺς ἡγεμόνες τῆς Εὐρώπης ὄχι μόνον μέσω τῆς ἐπτανησιακῆς ἀντιπροσωπείας ἀλλὰ καὶ μὲ δικούς τους ἐπιτρόπους⁷². Ἀλληλογραφία τῶν προσφύγων Πρεβεζάνων μὲ τοὺς «δεπουτάτους» ἢ τοὺς «ἐδικούς» τους στὴν Κωνσταντινούπολη μνημονεύεται ἀπὸ τίς 4 Μαρτίου ἕως τίς 17 Σεπτεμβρίου 1800⁷³, ἐνῶ πῶς συγκεκριμένα γνωρίζουμε ὅτι τὸ καλοκαίρι τοῦ 1800, ἐπομένως μετὰ τὴν ὑπογραφή τῆς ρωσοτουρκικῆς συνθήκης, ὅταν πρέπει νὰ ρυθμιστεῖ τὸ ἐσωτερικὸ πάλιευμα τῶν νέων προνομιακῶν κτήσεων τῆς Πύλης, διακινεῖται καὶ ἐπιστολὴ πρὸς τὸν Ἀλέξανδρο Βαλεντίνη στὴν ἴδια πόλη⁷⁴. Τὰ χρονικά αὐτὰ ὅρια εἶναι προφανῶς συμπτωματικά. Καί, καθὼς οὐδεμία ἀπὸ τίς ἐπιστολὴς πού μνημονεύονται δὲν ἔχει ἀνευρεθεῖ μέχρι στιγμῆς, δὲν εἶναι ἀπολύτως ἀσφαλὴς οὔτε ἡ ταυτότητα τῶν παραληπτῶν μὲ ἐξάιρεση βέβαια τὸν Βαλεντίνη. Μολονότι ἀπίθανο, δὲν ἀποκλείεται οἱ «ἐδικοί μας» ἢ οἱ «δεπουτάτοι» νὰ μὴν εἶναι οἱ πρεβεζάνοι ἀλλὰ οἱ ἐπτανησιοὶ ἀντιπρόσωποι. Οἱ μνεῖες χρονολογοῦνται ὡστόσο μετὰ τὴν ἀναχώρησι τοῦ Ὀρίου καὶ τοῦ Κλαδᾶ γιὰ τὴν Πετρούπολη καὶ εἶναι ἀμφίβολο ἂν τὸ τμήμα τῆς ἐπτανησιακῆς ἀντιπροσωπείας πού παραμένει στὴν Κωνσταντινούπολη ὑποστηρίζει μὲ τόση εὐλικρίνεια τὰ αἰτήματα τῶν Πρεβεζάνων, ὥστε αὐτοὶ νὰ τοὺς ἀποκαλοῦν «ἐδικούς» τους.

Σύμφωνα μὲ τὰ λιγοστά αὐτὰ στοιχεῖα ἡ ἀντιπροσωπεία τῶν Πρεβεζάνων πού παρευρίσκεται στὴν Κωνσταντινούπολη φαίνεται ὅτι δρᾷ ἄτυπα στὸ περιθώριο τῶν διαβουλεύσεων ἐν ὄψει τῆς ρωσοτουρκικῆς συνθήκης. Εἶδαμε ὅτι μία ἀπὸ τίς πρῶτες δραστηριότητες τῆς ἐπιτροπῆς τὸ φθινόπωρο τοῦ 1799

72. Ἐδῶ, σ. 373, ἔγγρ. 6 στ. 60-62.

73. ΑΔ, 4 Μαρτ. 1800 ὁ Μαρ. Λουρόπουλος [ἀπὸ Ἀγ. Μαύρα] πρὸς τὸν Ἰω. Γενοβέλη, Κέρκυρα· 18 Ἀπρ. 1800, ὁ ἴδιος πρὸς τὸν Κώνστα Παπαπολύζο, Κέρκυρα· 19 καὶ 28 Ἀπρ. 1800, ὁ ἴδιος πρὸς τὸν ἴδιο· 29 Ἀπρ. 1800, ὁ ἴδιος πρὸς τὸν Γεράσιμο Βρυώνη, Κέρκυρα· 27 Ἰουν. 1800, ὁ ἴδιος ἀπὸ Ἀγ. Μαύρα πρὸς τὸν Ἰω. Γενοβέλη, Κέρκυρα· 17 Σεπτ. 1800, ὁ ἴδιος πρὸς τὸν Κώνστα Παπαπολύζο, Κέρκυρα.

74. ΑΔ, 17 Ἰουν. 1800, ὁ Μαρ. Λουρόπουλος [ἀπὸ Ἀγ. Μαύρα] πρὸς τὸν Ἰω. Γενοβέλη, Κέρκυρα· 8 Ἰουλ. 1800, ὁ ἴδιος πρὸς τὸν ἴδιο.

εἶναι ἡ ἐπίδοσις στοὺς εὐρωπαίους πρέσβεις ὑπομνήματος γιὰ τὰ κακουργήματα τοῦ Ἀλῆ⁷⁵. Τὴν ἴδια ἐποχὴ ἀναφέρεται μιὰ προσπάθεια προσεταιρισμοῦ τοῦ πρέσβη τῆς Ἀγγλίας, ὥστε νὰ μὴν ἀποδοθοῦν οἱ πρώην βενετικὲς κτήσεις τῆς στεριάς στὴν Πύλη⁷⁶. Οἱ ἐπαφὲς τῶν πρεβεζάνων ἐπιτρόπων μὲ τὴν ρωσικὴ πρεσβεία εἶναι ἀκόμη μιὰ εὐλογία ὑπόθεσις, ἀφοῦ ὁ Ὀριος, πού ὑποστηρίζεται ἀπὸ τὸν Ταμάρρα, δὲν εἶναι μόνον μέλος τῆς ἐπίσημης ἐπτανησιακῆς ἀντιπροσωπείας ἀλλὰ καὶ τῆς δικῆς τους βάσει τῆς ἐπιτροπικῆς τῆς 6ης Ἀπριλίου⁷⁷. Ὑποθέτουμε λοιπὸν ὅτι ἡ δραστηριότητα τῶν πρεβεζάνων ἐπιτρόπων περιορίζεται στὴν ἄμεση καὶ χωρὶς διαμεσολαβητὲς ἐνημέρωση τῶν εὐρωπαίων πρέσβων γιὰ τὸ ζήτημα τῆς πόλης τους, στὴν καλλιέργεια θετικῆς κλίματος γιὰ τὴν ἔνωσι καὶ στὴ διατήρησι τοῦ αἰτήματος αὐτοῦ στὴν ἐπιφάνεια. Ἀποστολὴ τους εἶναι ἐπίσης ἡ ἄμεση καὶ ἐμπιστὴ ἐνημέρωση τῶν συμπατριωτῶν τους γιὰ τὰ παρασκήνια καὶ τὴν πορεία τῶν διαβουλεύσεων, ὥστε αὐτοὶ νὰ μπορέσουν νὰ ἀντιδράσουν ἀντίστροφα ἀσκώντας πιέσεις στὴν ἐπτανησιακὴ Γερουσία καὶ προστρέχοντας στὸν γενικὸ πρόξενο τῆς Ρωσίας στὰ Ἐπτάνησα.

Στίς 17 Ἰουνίου 1799 μιὰ ομάδα προσφύγων πού διαμένουν στὴ Λευκάδα ὀρίζουν γενικὸ τους ἐπίτροπο στὴν Κέρκυρα τὸν συμπατριώτη τους Δῆμο Κεχρᾶ γιὰ νὰ «ζητήσῃ ἀπὸ τὴν φιλανθρωπίαν» τῆς Γερουσίας «κάθε ζήτημα ὅπου νὰ ἀποβλέπη εἰς ὄφελος καὶ κυβέρνησιν τῆς αὐτῆς καταχαλασμένης πατρίδος» τους⁷⁸.

Ἡ ἐπιτροπικὴ αὐτὴ δὲν ἀκυρώνει τὴν ἐπιτροπικὴ τῆς 6ης Ἀπριλίου⁷⁹. συντάσσεται ὡστόσο τὴν ἐποχὴ πού τόσο οἱ Πρεβεζάνοι ὅσο καὶ οἱ Ἐπτανησιοὶ προετοιμάζουν τὴν ἀποστολὴ τῶν ἀντιπροσωπειῶν τους στὴν Κωνσταντινούπολη. Ὁ στόχος τῆς ἀποστολῆς ἐπιτρόπου στὴν Κέρκυρα δὲν διατυπώνεται μὲ σαφήνεια. Μποροῦμε ἔτσι νὰ υποθέσουμε ὅτι ὁ Δῆμος Κεχρᾶς ἔχει τὴν ἀρμοδιότητα νὰ ἐπιδιώξει τόσο διπλωματικὴ ὅσο καὶ οἰκονομικὴ ὑποστήριξι ἢ ἴσως νὰ ζητήσῃ τὴν πιεστικὴ μεσολάβησι τῆς Γερουσίας σὲ θέματα ὅπως ἡ διεκδίκησι ἀποζημιώσεων, ὁ τερματισμὸς περαιτέρω καταστροφῶν καὶ διαρπαγῶν στὴν Πρέβεζα ἢ ἡ κατάσχεσι τῆς ἀγροτικῆς παραγωγῆς ἐκ μέρους τοῦ Ἀλῆ.

Ἡ ἐξουσιοδότησι αὐτὴ ὑπογράφεται ἀπὸ 41 άτομα, πού χαρακτηρίζονται ὡς «οἰκοκυραῖοι». Ἴσως οἱ πρεβεζάνοι «οἰκοκυραῖοι» ἔχουν νὰ διεκδικήσουν κάτι ἰδιαίτερο· καὶ πάντως εἶναι αὐτοὶ πού κυρίως πλήττονται ἀπὸ τίς αὐθαιρεσίες τοῦ Ἀλῆ ἐναντίον τῆς κινητῆς καὶ ἀκίνητης περιουσίας καὶ τῆς συγκομιδῆς.

75. Ἐδῶ, σ. 306, 326.

76. Βλ. ἐδῶ, σ. 329.

77. Βλ. ἐδῶ, σ. 320.

78. Ἐδῶ, σ. 367-368, ἔγγρ. 4 στ. 11-12. Γιὰ τὴν οἰκογένεια Κεχρᾶ, βλ. ἐδῶ, σ. 319 σημ. 48.

79. Βλ. ἐδῶ, σ. 326.

Στά οικονομικά μέτρα του Ἀλῆ ἐναντίον τῶν Πρεβεζάνων φαίνεται ὅμως νὰ ἀναφέρεται καὶ ἓνα ὑπόμνημα πού διαβιβάζει στίς 23 Ὀκτωβρίου ἡ τοπικὴ κυβέρνησις τῆς Λευκάδας πρὸς τὴν κεντρικὴ κυβέρνησις τῆς Ἑπτανήσου. Μὲ τὸ ὑπόμνημα αὐτὸ οἱ Πρεβεζάνοι ζητοῦν ἀπὸ τὴ Γερουσία κάποια ἀνακούφιση («un sollievo») στίς συνεχιζόμενες συμφορὰς τους, πού προμηθύνουν τὸν δολοκληρωτικὸ τους ἀφανισμό⁸⁰.

Στίς 2 καὶ 9 Νοεμβρίου ἡ κυβέρνησις τῆς Λευκάδας ἐνημερώνει τὴ Γερουσία γιὰ τὶς κινήσεις τοῦ Ἀλῆ ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν ἐνοικίαση τῶν ἔλαιων τῆς Πρέβεζας, ἀποκορύφωμα τῆς αὐθαιρεσίας καὶ τῶν διαρπαγῶν πού ὑφίστανται οἱ Πρεβεζάνοι. Ἡ Γερουσία δὲν ἀπαντᾷ σὲ κανένα ἀπὸ τὰ τρία αὐτὰ ἔγγραφα μέχρι τοῦλάχιστον στίς 29 Νοεμβρίου⁸¹, πιθανῶς γιὰ τὸ νὰ ἀπὸ τὸ πεδίο τῶν διαπραγματεύσεων εἶναι δυσάρεστα γιὰ τοὺς Πρεβεζάνους καὶ τὸν ἐκπρόσωπό τους. Ἐχει ἤδη γίνει γνωστὸ στὴν Κέρκυρα ὅτι ἡ Πύλη ἐπιδιώκει τὴν προσάρτηση τοῦ Βουθρωτοῦ, τῆς Πάργας, τῆς Πρέβεζας καὶ τῆς Βόνιτσας⁸². Καὶ ἀκόμη, ἀπὸ τὶς 2 Ὀκτωβρίου 1799 ἡ Γερουσία ἔχει ἀπαλλάξει τὸν Ὅριο ἀπὸ τὰ καθήκοντά του μετὰ τὶς κατηγορίες τῶν ὑπόλοιπων μελῶν τῆς ἐπτανησιακῆς ἀντιπροσωπείας γιὰ ἀλαζονικὴ συμπεριφορά⁸³. Τὸ ἔγγραφο τῆς παύσης φθάνει στὴν Κωνσταντινούπολη μετὰ τὴν ἀναχώρησις τοῦ Ὁρίου γιὰ τὴν Πετρούπολη καὶ ὁ πρέσβης τῆς Ρωσίας Ταμάρα φροντίζει ὥστε τὸ ἔγγραφο αὐτὸ νὰ μὴ φθάσει οὔτε στὸν Ὅριο οὔτε στὴν τσαρική αὐλή⁸⁴.

Ἀλλὰ καὶ στὰ Ἑπτάνησα οἱ πρόσφυγες διατηροῦν ἐπαφὴς μὲ τὸν γενικὸ πρόξενο τῆς Ρωσίας Λιμπέριο Μπενάκη, πού τοὺς συμβουλεύει γιὰ τὴν ἀποτελεσματικότερη προώθησις τῶν αἰτημάτων τους. Σχετικὰ ὁ ἐπίτροπος τῶν Πρεβεζάνων στὴν Κέρκυρα γράφει στίς 2 Νοεμβρίου 1799:

Διὰ τὸ μεμοριάλι μας, ὁποῦ ἐδώσαμε εἰς τὸ Σενάτο ὑπογραμμένον ἀπὸ 17 Πρεβεζιάνους, τὸ ἐδέχθηκε. Καὶ τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν, μὲ τὸ νὰ ἦτον τάταρως ἔτοιμος, τὸ ἔστειλαν διὰ τὴν Βασιλεύουσαν, τὸ ὁποῖον στέλνω τὴν κόπια εἰς Ἀγίαν Μαύραν, καὶ μὲ τὸν παγιμὸν σας θέλει τὸ διαβάσετε. Εἶναι πολλὰ καλό. Ἄμποτες νὰ κάμη ἐφέτο. Εἶναι τὸ περισσότερον γνώμη τοῦ sig(n)οr Μπενάκη⁸⁵.

80. Ἐδῶ, σ. 371, ἔγγρ. 6 στ. 7-9.

81. Τὰ ἔγγραφα αὐτὰ (διαβιβαστικὰ ἀπὸ 23 Ὀκτ., ἐπιστολὲς ἀπὸ 2 καὶ 9 Νοε.) δὲν ἔχουν ἀνευρεθεῖ: στὸ περιεχόμενό τους ἀναφέρεται τὸ ἔγγραφο ὑπ' ἀριθ. 6, βλ. ἐδῶ, σ. 371 στ. 6 καὶ σ. 371-372 στ. 10-13.

82. Βλ. ἐδῶ, σ. 329.

83. ERM. LUNZI, *δ.π.*, σ. 40. ΓΕΡ. ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗ, *δ.π.*, σ. 283. ΚΩΝΣΤ. ΜΑΧΑΙΡΑ, *δ.π.*, σ. 224.

84. ΓΕΡ. ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗ, *δ.π.*, σ. 284-285. ΚΩΝΣΤ. ΜΑΧΑΙΡΑ, *δ.π.*, σ. 226.

85. ΑΑ, 2 Νοε. 1799, ὁ Δημήτριος Κεχροῦς ἀπὸ Κέρκυρα πρὸς τὸν Μαρ. Λουρόπουλο, Παξούς. Ἡ ἐπιστολὴ ἐπιδίδεται στὴν Ἀγ. Μαύρα, στίς 15 Νοε. 1799. Μνητεῖς τῆς ἀλ-

Τὸ ἔγγραφο αὐτὸ διασταυρῶνεται μὲ ἄλλο ὑπόμνημα προερχόμενο ἀπὸ τὴν Ἀγίαν Μαύρα:

Τὴν προχθὲς μᾶς ἐστάλθη ἕτερο ἀπὸ τὴν Ἀγίαν Μαύραν μὲ γραφὴν ἀπὸ τὴν δεπουταζιὸν εἰς τὸ Σενάτο, τὸ ὁποῖον σήμερον τὸ δίνομε καὶ αὐτὸ, ἀγκαλὰ καὶ δὲν κάνει χρεία, ὅμως τὸ δίνομε. [...] Τὸ μεμοριάλι τὸ ἔστειλαν εἰς Ἀγίαν Μαύραν, ὁμοίως καὶ ἐκεῖνο ὁποῦ ἐδῶ ἐμεῖς ἐκάμαμε, καὶ μὲ τὸν παγιμὸν σας θέλει τὰ διαβάσετε⁸⁶.

Τὰ ὑπομνήματα αὐτά, πού κατὰ τὰ τέλη Ὀκτωβρίου 1799 διακινοῦνται ἀνάμεσα στὴν Ἀγίαν Μαύρα, τὴν Κέρκυρα καὶ τὴν Κωνσταντινούπολη, λανθάνουν. Ἔτσι ἐκτὸς ἀπὸ τὸ περιεχόμενο δὲν γνωρίζουμε ἀκριβῶς οὔτε τὸν παραλήπτη τους. Ὑποθέτουμε ὅτι τὰ ὑπομνήματα ἐξυπηρετοῦν ὄχι μόνον τὸ αἶτημα τῆς ἐνωσις τῶν πρώην βενετικῶν κτήσεων μὲ τὰ Ἑπτάνησα ἀλλὰ πιθανῶς καὶ τὴ διεκδίκησις ἀποζημιώσεων γιὰ τὶς λεηλασίες καὶ τὶς καταστροφὲς τοῦ Ἀλῆ στὴν Πρέβεζα.

Στίς 2 Νοεμβρίου 1799 οἱ Πρεβεζάνοι τῆς Κέρκυρας ἔχουν ἤδη πληροφωρηθεῖ τὶς διαθέσεις τῆς Πύλης γιὰ τὴν προσάρτηση τῶν τεσσάρων παραλιακῶν πόλεων (Βουθρωτοῦ, Πάργας, Πρέβεζας καὶ Βόνιτσας). Φαίνεται ὅτι ὁ ρῶσος πρέσβης διαφανεῖ καὶ ὅτι ἐπιχειρεῖται ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῆς ρωσικῆς διπλωματίας ἢ καὶ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν ἐνδιαφερομένων πληθυσμῶν ὁ προσεταιρισμὸς τοῦ πρέσβη τῆς Ἀγγλίας:

Ὁ Τόνη Μαρίας γράφει τοῦ sig(n)οr Σπύρου Γολέμη, διὰ νὰ ἔχη καὶ αὐτὸς πρεμούραν διὰ τὴν εἰρήνην, πὼς ἡ Πόρτα θέλει ἔδωκε τὸ λιτεράτο, ὅμως ὁ Ταμάρας δὲν τὸ ἀκούγει, καὶ ὅτι προσπαθοῦν νὰ παρακινήσουν καὶ τὸν μινίστρον Ἰγγλιτέρας νὰ κάμη καὶ αὐτὸς τὸ ἴδιον. Αὐτὰ γράφει ὁ Τονίμαρις, καὶ εἶναι ἀλήθεια⁸⁷.

Ὑπὸ τὴν πίεσις αὐτῶν τῶν νέων, πού φθάνουν στὸν Μαρτίνο Λουρόπουλο στίς 15 Νοεμβρίου⁸⁸, οἱ Πρεβεζάνοι τῆς Ἀγίας Μαύρας ἐπανέρχονται στὸ θέμα τῆς ἐνωσις καὶ ζητοῦν τὴν ὑποστήριξη τῆς ἐπτανησιακῆς κυβέρνησις. Ἐνδέχεται ἐν τῷ μεταξύ νὰ ἔχουν πληροφωρηθεῖ καὶ τὴ μετάβασις τοῦ Ὁρίου στὴν Πετρούπολη, νὰ μὴν ἐμπιστεύονται τοὺς ἐπτανήσιους ἀντιπροσώπους πού παραμένουν στὴν Κωνσταντινούπολη καὶ νὰ ἐπιδιώκουν γιὰ τὸν λόγο αὐτὸ μιὰ

ληλογραφίαν τῶν Πρεβεζάνων μὲ τὸν γενικὸ πρόξενο τῆς Ρωσίας Λιμπέρηλ Μπενάκη ἀπαντῶνται καὶ σὲ ἄλλες ἐπιστολές, βλ. ΑΑ, 20 Ἰουλ. 1800, ὁ Μαρ. Λουρόπουλος πρὸς τὸν Δημήτριο Κεχροῦ, Κέρκυρα: 15 Αὐγ. 1800, ὁ ἴδιος πρὸς τὸν ἴδιο. Ἀλλὰ τὸ περιεχόμενο τῶν ἐπαφῶν αὐτῶν παραμένει ἀγνωστο.

86. ΑΑ, 2 Νοε. 1799, *δ.π.*

87. Στὸ ἴδιο.

88. Ἐδῶ, σ. 328 σημ. 85.

σαφή τοποθέτηση της Γερουσίας απέναντι στο ζήτημα της ένωσης καθώς και μια σχετική έντολη της προς τους αντιπροσώπους. Στις 25 Νοεμβρίου 1799 οι πρόσφυγες εξουσιοδοτούν τον Νικόλαο Παπατριαντάφυλλο, τον Ίωάννη Γενοβέλη και τον Κώνστα Παπαπολύζο

*να προσφέρουν και ζητούν εις εκείνο το έκλαμπρον Σενάτον την υπόθεσιν της πατρίδος μας, δηλ: την ένωσίν της με τὰ άλλα νησία της αὐτῆς ἡπειρωτικῆς, τοῦ ποτὲ στάτου βένετου τοῦ λεβάντε*⁸⁹.

Ἀπὸ τὰ τρία αὐτὰ πρόσωπα οἱ δύο πρῶτοι ἀνήκουν σὲ ἐπιφανεῖς οἰκογένειες τοῦ παλαιοῦ Συμβουλίου, ὁ δὲ τρίτος, ποὺ ἤδη βρῖσκεται στὴν Κέρκυρα, ἀνήκει ἀποδεδειγμένα στὴ «δεύτερη τάξη»⁹⁰. Ὅλοι ὅμως εἶναι δραστήρια καὶ εὐυπόληπτα μέλη τῆς πρεβεζάνικης κοινωρίας. Ἡ εξουσιοδότηση αὐτὴ ὑπογράφεται ἀπὸ 53 Πρεβεζάνους, τῶν ὁποίων ἡ κοινωνικοοικονομικὴ κατάσταση δὲν δηλώνεται στὸ κείμενο.

Τὰ σχέδια τῆς Πύλης γιὰ τὴν προσάρτηση τῆς Πρέβεζας ἐρμηνεύουν καὶ τίς πρόσφατες περιέργες κινήσεις τοῦ Ἀλῆ πασᾶ. Στις 29 Νοεμβρίου, ἡ κυβέρνηση τῆς Λευκάδας, μολονότι δὲν ἔχει λάβει ἀπάντηση ἀπὸ τὴ Γερουσία στὶς προηγούμενες ἐπιστολές της, ἐνημερώνει καὶ πάλι τὴν κεντρικὴν κυβέρνηση σχετικὰ μὲ τὸ θέμα τῶν Πρεβεζάνων, τὸ ὁποῖο θεωρεῖ σπουδαιότατο⁹¹. Τὴν τελευταία ἐβδομάδα ὁ Ἀλῆς μετέφερε αἰφνιδίως ἀπὸ τὴν Πρέβεζα στὴ Σαλαῶρα, τόπο τῆς ἀδιαμφισβήτητης δικαιοδοσίας του, τὸ πυροβολικὸ καὶ τὰ ἐφόδια, τὴ συγκομιδὴ τοῦ ἐλαιοκάρπου καὶ τοῦ ἐλαιολάδου, ἀκόμη καὶ τὴν ξυλεία ἀπὸ τὰ καταδαφισμένα σπῆτια. Στὴν Ἀγία Μαύρα φθάνει ἐν τῷ μεταξύ ταχυδρόμος ποὺ ἐπιδίδει τέσσερις ἐπιστολές στοὺς πρῶτους καὶ τὸν ἐξόριστο πληθυσμὸ μὲ ἀποστολεῖς: α) τὸν ἀπεσταλμένο τῆς Πύλης Νισέτ (;) ἐφέντη⁹², ποὺ καλεῖ τοὺς πρῶτους Πρεβεζάνους νὰ περάσουν στὴν Πρέβεζα γιὰ νὰ ρυθμίσουν μαζὶ του τὸ πολίτευμα τῆς πατρίδας τους καὶ νὰ διαπραγματευτοῦν τὴ μελλοντικὴ εἰρήνη, β) τὸν Ἀλῆ πασᾶ, ποὺ καλεῖ ὅλους τοὺς κατοίκους νὰ ἐπαναπαριστοῦν καὶ νὰ δηλώσουν ὑποταγὴ στὸν σουλτάνο, γ) τὸν Μεχμέτ ἐφέντη, ὑπάλληλο τοῦ Ἀλῆ⁹³, καὶ δ) τὸν μητροπολίτη Ἄρτας. Οἱ δύο τελευταῖοι ἀποστολεῖς συντάσσονται μὲ τὸ πνεῦμα τῆς ἐπιστολῆς τοῦ κυρίου τους, δηλαδὴ τοῦ Ἀλῆ πασᾶ.

89. Ἐδῶ σ. 369, ἔγγρ. 5 στ. 8-11.

90. Βλ. ἐδῶ ἀντίστοιχα, σ. 312 σημ. 29, 322 σημ. 61, 308 σημ. 12.

91. Ἐδῶ, σ. 372, ἔγγρ. 6 στ. 19-22.

92. Ἡ μεταγραφή τοῦ ὀνόματος ἀπὸ τὸν λευκαδίτη γραμματέα δὲν εἶναι πιθανῶς ὀρθή.

93. Μὲ τὸ ἴδιο ὄνομα ἀναφέρονται ἕνας διοικητῆς («commandante») τῆς Πρέβεζας λίγους μῆνες ἀργότερα ἀλλὰ καὶ ὁ ἀρχιγραμματέας τοῦ Ἀλῆ (ντιβάν ἐφέντη), βλ. ἀντίστοιχα ANA, ταξιν. Αἰκατ. Μπαντιᾶ ἀριθ. 98, ὁ.π., 16 Ἀπρ. 1800, φ. 18^γ, ἡ Προεδρία τῆς Ἀγίας Μαύρας πρὸς τὴ Γερουσία· ΣΠ. Π. ΑΡΑΒΑΝΤΙΝΟΥ, Ἱστορία Ἀλῆ πασᾶ τοῦ Τεπελενλή, Ἀθήνα 1895 [φωτοτ. ἀνατ. «Πύρρος», Ἀθήνα 1979], τ. Β', σ. 460.

Οἱ πρῶτοι Πρεβεζάνοι καλοῦν ἀμέσως τὸν προσφυγικὸ πληθυσμὸ σὲ συνέλευση. Μὲ ὑποδειγματικὴ τάξη οἱ Πρεβεζάνοι πορεύονται πρὸς τὴν ἐξοχή, ὅπου οἱ πρῶτοι τοὺς ἀνακοινώνουν τὸ περιεχόμενον τῶν ἐπιστολῶν. Ἡ συνέλευση τῶν προσφύγων ὁμόφωνα δηλώνει —πάντα σύμφωνα μὲ τὴν ἀναφορὰ τῆς κυβέρνησης τῆς Λευκάδας— ὅτι προτιμᾷ τὴ δυστυχία ἀκόμη καὶ τὸν θάνατο ἀπὸ τὴ σκλαβιά τοῦ Ἀλῆ πασᾶ. Οἱ Πρεβεζάνοι ἀρνοῦνται νὰ ὑπακούσουν στὶς προσκλήσεις τοῦ Ἀλῆ καὶ τοῦ ἀπεσταλμένου τῆς Πύλης μὲ τὸ σκεπτικὸ ὅτι ἡ διαπραγματεύση τόσο σοβαρῶν ζητημάτων δὲν εἶναι δική τους ἀρμοδιότητα ἀλλὰ τῶν συμμάχων αὐτοκρατόρων, πρὸς τοὺς ὁποίους ὡστόσο οἱ ἴδιοι ἔχουν ἤδη διαβιβάσει τίς ἐπιθυμίες τους τόσο μὲ τὴν ἑπτανησιακὴν ἀντιπροσωπεία, ποὺ βρῖσκεται στὴν Κωνσταντινούπολη, ὅσο καὶ μὲ τοὺς δικούς τους ἐπιτρόπους. Ὁ ἴδιος ὁ πατριάρχης, ὅταν μὲ τὴν ἐγκύκλιό του κάλεσε τοὺς κατοίκους τῶν γαλλοκρατούμενων περιοχῶν τοῦ Ἰονίου νὰ συνεργαστοῦν μὲ τὸν ρωσοτουρκικὸ στόλο γιὰ τὴν ἐκδίωξη τῶν ἀθέων Γάλλων, τοὺς ὑποσχέθηκε ἐνώπιον τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς ὑψηλίου ὅτι θὰ εἶναι ἐλεύθεροι νὰ ὀρίσουν τὸ μέλλον τους· καὶ σημειώνουν ὅτι ἡ ὑπόσχεση αὐτὴ ὑπαγορεύτηκε ἀπὸ τοὺς συμμάχους αὐτοκράτορες. Δηλώνουν ὅτι θὰ ὑπακούσουν μὲν στὶς ἀποφάσεις τῶν συμμάχων, ἀλλὰ αὐτὲς θὰ πρέπει νὰ τοὺς διαβιβαστοῦν μὲσω τῆς ἑπτανησιακῆς Γερουσίας, τὴν ὁποία ἀναγνωρίζουν ὡς νόμιμη προϊσταμένη τους ἀρχή.

Ἀντίγραφα τῶν εἰλημμένων ἐπιστολῶν καθὼς καὶ τῶν ἀπαντήσεων ποὺ ἀποστέλλουν οἱ πρῶτοι πρὸς τὸ ὄνομα τῶν συμπατριωτῶν τους θὰ διαβιβαστοῦν πρὸς τὴν ἑπτανησιακὴν Γερουσία καὶ τὴν πρεσβεία τῆς Ρωσίας στὴν Κωνσταντινούπολη.

Ἡ ἀναφορὰ αὐτὴ τῆς κυβέρνησης τῆς Λευκάδας εἶναι εὐμενῆς πρὸς τοὺς Πρεβεζάνους, γραμμὴ μὲ ἐκδηλῆ συμπάθεια καὶ μὲ σκοπὸ νὰ συγκινήσει καὶ νὰ διαθέσει εὐνοϊκὰ τὴν κεντρικὴν κυβέρνηση. Ἡ συνέλευση τῶν προσφύγων περιγράφεται ὡς ὑποδειγματικὴ: οἱ πρόσφυγες δὲν εἶναι ἀναρχικὰ καὶ κακοποιὰ στοιχεῖα ἀλλὰ διαβιώνουν στὴν ἑπτανησιακὴ ἐπικράτεια ὡς μιὰ ὁργανωμένη, νομοταγῆς, εἰρηνικὴ καὶ ὁμονοοῦσα ομάδα μὲ τοὺς νόμιμους ἡγέτες της. Ἐπὶ πλέον δηλώνουν ὑπήκοοι τῆς νόμιμης ἑπτανησιακῆς κυβέρνησης καὶ ὑποτάσσονται τῇ μοίρα τους στοὺς συμμάχους αὐτοκράτορες καὶ τοὺς νόμιμους ἡγέτες τῆς Εὐρώπης. Ἄλλωστε οἱ πατριαρχικὲς ὑποσχέσεις ἔχουν δοθεῖ καὶ πρὸς αὐτούς. Ἡ κυβέρνηση τῆς Λευκάδας προσπαθεῖ ἀκόμη νὰ συγκινήσει τὸν ἀνθρωπισμὸ καὶ τὸ αἰσθημα δίκαιου τῆς κεντρικῆς κυβέρνησης: οἱ Πρεβεζάνοι ἀξίζουσι τὴν ὑποστήριξη τῆς Γερουσίας ὡς ἀθῶα θύματα τοῦ Ἀλῆ πασᾶ, ὡς ἐξόριστοι καὶ ὡς πλάνητες ποὺ ἔχουν στερηθεῖ τὴν πατρίδα τους.

Στις ἀρχὲς τοῦ 1800 ἡ ἀνασφάλεια ὄχι μόνον τῶν Πρεβεζάνων ἀλλὰ καὶ τῶν νησιωτῶν ἐντείνεται, καθὼς καὶ πάλι κυκλοφοροῦν φήμες ὅτι οἱ εὐρωπαϊκὲς δυνάμεις θὰ ἀγνοήσουν τὴ θέληση τῶν κατοίκων καὶ θὰ παραχωρήσουν τὰ νη-

σιὰ στὴν Πύλη. Μὲ εἰρωνεία ἀντιμετωπίζει ὁ Ἀθανάσιος Κεφαλαῖς, πρεβεζάνος ἐμπορευόμενος τῆς «δεύτερης τάξης», τὶς πατριαρχικὲς παραινέσεις γιὰ ὑποταγὴ στὸν σουλτάνο⁹⁴. Μὲ ἀνησυχία γράφει γιὰ τὶς κινήσεις τοῦ Ἀλῆ πασᾶ. Μεταδίδει ἀκόμη τὴν πληροφορία ὅτι μιὰ νέα ἀντιπροσωπεία, ποὺ ἀπαρτίζεται ἀπὸ τὸν σακελλάριο (Σακελλάριο;), τὸν Τάτζη Μαυρομαμάτη καὶ τὸν Νικολέτο τῆς Βόνιτσας, ἐτοιμάζεται νὰ ἀναχωρήσει γιὰ τὴν Κωνσταντινούπολη γιὰ νὰ διορθώσουν τὸ βελαέτι. Ὁ Ἀθαν. Κεφαλαῖς συνοψίζει μὲ τὴν κοινότητα ἀλλὰ περιεκτικὴ φράση «πολλὰ ἀχαμνὰ εἴμαστε, καὶ ὁ θεὸς νὰ γένη ἴλεως»⁹⁵.

Ὁ Κεφαλαῖς δὲν παραθέτει τὴν πηγὴ τῆς εἰδήσεως γιὰ τὴ νέα ἀντιπροσωπεία, εἰδήση ποὺ δὲν διασταυρώνεται ἄλλωστε μέχρι στιγμῆς· καὶ δὲν ἀποκλείεται νὰ πρόκειται γιὰ μιὰ ἀκόμη ἀπὸ τὶς φήμες ποὺ κυκλοφοροῦν. Ἀπὸ τὰ τρία πρόσωπα ποὺ ἀναφέρονται μόνον ὁ Τάτζης Μαυρομαμάτης μπορεῖ νὰ ταυτιστεῖ μὲ σχετικὴ ἀσφάλεια: πρόκειται γιὰ κάτοικο τῆς Πρέβεζας, καταγόμενος ἀπὸ ἀρματολικὴ οἰκογένεια τοῦ Ξηρόμετρου. Δὲν εἶναι ἀκόμη μέλος τοῦ Συμβουλίου, ἀφοῦ μερικὰ χρόνια ἀργότερα θὰ μεταβεῖ στὴν Κωνσταντινούπολη ὡς ἀπεσταλμένος τῆς «δεύτερης τάξης»⁹⁶. Ὁ Νικολέτος τῆς Βόνιτσας ταυτίζεται πιθανῶς μὲ τὸν Νικολὸ Χαλκιόπουλο τοῦ Δανιήλ, πρῶην σύνδικο τῆς Βόνιτσας⁹⁷. Ὁ σακελλάριος, ἂν βέβαια πρόκειται γιὰ Πρεβεζάνο, ταυτίζεται πιθανῶς μὲ τὸν σακελλάριο παπα-Πάνο Γκινάκα⁹⁸. Ὡστόσο ἔχουμε τὴν ἐντύπωση ὅτι τὸ τρίτο πρόσωπο αὐτῆς τῆς ἐπιτροπῆς, στὴν ὁποία —ἐφ' ὅσον οἱ προηγούμενες ταυτίσεις εὐσταθοῦν— συμμετέχουν ἕνας Πρεβεζάνος καὶ ἕνας Βονιτσιάνος, θὰ ἔπρεπε νὰ προέρχεται ἀπὸ τὴν Πάργα.

94. Ἡ πρόκληση αἰσθημάτων καχυποψίας στοὺς Ἑπτανησίους ἀπέναντι στὸ Πατριαρχεῖο καὶ τοὺς Φαναριώτες εἶναι πολιτικὴ τοῦ Ταμάρα, βλ. ΕRM. LUNZI, *δ.π.*, σ. 27, 28. ΓΕΡ. ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗ, *δ.π.*, σ. 279, 293. Γιὰ τὴν κοινωνικὴ προέλευση τοῦ «ἐντιμότατου» Ἀθαν. Κεφαλαῖ βλ. ΑΜΠ, ἀριθ. 20, 8 Μαρτ. 1803, φ. 13^ρ· 5 Νοε. 1804, φ. 44^ν [Ρ. ΣΤΑΜΟΥΑΗ, *Πηγές...*, *δ.π.*].

95. ΑΛ, 12 Ἰαν. 1800, ὁ Ἀθανάσιος Κεφαλαῖς ἀπὸ Παξοὺς πρὸς τὸν Μαρ. Λουρόπουλο, Ἀγ. Μαύρα.

96. Ὁ Ἀναστάσιος Μαυρομαμάτης εἶναι γιὸς τοῦ ποτῆ Σταμούλη καὶ τῆς Χρυσάνας, βλ. ΑΜΠ, ἀριθ. 103, 14 Φεβρ. 1787, σ. 215· ἀριθ. 27, 10 Αὐγ. 1803, φ. 54^ν. Εἶναι ἐπομένως ἀνεψιὸς τοῦ ἀρματολοῦ Μήτζου Μαυρομαμάτη ἀπὸ τὴν Κατούνα τοῦ Ξηρόμερου, βλ. καὶ ΑΜΠ, ἀριθ. 158, 27 Μαρτ. 1786, φ. 93^ρ. Γιὰ τὴ δράση τοῦ Μήτζου Μαυρομαμάτη στὴν Πρέβεζα βλ. ΣΠ. Ι. ΑΣΔΡΑΧΑ, *δ.π.*, πολλ. Ὁ Τάτζης εἶναι γαμπρὸς τοῦ Πέτρου Βαλεντίνη, βλ. ἐδῶ σ. 316 σημ. 37. Γιὰ τὴν ἀποστολὴ τοῦ Τάτζη στὴν Κωνσταντινούπολη στὰ 1803 βλ. ΝΕΣΤΟΡΟΣ ΓΕΩΡΓΙΤΣΗ, «Ἡ συμπολιτεία τοῦ Ἀκρωτηρίου», *Ἡπειρωτικὴ Ἔστια*, τ. 6 (1957), σ. 825· ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ ΒΡΕΚΟΣΗ, «Ἡ συνθήκη τῆς 21 Μαρτίου 1800 καὶ τὰ πρόνοια τῶν ἡπειρωτικῶν πόλεων Πρεβέζης, Πάργας, Βονίτσας καὶ Βουθρωτοῦ», *Ἡπειρωτικὰ Χρονικά*, τ. Γ' (1928), σ. 287.

97. ΑΜΠ, ἀριθ. 157, 7 Ὀκτ. 1787, φ. 46^ν· ἀριθ. 98, 18 Φεβρ. 1792, φ. 69^ρ.

98. ΑΜΠ, ἀριθ. 121, 13 Μαρτ. 1798, φ. 18^ρ. Γιὰ τὴν οἰκογένεια Γκινάκα βλ. ἐδῶ, σ. 316 σημ. 36.

Τὴν ἴδια ἐποχὴ ὁ Κώνστας Παπαπολύζος καὶ ὁ Ἰω. Γενοβέλης, μέλη τῆς ἀντιπροσωπείας τῶν Πρεβεζάνων στὴν Κέρκυρα⁹⁹, ἐξακολουθοῦν νὰ ἐργάζονται πρὸς ὄφελος τῆς πατρίδας τους, ἀλλὰ ἡ ἐπιστολὴ στὴν ὁποία —κατὰ τὰ γραφόμενα τοῦ Παπαπολύζου— ἐκθέτουν ἀναλυτικὰ τὴ δραστηριότητά τους δὲν ἔχει ἀνευρεθεῖ. Στις 16 Ἰανουαρίου ἕνα νέο ὑπόμνημα πρὸς τὸν Οὐσακῶφ εἶναι ἔτοιμο, ἀλλὰ ἀκόμη οἱ ἐπίτροποι δὲν ἔχουν βρεῖ τὴν εὐκαιρία νὰ τὸ ἐπιδώσουν¹⁰⁰.

Στις 4 Μαρτίου ὁ Μαρῖνος Λουρόπουλος κοινοποιεῖ ἀπὸ τὴν Ἀγία Μαύρα στὸν Ἰωάννη Γενοβέλη τὸ ἔγγραφο μὲ τὸ ὁποῖο ἡ Κοινότητα ἐγκρίνει τὴ σύναψη δανείου ὕψους 80 τσεκινιῶν ἐκ μέρους τοῦ Γενοβέλη. Τὰ χρήματα αὐτὰ θὰ χρησιμοποιηθοῦν γιὰ τὴν οικονομικὴ ἀποζημίωση τῶν ἀπεσταλμένων στὴν Κωνσταντινούπολη¹⁰¹. Πρόκειται γιὰ μιὰ ἀκόμη ἐνδειξὴ ὅτι τὸ Συμβούλιο τῆς Πρέβεζας λειτουργεῖ στὴν Ἀγία Μαύρα τὸν καιρὸ τῆς προσφυγιάς.

Ἐν τῷ μεταξύ, μολονότι οἱ εἰδήσεις βελτιώνονται καὶ ἐμπνέουν ἐλπίδες στοὺς Πρεβεζάνους, ἡ καθυστέρηση ὁποιασδήποτε ἐπίσημης ἐπιβεβαίωσης δημιουργεῖ καὶ πάλι ἀνησυχίες. Στις 26 Μαρτίου ἡ εἰδήση γιὰ τὴν ὑπογραφή τῆς συνθήκης τῆς Κωνσταντινούπολης (21 Μαρτίου) δὲν ἔχει φθάσει στὴ Λευκάδα:

*Τὴν ἐλευθερίαν τῆς πατρίδος μας ἀπὸ κάθε μέρος τὴν ἀκοῦμε μὰ δὲν ἀξιωνόμαστε νὰ τὴν ἰδοῦμε, καὶ οἱ πατριῶτες μας ἀρχισαν νὰ δειλιάζουν*¹⁰².

Ἡ γνωστοποίηση τοῦ περιεχομένου τῆς ρωσοτουρκικῆς συνθήκης προκαλεῖ τὴν ἀγανάκτηση τῶν Ἑπτανησίων. Γιὰ πολλοὺς ἄλλωστε μῆνες μετὰ τὴν ὑπογραφή τῆς συνθήκης τὸ αἶσθημα ἀνασφάλειας εἶναι ἐκδηλο στὴν ἀλληλογραφία τοῦ Μαρ. Λουρόπουλου. Τὴν ἀπογοήτευση, τὴν ἀβεβαιότητά καὶ τὸν σκεπτικισμό μὲ τὸν ὁποῖο οἱ Πρεβεζάνοι ὑποδέχονται τὴν εἰδήση ἀποδίδει ἐμπιστευτικὴ ἐπιστολὴ τοῦ Ἰωάννη Γενοβέλη πρὸς τὸν Μαρ. Λουρόπουλο. Ὁ Γενοβέλης διστάζει νὰ ἐπιστρέψει στὴν πατρίδα. Θὰ περιμένει νὰ δεῖ πρῶτα πῶς θὰ ἐφαρμοστεῖ ἡ συνθήκη τῆς Κωνσταντινούπολης. Φοβᾶται ὅτι ἡ καλὴ λειτουργία τοῦ προνομιακοῦ καθεστώτος δὲν θὰ ὑπονομευτεῖ μόνον ἀπὸ τὸν Ἀλῆ ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν πολιτικὴ ἀπειρία τῶν Πρεβεζάνων ἢ ἴσως ἀπὸ τὶς διχονομίες τους. Ὡς νέος στόχος τῶν Πρεβεζάνων ὀρίζεται ἡ ἐπωφελέστερη ρύθμιση τοῦ ἐσωτερικοῦ τους πολιτεύματος. Στὸ σημεῖο ὡστόσο αὐτὸ ὁ Γενοβέλης δὲν πρέπει νὰ σκέπτεται μόνον τὸ κοινὸ συμφέρον, δηλαδὴ τὴν ἐξασφάλιση τῶν πόλεων ἀπὸ τὶς ἐπιβουλὰς τοῦ Ἀλῆ ἢ τὴν πληρέστερη αὐτονομίη τους ἀπὸ τὴν κεντρι-

99. Βλ. ἐδῶ, σ. 330.

100. ΑΛ, 16 Ἰαν. 1800, ὁ Κώνστας Παπαπολύζος ἀπὸ Κέρκυρα πρὸς τὸν Μαρ. Λουρόπουλο, Ἀγ. Μαύρα.

101. ΑΛ, 4 Μαρτ. 1800, ὁ Μαρ. Λουρόπουλος [ἀπὸ Ἀγ. Μαύρα] πρὸς τὸν Ἰω. Γενοβέλη, Κέρκυρα.

102. ΑΛ, 26 Μαρτ. 1800, ὁ ἴδιος πρὸς τὸν Νικολὸ Φώτιο, Κέρκυρα.

κή ὀθωμανική ἐξουσία, ἀλλὰ καὶ τὴ διατήρηση τῶν προνομίων τῆς παλαιᾶς ἰθύνουσας τάξης. Φαίνεται ὅτι ἡ Πύλη ἔχει ἤδη ζητήσει τὴ συγκρότηση τῆς ἐπιτροπῆς ποὺ θὰ συμμετάσχει στὶς διαπραγματεύσεις γιὰ τὴν κατάρτιση τοῦ συντάγματος τῆς προνομιακῆς περιφέρειας· καὶ ὁ Γενοβέλης ζητεῖ ἀπὸ τὸν Λουρόπουλο νὰ ἐνεργήσει ἔτσι ὥστε τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς νὰ προέρχονται ἀπὸ τὸ Συμβούλιο. Εἶναι γνωστὸ ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος Βαλεντίνης συμμετέχει καὶ σ' αὐτὴ τὴν ἀντιπροσωπεία, ἐνῶ παλαιὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου εἶναι καὶ οἱ ὑπόλοιποι Πρεβεζάνοι ποὺ τελικὰ ὑπογράφουν στὴν Πρέβεζα τὴ συνθήκη ἢ σύνταγμα τῆς 25ης Δεκεμβρίου 1800¹⁰³. Τὸ κείμενο αὐτὸ ἀποκλείει τὸν ἐκπρόσωπο τῆς κεντρικῆς ἐξουσίας ἀπὸ κάθε ἀνάμειξη στὰ ἐσωτερικὰ θέματα τῶν πόλεων ἐνῶ ὄχι μόνον ἐπιβεβαιώνει ἀλλὰ καὶ ἐνισχύει τὶς παλαιᾶς ἐξουσίες τῶν Συμβουλίων¹⁰⁴. Ἐκπληρώνονται ἔτσι οἱ στόχοι ποὺ θέτει ὁ Γενοβέλης μὲ τὴν ἐπιστολὴ του πρὸς τὸν Λουρόπουλο:

Leggi solo [...] Ἡ καταστασίς μας δὲν ἤμπορεῖ νὰ εἶναι καλὴ. Πρέπει ὁμως νὰ ἐλπίσωμεν ὅσοι ἀποφασίσωμεν νὰ κατοικήσωμεν ἐκεῖ ὅπου διὰ ὀλίγους χρόνους θὰ περάσωμεν καλά. Ἐγὼ δὲν ἀπεράσισα ἀκόμη τίποτα. Ὁ καιρὸς καὶ ἡ πρᾶξις, πῶς θέλει ἀπεράσουν ἐκεῖνοι ὅπου πρωτοκατοικήσουν, θέλει μὲ κάμει νὰ ἀποφασίσω. Ἐως τόσον πρέπει νὰ ἀγωνισθῶμεν ἀκόμη διὰ τὴν κατόρθωσιν τοῦ πλέον δυνατοῦ καὶ ἐπιωφελοῦ συστήματος διὰ ἐκείνους ὅπου ἔχουν νὰ κατοικήσουν. Ἄν ἔλειπεν ὁ γείτονας, καὶ ἡμεῖς ἤμασταν ἀξιώτεροι καὶ καλύτεροι, δὲν εἶναι ἀμφιβολία ὅπου ἤθελε εἶμεθα καλύτερα ἀπὸ τούτους. Μ' ὄλον τοῦτο ἐγὼ ἀκόμη δὲν ἀπελπίζομαι [...] Ὑπομονή. Καμμιά ἄλλη στράτα ἐλευτεριάς θέλει εὐδοκήσει καὶ δι' ἡμᾶς ὁ θεός [...] Κάμε νὰ εἶναι οἱ ἐπιτρόποι ἀπὸ τὸ Κονσέγγιο. Ἐγὼ ἐλπίζω νὰ μὴν εἶναι κακὸ τὸ σύστημα κατὰ τῶρα¹⁰⁵.

Παρὰ τοὺς ἀρχικούς του ἐνδοιασμούς ὁ Ἰωάννης Γενοβέλης ἐπιστρέφει σύντομα στὴν πατρίδα του, ὅπου μάλιστα συμμετέχει στὴν πρώτη τετραμελῆ προεδρία τοῦ νέου καθεστῶτος καὶ συνυπογράφει τὴ συνθήκη τῆς Πρέβεζας στὶς 25 Δεκεμβρίου 1800. Ἀντίθετα ὁ Μαρίνος Λουρόπουλος ἀκόμη καὶ στὶς

103. Γιὰ τὴ συμμετοχὴ τοῦ Ἀλέξανδρου Βαλεντίνης στὴν ἀντιπροσωπεία αὐτὴ βλ. ΠΑΝ. ΑΡΑΒΑΝΤΙΝΟΥ, *Περιγραφή...*, ὁ.π., σ. 336. Ἡ παρουσία τοῦ Βαλεντίνης στὴν Κωνσταντινούπολη τὸ καλοκαίρι τοῦ 1800 μαρτυρεῖται καὶ ἀπὸ τὴν ἀλληλογραφία Λουρόπουλου, βλ. ἐδῶ, σ. 326. Ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Ἀλ. Βαλεντίνη οἱ Πρεβεζάνοι ποὺ ὑπογράφουν τὴ συνθήκη τῆς Πρέβεζας εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Ἰω. Γενοβέλης, ὁ Ἰω. Κεχράς, ὁ Μόσχος Κουφέας καὶ ὁ Νικόλαος Ρέντζος, Ρ. ΣΤΑΜΟΥΑΗ, «Ἡ συνθήκη...», ὁ.π., σ. 437, 439.

104. Στὸ ἴδιο, σ. 419-422, 424.

105. ΑΑ, 27 Ἰουν. 1800, ὁ Ἰω. Γενοβέλης ἀπὸ Κέρκυρα πρὸς τὸν Μαρ. Λουρόπουλο, Ἀγ. Μαύρα.

26 Φεβρουαρίου 1801 ἀποποιεῖται μὲ εὐγένεια τὴν πρόσκληση τοῦ Ἀβδουλάχ καὶ δὲν ἐπαναπατρίζεται παρὰ στὶς ἀρχὲς τοῦ 1802, ὅποτε ἐκλέγεται καὶ αὐτὸς πρόεδρος¹⁰⁶.

Ὅταν ὁ Γενοβέλης γράφει τὴν προηγούμενη ἐμπιστευτικὴ ἐπιστολὴ πρὸς τὸν Λουρόπουλο δὲν γνωρίζει τὶς προσπάθειες ποὺ καταβάλλουν στὴν Πετρούπολη ὁ Ὅριος καὶ ὁ Κλαδᾶς ὥστε ὁ τσάρος Παῦλος Α' νὰ μὴν ἐπικυρώσει τὴ συνθήκη τῆς Κωνσταντινούπολης. Στὸ πρῶτο μέρος τοῦ ὑπομνήματος ποὺ ὑποβάλλουν στὸν τσάρο στὶς 25 Ἰουνίου 1800 οἱ δύο αὐτοὶ ἀπεσταλμένοι ἀναλύουν τοὺς λόγους γιὰ τοὺς ὁποίους εἶναι ὀλέθριες ἡ ἀπόσχιση τῶν πρώην βενετικῶν κτήσεις τῆς στεριάς ἀπὸ τὰ Ἐπτάνησα καὶ ἡ ἐνσωμάτωσή τους στὴν Ὄθωμανικὴ αὐτοκρατορία¹⁰⁷.

Ὅσο ὁ τσάρος καθυστερεῖ νὰ ἐπικυρώσει τὴ συνθήκη, ἡ ἀβεβαιότητα τῶν προσφύγων συνεχίζεται, καὶ θεριεύει ἡ φημολογία. Ἡ κατάσταση αὐτὴ δὲν ἀρκεῖ ὥστόσο γιὰ νὰ ἐρμηνεύσει μιὰ πολὺ περίεργη ἐπιστολὴ τοῦ Οὐσακῶφ ἀπὸ 5 Ἰουλίου 1800, ποὺ ἀναφέρεται στὴν ἔνωση τοῦ Σουλίου μὲ τὴν προνομιακὴ περιφέρεια¹⁰⁸, γιὰτὶ ἡ προσάρτηση αὐτὴ ὄχι μόνον δὲν προβλέπεται ἀπὸ τὰ κείμενα τοῦ προνομιακοῦ καθεστῶτος ἀλλὰ οὔτε εἶναι γνωστὴ ἀπὸ ἄλλη πηγή. Τὸν Αὐγούστο ἀκόμη τοῦ 1800, ἐνῶ ὁ Ἀβδουλάχ ἔχει ἤδη ἐγκατασταθεῖ στὴν Πρέβεζα καὶ πρόκειται νὰ γνωστοποιήσει τὸ χάτι χουμαγιούν στὸν πληθυσμὸ¹⁰⁹, κυκλοφορεῖ ἡ φήμη γιὰ ἓνα νέο σχέδιο τοῦ τσάρου, ποὺ προβλέπει τὴν ἔνωση τῶν νησιῶν μὲ τὶς πρώην βενετικὲς κτήσεις τῆς στεριάς· λέγεται μάλιστα —ἀν ἐρμηνεύουμε σωστὰ— ὅτι γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ σχεδίου αὐτοῦ ὁ τσάρος ἀποστέλλει ναυτικὴ δύναμη στὸ Ἴόνιο.

Μὲ τὴν ἀνωθὲν σας βλέπω νὰ μοῦ φανερώσετε ὅτι οἱ δεπουτάτοι τῶν νησιῶν νὰ εἶναι εἰς τὸν δρόμον καὶ ὅτι φέρουν μαζί τους καὶ τὸ πιάνο, μὰ δὲν μοῦ λὲς ἂν φέρουν ἐκεῖνο ὅπου νεωστὶ ἔκαμεν ὁ αὐτοκράτωρ Παῦλος, εἰς τὸ ὁποῖον ἐνώνει τὸ Κοντινέντες μὲ τὰ Νησιά, καὶ ἂν τὸ στέλνῃ συνδροφενυμένο μὲ δύναμιν ἑοσύμην, καθὼς μὲ τὴν πρωτότερήν σου 19. Αἰγούστου μοῦ εἶχες γράψει, καὶ σὲ περικαλῶ νὰ μοῦ τὸ σπιεγάρης μὲ πρώτην ἄλλην σου γραφήν¹¹⁰.

106. ΑΑ, 26 Φεβρ. 1801, ὁ Μαρ. Λουρόπουλος πρὸς τὸν [Ἀβδουλάχ], Πρέβεζα. Ὁ Μαρ. Λουρόπουλος ἐκλέγεται μέλος τῆς τριμελοῦς προεδρίας τῆς Πρέβεζας στὶς 12 Ἰαν. 1802, βλ. ΑΜΠ, ἀριθ. 20, φ. 1ν [Ρ. ΣΤΑΜΟΥΑΗ, *Πηγές...*, ὁ.π.].

107. ΕRM. LUNZI, ὁ.π., σ. 256 κ.εξ. ΚΩΝΣΤ. ΜΑΧΑΪΡΑ, ὁ.π., σ. 233.

108. Βλ. ΒΑΣΩΣ ΨΙΜΟΥΑΗ, ὁ.π., σ. 385-386 σημ. 269.

109. Βλ. Ρ. ΣΤΑΜΟΥΑΗ, «Ἡ συνθήκη...», ὁ.π., σ. 407.

110. ΑΑ, 5 Ὀκτ. 1800, ὁ Μαρ. Λουρόπουλος ἀπὸ Ἀγία Μαύρα πρὸς τὸν Σταματέλο Βελιανίτη, Παξοῦς.

Ἡ φήμη αὐτῆ ξεπηδᾷ πιθανῶς ἀπὸ τὴν ἀπογοήτευση τοῦ πληθυσμοῦ καὶ τὴν ἀρνησὶ του νὰ δεχτεῖ τὸ τετελεσμένο τῆς ἀπόσχισης τοῦ Βουθρωτοῦ, τῆς Πάργας, τῆς Πρέβεζας καὶ τῆς Βόνιτσας ἀπὸ τὰ νησιά. Ἴσως καὶ οἱ εἰδήσεις γιὰ τὶς ἐνέργειες τοῦ Ὀριου καὶ τοῦ Κλαδᾶ στὴν Πετροῦπολη ἢ γιὰ τὴν ὑπόσχεση τοῦ τσάρου νὰ ἐπιδιώξει τὴν τροποποίηση τοῦ διπλώματος ποὺ ὄριζε τὰ καθήκοντα καὶ τὶς ὑποχρεώσεις τοῦ νεοσύστατου ἑπτανησιακοῦ κράτους πρὸς τὴν Πύλη νὰ ἔχουν ἤδη φθάσει παραποιημένες καὶ μεγαλοποιημένες. Πάντως στὴ βιβλιογραφία νέο σχέδιο ποὺ νὰ προβλέπει τὴν ἔνωσή δὲν ἀναφέρεται¹¹¹.

Ἡ ἀντίδραση τοῦ Ὀριου ἔχει μόνον στὴν ἀπόσχιση τῶν πρώην βενετικῶν πόλεων τῆς στεριᾶς ἀλλὰ καὶ στὸ βυζαντινὸ σύνταγμα καὶ στὴν ὑποτελεία τῆς Ἑπτανήσου ἐπισύρει τὴ δυσμένεια τῆς Πύλης καὶ —πιθανῶς γιὰ λόγους προσωπικῆς ἀντιζηλίας— τοῦ προέδρου τῆς ἑπτανησιακῆς Γερουσίας κόμη Σπυρίδωνος Θεοτόκη. Ὁ Θεοτόκης ἐπιτυγχάνει ἀπὸ τὴ Γερουσία ἔχει μόνον τὴν ἀποπρομπή τοῦ Ὀριου ἀπὸ τὴν ἑπτανησιακὴ ἀντιπροσωπεία ἀλλὰ καὶ τὸν ἀποκλεισμό του ἀπὸ κάθε μελλοντικὴ διεκδίκηση δημόσιου ἀξιώματος¹¹². Ἐν τῷ μεταξύ ἡ «ἀπολογία» τοῦ Ὀριου σὲ ὅσα τοῦ καταμαρτυροῦν οἱ συνάδελφοί του ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολη διαρρέει καὶ κυκλοφορεῖ ἀνεπίσημα στὴν Κέρκυρα σύμφωνα μὲ ἐπιστολὴ τοῦ Δημ. Κεχρᾶ, τοῦ ὁποίου τὰ γραφόμενα δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ ἀμφισβητηθοῦν. Ὁ Δημ. Κεχρᾶς ἐπιβεβαιώνοντας πρὸς τὸν Μαρ. Λουρόπουλο τὴν εἶδηση γιὰ τὰ μέτρα τῆς Γερουσίας ἐναντίον τοῦ Ὀριου ἐκφράζεται μὲ εἰρωνεία γιὰ τὴν πολιτεία τῶν ἑπτανησίων ἀπεσταλμένων στὴν Κωνσταντινούπολη καὶ ἀποδίδει χαρακτηριστικὰ ἔχει μόνον τὰ αἰσθήματα πικρίας καὶ ἐξευτελισμοῦ τῶν Πρεβεζάνων γιὰ τὴν ἀπόδοση τῆς πόλης τους στὴν Ὀθωμανικὴ αὐτοκρατορία ἀλλὰ καὶ τὴν κοινὴ γνώμη τῆς ἑπτανησιακῆς κοινωνίας. Ὁ πληθυσμὸς αἰσθάνεται προδομένος, πουλημένος καὶ ἀδικημένος:

*Τὲς προάλλες μοῦ ἐγράφατε νὰ σᾶς γράψω ἐὰν εἶναι ἀλήθεια ὁποῦ ἐμπαντί-
ρανε τὸν Ὀριον. Καὶ εἶναι ἀλήθεια. Στοχάζομαι νὰ σᾶς εἶναι γνωστὸν τὸ
προτζέσο ὁποῦ τοῦ ἔκαμαν εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐτοῦτοι οἱ ἀθῶοι καὶ τὴν
διαφέντεψιν ὁποῦ αὐτοὺς ἔκαμε εἰς Πετρομποῦργον, τὸ ὁποῖον ἐστάλθη ἐδῶ
νὰ γένη δημόσιον. Ἐτοῦτοι τὸ ἔκρουσαν. Ὅμως ἐστειλαν τῆς δεπουτατζιό-*

111. Ἀλλὰ καὶ ἡ ὑπόσχεση τοῦ τσάρου γιὰ τὴν τροποποίηση τοῦ διπλώματος ἀναφέρεται, ὅσο γνωρίζουμε, μόνον ἀπὸ τὸν ΓΕΡ. ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗ, ὁ.π., σ. 346-7, 352.

112. ΠΑΝ. ΧΙΩΤΟΥ, ὁ.π., σ. 755. Βλ. καὶ ΚΩΝΣΤ. ΜΑΧΑΪΡΑ, ὁ.π., σ. 257 κ.εξ., ὅπου καὶ ἡ ἀλληλογραφία τῶν γερουσιαστῶν τῆς Λευκάδας μὲ τὴν τοπικὴ τους κυβέρνηση σχετικὰ μὲ τὶς διαθέσεις τοῦ Θεοτόκη καὶ τῆς Γερουσίας ἐναντίον τοῦ Ὀριου (Ἰαν. 1801). Γιὰ τὴν ἐντολὴ τῆς Πύλης πρὸς τὸν ὀθωμανὸ στρατιωτικὸ διοικητὴ τῆς Κέρκυρας νὰ φροντίσει ὥστε νὰ ἀποκλειστεῖ ὁ Ὀριος ἀπὸ τὴν ἐνδεχόμενη ἀνάληψη δημόσιου ἀξιώματος μετὰ τὴν ἐπιστροφή του βλ. στὸ ἴδιο, σ. 262. Γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τοῦ Ὀριου ἀπὸ τὴν ἑπτανησιακὴν κυβέρνησιν μετὰ τὴν ἐπάνοδό του στὴν Κέρκυρα (Ἰαν. 1802) βλ. στὸ ἴδιο, σ. 292 κ.εξ. ΓΕΡ. ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗ, ὁ.π., σ. 437-438.

*νος αὐτοῦ καὶ τὸ ἔβαλα(ν) εἰς ἄτι νοδάρου, εἰς τοῦ sig(n)οr Σπυρίδωνος
Σούντια. Τὸ ὁποῖον ἐκεῖ τὸ βλέπετε φανερὰ ὁποῦ ἐσταθήκαμε τραδίδοι ἢ
νὰ εἰπῶ καλλιότερα πουλημένοι. Προσπάθησε νὰ λάβῃς μία κόπια, διατὶ
τὸ βλέπετε φανερὰ τὸ ἄδικον ὁποῦ μᾶς ἔγινε. Διὰ τοῦτο ἐλπίζω νὰ λάβωμε
τὸ δίκιο μας. Ἐὰν σᾶς νεγάρη τὴν κόπια, δρισεῖ του πὼς εἶδα τὸ θρυγγινὰ
ὑπογραμμένο ἐκ χειρὸς του, καὶ ἀράδα ἐδῶ γίνονται κόπιες ἀπὸ τὸ ἴδιον¹¹³.*

Ἐν τῷ μεταξύ κατὰ τοὺς πρώτους μῆνες τοῦ 1800 ὁ Ἀλῆ πασᾶς συγκεντρώνει στρατὸ στὴν Πρέβεζα. Οἱ Ἀλβανοὶ συνεχίζουν τὶς κατεδάφισεις καὶ τὶς πυρπολήσεις οἰκημάτων καὶ ἀπειλοῦν ὅτι θὰ πυρπολήσουν καὶ τὸν ἐλαιώνα, ποὺ εἶναι ἡ κύρια πλουτοπαραγωγικὴ πηγὴ τῆς πόλης¹¹⁴. Ἡ ἄμεση ἀντίδραση τοῦ Ἀλῆ στὴ ρωσοτουρκικὴ συνθήκη, ποὺ ἀνακόπτει τὰ σχέδιά του ὑποχρεώνοντας τον νὰ ἐκκενώσει τὴν Πρέβεζα καὶ τὴ Βόνιτσα, εἶναι ἡ κατεδάφιση τῶν κατοικιῶν τῶν κλεφταρματολῶν στὴν Πρέβεζα καὶ ἡ οἰκοδόμησις ἐνὸς ὀχυρωμένου ἀγροκτήματος («τζεφτιλικίου») στὴν περιοχὴ τῆς Λεύκας¹¹⁵, πράξη ποὺ ἀπαγορεύεται ἀπὸ τὶς παλαιᾶς συμφωνίες τῆς Βενετίας μὲ τὴν Ὀθωμανικὴ αὐτοκρατορία. Πρὸς τὰ τέλη Ἀπριλίου 1800 κυκλοφορεῖ στὴν Ἀγία Μαύρα ἡ εἶδηση ὅτι γιὰ τὸν σκοπὸ αὐτὸ ὁ Ἀλῆς ἔχει ἀποστείλει στὴν Πρέβεζα 300 μαστόρους. Οἱ Πρεβεζάνοι τῆς Ἀγίας Μαύρας θὰ διαμαρτυρηθοῦν μὲ τὸν ἀπεσταλμένων τους στὴν Κωνσταντινούπολη ἀλλὰ, ἐπειδὴ προβλέπουν ὅτι ἡ ἀντίδραση, ἐὰν ὑπάρξει, θὰ ἔλθῃ καθυστερημένα, σκοπεύουν νὰ ὑποβάλουν μὲσω τῶν ἀντιπροσώπων τους στὴν Κέρκυρα Κόνστα Παπαπολύζου καὶ Δημήτρη Κεχρᾶ ὑπομνήματα πρὸς τὸν Οὐσκακὸφ καὶ τὴν ἑπτανησιακὴ Γερουσία, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι οἱ πιέσεις αὐτῶν τῶν προστατῶν τους θὰ μεταστρέψουν τὸν Ἀλῆ. Οἱ Πρεβεζάνοι ἀντιλαμβάνονται σαφῶς τὴν ἀπειλὴ ἀπὸ τὴν κατασκευὴ ὀχυροῦ στὴ Λεύκα, καθὼς προκύπτει καὶ ἀπὸ τὴν ἐπιγραμματικὴ φράση: «ὅτι βέβαια αὐτὸς εἶναι ὁ ἀφανισμὸς τοῦ τόπου μας»¹¹⁶.

Ἀλλὰ τὶς ἴδιες ἡμέρες καὶ ἡ Προεδρία τῆς Λευκάδας ἐνημερώνει σχετικὰ τὴ Γερουσία ἐπισημαίνοντας ὅτι οἱ ἐνέργειες τοῦ Ἀλῆ ἔχει μόνον σκοπεύουν στὴν ἐρήμωση τῆς Πρέβεζας καὶ τὴν ἐξουδετέρωση τοῦ ἐμπορίου τῆς, ἐπειδὴ ὁ Ἀλῆς προβλέπει ὅτι σύντομα θὰ ὑποχρεωθεῖ νὰ παραδώσει τὴν πόλη, ἀλλὰ συνιστοῦν καὶ ἀπειλὴ κατὰ τῆς ἰδίας τῆς Ἑπτανησίου Πολιτείας:

113. ΑΑ, 23 Μαΐου 1801, ὁ Δημήτριος Κεχρᾶς ἀπὸ Κέρκυρα πρὸς τὸν Μαρ. Λουρόπουλο, Ἀγ. Μαύρα.

114. Βλ. ΚΩΝΣΤ. ΜΑΧΑΪΡΑ, ὁ.π., σ. 168 κ.εξ., 186.

115. Τοπωνύμιον τῆς Πρέβεζας, κοντὰ στὴ μεθόριον μὲ τὴν τουρκικὴ ἐπικράτεια, βλ. ΑΜΠ, ἀριθ. 97, 19 Δεκ. 1787, φ. 55[β]. ΚΩΝΣΤ. ΜΕΡΤΖΙΟΥ, *Νέαι εἰδήσεις...*, ὁ.π., σ. 221.

116. ΑΑ, 29 Ἀπρ. 1800, ὁ Μαρ. Λουρόπουλος [ἀπὸ Ἀγ. Μαύρα] πρὸς τὸν Γεράσιμο Βρυώνη, Κέρκυρα.

Non si trascuri pure in tale circostanza di osservare con occhio politico li villaggi, che vā erigendo Ali-Passà nei confini di Prevesa, avendo comprato li terreni, che confinano con quella Piazza. Prevedendo forse esso, che quel sciagurato paese sarà distratto dal di lui dominio, cerca così di renderlo inerte, e di scemargli il ramo commerciale, unico fonte di sua prosperità.

Anche nel territorio di Peratarià contermina a quest'isola cerca a forza di fare acquisti. Esso vi riuscirà. Sarà allora che egli cercherà di illanguidire il commercio di quest'isola, e portare dei disturbi al governo, ed al intiera nazione¹¹⁷.

Ἡ ἔκβαση τῶν σχεδίων γιὰ προσφυγὴ στοὺς ἐγγυητὲς τοῦ καθεστῶτος δὲν εἶναι γνωστὴ. Ἡ ἀνασφάλεια πάντως τῶν προσφύγων συνεχίζεται. Καὶ φαίνεται ὅτι οἱ Πρεβεζάνοι ἐκτὸς ἀπὸ τῆ χρονοβόρα καὶ ἀμφίβολη διπλωματικὴ ὁδὸ χρησιμοποιοῦν καὶ πῶς ἀποτελεσματικὰ μέσα γιὰ τὴ διάσωση τῶν ἰδιοκτησιῶν τους. Μολονότι στὶς 25 Μαΐου 1800 ἀναφέρεται ὅτι ὁ Ἄλῃς «ἄλλον χαλασμὸν ὀσπιτιῶν δὲν ἔκαμε εἰς Πρέβεζαν¹¹⁸, λίγες ἡμέρες ἀργότερα ὁ Μαρ. Λουρόπουλος καὶ ὁ ἀνηψιὸς του Ἀλεξάνδρῃς Τζαρλαμπᾶς ἐπιχειροῦν μὲ ἐπιτυχία νὰ διασώσουν τὶς κατοικίες τους ἀπὸ τὴν κατεδάφιση δωροδοκῶντας τοὺς μαστόρους¹¹⁹.

Ὁ Ἄλῃ πασὰς δὲν σπεύδει βέβαια νὰ ἐκκινῶσει τὴν Πρέβεζα. Κωλυσιεργεῖ καὶ προσπαθεῖ νὰ προσεγγίσει τὸν Ἀβδουλάχ, πὺ ἀντιλαμβάνεται τὶς προθέσεις του, μένει πιστὸς στὸν σουλτάνο καὶ ἀκόμη φαίνεται ὅτι καταγγέλλει στὴν Πύλη τὴν ὑποκριτικὴ συμπεριφορὰ τοῦ Ἄλῃ:

Ὁ μπέης ἐβαρέθη τὰ γελάσματα τοῦ πασιᾶ καὶ κρυφίως ἀπὸ αὐτὸν ἔστειλεν τάταρη εἰς Κωνστ(αντινοῦ)πι(ο)λι(ω)¹²⁰.

Τὸ καλοκαίρι τοῦ 1801 ὀρισμένοι ἄρχοντες τῆς Πρέβεζας ἔχουν πληροφορίες ὅτι στὴν Κωνσταντινούπολη σχεδιάζεται μυστικὰ ἢ ἀντικατάσταση τοῦ

117. ΑΝΑ, ταξιν. Αἰκατ. Μπαντιᾶ ἀριθ. 98, ὁ.π., 30 Ἀπρ. 1800, φ. 28^r. Βλ. καὶ ΚΩΝΣΤ. ΜΑΧΑΪΡΑ, ὁ.π., σ. 200, ὅπου ὀλόκληρο τὸ ἔγγραφο σὲ μετάφραση.

118. ΑΑ, 25 Μαΐου 1800, ὁ Μαρ. Λουρόπουλος ἀπὸ Ἀγ. Μαύρα πρὸς τὸν Δημήτριο Λουρόπουλο, Μεσσήνη· 8 Ἰουν. 1800, ὁ ἴδιος πρὸς τὸν Δημήτριο Κεχρᾶ, Κέρκυρα.

119. ΑΑ, 13 Ἰουν. 1800, ὁ Μαρ. Λουρόπουλος καὶ ὁ Ἀλεξάνδρῃς Τζαρλαμπᾶς πρὸς τὸν Θεοδωρῃ, Πρέβεζα. Μὲ τὴν ἐγγύησιν τοῦ παραλήπτη τῆς ἐπιστολῆς οἱ ἀποστολεῖς εἶχαν τάζει 50 γρ. στὸν μαστρο-Γιάννη Βούργαρη γιὰ νὰ μὴν κατεδαφίσει τὰ σπίτια τους.

120. ΑΑ, 17 Σεπτ. 1800, ὁ Μαρ. Λουρόπουλος πρὸς τὸν Κώνστα Παπαπολύζο, Κέρκυρα. Γιὰ τὶς σχέσεις Ἀβδουλάχ καὶ Ἄλῃ βλ. ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ Λ. ΑΡΕ, *Ἡ Ἀλβανία καὶ ἡ Ἠπειρος στὰ τέλη τοῦ ΙΗ' καὶ στὶς ἀρχὲς τοῦ ΙΘ' αἰῶνα*, μετάφραση Ἀντωνίας Διάλλα, εἰσαγωγὴ - ἐπιμέλεια Βασίλη Παναγιωτόπουλου, Ἀθήνα 1994, σ. 216.

Ἀβδουλάχ μὲ ἀξιοματοῦχο πὺ τοὺς εἶναι ἀνεπιθύμητος· πρόκειται πιθανῶς γιὰ μίαν ἀκόμη ἀπὸ τὶς ραδιουργίες τοῦ Ἄλῃ. Φαίνεται μάλιστα ὅτι στὴν περίπτωσιν αὐτὴ τὸ δίκτυο πληροφόρησης τῶν ἀρχόντων Πρεβεζάνων λειτουργεῖ ταχύτερα ἀπὸ τοὺς πληροφοριοδότες τοῦ ἴδιου τοῦ βοεβόδα. Ἀλλὰ ὁ Ἀβδουλάχ ἔχει ἐν τῷ μεταξύ κερδίσει τὴν ἐμπιστοσύνη μιᾶς μερίδας τουλάχιστον Πρεβεζάνων, πὺ τοῦ κοινοποιοῦν τὶς πληροφορίες γιὰ τὴν ὑπονόμεισιν του. Ὁ πρόεδρος Γενοβέλης μάλιστα, πὺ μὲ τόση ἐπιφύλαξιν εἶχε ἐκφραστεῖ στὴν ἀρχὴ γιὰ τὸ νέο καθεστῶς, πρωτοστατεῖ στὸ διάβημα συμπαράστασης ὑπὲρ τοῦ βοεβόδα συντάσσοντας ἓνα ὑπόμνημα πρὸς τὴν Πύλη, μὲ τὸ ὁποῖο οἱ Πρεβεζάνοι δηλώνουν τὴν ἱκανοποίησιν τους ἀπὸ τὴν πολιτεία τοῦ βοεβόδα καὶ αἰτοῦνται τὴν παραμονὴ του στὴν ἴδια θέση. Ἀναφέρεται ἀκόμη ὅτι γιὰ τὸ ἴδιο θέμα ὁ Γενοβέλης ἀπευθύνεται μυστικὰ πρὸς τὴν ἐπτανησιακὴ Γερουσία, πρὸς τὸν γενικὸ πρόξενο τῆς Ρωσίας στὴν Κέρκυρα Λιμπέριο Μπενάκη ἀλλὰ καὶ πάλι πρὸς τὴν Κωνσταντινούπολη μὲ ἄδηλο αὐτὴ τὴν φορὰ παραλήπτη. Ἡ μυστικότητῃ αὐτὴ εἶναι πιθανῶς ἓνα μέτρο προφύλαξιν ἀπὸ τοὺς φίλους ἢ τοὺς κατασκόπους τοῦ Ἄλῃ. Φαίνεται ἀκόμη ὅτι ἡ ὑποστήριξιν τῶν Πρεβεζάνων στὸν βοεβόδα τοὺς ὀργανώνεται κατόπιν μυστικῆς συνεννόησεως μὲ τὸν ἴδιο.

Σοῦ ἔγραφα καὶ προχτές [...] καὶ δὲν ἤξεύρω ἂν τὴν ἔλαβες. Εἶναι καιρὸς ὁποῦ εἶχαμε μάθει, ἔως ἡμέρες 40, πὺς ἐδουλεύονταν κρυφὰ εἰς Κωνσταντινόπολι διγιά νᾶρτη ἄλλος καὶ νὰ σηκῶσουν τὸ πέγη ἐφέντη μας. Καὶ τοῦ τὸ εἶπαμε, καὶ δὲν τὸ πίστευε. Καὶ ὡς φαίνεται ἀπὸ μίγλιαν γραφὴν ὁποῦ τοῦρθε τώρα, μᾶς εἶπε πὺς ἐγινε μεσιτεῖγια εἰς τὸν μεγάλον εἰς Κωνσταντινόπολι νὰ στεῖλουν ἐδῶ τὸν Κοσζάκιανη, ἐκεῖνον πὺ πρωτοῦρθε εἰς Πρέβεζα μὲ τὸν ἀθῆντη δεσπότη καὶ μᾶς ἔκραζε νᾶρθωμε εἰς Πρέβεζα. Καὶ μᾶς εἶπε ὁ πέγης πὺς τοῦ γράφουν ὁποῦ τὸ τουβλέτι δὲν τᾶκορδάρισε νὰ στεῖλουν ἄλλον. Τώρα μᾶς ἀβιζάρισε σεκρέτ[α], καὶ κάνει χρεῖγια νὰ προλάβωμε νὰ γράψωμε ἓνα μεμοργιάλε νὰ τὸν ζητήσωμε νὰ καθῆσιν αὐτὸς, ὅσον εἶμαστε εἰχαριστημένοι, ὅτι εἶναι καλὸς ἀφέντης, καὶ ἂν μᾶς ἔρθη ἄλλος κατὰ τὶς γνωστὲς ὑποθέσεως, εἶμαστε χαμένοι ἀνθρώποι. Καὶ τὸ ἔστρωσε ὁ Κιναβέλης, ὡς μοῦ εἶπαν, μὰ δὲν τᾶκουσα ἀκόμη, μὰ μοῦ λένε πὺς πάγει πολλὰ καλὰ καὶ πὺς ἔχουν νὰ μοῦ τὸ δείξουν. Κι ἔκαμε καὶ ἄλλες γραφὲς ὁ Κιναβέλης, ὡς μοῦ εἶπε, μίγλιαν διγιά τὸ Σ[ι]νᾶτο καὶ ἄλλη διγιά Πενάκη καὶ ἄλλη διγιά Κωνσταντινόπολι καὶ μοῦ εἶπε πὺς εἶναι σεκρέτες καὶ πὺς αὔρηγιο μὲ πέρει εἰς τὸ σπῆτι τον καὶ μοῦ τὶς διαβάζει, μὰ δὲν ἤξερω τί ἔχει γραμμένο, καὶ ἂς εἶναι μυστικὰ τὰ ὅσα σοῦ γράφω, ἔως νὰ σοῦ γράφουν οἱ ἄλλοι¹²¹.

121. ΑΑ, 9 Αὐγ. 1801, ὁ Μόσχος Κουφέας ἀπὸ Πρέβεζα πρὸς τὸν Μαρ. Λουρόπουλο, Ἀγ. Μαύρα.

Τὸ ὑπόμνημα πρὸς τὴν Πύλη εἶναι πιθανῶς τὸ «μεμοριάλ» πού ὑπογράφει λίγες ἡμέρες ἀργότερα καὶ ὁ πληροφοριοδότης τοῦ Μαρ. Λουρόπουλου εἰκάζοντας ὅτι ὁ τελευταῖος ἔχει ἤδη λάβει γνώση τοῦ περιεχομένου του ἀπὸ τὸν Ἀλέξανδρο Βαλεντίνη, πού συνυπογράφει τὸ ἔγγραφο:

Σήμερον μοῦ ἐφέρανε καὶ τὸ μεμοριάλ καὶ τὸ ἀπόγραφο, ὅπου στοχαζομαι νὰ τὸ εἶδες, ὅτι τὸ βλέπω ἀπογραμμένο ἀπὸ τὸν Ἀλέξαντρο¹²².

Παράλληλα τὰ κείμενά μας κάνουν ἀσαφῶς λόγο γιὰ συνεχιζόμενη παραβίαση τῶν συνθηκῶν καὶ γιὰ τρομοκρατικὴ πολιτικὴ ἐκ μέρους τοῦ Ἀλῆ. Φαίνεται ὅτι ὁ κλοιὸς του εἶναι τόσο πιεστικός, ὥστε οἱ λιγοστοὶ ἀκόμη κάτοικοι τῆς Πρέβεζας τὸν Αὐγούστου τοῦ 1801 δὲν τολμοῦν νὰ διαμαρτυρηθοῦν στοὺς ἐγγυητὲς τοῦ προνομιακοῦ καθεστώτος, προφανῶς ἐπειδὴ φοβοῦνται μήπως ἡ ἀναφορά τους περιέλθει στὰ χέρια τοῦ βεζύρη. Γιὰ τὸν λόγο αὐτὸ ζητεῖται ἀπὸ τὸν Μαρ. Λουρόπουλο, πού διαμένει ἀκόμη στὴν Ἁγία Μαύρα, νὰ ἐνημερώσει ἐκεῖνος τὸν Μπενάκη.

Διὰ τὴν φθορὰν ὅπου γίνεται εἰς τὴν δυστυχημένην πατρίδα μας τὰ ἔμαθε ὁ sig(n)οr Μπενάκης καὶ θαυμάζεται ὅπου δὲν τοῦ κάνουν ραπόρτο, μὰ στοχαζομαι νὰ φοβοῦνται οἱ δυστυχεῖς πατριῶτες μας. Διὰ ἐτοῦτο ἤμποροῦσε νὰ γένη ἀπὸ αὐτοῦ βάνοντας ὅλα τὰ ὅσα αὐτὸ τὸ θηρίον πράττει ἐναντίον τῶν διορίσεων σοβράνων καὶ εἰμὲν ἀγαπᾶτε [ἢ]μπορ[εῖ]τε νὰ τοῦ [τὰ γρ]άψετε¹²³.

Ἀνακεφαλαίωση

Οἱ σποραδικὲς αὐτὲς μαρτυρίες δείχνουν ὅτι ἀμέσως μετὰ τὸν «χαλασμό» οἱ Πρεβεζάνοι ἀρχίζουν νὰ ἐπικοινωνοῦν συνεχῶς καὶ μὲ ζῶηρὸ ἐνδιαφέρον μετὰξὺ τους ἀπὸ τοὺς διαφορετικοὺς τόπους καταφυγῆς τους (Πάργα, Λευκάδα, Κέρκυρα, Παζούς). Ἀλληλοενημερώνονται μεταδίδοντας εἴτε ἐξακριβωμένες εἰδήσεις εἴτε φήμες γιὰ τὶς ἐνέργειες τοῦ Ἀλῆ καὶ γιὰ τὶς διαθέσεις τῆς ρωσικῆς καὶ τῆς τουρκικῆς διπλωματίας ἀπέναντι στὸ ζήτημα τῆς πόλης τους. Ἐπιδιώκουν ἐξακριβωσὴ τῶν φημῶν αὐτῶν καὶ ἀνταλλάσσουν ἀπόψεις περὶ τοῦ πρακτέου. Προσεγγίζουν τοὺς νέους ἰσχυροὺς ἀνδρες τῆς Ἐπτανήσου, πρὸς τοὺς ὁποίους ἐπιδίδουν ἀλλεπάλληλα ὑπομνήματα σχετικὰ μὲ τὴν ἀποκατάσταση

122. ΑΔ, 14 Αὐγ. 1801, ὁ ἴδιος πρὸς τὸν ἴδιο.

123. ΑΔ, 13 Αὐγ. 1801, ὁ Δημήτριος Κερχᾶς ἀπὸ Κέρκυρα πρὸς τὸν Μαρ. Λουρόπουλο, Ἁγ. Μαύρα.

τῆς πατρίδας τους. Διαδηλώνουν, συνεδριάζουν καὶ ἐξουσιοδοτοῦν ἐπιτροπὲς γιὰ τὴν προώθηση τῶν αἰτημάτων τους.

Στόχοι τῶν προσφύγων εἶναι ἡ ἐκκένωση τῆς Πρέβεζας ἀπὸ τὰ ἀλβανικὰ στρατεύματα, ἡ τιμωρία τοῦ Ἀλῆ, ἡ διεκδίκηση ἀποζημιώσεων γιὰ τὴν καταστροφὴ τῶν περιουσιῶν τους καὶ ἡ ἀποκατάσταση τῆς πολιτικῆς ἐνότητας τῆς πόλης τους μὲ τὰ νησιά τοῦ Ἴονιου.

Τὰ συμφέροντα τῶν Πρεβεζάνων στὴν Κωνσταντινούπολη καὶ τὴν Πετρούπολη ἐκπροσωπεῖ ὁ Ἀγγελος Ὀριος, πού συμμετέχει στὴν ἐπίσημη ἑπτανησιακὴ ἀντιπροσωπεία ὡς ἐκπρόσωπος τῶν Λευκαδίων. Ὡστόσο παράλληλα μὲ τὴν ἀντιπροσωπεία αὐτὴ στὴν Κωνσταντινούπολη ἀποστέλεται καὶ μιὰ ἄλλη ἐπιτροπὴ πού ἀπαρτίζεται πιθανῶς ἀποκλειστικὰ ἀπὸ Πρεβεζάνους. Ὑποθέτουμε ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ αὐτὴ ἔχει ἀτυπες ἀρμοδιότητες, παρακολουθεῖ ἐπὶ τόπου τὶς διαβουλεύσεις γιὰ τὴν πολιτικὴ τύχη τῶν πρώην βενετικῶν κτήσεων τοῦ Ἴονιου, προσπαθεῖ νὰ καλλιεργήσει στοὺς διπλωματικούς κύκλους εὐνοϊκὸ κλίμα γιὰ τὸ ζήτημα τῆς Πρέβεζας καὶ ἐνημερώνει ἄμεσα τοὺς πρόσφυγες γιὰ τὴν πορεία τῶν διαπραγματεύσεων.

Ἀλλὰ καὶ στὴν Κέρκυρα διορίζουν οἱ πρόσφυγες ἀντιπρόσωπο Πρεβεζάνο καὶ ἀργότερα τριμελῆ ἐπιτροπὴ, πού συνεργάζεται μὲ τὸν γενικὸ πρόξενο τῆς Ρωσίας γιὰ τὴν ἀποτελεσματικότερη διεκδίκηση τῶν αἰτημάτων τους καὶ πού φροντίζει νὰ μεταδίδει στοὺς συμπατριῶτες τὰ νέα πού φθάνουν ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολη, ὅσα τουλάχιστον διαρρέουν ἢ κοινοποιοῦνται ἀπὸ τὴν ἑπτανησιακὴ κυβέρνησις ἢ ἀπὸ παραλήπτες ἰδιωτικῶν ἐπιστολῶν.

Ἡ οἰκονομικὴ ἀποζημίωση τῶν ἐπιτρόπων, πού θὰ χρειαστεῖ ἐνδεχομένως νὰ ἔχουν ἐπαφῆς μὲ ὑψηλοὺς ἀξιωματούχους, προβλέπεται ὅτι θὰ καλυφθεῖ α) ἀπὸ εἰσφορὲς τῶν προσφύγων ἀνάλογα μὲ τὶς οἰκονομικὲς τους δυνατότητες, β) ἀπὸ εἰσπραξὴ παλαιότερων ὀφειλῶν πρὸς τὸ ταμεῖο τῆς Κοινότητος καὶ γ) ἀπὸ δάνειο. Οἱ ἄποροι ἀπαλλάσσονται ἀπὸ κάθε χρηματικὴ ὑποχρέωση. Στὰ κείμενα τῶν ἐπιτροπικῶν δὲν προβλέπεται ἀποζημίωση γιὰ τοὺς ἀντιπρόσωπους τῶν Πρεβεζάνων στὴν Κέρκυρα.

Ὀρισμένοι ἀπὸ τοὺς ἐνεργοποιημένους Πρεβεζάνους ἀνιχνεύονται ὡς ἀξιωματοῦχοι ἐπὶ Γαλλοκρατίας καὶ συγκεκριμένα τῆ χρονιᾷ τοῦ «χαλασμοῦ». Ἀμέσως μετὰ τὸν «χαλασμό» τὰ πρόσωπα αὐτὰ ἐξακολουθοῦν ἴσως νὰ θεωροῦνται — ἢ νὰ δροῦν ὡς — νόμιμοι ἠγέτες τοῦ ἐξόριστου πληθυσμοῦ. Ὑπάρχουν παράλληλα ἐνδείξεις ὅτι τὸ Συμβούλιο τῆς Πρέβεζας λειτουργεῖ στὴ Λευκάδα τὸν καιρὸ τῆς προσφυγῆς καὶ ὅτι οἱ προύχοντες (primati) ἀσκοῦν ἀπὸ ἐκεῖ τὸν ἡγετικὸ τους ρόλο.

Ὑποδηλώνεται ἔτσι μιὰ ὀργανωμένη ἐξοδος τῶν προυχόντων τὶς παραμονὲς τοῦ «χαλασμοῦ». Ἄλλωστε καὶ οἱ πρεβεζάνοι συμβολαιογράφοι διασώζουν τὸ ἀρχεῖο τους, ὁ ταμίας διασώζει ἀποδείξεις ὀφειλῶν πρὸς τὸ δημόσιο ταμεῖο, ἐνῶ ὁ Μαρ. Λουρόπουλος συναποκομίζει ἢ φροντίζει ἀργότερα μὲ δωροδοκίες

νά διασώσει το προσωπικό του αρχείο. Δεδομένου ότι τόσο από το συμβολαιογραφικό όσο και από το διοικητικό αρχείο της Πρέβεζας δεν φαίνεται να έχει υποστεί απώλειες σε ζώες ούτε η πελατεία των συμβολαιογράφων ούτε η παλαιά επί Βενετοκρατίας ιθύνουσα τάξη, υποθέτουμε ότι ο «χαλασμός» πλήττει κυρίως τα φτωχά στρώματα της πόλης¹²⁴. Πάντως υπάρχουν μαρτυρίες για προσπάθειες εξαγοράς ευκατάστατων κατοίκων που είχαν συλληφθεί αιχμάλωτοι¹²⁵.

Οι πρόσφυγες Πρεβεζάνοι αναγνωρίζουν την επτανησιακή Γερουσία ως νόμιμη προϊσταμένη αρχή τους. Με την κεντρική αυτή εξουσία επικοινωνούν μέσω της τοπικής κυβέρνησης της Λευκάδας ακολουθώντας τη γνώση τους από τη Βενετοκρατία ιεραρχική οδό. Δηλώνουν επτανήσιοι υπήκοοι και αρνούνται να υπακούσουν στις προσκλήσεις τόσο του 'Αλή για ύποταγή όσο και του άπεσταλμένου της Πύλης για διμερείς διαπραγματεύσεις. Ταυτόχρονα δηλώνουν νομιμοφροσύνη προς την κατεστημένη ευρωπαϊκή ήγεσία, αυτήν που αντιμάχεται τη δημοκρατική Γαλλία, αφού εκ των προτέρων δηλώνουν ότι ως ρυθμιστές του ζητήματός τους αναγνωρίζουν την τριμερή συμμαχία Τουρκίας, Ρωσίας και 'Αγγλίας. 'Όστόσο δηλώνουν ακόμη ότι θα αρνηθούν να εφαρμόσουν οποιαδήποτε απόφαση των συμμάχων, έφ' όσον αυτή δεν τους κοινοποιηθεί δια της οδού την οποία οι ίδιοι αναγνωρίζουν ως νόμιμη, δηλαδή από την επτανησιακή Γερουσία. 'Η έμπιστοσύνη τους προς τη συμμαχία πηγάζει από την πεποίθηση —ή τουλάχιστον αυτό χρησιμοποιούν ως επιχείρημα— ότι οι δημόσιες υποσχέσεις για ελεύθερη επιλογή πολιτεύματος που είχε δώσει στους κατοίκους των γαλλοκρατούμενων περιοχών του 'Ιονίου ο πατριάρχης Γρηγόριος Ε' με την έγγραφική του υπαγορεύτηκαν στην πραγματικότητα από τους συμμάχους.

Για την επίτευξη των στόχων τους οι Πρεβεζάνοι αναζητούν τη συμπαράσταση της ρωσικής διπλωματίας και της επτανησιακής Γερουσίας. Προσεγγίζουν άμεσα τον Ούσακωφ, που είναι τη στιγμή αυτή και ο πραγματικός κύριος της 'Επτανήσου. 'Ο Λιμπέριος Μπενάκης, γενικός πρόξενος της Ρωσίας στην Κέρκυρα, καθοδηγεί τις ενέργειες των Πρεβεζάνων ή τουλάχιστον ορισμένες από αυτές. Στην Κωνσταντινούπολη οι επίτροποι έμπιστεύονται τον πρέσβη της Ρωσίας Βασίλειο Ταμάρια. Με συμβουλή άλλωστε του Ταμάρια ή επτανησιακή αντιπροσωπεία επιδίδει το υπόμνημα των πρώην βενετών υπηκόων της στεριάς προς τους πρέσβεις των ευρωπαϊκών χωρών και χάρη στη δική του

124. Για την εγκατάλειψη της πόλης τις παραμονές της μάχης της Νικόπολης βλ. ΧΡΗΣΤ. ΠΕΡΡΑΙΒΟΥ, *δ.π.*, σ. 54. Για την αναχώρηση των ευπορών Πρεβεζάνων προς τη Λευκάδα και την Κέρκυρα βλ. ΓΕΡ. ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗ, *δ.π.*, σ. 177-178.

125. 'Ενδεικτικά βλ. Ε. Γ. ΠΡΩΤΟΨΑΛΤΗ, «Συμβολή»..., *δ.π.*, σ. 63, 69. Μνημονεύεται και προκήρυξη του 'Αλή προς τους 'Επτανήσιους και τους πρόσφυγες Πρεβεζάνους με θέμα την εξαγορά των αιχμαλώτων συγγενών τους, βλ. ΠΑΝ. ΧΙΩΤΟΥ, *δ.π.*, σ. 667.

επέμβαση ματαιώνεται ή παύση του 'Οριού από τη θέση του στην επτανησιακή αντιπροσωπεία.

Δημιουργείται έτσι ή εντύπωση ότι ή κινητοποίηση των Πρεβεζάνων μετά τον «χαλασμό» ελέγχεται από τη Ρωσία. Είναι όμως γνωστή ή σημαντική θέση που κατείχε και νωρίτερα ή Πρέβεζα στα σχέδια της ρωσικής διπλωματίας για τη διείδυση στον έλλαδικό χώρο. 'Ο ίδιος μάλιστα ο Μπενάκης όπως και ο Ταμάρια, με τους όποιους συνεργάζονται οι πρόσφυγες, είναι παλαιοί γνώριμοι των Πρεβεζάνων. Κατά τη διάρκεια του δεύτερου ρωσοτουρκικού πολέμου (1788-1792) ή Πρέβεζα είναι το κέντρο της συνωμοτικής δραστηριότητας του λευκαδίτη πράκτορα της Ρωσίας Λουδοβίκου Σωτήρη έναντι των Τούρκων¹²⁶. Με άπώτερο στόχο τον αντιπερισπασμό του τουρκικού στόλου ο Α. Σωτήρης εκτελεί υποδειγματικά το σχέδιο για την υποδαύιση των εθνικών πόθων του πληθυσμού. Παρέχει υποσχέσεις για ρωσική βοήθεια, υποκινεί σε εξέγερση και στρατολογεί 'Ελληνες για την επάνδρωση των στολίσκων που δρουν στο Αιγαίο και το 'Ιόνιο. Δεν στρατολογεί μόνον άρματολούς αλλά και γνωστούς Πρεβεζάνους. Στα 1788 ο Μπενάκης είναι ήδη πρόξενος της Ρωσίας στην Κέρκυρα και μετά την άποτυχία του κινήματος του Λάμπρου Κατσώνη υποστηρίζει τον όπαδό του τελευταίου Γεώργιο 'Ανδρούτσο και τη σύζυγό του 'Ακριβή¹²⁷. 'Αλλά για την προστασία της πρεβεζάνιας 'Ακριβής 'Ανδρούτσου υποθέτουμε ότι ενδιαφέρονται και ίσως έρχονται σε έπαφή με τον Μπενάκη και οι έπιφανέστερες οικογένειες της πόλης, αφού αυτή είναι θυγατέρα του Πάνου Τζαρλαμπά και της Χρυσής, το γένος Γεωργίου Λουρόπουλου.

'Ο Ταμάρια είναι έξ άλλου πράκτορας της Ρωσίας ήδη από τον καιρό των 'Ορλωφικών, όταν εργάζεται ως διερμηνέας του αντιπροσώπου της Ρωσίας στη Βενετία Πάνου Μαρούτση. Για τη δράση του την έποχή εκείνη έχει μάλιστα αποκληθεί πρώτος υποκινήτης των ιδεών της ανεξαρτησίας στον έλλαδικό χώρο¹²⁸. Στα 1790, μεσοūντος του δεύτερου ρωσοτουρκικού πολέμου, ο Ταμάρια καλείται από τον Ποτέμκιν και αναλαμβάνει τη διεύθυνση των επιχειρήσεων στην 'Ελλάδα¹²⁹. 'Ο Γεώργιος 'Ανδρούτσος καταθέτει μάλιστα ότι έχει ύπηρετήσει μαζί του¹³⁰.

126. Σχετικά βλ. Ε. Γ. ΠΡΩΤΟΨΑΛΤΗ, «'Η επαναστατική κίνηση»..., *δ.π.*, σ. 33-155 και ιδιαίτερα σ. 64, 66, 67, 71.

127. ΚΩΝΣΤ. ΜΕΡΤΖΙΟΥ, *Νέαι ειδήσεις*..., *δ.π.*, σ. 20-21, 116-117, 117-118. Για τους όπαδούς του Λάμπρου Κατσώνη στην Πρέβεζα βλ. στο ίδιο, σ. 51, 89.

128. FRANÇOIS C. H. L. ROUQUEVILLE, *Histoire de la régénération de la Grèce*, τ. 1, Παρίσι 1825², σ. 92.

129. ΠΑΝΤΕΛΗ Μ. ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΗ, *Οι 'Ελληνες κατά τον πρώτον επί Αικατερίνης Β' ρωσοτουρκικόν πόλεμον*, 'Αθήνα 1903, σ. 77. Ε. Γ. ΠΡΩΤΟΨΑΛΤΗ, «'Η επαναστατική κίνηση»..., *δ.π.*, σ. 94, 98-99.

130. ΚΩΝΣΤ. ΜΕΡΤΖΙΟΥ, *δ.π.*, σ. 108.

Ἡ ἀνταπόκριση τῆς ἑπτανησιακῆς Γερουσίας στὰ αἰτήματα τῶν Πρεβεζάνων εἶναι μέχρι στιγμῆς ἀδηλῆ. Οἱ πρόσφυγες ἐλπίζουν προφανῶς ὅτι ἡ ἑπτανησιακὴ κυβέρνησις θὰ ὑποστηρίξει τὰ αἰτήματα αὐτὰ λόγω τῆς πολύχρονης παραμονῆς τῶν νησιῶν καὶ τῶν τεσσάρων πόλεων τῆς στεριᾶς ὑπὸ ἐνιαία ἐπικράτεια. Ὡστόσο, μολονότι μὲ τὸ γνωστὸ τῆς ὑπόμνημα ἡ ἑπτανησιακὴ ἀντιπρόσωπεία ζητεῖ τὴν ἐπιστροφή τοῦ ἀνατολικοῦ συνόρου στὴ γραμμὴ ποὺ εἶχε ὀριστεῖ ἐπὶ Βενετοκρατίας, εἶναι ἀσαφὴς ἡ στάση ποὺ τηροῦν γιὰ τὸ ζήτημα αὐτὸ οἱ ἀντιπρόσωποι ποὺ παραμένουν στὴν Κωνσταντινούπολη μετὰ τὴν ἀναχώρηση τοῦ ἀντιπροσώπου τῆς Λευκάδας Ὁρίου καὶ τῆς Κεφαλληνίας Κλαδᾶ γιὰ τὴν αὐτὴ τῆς Πετρούπολης. Καὶ στὴν πραγματικότητά δὲν ἀποκλείεται οἱ ἐριδές ποὺ ξεσποῦν ἀνάμεσα στὰ μέλη τῆς ἀντιπροσωπείας καὶ οἱ καταγγελίες ἐναντίον τοῦ Ὁρίου¹³¹ νὰ ὀφείλονται σὲ διαφωνία γιὰ τὸ ζήτημα τῆς ἑνώσεως. Μετὰ τὴν ὑπογραφή τῆς ρωσοτουρκικῆς συνθήκης (21 Μαρτ. 1800) οἱ ἀπεσταλμένοι ποὺ εἶχαν παραμείνει στὴν Κωνσταντινούπολη ἀλλὰ καὶ ὁ ἴδιος ὁ Ταμάρα ὑποστήριζον ὅτι οἱ πρώην βενετικὲς πόλεις τῆς στεριᾶς θὰ ἀποτελοῦσαν δαπανηρὰ καὶ ἐπικίνδυνα ἐξαρτήματα γιὰ τὴ νεοσύστατη ἑπτανησιακὴ πολιτεία καὶ ἐπὶ πλεόν μιὰ συνεχῆ ἀφορμὴ προστριβῶν μετὰ τὸν Ἄλῃ πασά¹³². Ἐχει ὥστόσο διατυπωθεῖ ἡ ἀπόψη ὅτι στὴν Κωνσταντινούπολη οἱ ἀντιπρόσωποι θυσιάζον ὄχι μόνον τὰ ἐξαρτήματα τῆς στεριᾶς ἀλλὰ καὶ τὴν πλήρη ἀνεξαρτησία τῆς Ἑπτανήσου γιὰ νὰ ἐπιτύχουν εὐκολότερα ἀπὸ τὴν Πύλη τὴν ἔγκριση τοῦ νέου σχεδίου συντάγματος, ποὺ συντάσσον οἱ κόμητες Ἀντώνιος Μαρία Καποδίστριας καὶ Νικόλαος Σιγοῦρος¹³³. Ἀντίθετα μὲ τὸ σχέδιο τοῦ Ὁρίου τὸ σύνταγμα αὐτὸ, γνωστὸ καὶ ὡς «βυζαντινόν», ἐπαναφέρει σὲ ἰσχὺ τὰ δικαιώματα τῶν παλαιῶν ἐπὶ Βενετοκρατίας τοπικῶν συμβουλίων καὶ ἀποκλείει τὴ «δεύτερη τάξη» ἀπὸ τὴν ἀσκηση ἐξουσίας.

Οἱ πρόσφυγες Πρεβεζάνοι ἔχουν ὥστόσο τὴν ἐκδηλῆ ἀλλὰ ἀνώφελη ὑποστήριξη τῆς τοπικῆς κυβέρνησις τῆς Λευκάδας. Οἱ Λευκαδίτες ἔχουν στενότερους φιλικούς, συγγενικούς καὶ ἐπαγγελματικούς δεσμούς μετὰ τοὺς Πρεβεζάνους ἀπὸ ὅτι οἱ λοιποὶ Ἑπτανήσιοι. Διατηροῦν στὴν Πρέβεζα καὶ τὴ Βόνιτσα σημαντικὲς ἀκίνητες περιουσίες καὶ ἄλλα οἰκονομικὰ συμφέροντα, ποὺ προέρχονται π.χ. ἀπὸ τὴν ἐνοικίαση τῶν προσόδων καὶ ἰδιαιτέρως τῶν ἰχθυοτροφείων τῆς Πρέβεζας. Ἀπειλοῦνται ἐπίσης οἱ ἴδιοι ἀμεσότερα ἀπὸ τὸν Ἄλῃ, ἀφοῦ μόνον ἕνας στενὸς καὶ ρηχὸς πορθμὸς χωρίζει τὸ νησί τους ἀπὸ τὴν ἀκαρνανικὴ ἀκτὴ.

131. ΓΕΡ. ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗ, ὁ.π., σ. 282-283.

132. ΕRM. LUNZI, ὁ.π., σ. 40. ΠΑΝ. ΧΙΩΤΟΥ, ὁ.π., σ. 754-755. ΓΕΡ. ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗ, ὁ.π., σ. 307.

133. Στὸ ἴδιο, σ. 307-310. Π. Γ. ΠΟΝΤΟΓΙΑΝΝΗ, ὁ.π., σ. 57. Πολιτικὴ ἀπειρία καταλογίζεται στοὺς ἀπεσταλμένους ἀπὸ τὸν ΚΩΝΣΤ. ΜΑΧΑΙΡΑ, ὁ.π., σ. 229. Γιὰ τὶς διαφωνίες τοῦ λευκαδίου ἀντιπροσώπου Ρόκου δὲ Τζόρτζη ὡς πρὸς ὀρισμένους διατάξεις τοῦ νέου αὐτοῦ συντάγματος βλ. στὸ ἴδιο, σ. 230-231.

καὶ πρόσφατα ὁ Ἄλῃς ἔχει ἀνεπιτυχῶς ἐκδηλώσει καὶ ἐναντίον τοὺς τὶς ἐπεκτατικὲς του διαθέσεις¹³⁴. Φαίνεται ἀκόμη ὅτι οἱ Λευκαδίτες δὲν ἀποκλείουν τὸν κίνδυνον νὰ ἀποδοθεῖ καὶ τὸ δικό τους νησί στὴν Ὀθωμανικὴ αὐτοκρατορία¹³⁵. Ἡ κυβέρνησις τῆς Λευκάδας ἀναφέρεται μὲ συμπάθεια στὶς πολιτικὲς δραστηριότητες τῶν Πρεβεζάνων στὸ νησί, ἐνῶ σχετικὰ μὲ τὶς ἐντολὲς ποὺ ἔχει λάβει ὡς ἀντιπρόσωπος τῶν Λευκαδίων ὁ Ἄγγελος Ὁριος γράφει:

*Dalla nostra isola [...] fui commissionato di fare tutti li sforzi per il Continente, per il quale essa è esposta più che tutte le altre. Io li ho fatti, e non mi rimangono che dei voti [...]*¹³⁶.

Οἱ τέσσερις γνωστὲς ἐπιτροπικὲς, ποὺ δημοσιεύονται ἐδῶ, συντάσσονται στὶς 10 Νοεμβρίου 1798, 6 Ἀπριλίου, 17 Ἰουνίου καὶ 25 Νοεμβρίου 1799. Ἐκτὸς ἀπὸ τὴ δεύτερη (6 Ἀπριλίου 1799), ποὺ συντάσσεται στὴν Κέρκυρα, οἱ ὑπόλοιπες συντάσσονται στὴν Ἁγία Μαύρα. Μὲ τὶς δύο πρώτες συγκροτοῦνται ἐπιτροπὲς ποὺ ἔχουν ὡς ἀποστολὴ νὰ ὑποστηρίξουν ἐνώπιον τοῦ Οὐσακῶφ ἡ κάθε ἄλλης ἀνώτερης ἀρχῆς τὴν ἑνώση τῆς Πρέβεζας μὲ τὰ Ἑπτάνησα. Εἶναι χαρακτηριστικὴ ἡ μαζικότητά μὲ τὴν ὁποία οἱ πρόσφυγες ὑπογράφουν τὶς δύο αὐτὲς ἐπιτροπικὲς (158 καὶ 395 άτομα). Οἱ δύο τελευταῖες (17 Ἰουνίου καὶ 25 Νοεμβρίου 1799) ἔχουν ὡς θέμα τὴν ἐγκατάσταση πρεβεζάνων ἐπιτρόπων στὴν Κέρκυρα μὲ ἀρμοδιότητες ὥστόσο ποὺ δὲν περιγράφονται ἐπακριβῶς. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ὑπογραφῶν ἐδῶ μειώνεται σὲ 41 καὶ 53. Βέβαιη πρέπει ἀκόμη νὰ θεωρεῖται, μολονότι τὸ κείμενο τῆς ἐπιτροπικῆς δὲν ἔχει ἀνευρεθεῖ, ἡ συγκρότηση στὶς ἀρχὲς Μαρτίου 1799 μιᾶς πέμπτης ἐπιτροπῆς, ποὺ καὶ αὐτὴ ἐπιφορτίζεται μὲ τὴν παράδοση ὑπομνήματος στὸν Οὐσακῶφ. Μὲ ἐπιφύλαξη πρέπει ἀντίθετα νὰ ἀντιμετωπισθεῖ ἡ μνηεὶα γιὰ τὴν ἐπιτροπὴ ποὺ ἐτοιμάζεται νὰ ἀναχωρήσει γιὰ τὴν Κωνσταντινούπολη στὶς 12 Ἰανουαρίου 1800. Δὲν εἶναι βέβαιο ὅτι οἱ ἐπιτροπὲς ποὺ γνωρίζουμε εἶναι καὶ οἱ μόνες ποὺ συγκροτήθηκαν ἀλλὰ οὔτε ὅτι πραγματοποιήθηκαν ὅλες οἱ ἀποστολὲς ποὺ προβλέπονται ἀπὸ τὰ κείμενά τῶν ἐπιτροπικῶν.

Ἡ σύνθεσις τῶν πέντε ἐπιτροπῶν, τῶν ὁποίων τὴ συγκρότηση θεωροῦμε ἀσφαλῆ ἀνεξάρτητὰ ἀπὸ τὴν πραγματοποίησις ἢ ὄχι τῆς ἀποστολῆς τους, δη-

134. ΕRM. LUNZI, *Storia delle Isole Jonie sotto il reggimento dei repubblicani Francesi*, ὁ.π., σ. 179. ΓΕΡ. ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗ, ὁ.π., σ. 243, 245. ΚΩΝΣΤ. ΜΑΧΑΙΡΑ, ὁ.π., σ. 103, 105, 112.

135. Στὸ ἴδιο, σ. 224, 223.

136. ΑΝΑ, Νῦ 4 Amministrazione del governo provvisorio settinsulare di Santa Maura. Filza lett. div. seconda (3/10/1800 - 6/10/1802) [: ταξίν. Αἰτιατ. Μπαντιᾶ ἀριθ. 10], ἀριθ. ἐγγρ. 6, 18 Ἰουλ. 1800, ὁ Ὁριος ἀπὸ τὴν Πετρούπολη πρὸς τοὺς λευκαδίτες γερουσιαστὲς στὴν Κέρκυρα (ἀντίγραφο, καὶ πιθανῶς ἀπόσπασμα).

λώνει ότι οι Πρεβεζάνοι αναθέτουν τη διαχείριση του ζητήματος της πόλης τους κυρίως σε μέλη γνωστών οικογενειών του παλαιού επί Βενετοκρατίας Συμβουλίου. Η συμμετοχή της «δεύτερης τάξης» σ' αυτές τις επιτροπές δεν είναι ούτε σταθερή ούτε σημαντική. Έξαιρώντας τον «Άγγελο» Όριο, που αποτελεί ειδική περίπτωση, από το σύνολο των υπολοίπων 13 γνωστών επιτρόπων οι έννέα προέρχονται από οικογένειες του παλαιού Συμβουλίου, ιδιότητα πιθανότατα για ένα ακόμη πρόσωπο. Πιθανολογείται ότι ένας από τους επιτρόπους αυτής της κατηγορίας υπήρξε κατά το παρελθόν άρματολός, και είναι διαπιστωμένο ότι ένας άλλος είναι όθωμανικής υπηκοότητας. Δύο μόνον επιτροπικοί προέρχονται από την παλαιά «δεύτερη τάξη», και ένας είναι γνωστός άρματολός.

Η ισχύς του παλαιού Συμβουλίου εμφανίζεται επισφαλής μόνον στην επιτροπή που συγκροτείται στις αρχές Μαρτίου 1799. Η επιτροπή αυτή χαρακτηρίζεται ακόμη από τη συμμετοχή ατόμων με συνωμοτική και επαναστατική δράση έναντι των Τούρκων κατά τον πρόσφατο ρωσοτουρκικό πόλεμο (1788-1792) και αυτό ανεξάρτητα από την κοινωνική τους προέλευση. Στην επιλογή αυτών των ατόμων δεν αποκλείεται να προσμετρᾶ το επαναστατικό και φιλορωσικό τους παρελθόν ή οι παλιές τους διασυνδέσεις.

ΟΙ ΕΠΙΤΡΟΠΟΙ

ΕΠΩΝΥΜΟ	ΟΝΟΜΑ	ΗΜ. ΕΚΛΟΓΗΣ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
Αβασιώτης	Αθανάσης	10-11-1798	Συμβούλιο, άρματολός (;)
Βαλεντίνης	Αλέξανδρος	10-11-1798	Συμβούλιο
»	»	6- 4-1799	
(;)	»	<8- 3-1799	
Γενοβέλης	Ιωάννης	25-11-1799	Συμβούλιο
Γκινάκας	Ιωσήφ	<8- 3-1799	[Συμβούλιο], όθωμ. ύπηρ.
Διγόνης	Γιάννης	<8- 3-1799	Άρματολός
Καραβέλας	Σπύρος	6- 4-1799	Συμβούλιο
Κεχρᾶς	Δῆμος	17- 6-1799	Συμβούλιο
Λουρόπουλος	Μαρίνος	<8- 3-1799	Συμβούλιο
Όριο	Άγγελος	6- 4-1799	—
Παπαδόπουλος	Νικολός	10-11-1798	Συμβούλιο
Παπαπολύζος	Κώνστας	25-11-1799	Β' τάξη
Παπατριαντάφυλλος	Νικολός	10-11-1798	Συμβούλιο
»	»	25-11-1799	
Παρούσης	Σταθάκης	<8- 3-1799	Β' τάξη
Σταμάτης	Αθανάσης (παπα-)	6- 4-1799	Συμβούλιο (;)

Έστω και άσταθής ή παρουσία της «δεύτερης τάξης» στις επιτροπές υποδηλώνει ίσως ότι στην έξορία το Συμβούλιο λειτουργεί είτε σύμφωνα με τη δημοκρατική μεταρρύθμιση που είχαν επιβάλει οι Γάλλοι και που ίσχυε τη στιγμή του «χαλασμού» είτε υπό την επίδραση των ζυμώσεων για την κατάρτιση του βραχύβιου επαναστατικού συντάγματος του Όριου, το οποίο τουλάχιστον στη Λευκάδα, κύριο καταφύγιο των προσφύγων, θα εφαρμοστεί αναίμακτα σύμφωνα με το σύνταγμα αυτό πολιτικά δικαιώματα αποκτούν οικογένειες της «δεύτερης τάξης» με όρισμένες προϋποθέσεις, ενώ γίνονται και ατομικές έγγραφες στα Συμβούλια με κριτήριο την παιδεία ή το ἦθος του συγκεκριμένου υποψηφίου¹³⁷. Αλλά και η κατάσταση έσχατης ανάγκης που αντιμετωπίζουν οι πρόσφυγες θα έπρεπε να επιδρά καταλυτικά στις κοινωνικές αντιθέσεις και τον φατριασμό.

Όστόσο οι αντιθέσεις αυτές είναι τουλάχιστον ύφέρπουσες, καθώς υποδηλώνει ή δυσφορία παλαιών μελών του Συμβουλίου για τη σύνθεση της επιτροπής που συγκροτείται στις αρχές Μαρτίου 1799. Αλλά και μετά την υπογραφή της ρωσοτουρκικής συνθήκης στην Κωνσταντινούπολη τα μέλη της παλαιάς ιθύνουσας τάξης επιδιώκουν —όπως διασώζεται σε μιὰ φευγαλέα φράση ιδιωτικής επιστολής— την προώθηση μελών του Συμβουλίου στην επιτροπή που θα ρυθμίσει το έσωτερικό πολίτευμα της πόλης τους. Ένα χρόνο αργότερα, επί Αβδουλάχ, ή μυστικότητα, αν όχι συνωμοτικότητα, με την οποία ενεργούν όρισμένοι άρχοντες στην Πρέβεζα απέναντι μάλιστα σε μέλη του Συμβουλίου δεν είναι πιθανώς άσχετη με τις αντιθέσεις αυτές, αν βέβαια δεν πρόκειται μόνον για μέτρο προφύλαξης από τους κατασκόπους του Άλῆ. Η έκρυθμη πάντως κατάσταση που επικρατεί από το 1799 στα περισσότερα νησιά, ή άναρχία, ή ἔξυση των πολιτικών και κοινωνικών αντιθέσεων και του φατριασμού επηρεάζουν προφανώς και τον φιλοξενούμενο προσφυγικό πληθυσμό, έστω και αν στη Λευκάδα, όπου είναι συγκεντρωμένοι οι περισσότεροι πρόσφυγες, επικρατεί κοινωνική ήσυχία¹³⁸. Άλλωστε περιπτώσεις φατριασμού στο Συμβούλιο της Πρέβεζας παρατηρούνται και επί Βενετοκρατίας¹³⁹.

Οι λιγοστές ειδήσεις που διαθέτουμε για τον πρώτο χρόνο της εφαρμογής του προνομιακού καθεστώτος, και τις οποίες επί πλέον δεν εἴμαστε σε θέση να διασταυρώσουμε, προέρχονται από την άλληλογραφία του Μαρίνου Λουρόπουλου και υποδηλώνουν ότι οι κάτοικοι της Πρέβεζας —ή τουλάχιστον μιὰ μερίδα των παλαιών άρχόντων, τον λόγο των οποίων διασώζουν οι πηγές μας— μετά την πρώτη άπογοήτευση για την ένσωμάτωση της πόλης τους στην όθωμανική

137. ΕRM. LUNZI, *Della Repubblica Settinsulare*, δ.π., σ. 6, 7. ΠΑΝ. ΧΙΩΤΟΥ, δ.π., σ. 734-735. ΓΕΡ. ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗ, δ.π., σ. 268-269. ΚΩΝΣΤ. ΜΑΧΑΙΡΑ, δ.π., σ. 137-138.

138. ΓΕΡ. ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗ, δ.π., σ. 301, 416. ΚΩΝΣΤ. ΜΑΧΑΙΡΑ, δ.π., σ. 142.

139. Βλ. ΣΠ. Ι. ΑΣΔΡΑΧΑ, «Από τη συγκρότηση...», δ.π., σ. 242-243, 250, 251.

αυτοκρατορία στηρίζουν τον 'Αβδουλάχ και ταυτίζουν τὰ συμφέροντά τους με τὸ νέο καθεστῶς, ὅπως αὐτὸ εἶχε καθοριστῆ ἀπὸ τὴ συνθήκη τῆς Κωνσταντινούπολης, τὸ χάτι χουμαγιούν και τὴ συνθήκη ἢ σύνταγμα τῆς Πρέβεζας. Τὸ καθεστῶς αὐτὸ ἐξασφαλίζει τὰ προνόμια τῆς παλαιᾶς ἰθύνουσας τάξης και προφυλάσσει τὴν πόλη ἀπὸ τὴ δεσποτεία τοῦ 'Αλῆ. Ἡ ἐμπιστοσύνη με τὴν ὁποία ὀρισμένοι παλαιοὶ ἄρχοντες περιβάλλουν τὸν ἐκπρόσωπο τοῦ σουλτάνου ὀφείλεται προφανῶς στὴν ἐντιμὴ ἐφαρμογὴ τῶν κειμένων αὐτῶν ἐκ μέρους του. Ἡ νομιμοφροσύνη τοῦ 'Αβδουλάχ πρὸς τὸν σουλτάνο ἐπισύρει τὴν προσπάθεια ὑπονόμησης τῆς θέσης του ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ 'Αλῆ μέσα στὸ Διβάνι. Στὴν Πρέβεζα ὡστόσο τὸ κλίμα πρέπει νὰ εἶναι ἀσφυκτικὸ. Οἱ Πρεβεζάνοι και οἱ πολιτικοὶ τους φίλοι διατηροῦν τὸ δίκτυο ἀλληλοσημείωσης πού εἶχαν στήσει μετὰ τὸν «χαλασμόν» ἀνάμεσα στὴν Κωνσταντινούπολη, τὰ νησιά (Κέρκυρα, Λευκάδα) και τὴν Πρέβεζα. Σκοπὸς τοῦ δικτύου αὐτοῦ εἶναι τώρα ἡ ἔγκαιρη ἀντίδραση στὶς μηχανορραφίες τοῦ 'Αλῆ και ἡ καταγγελία τῶν προκλητικῶν του ἐναργείων εἰς βάρος τοῦ πληθυσμοῦ τῆς προνομιακῆς περιφέρειας. Ὅσο διαρκεῖ ἡ σύντομη ρωσοτουρκικὴ συμμαχία οἱ πιέσεις τοῦ 'Αλῆ παραμένουν χωρὶς οὐσιαστικὸ ἀποτέλεσμα: ὁ 'Αβδουλάχ διατηρεῖ τὴ θέση του και τὸ προνομιακὸ καθεστῶς ὑφίσταται ἕως τὸ 1806.

ΤΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

1

Πηγή: ΓΑΚ / Ἀρχεῖα Νομοῦ Λευκάδας, νοτάριος Ἀθανάσιος Βλάχος, δέση α', ἀριθ. 21-24. Δύο διφυλλὰ, διαστ. 27.5 × 19 ἐκ. συρραμμένα με κλωστή. Τὰ φ. 23^v, 24^v λευκά.

- 1798 : νοεμ(βρί)ου 10 : ἔτος π(α)λ(αιὸν) Ἀγ(ι)α Μαῦρα —
 με τὸ παρὸν προηβᾶτο Γράμμα, ὁποῦ θέλει ἔχει ἄλλην τὴν δὴναμην, και ἐνέργιαν, ὅς νὰ ἦττον Καμομένο εἰς ἄττη δημόσιου νοδαρου, και ὁποῦ διὰ τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα θέλει ἀπεράσι εἰς τὰ αὐτὰ ἄττη, ἢ δῆσηχη Κάτοθεν
 5 βεβαιωμένη ἐνκάττηκη τῆς πρέβεζας, ὁποῦ ἐδὼ ἤβρησηκοτε ριφουγκιάδη, και ἄλλη μπενεζάντηδες, ἐκλέγουν και δηλοποιοῦν διὰ νομημόντους και Γενήκους ἐπιτρόπους τοὺς συμπατριότηςους, Νικολὸ παπά Τριαντάφιλον, ἄλεσσάνδρο βαλεντήρη, ἀθανάσι ἀβασότη, και νικολὸ παπαδόπουλο, τὸν ὁποῖων δῆδουν ἄλλην τὴν ἐξουσίαν νὰ φροντήσουν εἰς πρό-
 10 βλεψη τῆς Γνωστῆς ἄκρας δησηχίας ὁποῦ τοὺς ἐπροξενήθη, και τόσον σοματικός, ἢ τέσσερη, ἢ τρης, και ἢ δίο ὁσὸν και με τὸ μέσον ἄλλονων ἐπιτρόπων, ὁποῦ τοὺς δίδεται ἢ ἐξουσία νὰ ἠμποροῦν νὰ ἐκλέγουν με τὴν ἡδιαν, ἢ και με πλέον λημητάδα ἐξουσία, και νὰ ἔχουν νὰ προσδράμουν εἰς τὸν ἐξοχοτατον, βήττε ἀρηηράλιο ἐξακόφ, και ὁμοῖος εἰς Κάθε ἄλλην
 15 μεγαλήτερην ἐξουσίαν, ὁποῦ ἢ χροία τὸ καλέσι, νὰ προσφέρουν τὰ παραπονάτους εἰς τὴν ἄνοθεν μεγάληντους συμφοράν, και νὰ ζητήσουν εἰς τὸν πλέον καλλιότερον τρόπον τὴν κάθε ὀφέλειαν, δηκεολόγησιν, και διόρθωσιν ὁποῦ ἤθελε ἠμπορέσουν, και ὁμοῖος δηὰ νὰ ἔχουν νὰ ἦνε και αὐτῆ εἰς τὴν σκέπην και διαφέντεψην ἐκνητῆς τῆς σημεας, ὁποῦ θέλει λάβουσιν και τὰ
 20 ἐπῆληπα ἐξ βένετα νησία, περνωοντας ὑπόσχεσιν νὰ κρατήσουν διὰ ζέρεσιν, βέβαιον, και ἀμετάτρεπτον, ὅτη ἤθελε πράξουν, ἢ και συμφωνήσουν, και ὁμοῖος νὰ τοὺς ἀποκρένεται εἰς τὰ ἔξοδα ὁ Κάθε ἢς κατὰ ἀναλογίαν εἰς τὸ ἔχητον, ἔξω ἀπὸ τοὺς πτοχούς, διὰ τὸ ὁποῖον ἔργον, βεβαιώνουν ἠδιοχηρότους, ὅση ἠξεῦρουν Γράμματα, και ἔτερη διὰ ἐκῆνους ὁποῦ δὲν ἠ-
 25 ξεῦρουν, —
 χρησος λακηοτης βεβεονο
 αθανάσις μακατζις βεβεονο
 αλεξαντρῆς πολήτης βεβεόνο, διὰ ὄνομα τοῦ ἀθανάση κατζαούνη μῆν ἠξέβροντας νὰ γράψη ος λέγη.

Στὴν ἐκδοσὴ τῶν ἐγγράφων πού ἀκολουθεῖ ἡ ὀρθογραφία και ἡ στίξη διατηροῦνται πιστά. Οἱ συντομογραφίες ἀναλύονται πάντα. Οἱ λέξεις τοῦ κειμένου πού ἔχουν ὑπογραμμιστεῖ ἀπὸ τὸν γραφέα τυπώνονται με ἀραιὰ στοιχεῖα.

ΕΚΔΟΤΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ

- () ἀνάπτυξη συντομογραφιῶν.
 < > παράλειψη γραμμῶν ἀπὸ παραδρομὴ τοῦ γραφέα.
 +...+ ὀδυσανᾶγνωστο κείμενο.
 { } διαγραφὴ στὸ κείμενο.
 || || ὀδβελισμὸς γραμμῶν.
 (...) παράλειψη στερεότυπης φράσης στὸ κείμενο.

- φ. 21^v πανταζις ἀδάμις βεβεονο
 αποσολης νεγρις βεβε(ο)γνο
 αθανασις περδιικις βεβεονο
 αθανασις κατοποδης βεβεονο δηνομα του γανη παπαποσολη μνηξε-
 ροντας να γραψη
- 35 κόςας μπελετζηκάκης βεβεόνο
 μηχος. μακρηδημας βεβεονο
 αναγνόσης τραχανάς βεβεόνο
 ανασασις τρασιιάς βεβεόνο
 γιοργακις πολητις βεβεόνο
- 40 τσατουλας βεβεονο
 χρούσανθος Ἱερομόναχος σούρμπης βεβαιῶ διὰ ὄνομα τοῦ χρίζου ζεβερέκι
 μὴν ἱξεύροντας νὰ γράψη ὡς λέγει
 θανασις μπαγλάτζας βεβεονο
 θεοδορις του παπαζέλις βεβεονο
- 45 γηανις κοσπετηνης βεβεόνο δηαλογουμου και δια ονομα του γιοργου
 τζατουλα μνη ηξεβροτας να γραψη
 αναγνόσης τραχανάς βεβεόνο διανομα γιοργοτου βελέντζα και τουμίτζου
 τζουλτάνας μνη ἱξεύροντας ναγράψουν
- 50 χρούσανθος Ἱερομόναχος σούρμπης βεβαιῶ διὰ ὄνομα τοῦ γεωργίου παρᾶ
 και εὔσαθίου θιοχαράκη και βασιλείου παλαρῆ μὴν ἱξεύροντας νὰ γρά-
 ψουν ὡς λέγουν
 θανάσις περδιίκις βεβεόνο διονομά του γιοργου μוסκοπολου και δια τον
 γγοσατη λαηνα μινι ξέροντας να γραψουν
 Ἰωανις καβαδιας βεβεονο
- 55 κοσζατης σπρατηοτης βεβεονο
 γιανις παλαβουλις βεβεονο
 αποσολης νεγρις βεβεονο διαονομα του θανασι τζοντζουρα μινιξεροντας
 να γραψη
 λιας κολοβος βεβεονο
- 60 αποσολης παρας βεβεονο
 διμιτρις παπανασασις βεβεονω
 διμιτρις παπανασασις βεβεονω δια ονομα του κοσζαντη πεταμενου μινει
 ξεβροντας να γραψη ος λέγι:
 νηκολος ζερβας. βεβεονο:
- 65 αθανάσις περδιίκις βεβεόνο δια ὄνομα του γιάνη ζαβητζανου μνηξεροντάς
 να γράψη ὡς λέγη
 ποληχρονης καβαδιας βεβεονω
 χαραλαμπος περδηκαρης βεβεονο

- ζεπόδς σκλαβούνος βηβηόνο δηαονομα τουκηρηάκου γιοργοπουλος μνη
 70 ξεβρόντας ναγραψη ὡς λέγη
 ανασάσις. μπουκάτις. βεβεόνω
 νηκολέτος μαβροματη βεβεονο
 εγο ανοθεν νηκολετο βεβεονο δηα ονομα του βασηλη τοτζηκα μνηξερο-
 τας να γραψη ος λεγη
- 75 λαμπρακης τζαρακλης:
 εγο ο ανοθεν βεβεονο δηαονοματουλαμπρακυλαρη[α] μνηξευροντας να
 γραψι ος λεγη:
- φ. 22^r Ἰωανις καβαδιας βεβεονο διαονομα του βασιλυκου γιοργου: μινι ξεβροντας
 ναγραψν ος λεγι: — — —
- 80 βασιλις σαμμαντας βεβεονο
 σηπηρος ταλαγηρογος βεβεονο
 θανασης γουώργαλης βεβεονο
 γιανις κατζιμιαριδος βεβεονο
 Ἰωανης καβαδιας βεβεονο δια ονομα του ζαθη βαφια μινι ξεβροντας να
 85 γραψν ος λεγη.....
 θανασης γιοργαλης βεβεονο: δια ονομα του κοσα ματζικα μιν ειξεβρον-
 τας να γραψη. ος λεγη:
 πάνος κατζαμάγγος βεβεόνο: —
 ἐγὼ ᾧ ανοθεν βεβεόνο διὰ ὄνομα: του κοσαντι μπατζούλα μνηξευροντας
- 90 ναγραψει ὡς λεγι:
 γιοργακης κιτζος βεβεόνο.
 αναγνόσις. μινὰς βεβεόνο.
 ἐγὼ ἄνοθεν βεβεόνο καιδιαόνομα. τουδιμου τρικαλιότι. μνηξευροντας.
 ναγραψη
- 95 Γεώργιος σουλάτζος βεβεᾶνο —
 ανασασιος: μαβρικις: βεβεονο
 χρηςως σουητας βεβεονω
 βασιλις ζασινος βεβεον
 εγο ο ανοθεν βεβεονο και διαονομα του κοστα κοκλανικα μινιξεροντας να
 100 γραψι ος λεγι
 γηανης κατζηωτης βεβεονω
 ζισιμος ζαθαικις βεβεονο
 ζαφιρις τριφιατις βεβεονῶ
 ἐγο ανοθεν βεβεόνο δια ονομα χριζου αχιμασοῦ μιν ειξεβροῖ ναγραψι ος
 105 λεεῖ
 διμιτρης ζαθακης βεβεονο
 κοσζατης σπρατηοτης βεβεονο διαονομα του πανου μνηξεροτας να
 γραψηος λεγι

- αποσόλης παρας βεβεονο διανομα του σπηρού πολήτη μνηξεβροντας να
 110 γραφη ο(ς) λεγι
 ανασασις. ζαχος. βεβεονο —
 θανασις περδικις βεβεόνο δια ονομα του ζαβι μιλονα
 διμιτρις καραμανις βεβεονο
 αποσόλης γαπροστοντατζα βεβεονο
 115 αθανάσις περδικις βεβεόνο διαόνομα του θανάσι ανιφαντι μνηξεροντας
 ναγραφι
 γιανις ρουκλής βεβεόνο
 θιοχαρις Γιαχαλης βεβεον
 πετρος ταποσολι βεβεωνο
 120 Γεώργιος. Ιεραϊς. Τεφας. βεβαιωνο: —
 Γεόργιος φιλιανός βεβεόνο
 τόλης τατζας βεβεονο δια ονομα του τατζη κοκηνη μην ηξεβροτας να
 γραφη ος λεγη.
 φ. 22^v μηχος. μακρη.δημος. βεβεονο δηα .ονομα τουξιαρχη. του δημου της
 125 αντονενας
 κοστας καρηδης βεβε(ο)νο
 ανθημος ηγηερομο ||μο||ναχος ταλαπηρας απο την αγηα τρηαδα βεβε(ο)νο
 χρηστος αβασηοτης βεβεονο
 δημος της ατονενας βεβεονο
 130 θανασης μοντζαρητης βεβεονο
 διμητρος. σβετζας βεβεονο
 θεοχαρης μπραημο
 Ιωάννης Κοηδάρης βεβαιονο δια όνομα του Νικολού Νικολάρα μην
 Ιξεβροντας να γραφν
 135 Γαβριήλ Ιερομόναχος μπαρμπαρίγου βεβαιώνω δια όνομα του χριζου
 δηζέλη μην ηξεύρωντας να γραφη ως λέγει
 κοστα γηανητζης βεβεόνο
 δημος σοροτηλα βεβεο
 νικολός καθαδιάς υπογραφο δια ονομα του γιοργου μισριοτι μιν ξευρον-
 140 τας να γραφι ος λεγι
 γιοργος του ποτε ζαμονλι βεβεονο
 γιωανις αλεξαντροπουλος βεβεονο δια ονομα παραγου ζαβροπουλου μιν
 ξεροντας να γραφη ος λεγι
 θανασις παπαζάμου βεβεονο
 145 νημος πασκος βεβεονο
 γιοργος μπουικλις βεβεονο
 ζαφιρης μπελινιας βεβεωνω

- νικολός ταρονός βεβεονο δια όνομα του κοζσα πετανίτη μνηξεροντας να
 γραφι ος λεγι
 150 αποσόλις μοτζαριτις
 γιοργις π(α)παδόπουλος βεβεονο
 παναγιωτις π(α)παγιανις βεβεονο
 φραγγησκο αλημεριοτης βεβε(ο)νο
 παναγιωτιος Ιερεός τζουράκις βεβεόνω
 155 γιοργάκης μέντζος βεβεονο
 Κωνσταντής ρουζάνης βεβαιώνω
 Ηλιας αδαμης βεβαιωνω
 τζόρτζις κιτζιλις βεβεωνω
 θανάσης σεργηοπουλος βεβεονο
 160 Ιω(άννης) Κεχρας βεβεονο
 διμητρος. σβετζας. βεβεονο
 αλεξαντρίς πολητης ηπογραφο δια ονομα του αντρια ντοτζικα μιν ηξε-
 βροντας να γραφι ος λεγη
 βασιλιος Ιεροδιάκον σίδερις βεβαιονο δια όνομα του νηκολου της μαρος
 165 μνηξεροντας να γραφη
 βαγγελις βαλογηανης βεβεονο
 Αθανασιος λαμπρος και δια τον αδελφοντου διμητριον βεβαιώνω —
 ιωάννης: σφαλτός βεβαιωνω
 φ. 23^r ζάμος ηερεός μακάτζης βεβεονο
 170 Ιοανις ηερευς βε(βε)ονο
 κοστατις κουσις βεβεονο
 χριζος της λαπρος βεβεονο
 ανασασι μονοβασοτι βεβεονο
 χριζος τζουμας βεβεονο
 175 τζολής καλαμανιός βεβεονο
 γιανιτζής μουρός βεβεονο
 χριζός πανάτζιος βεβεονο
 χριζος κοζιλιοτης σκαλαβος βεβεονο
 μιτζιος μπιτζοικόνος βεβεόνο
 180 βασιλης κωντωγιανη βεβεωνω
 κωσζατη φωτολαμπρο βεβεωνω
 Γεώργιος ιερεός ο δεβάρις βεβαιώνω
 διμητριος ιερευς σκεφέρις βεβεόνω δηαονομα του ποληχρωνου πεδακου
 μνηξερόντας να γραφη ως λεγη
 185 διμητρις δοντη εγο ο γιανις γραφο δια ονομα του μι ξεβριον να γραφι
 βαγγελις γιοργόργος εγο γι(α)νος γραφο μιν ξεβρότας

- θοδορις νικολαου βεβεονο
 θοδορις νικολαου βεβεονο διαονομα του θανασι σκαλτζα μινιξευροντας
 ναγραφι οςλεγι
- 190 θοδορις νικολαου βεβεονο δια ονομα του γιανι κουρεμενον μινι ξευροντας
 να γραφι ος λεγι
 κοσατῆς καὶ σοτῆρῆς πεδιά τοῦ γαῆδοῦρα βεβεονο
- φ. 24^v θομας ρεντζωσ
 αποσολης παρας βεβεονο διαονομα τατονη χορτη μινιξεβροντας να γραφι
 ος λεγι
- 195 μιχαλης γεροσιμος βεβεονο
 πα(πα) Ἰωάνης Γκρέκος βεβεόνω —
 βασιλῆος σικαδαρεσης βεβεονο
 ἰοάννης ῥέντζος βεβαιόνω
- 200 θανασις χαβανις. βεβεόνι.
 κονζας. καβαδιας. βεβεονο.
 θοδορις μαγγιόρος βεβεονο διὰ ὄνομα του κοσα διμουλά μινι ξευροντας
 να γραφι ος λεγι
 ζησημος εβετζα βεβεονο
- 205 ο γι(α)νος γραφο δια ονο(μα) του διμητρι καβαγι μινιξεβροτας να γραφι
 ος λεγι
 διαμαστις τιλενις γραφο εγο γιανος διαονομα του ος λεγι
 + Γιάνις του αλεξι γραφο εγο γι(α)νο(ς) μινιξεβροτας να γραφι ος λεγι
 γιανακος τζουκαρέλος βεβεονο
- 210 γηανῆς της δαφηνός βεβεονό
 γιάνος +κατζιμαρδος+ γραφο διὰ ο(νο)μα του γιανι κοντζουγιμι μη-
 ξεβροντας. μι γραφι ος λεγι
 νικολός ταρονας απόγραφο δια ονομα του θοδορι βρακά
 γιοργωσ κασωρας βεβεωνω
- 215 γιοργος μαμάτης βεβεονω
 διμητρης ρετζος βιβιονο

[σὺδ ἀριστερὸ περιθώριον τοῦ φ. 21^v σημείωση τοῦ συμβολαιογράφου]

Adi 15: novembre 1798: S(tile) V(ecchio) S(an)ta M(aur)a. Presentata dalli D. D(omini) Attanasio Macazzi, Gianni Papapostoli, Gianni Patenta e Costa Cacimali, per essi, e rimanenti infras(critt)i abitanti di Prevesa per essere conservata nella mia Filza, e rilasciar copia a chiunque occorerne (...)

Attanasio Vlaco nod(a)r Pu(bli)co colleg(iat)o.

2

Πηγή: ΓΑΚ / Ἀρχεῖα Νομοῦ Λευκάδας, νοτάριος Ζαχαρίας Ζαμπέλης, δέσμη, ἀριθ. 522-525. Δύο δίφυλλα, διαστ. 28.5 × 19.5 ἐκ. περίπτου.

- α(δὶ) 6: Ἀπριλίον 1799: Ε(τος) Π(αλαιδόν) Κορφοῦς
 Μετὴν παροῦσαν ἐδικήγμας ἐξουσίαν καὶ ἐπιτροπικὴν ὅπου θέλει ἔχει
 δύναμιν καὶ ἐνέργειαν ὡς νὰ ἦτον καμομένη μὲ ὄλους τοὺς δημοσίους
 Τρόπους κάθαι καὶ ἐκάσης ἐξουσίας καὶ κυριότητος, ἐκκλέγομεν διὰ ἐπι-
 5 τρώπουσμας Γενικὸς τοὺς κυρίους τὸν Εξοχ(ώτατ)ον Ἀγγελο Ὅριο,
 τοὺς Κ(υρί)ους παπα Ἀθανάσι σαμάτη Ἀλέξανδρο Βαλεντίνη καὶ Σπίρον
 καραβέλα Πρὸς τοὺς ὁποίους δίδομεν ἐξουσίαν νὰ κάμουν τὸ ὅτι ἤθελαι
 τοὺς φανῆ διὰ τὸ καλὸν τῆς Πρέβεζας πατριόσμας, καὶ διὰ τοῦτο νὰ
 10 ἀντοὶ νὰ ἐκκλέξουν ἓνα ἢ παιρισσοτέρους ἐπιτρόπους μὲ παρομοίαν ἢ
 ὀλιγοτέραν ἐξουσίαν σιστένωτας πρὸς τὸν ζήλοντος καὶ πατριωτικὴν
 ἀγάπην τὸ κοινὸν καλὸν, μὴν πρέποντας ὁμωσ νὰ ξεχωρίσουν τὴν δηόρισιν
 τῆς Πρέβεζας ἀπὸ τὴν διόρισιν τὰν ἄλλων Νησιῶν, καὶ τόπον τοῦ λε-
 βάνται πρῶην τὰν ἀνωτέρων: —
- 15 Μαρίνος λουρόπουλος —
 Δημητριος Κεχράς
 Νικόλαος φοτιος —
 ἀλέξις πάπαδοπουλός
 θανάσης περδῆμις
- 20 πανός αγορις
 Ἀναστάσιος Κεχράς διατὸν Γεράσιμο σανκουηράτσο μὴν ἠξέβροντας νὰ
 γραφή
 γιανάκης κασανῆς
 γεώργις μουτζαριτις διατὸν ασιμάκι βλάχο μὴν ἠξευροντας ναγραφή ----
- 25 γεώργις μουτζαρίτις διατὸν γιάνι κοντὸ μὴν ἠξευροντας ναγραφή
 αποσόλις μουτζαρίτης
 δίμος τζουτζουρας
 δήμος γερογιάννης
 ἀθανάσιος Ιερὸς σαμάτης
- 30 ἀθανάσιος Ιερὸς ὑπογραφο δια ονομα του γιανη παντέντα ||μη|| μνη-
 ξευροντας ναγραφή.
 :ὁ μέγας οἰκονόμος Ἰερεμίας ῥέντζος. —
 Νικόλαος ῥέντζος —
 σαθις γιανοπουλος —

- 35 σοτίρις πάνω Κούγιας
 χρισος νεγρις
 ἀναστάσις Κεχράς διατὸν Γεράσιμο Κήρκο:
 πανος ἀγόρις δια τον διμιτρι: ποδαρη
 νικολαος. ηερεις. δεβαρις.
- 40 πέτρος Βαλεντίνης
 μηχος. μακροδημας
 Παναγος βουλγαρης
 κοσαντις + μιλιανέ+
 παπαδιμος σαμπος
- 45 γιοργάκης ρεντζος
 ζαμος καράτουλας
 Νικολαος ρεντζος δια τον ζαμόλι μπατζουλα μινιξεροντας ναγραφη
 + τζορτζις κιτζιλης
 κοστας: τζακλοτος
- 50 παπαγιανις: αλεβριοτις
 Γεοργιος .φιλιανος .ειπογραφο διατον χρισσο πρασινω .μινιξαιροντας .να
 γραφι.
 Γεοργιος .φιλιανος ειπογράφο —
- φ.522^v Ιωσήφ Γκηνάκα απογράφο δια ονομα τὸν βριονιδον κατά την κουμέσὸν
- 55 ὅπου ἔχο απο ἀφτοὺς και μαρτιρο —
 Ἰωσήφ Γκηνάκα
 πα(πα) νικόλα(ος) κεραμιδάς.
 Γαιόργιος φιλιανὸς εἰπογραφο .διατον γιοργὸ κουράπᾶ μινιξαιρόντας
 .να γραφι ὀ(ς) λεγι
- 60 ζαμος ηερεις μακατζής
 θοδορι τζονκαλας
 παναγι σκατζής
 {ἀλεξής}
 + νηκολὸς κιτζιλης ἀπογραφο μὴν ηξεροντας ναγράφη
- 65 φραγγλις λατος
 θωμας κριτοπουλος
 Νικολαος ρεντζος δια τον μιχαλη αγαπιου ηπογραφο διαονοματου μινι-
 ξεροντας ναγράφι οσλέγι
 χριστος + . . . +
- 70 λαμπις ξενουλις
 πανος καραμετζής
 νικόλαος και ἀδέλφια τριάντογλη ———
 δημήτρης βαλεντίνης, ὑπογράφω δια ὄνομα τοῦ χρήσου κοκλανήμας μὴν
 ἡξέροντας να γράφη ὡς λέγη: ———

- 75 δημήτρης βαλεντίνης ὑπογράφω δια ὄνομα τοῦ φηλήπου κοψηδᾶ μὴν
 ἡξέροντας να γράφη ὡς λέγει: ———
 δημήτρης βαλεντίνης ὑπογράφω δια ὄνομα τοῦ παναγηότη τζατζαρόνη
 μὴν ἡξέροντας να γράφη ὡς λέγει:
 θοδορις μαγγιορος
- 80 σπύρος προσαλέντις
 δημος κακαμπήνις
 γιανις του + χρισου+
 θοδορις μαγγιορος ἰπογράφο διαονομα τουχρίσου κεχρά μινιξερόντας να
 γράφι
- 85 κοσζατης σπρατηοτης
 γιωργις παπαδοπουλος
 γιανις κλοτζαρις
 νηκολος κουτζογιοργος
 θοδορις νικολαου
- φ.523^r δημητρις του γεροβασιλι.
 γιανις του γεροβασιλι
 χρισος του χαραλαμπου μοραύτι
 κοζατης καλαμιτζιότις
 χαραλαμπος καλαμιτζιοτις
- 95 μοσχος κούφεας
 κοζας του γιάνου.
 δημητρις καλοερίτζις
 κοζας της μηκελενας
 νικολο γληκη
- 100 θανασι γλική.
 Ιωανις μαλτας
 Ιωανις αλτάνις
 γιοργος και ζαῦκος ἀδελφια γκαραβέλου.
 ἀνδρίας τοῦ γεροαναζάσι.
- 105 γιοργος χελάς.
 νικολος και .αντονις ἀδέλφια γερογιόργι.
 κοζαντις λιζις
 μιτζος γερομαβρογιόργου
 κοζαντις του χρισκου
- 110 Ιωανις του νικολαρα
 χρισο κοντο και κοζας κοντοχρίζος
- φ.523^v ἀναστάσις τζαῦμος
 πανος γληκής
 σπιρος θεοδόσις

- 115 *χρήσος τότζικας*
πανος γαιτας
δημητρης καραμήτζος
χρισο ρήζο. —
γιάνης καζατζής
- 120 *παναγιώτης Ιερους τζουράνης —*
νικολος άγγελης
μιχάλης. γεροσημος
ανασάσις γιακουμέλις
**Ιωάννης τουπαπαβασίλη διμητζέρι.*
- 125 *ανασάσις σκέφερις.*
πολιχρόνης ταμπάκις καβαδιάς.
άλεξανδρής ταρανάς
σπίρος ζαμάτις.
κοστας ταπακις
- 130 *χρισος παπουτζής.*
γηωργης του κωτωκολιου.
γιουργος βασιλικος
αντονη φορτε
Ιωανης αρβανιτακις
- 135 *βασιλι σπαρτιοτι*
ντζόρντζις Κοσής
χρίσος καλίνικος
πανος κατζαύτης
θανάσι ζαπαρα
- 140 *κοςας ανασασηου*
άθανασούλις.
γιόργος μέτζις
θανάσις χαλκιοπουλητις
χρίσος τζαμπαράς
- 145 *βασίλις μαζρογιανόπουλος.*
νηκολαος. ιερους γγκανηας.
κουργιακος του γεροσάθη.
θανάσις σαρμαρτζής
τολος λ(α)λαγιουργου
- 150 *θανάσης τζουτζουρας —*
γιάνης κάντας.
νικολός κιδσκης
αγαπιτος κριτοπουλος
γηανος κοσπετηνης

- 155 *νηκολος παρας*
πάνος παράς
άποσολις κονεμενος
ατονης του ζασνονου
Γεώργιος σουλάτζος
- 160 *άθανάσις διμητρόπουλος*
άποσόλοις. τρηκαλιότης.
λαμπρακις γανοπουλός
πανος καζαμανις
γιανι μακροτζις
- 165 *διμητρης ζανατις.*
βασιλης του ζασηνου
χρησος κολοφοτηας.
θομάς χτενάς
θάνασις ράνφτακος
- 170 *χρισο πανατζιος*
χρισος Ιερους ρεντζος
διμητρης γαμπρος τις καβάγενας
δημητρης ριγανος
λαμπρακις λαγινάς
- φ.524^r *δημητρακις τρικαπότις*
γιανις κερασοβιτις
πασχος τελιμάρις
γρηγοριος παπαγιοανουπουλος
χρισος ζαματις
- 180 *θανασις μαγκίνας*
γεράσιμος άδγερηνός
παναγιωτις ζαπακας
χρισος μπετζελεκι διατοναναςι διαμιάνου
χρισόδουλος Καραβέλας
- 185 *γιανάκις του ανασασι λιαρου*
βανκαυλις κιτζακις
Κωστας του τατζει λαεινα κε αδερφεια του
γιοργάκης ρέντζος ήπογραφο δήα τοχρήσω καβάδηα.
χριστος μπετζελέκης ήπογραφο διαονομα του παναγου καλαματιανου
- 190 *ηρανης καραχασανης*
θανασις βλαχος υπογραφο διαονομα του χρισου ανιφαντη
άθανάσιος ιερους υπογραφο δια όνομα του κονζαντή κούσι
Ιω(άννης) Κεχρας ήπογραφο δηονομα του βαρσαμο κοστη

- νικολαος ρεντζος ηπογραφο διατον θανασι χαβανι μνηξεροντας παγραφι
 195 οσλέγι.
 αθανασης γηοργαλης δηνομα του δημηρη ρετζο
 Ιωάνης Ιερεός κρέτος υπογράφο δια ονομα του κονσαντι μπατζούλα
 πανος γαιτας υπογράφο διαονομα του διμιτρακι: του πανου
 νηκολαος κιτζιλίς ηπογραφο διαονομα του γηανη ντζερβα
 200 θοδορις μαγγιόρος υπογράφο διάονομα τουγιόργου χαλικιά
 αθανάσιος Ιερεός υπογραφο διατο γιανη τουνικολου
 μηχος. μακρηδημας. ηπογραφο. δηα ονομα κυρ. γιακου. γιοργουπουλου
 διμιτρις ιερευς μαχαλιωτις υπογραφο δια ονομα του αντωνιού μιχαλι
 Ιω(άννης) πατηνος υπογραφο δηνομα τ(ου) γηανη νηκολου
 205 ζαματις ιερευς υπογραφο διαονομα του γιανι καζατζι
 νηκολαος κιτζιλίς υπογραφο δια ονομα του κονσαντι ζάχου.
 χριστος μεπετζελεκης ηπογραφο διαονομα του γιανι λικουδι
 χριςως γερουκης απογράφω.
 νικολος ζησις
 210 γιοργακις πολητης
 δημητρις παπαγηανις
 αναγνόςις μνηάς
 κοσμας κονοσηνοτης
 νηκολαος. ιερευς. γγανιας υπογραφο. δηα. ονομα. τουπετρου: γαμπρος.
 215 τουτζαουσι.
 Ιωάνης ιερευς δεβαρις υπογράφο δια όνομα του δημου μπαλοματί.
 ανασασις τρασηάς ηπογράφο διαονομα του δημηρη τρήκου
 γηανης μοραγιτης
 γεοργιος γιος του χρίσου
 220 αθανάσιος ιερεός ανηφαντής υπογραφο δια όνομα του δημηρη γασουνιόδη.
 γιανακις τηςβασιλικις νταμουλιανος
 ανασασης καμενος απογραφο δηα ονομα του ζάθη της χροτηρης
 φ.524^vδημητριός Ιερευς σικεφερις βεβεονό δηα ονομά του κοσμά μετροπαρου
 μήν ηξερωντας να γραψη ως λεγη
 225 μηχος. μακρη. δημας. απογραφο δηα. ονομα. του κος. ταντη νταλα —
 αθανασης γηοργαλης ηπογραφο δηα (ο)νομα του κοσταντη λαχανά
 αποζολης βλαχος:
 πανος γαιτας ηπογραφο δια ονομα του διμιτρι σουνα
 :γιοργος του ποτε ριζου βουβαλαρι
 230 γιοργάκις μαρις απογράφο διαονομα τουνικολου βοσιτζιάνου
 αναγνόςις ρεσοπάνος υπογραφο δια όνομα του γιοργου ορφανού
 πανος γοτης
 χρηστος πατζης

- γιανος ανφος του ποτε αθανάσι πολας γραφο διαονομα του αποστολι
 235 ταλιονγι
 θιοχαρις Γιαχαλης
 σωτήρις νίκου
 χριςός δήμητριού
 θοδορης δημηρηου
 240 γεοργηου. σπιρου.
 ανασασις. νηκολάου
 σπιρος θιοκας
 θοδορης βοηονης.
 χριστος μεπετζελεκης ηπογραφο διαονομα του παναγιου παπαγιανι με
 245 ταδερφια του
 άποζόλης άλέπαντος
 Ιωάννης φραντζής: σφαλτός
 νικολος μαλαντρις
 σπιρος μαγλαρας
 250 δημητρης μοραιτης σκλαβουνος
 δημητρι παρλιαπέ.
 πανουσι κλοτζάρι
 γιοργος βουρλας
 σπιρος κορνέρις
 255 φιλίπος τζούρος
 πανος τζορος
 κοσατις γεοργουσης
 ανασασις βλαχος
 αποζολις μακατζις
 260 πα(πα) αποζολις γραματικας
 νικολολιορι
 γιανις καπελετος
 διμητρις διμιτροπουλος
 σοτιρις λικουδις
 265 νεσορας λικουδις
 πανος κάντας
 νικολος καντας
 γιοργος μπανός
 ανασασι μπανο
 270 σπιρο άλέπαντος.
 αθαναση μπουζακα
 γιανις βλάχος
 νικολος γατζουλας

- αντονις καλαθάς.
 275 νικολό μπαλαρις
 βασίλις μπαλαρις
 ζαθις μαβραγάνις
 κοςα σκουκη
 γιορ τζομάκας
 280 νικολος καντιλιουτις
 θανασι κατριμπουζις
 διμητρι κατριμπουζι
 γιάνις κουτής
 ανασάτι κομποτιανίς
 285 γιοργος σπαρτιότις
 φ.525^α γερασημος μαβροματης
 ανασάσιος πέρσις
 Ἰωάνης, διμητράκως
 δημητριως Ἱερεὺς σικεφερις
 290 γεώργιος Ἱερεὺς ἀγαπήου.
 πανος τζαβδης
 δημητρης μπραημης
 θανασης κονταξης
 γηανης παπαποζολης βεβαιωνω
 295 γεράσιμος κίρκως βεβεονο:
 κοςαντης τζενός
 ζαθης τζενος
 νικολος ομιρος
 χρηζος κατράκηος
 300 γιοργακως κυρασοβιτις
 μητζος σακος
 χριστος μπετζελις
 ειουαννις γιοργακ
 πάνο κατζαμάγγως
 305 χρηζοδουλος γεροδρακω
 θανασις παπανικοπουλος
 κολος. σπηρακης
 γιοργως δηαμιαντης
 γιοργακως βαφης
 310 χρηζος. ανγερινος
 ατονης αβγερινος
 ζησημος του εβετζα
 κοςζας πετανητης — — —

- ηανος κωνοπινοτης
 315 αθανασιος. Ἱερεὺς
 Ηλίας αδαμης
 αθανασις μακατζις
 γηανης καριδις
 γιοργως μπρεκοσι.
 320 διμητρις κηπος
 γηόργως Ἱερεὺς θεοχάρης
 δημογληγορης κονταξης
 διμος κοντατζης
 γιοργως παρας
 325 γιοργάκις. γάτζως
 Ἰω(άννης) Κεχρας
 αποστολις τοζις
 βασίλιος σικαδαρεσις
 Νικολος γεοργαλις
 330 χρηστος ζησημος
 γιανης φακος
 μιχαλις κεχρας
 παντελεος πεντακαλος
 ανασασης μπατζουλας
 335 ζαθης καθαδης
 χριστος σιμισμενος
 λασκαρης λιασκος
 κοςαντης μαλαντρης
 γιανης σαπος
 340 θεοδορις. γγκνομποπουλος
 διμητρις διμακις
 κοςταστης γηαμας
 ζαθης σακάς
 γιανης σκουρας
 345 τολησηκωλας χρησησηκος
 πέτρος Βαλεντήνης βεβαιώνω διὰ ὄνομα τοῦ Νικολοῦ περούλη μὴν ἰξεύ-
 ρωντας νὰ γράψη
 γαυβρηλ ἱερομοναχος δρακος
 ζασηνός κοσζηφας
 350 πετρος Βαλεντίνης βεβαιῶ διὰ ὄνομα τοῦ ἀποσόλη κωτζακη μὴν ἰξεύ-
 ρωντας νὰ γράψη
 πέτρος καληγιάνη

- ἀθανάσιος ἱερὸς ζαμάτης υπογραφο δια ὄνομα του πάνου τζακανιά μην
 ἔξερντας να γραφη
- φ.525^v πανάγος κοροσιός.
 γηανης φοροουλης
 θεοδορης βουβαλαρης
 γιόργος κασοῦρας
 χρίσος βρωιότις
- 360 βανγγέλης κίτζας
 νικόλας τζούνης.
 γιάνη κατζιμάροδος
 δήμο γαρτζούνη.
 δίμος κολιαδίμας
- 365 αυγέρης καντιλιότης
 επηρος Καραβελας
 ανασασιος παπαποζολη
 χριζως σουητας
 βασιλης ανιφαντης
- 370 αναγνωσις: διμιτρης: καλατζης
 γιοργος καλαθας
 χριζος + . . . +
 γιοργος λικοφριδης
 κονσατις διμοῦ βρανας
- 375 μιτζιος φακιρις
 θεοδορις μπετζελεκις —
 γληγορης βαγενας
 γιανις παλαβουλις
 κοσμας μαματης
- 380 κονσαντής σκαρμούτζος
 γιωργος αγραφηοτης
 Ιωανης ζελις
 κοσα μουρτζήνης
 γεργος. κοτροπελις. ηποςχομε
- 385 αθανασης γηοργαλης
 Τάτζης μάροκου
 γιανις λευτερις
 ζαθις του καντιου
 αποζολις νεγρις
- 390 νικολός δημάκης.
 γιανις λιοντος
 διμιτριζος ηερεης μαχαλιοτις

- ζάθης του ἀλέξη
 θανάσι αλεξοπουλο
- 395 κονσατις παπανίκου
 κωνσαντις λούφρας
 χριζος του γιάνη.
 βασιλης γηροδρηκας
 γιοργάκις μαρις
- 400 χριζος μουτζαρήτις
 χριζτος γιανιτζις
 ανασασις καρβουνις
 νήκολος ντεμιάτις
 δημητρης του δράκου
- 405 αντόνις καβοδεμάρις
 νικολός μερίτζος
 νικολος περοδικις
 γηανης της δαφηνος
 μινάς Κολιβάς
- 410 γηανακις θομας μοραητης
 άποςόλοις πα(πα)νίκου.
 χριζος ρουμπιος
 γεοργος ρεμπενές
 θεοδορης κοροσιός
- 415 γιάνις νικλάμπας
 διμοκαντας
 διμος ξανθις
 πανος αγορις
 ανασασις ζαχος
- 420 Κωνσαντινος ρουζανης
 γιοργος κλάπας
 κοσατις π(α)παγίανις
 βλαχοσοτήρις
 κοσταντης +γιαλας+
- 425 πανος +σου . . .+

[σὺδ φ. 523^r σημείωση τοῦ συμβολαιογράφου]

α(δι) 20: Ιων(ι)ου 1799: π(αλαι)δ αγ(ι)α μαῦρα
 Ἐνεφ(ανίσθησαν) εἰς τὰ ἄτημον οἱ κάτωθεν βεβαιωμενοι οἷτινες θεορή-
 σαντες με ἀκρόβιαν ὄλαις ταῖς ὑπογραφαῖς ὁποῦ περιεχωντε κάτωθεν τῆς
 ὄπισεν ἐπιτροπικῆς, ἐπιβεβαιον με ὄρκοντους ὅτι αὐταῖς ὄλαις εἶνε ἐγραμ-

430 μένοι ἰδιὰ χεῖρει ἐκεινῶν τῶν ἡθιον ὁποῦ ταῖς ἔγραψαν καὶ ταῖς ἐπιβε-
 βαιοῦν διὰ τὴν σαφεστάτην Γνώρισην ὁποῦ ἔχουν τοῦ χαρακτῆρους τους
 καὶ τῶν προσόπων τους.

⟨ὁ μέγας οἰκονόμος Ἱερεμίας ῥέντζος βεβαιοῦ —

⟨Μαρίνος λουροπουλος βεβαιοῦνω

435 ⟨Κωνσταντῖνος ρουζάνης βεβαιοῦνω:

⟨Ἰωάννης Γγενοβέλης βεβαιοῦ.

⟨αλεξαντρῆς τζαρλαμπὰς βεβεόνο

⟨Ἡλίας αδαμης βεβαιοῦνω.

⟨ησωνης καραχασάνης βεβεονο

440 Ζαχαρίας ζαμπέλις νοτάρι(ο)ς κολλεγ(ιάδ)ος

Adi 2: Lug(li)o 1799: S(tile) V(ecchio) S(anta) M(aur)a
 P(rese)nta(ta) dal Rev(erend)o Papà Attanasio Stamati e Spiridion
 Caravella P(rocurato)ri come in essa p(er) estrargli Copia Estrata
 simile ed indi rimaner la stessa nella mia filza (...)

445 d(ett)o
 Estrata la ricercata copia (...)
 Zaccaria Zambelli Nod(ar)o Pu(ùlic)o Colleg(iat)o

[Στὸ ἄνω μέρος τοῦ φ. 523^v μὲ τὸ χέρι τοῦ Μαρίνου Λουρόπουλου καὶ τοῦ φ. 524^r
 μὲ τὸ χέρι τοῦ παπα-Ἀθανάση Σταμάτη]

ἐπιτροπηκῆ

3

Πηγή: ΓΑΚ / Ἀρχεῖα Νομοῦ Λευκάδας, νοτάριος Πέτρος Νέγγης, πρωτόκολλο 6, φ. 5^{r-v}.

a(di) 13: Ἰουρνίον 1799: ε(τος) π(αλαιὸν) εἰς αγίαν μάραν.

Ἐνεφανίσθησαν ἐνώπιον ἐμοῦ νοταρίου

Οἱ αἰδεσιμώτατοι Ἱερεῖς Δημήτριος ζαλογγίτης καὶ Δημήτριος σάμπιος,
 καὶ οἱ Sig(νο)ri μαρίνος λουρόπουλος, τζώρτζης Κιτζίλης, Ἰωάννης

5 Κεχράς, Πέτρος βαλεντίνης, Νικόλαος ῥέντζος, στυρίδων Καραβέλας,

Ἀθανάσιος μακάτζης, καὶ Ἰωάννης Πατέντας μπενεζάντιδες τῆς πρεβε-
 ζας, οἱ ὁποῖοι ἐμπροσθέν μου ἐπερίλαβαν ἀπὸ τὸν ἐτζελέντε S(i)g(νο)r

φ. 5^v δ(στό)ρ(ο)ν Ἀναστάσιον | Κονάκη ὁποῦ ἦτον κασιέρης εἰς τὴν ἄνωθεν

πολιτείαν ὑποκάτω ἀπὸ τὴν ἀπερασμένην δημοκρατίαν μιὰ ῥιτζεβούτα ἀπὸ

10 γρόσια διακόσια ῥέσο ἀπὸ περισσοτέραν σοῦμμα σημειωμένη εἰς τὰς 22:

μαρτίον 1798, καὶ ῥεγγιζράδα εἰς τοῦτο τὸ πρωτόκολλον εἰς τὰς 12. τοῦ
 τρεχόντος εἰς φῖλλα τρία τὰ ὁποῖα γρόσια διακόσια ἀβαντζάρη ἢ ἄνωθεν
 πολιτεία ἀπὸ τὸν ζασιῶν παπὰ δημήτρη διὰ νὰ τὰ σκοδέρουν ἀπὸ τὸν

15 εἰς τὴν ἐξοδίαν τῶν δεπουτάτου ὁποῦ ἔχουν νὰ ζελλουν εἰς τὴν Κωνσταντι-
 νούπολιν διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς αὐτῆς πολιτείας, ὑποσχόμενοι ἀκόμη
 ὅτι ἀνίσως κανένα καιρὸν ἐνοχλήσῃ τινὰς τὸν αὐτὸν S(i)g(νο)r Κονάκη
 διὰ τὰ αὐτὰ διακόσια γρόσια νὰ τὸν γαυαντήρουν αὐτοὶ μὲ τὰ καλά τους
 τὰ ὁποῖα ὑποτάτου διὰ τὴν μανουτεντζιὸν τῆς παρούσης καὶ βεβαιοῦνει

20 ὁ, ποῖος ἰξεύρει νὰ γράψῃ καὶ ἄλλος διὰ ἐκεῖνον ὁποῦ δὲν ἰξεύρει.

⟨Δημήτριος Ἱερεὺς ζαλογγίτης βεβαιοῦνω.

⟨διμήτριος ηερην σάμπιος βεβεόνο:

⟨τζώρτζης κιτζίλης βεβεονο

⟨Ἰω(άννης) Κεχράς βεβεονο —

25 ⟨πέτρος Βαλεντίνης βαιβεῶ: —

⟨Νικόλαος ρεντζος βεβεονο: —:

⟨Μαρίνος λουροπουλος βεβαιοῦνω —

⟨Ανασασις κομνηνιοτης βεβηονο διαονομα τουγηροαννη πατεντα μιννη-
 ξεβροτας ναγραψη ος λεγη —

30 ⟨σπυρος Καραβελας βεβεονο

⟨αθανασις μακατζις βεβεονο

[κενὸς χώρος γιὰ τέσσερις ὑπογραφές]

4

Πηγή: ΓΑΚ / Ἀρχεῖα Νομοῦ Λευκάδας, νοτάριος Πέτρος Νέγγης, δέση, ἀριθ. 60.

1799: Ἰουν(ί)ου 17: E(τος) Π(α)λ(αίον). Ἀγία μάρα.

Διὰ τοῦ παρόντος πριβάτου γράματος τὸ ὁποῖον νὰ ἔχη τὴν δύναμιν,
 καὶ ἐνέργειαν ὡσὰν νὰ ἦτον καμομένο εἰς πράξης Νοταρ(ί)ου Δημοσίου,

5 εἰς ταῖς ὁποῖαις νὰ ἤμπορῇ κάθε κερὸν, καὶ ἀπὸ καθέναν ἀπὸ ημᾶς, Ἡμεῖς
 οἱ κάτωθεν γεγραμμένοι οἰκοκυραῖοι πρεβεζάνοι κατὰ τὸ παρὸν κἀτηκι εἰς
 τούτην τὴν χώραν, καὶ νήσου διὰ τὸν χαλασμόν, καὶ τὴν ἐξορίαν ὁποῦ μᾶς
 ἐσηνέβη, ἐκλέγομεν, καὶ διορίζομεν διὰ νόμιμον, καθολικὸν καὶ γενικὸν
 μας ἐπίτροπον τὸν σηντοπίτην μας κὼρ Δῆμο Κεχρά ὁποῦ κατὰ τὸ παρὸν
 εὐρίσκετε εἰς τοὺς Κωρφούς, διὰ νὰ ἤθελε αὐτὸς παρασαθῆ μὲ τὸ αὐτὸ
 10 ἔνδιμα εἰς ἐκεῖνην τὴν ἐυγενεσάτην, καὶ ἐνδοξοτάτην Γερουσίαν διὰ νὰ
 ζιτήσῃ ἀπὸ τὴν φιλανθρωπιαντῆς κάθε ζήτημα ὁποῦ νὰ ἀποβλέπη εἰς

- ὄφελος, καὶ κυβέρνισιν τῆς αὐτῆς καταλασμένης πατρίδοςμας, καὶ
τάσωμε, καὶ ἠποσχόμεθα ὅτι τὸ ὅσον ὁ αὐτὸς ἐπιτροπὸς μας κτθ Δήμος
Κεχρὰς λάβη ἀπὸ τὴν συμπάθειαν τῆς αὐτῆς ἐνδοξοτάτης Γερουσίας νὰ τὸ
15 κρατοῦμε βέβαιον, καὶ ἀμετάτρεπτον εἰς δεσμὸν καὶ τὰ ἐξῆς; καὶ βεβαιώ-
νει ὁποῖος ἰξεύρη μὲ τὸ ἰδιὸν του χέρι, καὶ ἄλλος διὰ ἐκεῖνον ὁποῦ δὲν ἰξεύρη
ὁ μέγας οἰκονόμος Ἱερεμίας ῥέντζος βεβαιῶ. —
Ἰθανάσιος ἰερεὺς ζαμάτης. βεβεῶνω. —
γηοργγος ἰερεὺς θεοχάρης βεβεονο
20 νικολαος. ηερεὺς. δεβαρις. βεβεον.
διμιτριος ηερεὺς σαμπος βεβεονο
πέτρος Βαλεντίνης βαιβεῶ: —
επηρος Καραβελας βεβεονο
Νικόλαος ρεντζος βεβεονο: —
25 Μαρίνος λουρόπουλος βεβαιῶ —
τζορτζις κιτζιλις βεβεονο. — —
κοστας: τζακαλοτος: β(ε)β(ε)ονο
πανος γαιτας βεβεονο
αποζολις κονεμενος βεβεονο
30 θανάσις χαλκιοπουλιτης βεβεῶνο
θοδορις μαγγιόρος βεβεῶνο
γερασιμος μαβροματις βεβεονο
γιοργάκης βέντζος βεβεῶνο
μηχος. μακροδημας. βεβεονο
35 Ἰω(άννης) Κεχρας βεβεονο
φ. 60^v χριστος μπετζελεκις βεβεονο
αλεξις παπαδοπουλὸς βεβεονο — — —
αγαπιτος κριτοπολος βεβεονο — — —
θωμας κριτοπουλος βεβεονο
40 ἰωανις κλοτζαρις βεβεονο
Κωνσταντίνος ρουζάνης βεβαιῶνο:
Ἱεροδιάκον βασιλῆος σιδέρις βεβαιῶνο διὰ ὄνομα τοῦ δίμου ξάνθη μνη-
ξερόντας ναγραφι
μιχαλις κίχρας βεβεονο
45 διμίτριος σβέτζας βεβεῶνο διαονομα τουγιοῶνη παντέτα μνηξευροντας
ναγραφι ὡς λέγει
+Ἰωανις+ Ἱ(ε)ρωμῶναχος ψωμῆς βέβαιῶνοδηὰ ὄνοματοῦ ζάμου κα-
ράτουλα μιν ηξευρόντας ναγραφι ὡς λέγει
δημητρης μπραημης βεβεωνο
50 ηοανης καραχασανης βεβεονο

- πετρος καβαδιας βεβεωνο δια ὄνομα του γιοργακη καραμητζι μινιξη-
ροντας ναγραφι ὡς λαγι
χαράλαμπος βλάχος βεβεῶνο διὰ ὄνομα τοῦ χριζου ρίζου μιν ηξεβροντας
νὰ γραφι ὡς λέγει
55 αθανασης γιοργαλις βεβεονο
αναζασης γιακουμελις βεβεονο
Ἰωανις Σαμπος βεβεονο
ζασηνος κοσζηφας βεβεονὸ
νηκολὸς κοντζογηόργος βεβεῶνο
60 γιοργγος δηαμαντης βεβεονο
αθανασις μακατζι βεβεονο
Κωζατης τεφας βαιβαιωνο δια ὀνοματουθανασιδιμητρωπουλου μνη-
ξαιρωταςνα γραφηῶς λαγιη —

[Στὸ περιθώριο τῆς πρόσθιας ὄψης σημείωση τοῦ συμβολαιογράφου]

- adi 17. Giugno 1799: S(tile) V(ecchio) S(anta) Maura
65 Presentata la presente dal Sig(nor) Nicolò Renzo, e Marino Luro-
pulo in mano di mè infrascritto Nod(ar)o per essergli estrata copia
simile, e posta nella mia Filza a perpetua Custodia affine (...)
Pietro Negri Nod(ar)o pub(lic)o di Santa Maura.

5

Πηγή: ΓΑΚ / Ἱ Αρχεῖα Νομοῦ Λευκάδας, νοτάριος Πέτρος Νέγρης, δέσημη, ἀριθ. 62.

- 1799: νοεμβρίου 25: ε(τος) π(α)λ(αίον). Ἱ Αγία μάρα.
Ἱ Εχωντας χρεῖαν ἡμεῖς οἱ ὑπογεγραμμένοι πρεβεζάνοι, νὰ ζεῖλωμεν τρεῖς
ἀνθρώπους εἰς κορφούς, διὰ τὰς ὑποθέσεις τῆς πατρίδος μας. ἐκλέγομεν
ἐνεκα τούτου μὲ τὴν δύναμιν τῆς παρούσης μας ἐπιτροπικῆς, διὰ νομίμους
5 μας ἐπιτρόπους καὶ παρόντας δεχομένους, κυρίους νικόλαον παπᾶ τριαν-
τάφυλλον, καὶ Ἱ Ἰωάννην Γκιναβέλην, καὶ τὸν ἀπόντα κώνσα παπᾶ πολό-
ζον, κατὰ τῶρα ἐδρισκόμενον εἰς κορφούς, πλὴν ὡς νὰ ἦτον παρὼν καὶ νὰ
ἐδέχετο, τῶν ὁποίων δίδομεν πληρεξάτην ἐξουσίαν καὶ ἄδειαν νὰ προσ-
φέρουν καὶ ζητοῦν, εἰς ἐκεῖνο τὸ ἐκλαμπρον σενάτον, τὴν ὑπόθεσιν τῆς
10 πατρίδος μας. δηλ: τὴν ἔνωσίν της μὲ τὰ ἄλλα νησιά τῆς αὐτῆς ῥεποῦμ-
πληκας, τοῦ ποτὲ ζάτου βένετον τοῦ λεβάντε. καὶ ὑποσχόμεθα νὰ βα-
σάζωμεν τὸ παρ' αὐτῶν παραχθὲν διὰ βέβαιον ζέραιον καὶ βεβαιόνομεν.
Δημήτριος Ἱερεὺς ζαλογγίτης.

- Μαρίνος λουρόπουλος —
 15 χρίσος πολίτης
 Πέτρος Βαλεντίνης —
 Νικόλαος βέντζος
 Ἀλεξαντρής τζαλαμπάς.
 Ἰω(άννης) Κεχρας —
 20 Αντωνάκης βαλεντίνης.
 τζορτζις κιτζιλίς
 Ἀποστόλης Δαμιανής
 Ιοάνης Γερωγιαννης.
 Γαϊόργιος κονεμ(έν)ος
 25 γιοργις παπαδοπουλος
 πανταζις αδάμις
 Αθανάσιος λάμπρος
 ζαφiriς σπαρτιοτις
 χριστος μιχαλις
 30 νικολος μιχαλις
 νικολαος. ηερευς. δεβαρις.
 μιχος. μακροδημας
 πανος γαιτας
 φ. 62^v πάπαστάμος μακάτζης
 35 αποσολης τατζης
 λαμπρακις γιανοπουλος
 γηοργος βουρλας
 +αντριάς+ γαητας
 κοςτίας τζακαλότος
 40 θομας κριτοπουλος
 θανάσις ερατουλης
 +κονησταντης στασηνος+
 αθανασις μακατζις
 εγοκοςσατης σπρατηοτης
 45 θοδορις μπετζελεκις
 θανάσις περδίκις
 ζαματής βασιλης
 θανασις αποσολακης
 βασίλῃος σικιαδαρέσης
 50 παπαζωης κνόςις
 +τηνος+ σουμπεσεκης
 πάνος κατζαμάγγως
 χρισοδουλος. γεροδρακου

- γηανακις θομας
 55 ζαμουλης μπορδουσηας
 ἀναστάσιος ἀπέργης
 διμήτριος τζούνης
 δημήτριος παπαγιανις
 νηκολός ζήσις
 60 κοσμας κonoπνηροτης
 δημητρος +τουγησημου+
 γεοργιος. γαβρηλης
 δημήτριος Ιερευς σκεφερις
 χρησόδουλος Καλος
 65 Ιωαννης αλτανης

[Στὸ περιθώριο τῆς πρόσθιας ὄψης σημείωση τοῦ συμβολαιογράφου]

Adi 26: 9mbre: 1799: S(tile) V(ecchio) S(anta) Maura.
 Presentata negl'adi di mè inf(rascrit)to n(odar)o dal S(i)g(no)r Ni-
 colò Renzo da Prevesa per esser posta nella mia Filza a perpetua
 Custodia, e rilasciata copia, a chiunque la ricercasse affine (...)

- 70 Pietro Negri Nod(ar)o pub(lic)o

6

Πηγή: ΓΑΚ / Ἀρχεῖα Νομοῦ Λευκάδας. 1799 Amministrazione governativa provvisoria di Santa Maura. Libro registro lettere diverse secondo, ἀπὸ 12 Νοε. 1799 ἕως 30 Μαρτ. 1900 [: ταξιν. Αἰκατ. Μπαντιᾶ ἀριθ. 97], φ. 6^r-7^r.

- Per quel sentim(en)to d'Umanità con cui devono riguardarsi le
 rag(gio)ni degl'infelici, per l'essenzialità dei vincoli, che legano la no-
 stra Federata Repubblica al destino della desolata Piazza di Prevesa,
 hà questa divota Pressidenza accolto il Mem(oria)le di quegl'infelici
 5 superstiti che abitano al p(rese)nte in quest'Isola, e lo hà con le ri-
 verenti sue Lett(er)e dei 23: 8bre scaduto assoggettato alla Paterna
 Providenza del Prestantissimo Senato, dalla di cui Clemenza hanno
 invocato un solievo alle infinite sciagure, che li oprimono, e che gli
 minaciano un total deperimento per Opera d'Ali Passà di Gianina.—
 10 Abbiamo in seguito con altre nostre dei 2:, e 9: cor(ren)te per
 dover d'Uf(fici)o reso conto alla loro Aut(ori)tà dei movimenti dell'

imponente vicino, e dell'affittanza da esso fatta degl'Olivari di Prevesa a cumulo di opressione de suoi sventurati abitanti. —

15 Era con la lusinga questa Pressidenza, che la Clemenza del Senato accogliendo de fattegli rapresentaz(ion)ni ci confortasse con un qualche ceno, onde recato sia consequentem(ent)e da noi alli Prevesani, ed abbia un qualche lenitivo l'eccesso di disperaz(ion)e in cui s'attrovano. —

20 Noi siamo per anco senza verun riscontro; pure secondando li principj di disciplina, che guidano la nostra Condotta raportiamo alla Venerata loro Auctorità quanto emerge al presente sopra l'enunziato importantissimo Argomento. —

25 Li movimenti di Ali Passà della settimana scorsa parevano di un Est(ràordinari)o Fenomeno. Un intempestivo lievo dell'Artiglieria tutta, li Munizioni, il Legname delle distrute abitazioni, le Olive rate, e l'Oglio spremuto, tutto fù repentnam(en)te levato dalla Piazza di Prevesa, e trasportato a Salagora Teritorio Ottomano di sua Legittima Giurisdizione. —

φ. 6^v Tutto questo era coperto da misterioso velo, e tutti ragionevoli per tali movimenti eravano assorti di sorpresa. —

35 Finalmente si scoperse il mistero coll'arivo qui di Persona espressamente spedita da Ali Passà, ed aportatore di quatro Foglj l'uno di Nisset Effendi Ministro spedito dalla Sublime Porta, il (2)ndo di Ali Passà, il 3zo: del suo Ministro Meemet Effendi, ed il 4to: di Monsig(nor)e Metropolita dell'Arta tutti diretti alli Primati, e rimanenti abitanti di Prevesa qui comoranti. —

Il Ministro nel suo Fogljo invita li Primati a tradursi in Prevesa per stabilire seco lui, il sistema della loro Patria, e trattare sopra l'avenire loro tranquillità. —

40 In quello di Ali Passà vengono in modo osservabile, ed arbitrario richiamati li abitanti tutti a ripatriare, e dedicarsi suditti della Pottenza Ottomana. — Li altri del Metropolita, e di Meemet Effendi benchè non esplicitamente sono però coerenti alla volontà di Ali Passà loro Padrone. —

45 Al ricevimento di questi Foglj non tardarono ad unirsi in massa tutti li Prevesani, e con la mag(gior)e e più desiderabile tranquillità si raccolsero in Campagna, ove li Primati posero alla conoscenza di tutta la Popolaz(ion)e le ricevute Lettere. —

50 Ponderato il loro tenore da quella sentimentale Popolaz(ion)e, un solo fù il suo voto, e concorde la Maschia sua rissoluz(ion)e. — Essi preferendo la miseria, ed anche la morte, alla Sciavitù di Ali

Passà, e fondando la sua fiducia sopra le promesse fatte in faccia all'Europa, ed al Mondo intero per mezzo del Manifesto del Beatissimo Patriarca emanato di volontà delli più potenti, e Leali Sovrani coalizzati, in cui viene garantito il destino Politico della loro Patria, egualm(en)te a quello delli altri Luochi dell'ex Veneto Levante; hanno perciò renuito di aderire all'invito fattogli, adducendo che essi non potrebbero senza gravissima colpa trattare sopra un argomento così delicato ed appartenente soltanto alla conoscenza, e decisione degl'augusti Sovrani, a piedi de quali hanno assoggettato li loro voti, e per mezzo della Deputaz(ion)e del Prestantissimo Senato, ed anche con apositi loro Procuratori, e che la loro Ubbidienza sarà sempre uniforme alle decisioni de Sovrani, che pervenir gli devono dall'Aut(ori)tà del Senato da cui vantano legittima dipendenza. —

φ. 7^r Estese le risposte a detti quattro Foglj, e spedite le med(esi)me, ci | furono in copia tanto le missive che le risponsive esibite dalli Primati di quella Piazza a nome delli rimanenti loro Concitadini per assoggettarle alla Sapienza, e maturità del Prestantissimo Senato, onde la loro inalterabile determinaz(ion)e cader abbia alla proffonda inteligenza di codesto gravissimo Consesso; come fano anche verso il Ministro Plenipotenziario di S(ua) M(aestà) l'Imperatore di tutte le Russie in Costantinopoli. —

75 Noi accogliendo li convenienti, e giusti loro voti assoggettiamo qui inserto a VV(ostre) NN(obilissime) SS(ignori)e l'indicato Carteggio dal n:º 1: sino al n:º 8:, il quale unito alle p(rese)nti le verà esibito da due Primati prescielti dalli Abbitanti stessi per suoi legittimi Procu(rato)ri onde rassegnarsi, e rapresentarli nanti la Venerata loro Aut(tori)tà per implorare dalla Paterna Clementissima loro providenza li necessarj sussidj alle innumerabili jatture da essi sofferte. —

85 Da remota Epoca essendo stato comune con li altri luochi della Federata Republica il loro destino, noi non possiamo che sentire il mag(gior) interesse per la redenz(ion)e, e ben essere di una benemerita Popolaz(ion)e che è meritevole di ogni Umanissimo sentimento. È per questo che noi li raccomandiamo caldamente alla Paterna Clemenza del Prestantissimo Senato, colla più piena confidenza di veder mercè la sua beneficenza sollevati tanti oppressi, e col sanissimo suo Consiglio guidata sia la loro Condotta in argomento di tanta importanza. —

90 Noi attendendo di venerare loro risconri, che confidiamo con-

fortanti per una Popolaz(io)ne inocente, esule, e raminga, che tutta la sua fiducia ripone in VV(ostre) NN(obilissime) SS(ignori)e; Si protestiamo con Veneraz(io)ne. —

95 Dalla Pressidenza di Santa Maura li 29: 9mbre: 1799: S(tile) V(ecchio) —

[Στὸ ἀριστερὸ περιθώριον τοῦ φ. 6^α]

Al Prestan(tissi)mo Senato delle Isole Ioniche —Corfu—

Ἡ πρώτη σελίδα της επιτροπικής της 10ης Νοεμβρίου 1798, ΓΑΚ / Ἀρχεῖα Νομοῦ
 Λευκάδας, νοτάριος Ἀθανάσιος Βλάχος, δέση α', ἀριθ. 21^α.

Ἡ σελίδα περιέχει χειρόγραφο κείμενο σε ἑλληνικά γράμματα, το οποίο αποτελεί την πρώτη σελίδα της επιτροπικής της 10ης Νοεμβρίου 1798. Το κείμενο είναι γραμμένο με σκούρο μελάνι σε λευκό χαρτί και φαίνεται να είναι μια επίσημη έγγραφη δήλωση ή αίτηση προς το Σηνοτάριο της Κέρκυρας. Το κείμενο είναι γραμμένο με μια καθαρή, αλλά μερικές φορές δύσκολη, γραφή. Το κείμενο είναι γραμμένο σε δύο στήλες, με μια μικρή διακοπή στο κέντρο της σελίδας. Το κείμενο είναι γραμμένο με μια καθαρή, αλλά μερικές φορές δύσκολη, γραφή. Το κείμενο είναι γραμμένο σε δύο στήλες, με μια μικρή διακοπή στο κέντρο της σελίδας.

Ἡ πρώτη σελίδα της επιτροπικής της 10ης Νοεμβρίου 1798, ΓΑΚ / Ἀρχεῖα Νομοῦ Λευκάδας, νοτάριος Ἀθανάσιος Βλάχος, δέση α', ἀριθ. 21^α.

per tali movimenti eravamo affetti di sorpresa. —

Finalmente si seppe il mistero coll'arrivo qui di baronessa e quindi
samente spedita da Ali Pasca, ed esortatore di quattro fogli luno di
Nizam Effendi Ministro spedito dalla Sublime Porta, il no. di Ali Pasca
il no. del suo Ministro Kasim Effendi, ed il no. di Monzi: Metropolitita
dell'Anta tutti diretti alli brumati, e rimanenti albitanti di beneveza
qui comovanti. —

Il Ministro nel suo foglio invita li brumati a tornarsi in beneveza
per stabilire seco lui il sistema della loro patria e intare sopra
Lavorare loro tranquillità. —

In quello di Ali Pasca, vengono in modo osservabile, ed avvisando re:
chiamati li albitanti tutti a ripatriare, e darsi alla vita della Patria
senza Ottomano. — Gli altri del Metropolitita, e di Kasim Effendi, ben
chi non esplicitamente sono pervenuti alla volontà di Ali
Pasca loro padrone. —

Il vicevenuto di questi fogli non parlavano ad unirsi in nulla fatti
li benevesani, e con la mag. e più desiderabile tranquillità si volevano
in campagna, ove li brumati pensano alla coltivazione di detta loro patria:
le vicinate lettere. —

Donde dato il loro tenore da quella sentimentale baronessa, uno solo
fu il suo voto, e conchiude la sua risoluzione: « Per avvertendo
la miseria, ed anche la morte, alla schiavitù di Ali Pasca, e per
dando la sua fiducia sopra le promesse fatte in faccia all'Europa,
ed al Mondo intero per mezzo del manifesto del beatissimo patri:
anca emanato di volontà delle più potenti, e reali Sovrani ca:
lizzati, in cui viene garantito il destino politico della loro patria,
esplicitamente a quelle delle altre lingue dell'Europa venute, hanno
perciò venuto di aderire all'invito fatto, adducendo che chi
non potessero senza gravissima colpa trattare sopra un argo:
mento così delicato ad appartenente soltanto alla coscienza,
e decisione degli augusti Sovrani, a piedi de quali hanno speso
tutto li loro voti, e per mezzo della sagacità del benemerito
brumato, ed anche con pronti loro brumati, e che la loro schi:
denza sarà sempre uniffonna alla decisione de Sovrani, che
perovino gli devono dall'Anta del Senato da cui vantano la
prima dispensazione. —

Estese le risposte a detti quattro fogli, e spedite le medesime, e
finito

* Απόσπασμα από την αναφορά της τοπικής κυβέρνησης της Λευκάδας προς τη Γερουσία (29 Νοε. 1799), ΓΑΚ / Αρχεία Νομού Λευκάδας, 1799 Amministrazione governativa provvisoria di Santa Maura. Libro registro lettere secondo [ταξίν. Αικιατ.

Μπαντιά αριθ. 97], φ. 6V.

ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΠΟΥ ΥΠΟΓΡΑΦΟΥΝ ΤΙΣ ΕΠΙΤΡΟΠΙΚΕΣ

* Όπου * ἀμφίβολη ταύτιση. Τὰ στοιχεῖα γιὰ τὶς ὑποπτές ὑπογραφές δὲν εἶναι δυνατόν νὰ εἶναι πλήρη, βλ. καὶ ἐδῶ σ. 322.

α/α	ΕΠΩΝΥΜΟ	ΟΝΟΜΑ	ΕΓΓΡ./στ.	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
1	Ἀβασιώτης	Χρήστος	1/128	ὑπογραφή ὑποπτη
2	Ἀγαπίου	Γεώργιος	2/290	ιερέας
3	Ἀγαπίου	Μιχάλης	2/67	ἀναφ., ὑπογρ. ὁ Ρέντζος Νικόλαος
4	Ἀγγελῆς	Νικόλδος	2/121	
5	Ἀγόρης	Πάνος	2/20	
	Ἀγόρης	Πάνος	2/418	
6	Ἀγραφιώτης	Γιῶργος	2/381	
7	Ἀδάμης	Ἡλίας	1/157	
	Ἀδάμης	Ἡλίας	2/316	
8	Ἀδάμης	Παναζῆς	1/30	
	Ἀδάμης	Παναζῆς	5/26	
9	Ἀθανασούλης		2/141	ὑπογραφή ὑποπτη
10	Ἀλέξη (τοῦ-)	Γιάννης	1/208	ἀναφ., σημειώνει σταυρό ὑπογρ. ὁ Γιάννος
11	Ἀλέξη (τοῦ-)	Στάθης	2/393	χέρι παπα-Ἀθανάση Σταμάτη
12	Ἀλεξόπουλος	Θανάσης	2/394	χέρι παπα-Ἀθανάση Σταμάτη
13	Ἀλέπαντος	Ἀποστόλης	2/246	
14	Ἀλέπαντος	Σπύρος	2/270	χέρι παπα-Ἀθανάση Σταμάτη
15	Ἀλευριώτης	Γιάννης	2/50	ιερέας
16	Ἀλιμεριώτης	Φραγκίσκος	1/153	
17	Ἀλτάνης	Ἰωάννης	5/65	
	Ἀλτάνης	Ἰωάννης	2/102	χέρι παπα-Ἀθανάση Σταμάτη
	Ἀναγνώστης	βλ. Καλατζῆς		
	Ἀναστάση (γερο-)	βλ. Γεροαναστάση		
18	Ἀνασταίου	Κώστας	2/140	
19	Ἀντόνενας	Ἐάρχης	1/124- 125	ὑπογρ. ὁ Μακρυδημος Μίχος
	(Δήμου τῆς-)			
20	Ἀντόνενας (τῆς-)	Δῆμος	1/129	ὑπογραφή ὑποπτη
21	Ἀνουφαντῆς	Βασίλης	2/369	
22	Ἀνουφαντῆς	Θανάσης	1/115	ἀναφ., ὑπογρ. ὁ Περδικῆς Ἀθανάσης
23	Ἀνουφαντῆς	Χρήστος	2/191	ὑπογρ. ὁ Βλάχος Θανάσης
24	Ἀπέργης	Ἀναστάσιος	5/56	
25	Ἀποστολάκης	Θανάσης	5/48	
26	Ἀποστόλη (τοῦ-)	Πέτρος	1/119	

α/α	ΕΠΩΝΥΜΟ	ΟΝΟΜΑ	ΕΓΓΡ./στ.	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
27	Ἀρβανιτάκης	Ἰωάννης	2/134	
28	Αὐγερινός	Ἀντώνης	2/311	
29	Αὐγερινός	Γεράσιμος	2/181	ὑπογραφή ὑποπτη
30	Αὐγερινός	Χρῆστος	2/310	
31	Ἀχειμαστος	Χρῆστος	1/104	ἀναλφ., ὑπογρ. ὁ Τρυφιάντης Ζαφύρης
32	Βαγενᾶς	Γρηγόρης	2/377	
33	Βαλεντίνης	Πέτρος	2/40	
	Βαλεντίνης	Πέτρος	4/22	
	Βαλεντίνης	Πέτρος	5/16	
34	Βαλεντίνης	Ἀντωνάκης	5/20	
	Βαλογιάννης	βλ. Βουβαλογιάννης		
35	Βαρσαμοκωστής		2/193	ὑπογρ. ὁ Κεχρᾶς Ἰωάννης
	Βασίλη (γερο-)	βλ. Γεροβασίλη		
36	Βασίλης	Σταμάτης	5/47	
	Βασιλικῆς (τῆς-)	βλ. Νταμουλιάνος		
37*	Βασιλικός	Γιῶργος	1/78	ἀναλφ., ὑπογρ. ὁ Καβαδίας Ἰωάννης
	Βασιλικός	Γιῶργος	2/132	
38	Βαφιᾶς	Γιωργάκης	2/309	
39	Βαφιᾶς	Στάθης	1/84	ἀναλφ., ὑπογρ. ὁ Καβαδίας Ἰωάννης
40	Βελέντζα (τοῦ-)	Γιῶργος	1/47	ἀναλφ., ὑπογρ. ὁ Τραχανᾶς Ἀναγνώστης
41	Βέντζος	Γιωργάκης	4/33	
42	Βλάχος	Ἀναστάσης	2/258	χέρι παπα-Ἀθανάση Σταμάτη
43	Βλάχος	Ἀποστόλης	2/227	
44	Βλάχος	Ἀσημάκης	2/24	ἀναλφ., ὑπογρ. ὁ Μουτζαρίτης Γεώργιος
45	Βλάχος	Γιάννης	2/272	χέρι παπα-Ἀθανάση Σταμάτη
46	Βλαχοσωτήρης		2/423	
47	Βοστιτζιάνος	Νικολός	2/230	ὑπογρ. ὁ Μαρκῆς Γιωργάκης
48	Βουβαλάρη (τοῦ ποτὲ Ρίζου-)	Γιῶργος	2/229	
49	Βουβαλάρης	Θοδωρῆς	2/357	
50	Βουβαλογιάννης	Βαγγέλης	1/166	
51	Βούλγαρης	Πανάγος	2/42	
52	Βουρᾶς	Γιῶργος	2/253	χέρι παπα-Ἀθανάση Σταμάτη
	Βουρᾶς	Γιῶργος	5/37	
53	Βρακᾶς	Θοδωρῆς	1/213	ὑπογρ. ὁ Ταρονᾶς Νικολός
54	Βρανᾶς	Κωνσταντῆς	2/374	
		Δήμου		
55	Βруνιώτης	Χρῆστος	2/359	
56	Βруώνηδες		2/54	ὑπογρ. ὁ Γιωνάκας Ἰωσήφ με «κου- μέσον»
57	Βρυώνης	Θοδωρῆς	2/243	
58	Γαβρίλης	Γεώργιος	5/62	
59	Γαϊδούρα (τοῦ-)	Κωνσταντῆς	1/192	

α/α	ΕΠΩΝΥΜΟ	ΟΝΟΜΑ	ΕΓΓΡ./στ.	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
60	Γαϊδούρα (τοῦ-)	Σωτήρης	1/192	ὑπογρ. ὁ ἀδελφός του Κωνσταντῆς;
61	Γαίτας	Ἀνδρέας (;)	5/38	
62	Γαίτας	Πάνος	2/116	
	Γαίτας	Πάνος	4/28	
	Γαίτας	Πάνος	5/33	
	Γανόπουλος	βλ. Γιαννόπουλος		
63	Γαρτζούνης	Δῆμος	2/363	
64	Γαστουνιώτης	Δημήτρης	2/220	ὑπογρ. ὁ ἱερέας Ἀνοφαντῆς Ἀθαν.
65	Γάτζος	Γιωργάκης	2/325	
66	Γατζούλας	Νικολός	2/273	χέρι παπα-Ἀθανάση Σταμάτη
67	Γεροναστάση (τοῦ-)	Ἀνδρέας	2/104	χέρι παπα-Ἀθανάση Σταμάτη
68	Γεροβασίλη (τοῦ-)	Γιάννης	2/91	χέρι παπα-Ἀθανάση Σταμάτη
69	Γεροβασίλη (τοῦ-)	Δημήτρης	2/90	χέρι παπα-Ἀθανάση Σταμάτη
70	Γερογιάννης	Δῆμος	2/28	
71	Γερογιάννης	Ἰωάννης	5/23	
72	Γερογιώργη	Ἀντώνης	2/106	χέρι παπα-Ἀθανάση Σταμάτη
73	Γερογιώργη	Νικολός	2/106	χέρι παπα-Ἀθανάση Σταμάτη
74	Γερογιώργος	Βαγγέλης	1/186	ἀναλφ., ὑπογρ. ὁ Γιάννος
	Γεροδράκος (;)	βλ. Γεροδρήκας		
75	Γεροδράκου	Χριστόδουλος	2/305	
	Γεροδράκου	Χριστόδουλος	5/53	
	Γεροδρήκας (;)	βλ. Γεροδρήκας		
76	Γερομαυρογιώργου	Μῆτζος	2/108	χέρι παπα-Ἀθανάση Σταμάτη
77	Γεροσίμος	Μιχάλης	1/196	
	Γεροσίμος	Μιχάλης	2/122	
78	Γεροστάθη (τοῦ-)	Κυριάκος	2/147	χέρι παπα-Ἀθανάση Σταμάτη
79	Γερούκης	Χρῆστος	2/208	
80	Γεωργαλῆς	Νικολός	2/329	
	Γεωργαλῆς	βλ. και Γιωργαλῆς		
81	Γεωργοῦσης	Κωνσταντῆς	2/257	χέρι παπα-Ἀθανάση Σταμάτη
82	Γεροδρήκας (;)	Βασίλης	2/398	
83	Γιάιμου (τοῦ-;)	Δημήτρης	5/61	
84*	Γιακουμέλης	Ἀναστάσης	2/123	χέρι παπα-Ἀθανάση Σταμάτη;
	Γιακουμέλης	Ἀναστάσης	4/56	
85	Γιαλᾶς (;)	Κωνσταντῆς	2/424	
86	Γιαμᾶς	Κωνσταντῆς	2/342	
87	Γιάννη (τοῦ-)	Χρῆστος	2/397	χέρι παπα-Ἀθανάση Σταμάτη
88	Γιαννίτζης	Κώστας	1/137	ὑπογραφή ὑποπτη
89	Γιαννίτζης	Χρῆστος	2/401	
90	Γιαννόπουλος	Λαμπράκης	2/162	
	Γιαννόπουλος	Λαμπράκης	5/36	
91	Γιαννόπουλος	Στάθης	2/34	
92	Γιάννου (τοῦ-)	Κώστας	2/96	χέρι παπα-Ἀθανάση Σταμάτη
93	Γιαχαλῆς	Θεοχάρης	1/118	

α/α	ΕΠΩΝΥΜΟ	ΟΝΟΜΑ	ΕΓΓΡ./στ.	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
	Γιαχαλής	Θεοχάρης	2/236	
94	Γιούργας	Ἰωάννης	2/303	
95	Γιωργαλής	Ἀθανάσης	1/82	
	Γιωργαλής	Ἀθανάσης	2/385	
	Γιωργαλής	Ἀθανάσης	4/55	
	<i>Γιωργαλής· βλ. και Γεωργαλής</i>			
	<i>Γιώργη (γερο-)· βλ. Γερογιώργη</i>			
96	Γιωργόπουλος	Κυριάκος	1/69	ἀναλφ., ὑπογρ. ὁ Σκλαβοῦνος Ζέπος
	Γιωργόπουλος	Κυριάκος	2/202	ὑπογρ. ὁ Μακροδύμας Μίχος
	<i>Γιώργος Βασιλικός· βλ. Βασιλικός</i>			
97	Γκανιᾶς	Νικόλαος	2/146	ιερέας
98	Γκαραβέλου	Γιώργος	2/103	χέρι παπα-Ἀθανάση Σταμάτη
99	Γκαραβέλου	Στάϊκος	2/103	χέρι παπα-Ἀθανάση Σταμάτη
100	Γκινάκας	Ἰωσήφ	2/56	ιερομόναχος
101	Γκιμπόπουλος	Θεοδωρῆς	2/340	
102	Γκρέκος	Ἰωάννης	1/197	ιερέας
103	Γλυκῆς	Θανάσης	2/100	χέρι παπα-Ἀθανάση Σταμάτη
104	Γλυκῆς	Νικολός	2/99	χέρι παπα-Ἀθανάση Σταμάτη
105	Γλυκῆς	Πάνος	2/113	χέρι παπα-Ἀθανάση Σταμάτη
106	Γότης	Πάνος	2/232	
107	Γραμμάτικας	Ἀποστόλης	2/260	ιερέας· χέρι παπα-Ἀθανάση Σταμάτη
108	Δαμιανῆς	Ἀποστόλης	5/22	
	<i>Δαμιανῶ (·)· βλ. Διαμιάνου</i>			
	<i>Δάφινω· βλ. ἐπίμ.</i>			
109	Δάφνω (τῆς-)	Γιάννης	1/210	
	Δάφνω (τῆς-)	Γιάννης	2/408	
110	Δεβάρης	Γεώργιος	1/182	ιερέας
111	Δεβάρης	Νικόλαος	2/39	ιερέας
	Δεβάρης	Νικόλαος	4/20	
	Δεβάρης	Νικόλαος	5/31	
112	Δημάκης	Δημήτρης	2/341	
113	Δημάκης	Νικολός	2/390	
114	Δημητράκης	Ἰωάννης	2/288	
115	Δημητρίου	Θεοδωρῆς	2/239	
116	Δημητρίου	Χρῆστος	2/238	
117*	Δημητρόπουλος	Ἀθανάσης	2/160	χέρι παπα-Ἀθανάση Σταμάτη
	Δημητρόπουλος	Ἀθανάσης	4/62	ἀναλφ., ὑπογρ. ὁ Τέφας Κωνσταντῆς
118	Δημητρόπουλος	Δημήτρης	2/263	χέρι παπα-Ἀθανάση Σταμάτη
	<i>Δημοκάντας· βλ. Κάντας</i>			
119	Δημουλάς	Κώστας	1/202	ἀναλφ., ὑπογρ. ὁ Μαγγιόρος Θεοδωρῆς
120	Διαμαντῆς	Γιώργος	2/308	
	Διαμαντῆς	Γιώργος	4/60	
121	Διαμιάνου	Ἀναστάσης	2/183	ὑπογρ. ὁ Μπετζελέκης Χρῆστος
	<i>Διαμαντῆς· βλ. Διαμαντῆς</i>			

α/α	ΕΠΩΝΥΜΟ	ΟΝΟΜΑ	ΕΓΓΡ./στ.	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
122	Διζέλης	Χρῆστος	1/135-136	ἀναλφ., ὑπογρ. ὁ ἱερομόν. Μπαρμπάρηγος Γαβριήλ
123	Διμιτζέρη (παπα-Βασίλη)	Ἰωάννης	2/124	
124	Δόντη	Δημήτρης	1/185	ἀναλφ., ὑπογρ. ὁ Γιάννης
125	Δράκος	Γαβριήλ	2/348	ιερομόναχος
	<i>Δράκος (γερο-)· βλ. Γηροδράκος</i>			
	<i>Δράκου (γερο-)· βλ. Γεροδράκου</i>			
126	Δράκου (του-)	Δημήτρης	2/404	
127	Ζαβιτζάνος	Γιάννης	1/65	ἀναλφ., ὑπογρ. ὁ Περδίκης Ἀθανάσης
128	Ζαλογγίτης	Δημήτριος	5/13	ιερέας
129	Ζα(μ)πάκας	Παναγιώτης	2/182	
	<i>Ζαπαράς· βλ. Τζαπαράς</i>			
130	Ζάχος	Ἀναστάσης	1/111	
	Ζάχος	Ἀναστάσης	2/419	
131	Ζάχος	Κωνσταντῆς	2/206	ὑπογρ. ὁ Κιτζίλης Νικόλαος
132	Ζέλης	Ἰωάννης	2/382	
133	Ζέρβας	Γιάννης	2/199	ὑπογρ. ὁ Κιτζίλης Νικόλαος
134	Ζέρβας	Νικολός	1/64	
135	Ζήσης	Νικολός	2/209	
	Ζήσης	Νικολός	5/59	
136	Ζήσιμος	Χρῆστος	2/330	
137	Θεοδόσης	Σπύρος	2/114	χέρι παπα-Ἀθανάση Σταμάτη
138	Θεοχάρης	Γεώργιος	2/321	ιερέας
	Θεοχάρης	Γεώργιος	4/19	
139	Θιόκας	Σπύρος	2/242	
140	Θιοχαράκης	Εὐστάθιος	1/50	ἀναλφ., ὑπογρ. ὁ ἱερομόναχος Σούρμπης Χρῆσανθος
141	Θωμάς Μοραΐτης	Γιαννάκης	2/410	
	Θωμάς	Γιαννάκης	5/54	
142*	Καβάγενας	Δημήτρης	2/172	χέρι παπα-Ἀθανάση Σταμάτη;
	<i>(γαμπρός τῆς-)</i>			
	Καβάγη	Δημήτρης	1/205	ἀναλφ., ὑπογρ. ὁ Γιάννης
143	Καβαδίας	Ἰωάννης	1/54	
144	Καβαδίας	Κώνστας	1/201	ὑπογραφή ὑποπτη
145	Καβαδίας	Πολυχρόνης	1/67	
	» Ταμπάκης	Πολυχρόνης	2/126	χέρι παπα-Ἀθανάση Σταμάτη
146	Καβαδίας	Στάθης	2/335	
147	Καβάδιας	Χρῆστος	2/188	ὑπογρ. ὁ Ρέντζος Γιωργάκης
148	Καβοδεμάρης	Ἀντώνης	2/405	
149*	Καζατζῆς	Γιάννης	2/119	
	Καζατζῆς	Γιάννης	2/205	ὑπογρ. ὁ ἱερέας Σταμάτης
150	Κακαμπίνης	Δῆμος	2/81	
151	Καλαθᾶς	Ἀντώνης	2/274	χέρι παπα-Ἀθανάση Σταμάτη
152	Καλαθᾶς	Γιώργος	2/371	

α/α	ΕΠΩΝΥΜΟ	ΟΝΟΜΑ	ΕΓΓΡ. /στ.	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
153	Καλαμανιός	Τζολής	1/175	υπογραφή υποπτη
154	Καλαματιανός	Πανάγος	2/189	υπογρ. ό Χρῆστος Μπετζελέκης
155	Καλαμιτζιώτης	Κωνσταντής	2/93	χέρι παπα-'Αθανάση Σταμάτη
156	Καλαμιτζιώτης	Χαράλαμπος	2/94	
157	Καλατζής	Δημήτρης	2/370	ἀναγνώστης (;)
		('Αναγνώστης-)		
158	Καλιγιάννης	Πέτρος	2/352	
159	Καλλίνικος	Χρῆστος	2/137	χέρι παπα-'Αθανάση Σταμάτη;
160	Καλοερίτζης	Δημήτρης	2/97	χέρι παπα-'Αθανάση Σταμάτη
161	Καλός	Χριστόδουλος	5/64	
162	Κάντας	Γιάννης	2/151	
163	Κάντας (Δημο-)		2/416	υπογραφή υποπτη
164	Κάντας	Νικολός	2/267	χέρι παπα-'Αθανάση Σταμάτη
165	Κάντας	Πάνος	2/266	χέρι παπα-'Αθανάση Σταμάτη
166	Καντηλιώτης	Αύγερης	2/365	
167	Καντηλιώτης	Νικολός	2/280	
168	Κάντιου (του-)	Στάθης	2/388	χέρι παπα-'Αθανάση Σταμάτη
169	Καπελέτος	Γιάννης	2/262	χέρι παπα-'Αθανάση Σταμάτη
170	Κάπος	Δημήτρης	2/320	
171	Καραβέλας	Σπύρος	2/366	
	Καραβέλας	Σπύρος	4/23	
172	Καραβέλας	Χριστόδουλος	2/184	
	Καραβέλου· βλ. Γκαραβέλου			
173	Καραμάνης	Δημήτρης	1/113	
174	Καραμέτζης	Πάνος	2/71	
175	Καραμητζής	Γιωργάκης	4/51	ἀναλφ., υπογρ. ό Καβαδίας Πέτρος
176	Καραμητζός	Δημήτρης	2/117	
177*	Καράτουλας	Στάμος	2/46	
	Καράτουλας	Στάμος	4/47-48	ἀναλφ., υπογρ. ό ιερομόναχος Ψω- μάς 'Ιωάννης
178	Καραχασάνης	'Ιωάννης	2/190	
	Καραχασάνης	'Ιωάννης	4/50	
179	Καρβούνης	'Αναστάσης	2/402	
180	Καρύδης	Γιάννης	2/318	
181	Καρύδης	Κώστας	1/126	υπογραφή υποπτη
182	Κασόρας	Γιώργος	1/214	υπογραφή υποπτη
	Κασούρας	Γιώργος	2/358	
183	Κασταμανής	Πάνος	2/163	υπογραφή υποπτη
184	Καστανάς	Γιαννάκης	2/23	
185	Κατζαίτης	Πάνος	2/138	χέρι παπα-'Αθανάση Σταμάτη;
186	Κατζαμάγγος	Πάνος	1/88	
	Κατζαμάγγος	Πάνος	2/304	
	Κατζαμάγγος	Πάνος	5/52	
187	Κατζαούνης	'Αθανάσης	1/28	ἀναλφ., υπογρ. ό Πολίτης 'Αλεξανδρής
188	Κατζιμάρδος	Γιάννης	1/83	

α/α	ΕΠΩΝΥΜΟ	ΟΝΟΜΑ	ΕΓΓΡ. /στ.	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
	Κατζιμάρδος	Γιάννης	2/362	
	Κατζιμαρίδος· βλ. προηγ.			
189	Κατζιώτης	Γιάννης	1/101	
190	Κατριμπούζης	Δημήτρης	2/282	χέρι παπα-'Αθανάση Σταμάτη
191	Κατριμπούζης	Θανάσης	2/281	
192	Κατρόκιος	Χρῆστος	2/299	υπογραφή υποπτη· χέρι Νικ. Ρέντζου;
193	Κεραμιδάς	Νικόλαος	2/57	ιερέας
194	Κερασοβίτης	Γιάννης	2/176	υπογραφή υποπτη
195	Κερασοβίτης	Γιωργάκης	2/300	
196	Κεχρᾶς	Δημήτριος	2/16	
197	Κεχρᾶς	'Ιωάννης	1/160	
	Κεχρᾶς	'Ιωάννης	2/326	
	Κεχρᾶς	'Ιωάννης	4/35	
	Κεχρᾶς	'Ιωάννης	5/19	
198	Κεχρᾶς	Μιχάλης	2/332	
	Κεχρᾶς	Μιχάλης	4/44	
199	Κεχρᾶς	Χρῆστος	2/83	ἀναλφ., υπογρ. ό Μαγγιόρος Θεωφρής
200	Κιόσης	Ζώης	5/50	ιερέας
201	Κιόσκης	Νικολός	2/152	
	Κιρασοβίτης· βλ. Κερασοβίτης			
202	Κιτζάκης	'Αποστόλης	2/350	ἀναλφ., υπογρ. ό Βαλεντίνης Πέτρος
203	Κιτζάκης	Βαγγέλης	2/186	
204	Κιτζας	Βαγγέλης	2/360	
205	Κιτζίλης	Τζόρτζης	1/158	
	Κιτζίλης	Τζόρτζης	2/48	σημειώνει σταυρό· ή υπογρ. δὲν εἶναι ιδιόχειρη
	Κιτζίλης	Τζόρτζης	4/26	
	Κιτζίλης	Τζόρτζης	5/21	
206	Κιτζός	Γιωργάκης	1/91	
207	Κλάπας	Γιώργος	2/421	
208	Κλοτζάρης	Γιάννης	2/87	
	Κλοτζάρης	Γιάννης	4/40	
209	Κλοτζάρης	Πανούσης	2/252	χέρι παπα-'Αθανάση Σταμάτη
210	Κοζυλιώτης	Χρῆστος	1/178	υπογραφή υποπτη
	Σκλάβος			
211	Κοκκίνης	Τάτζης	1/122	ἀναλφ., υπογρ. ό Τάτζας Τόλης
212	Κοκλανίας	Κώστας	1/99	ἀναλφ., υπογρ. ό Στασίνας Βασίλης
213	Κοκλανίας	Χρῆστος	2/73	ἀναλφ., υπογρ. ό Βαλεντίνης Δημ.
214	Κολιαδήμας	Δῆμος	2/364	
215	Κολοβός	Λιάς	1/59	
216	Κολός	Σπυράκης	2/307	
217	Κολοφωτιάς	Χρῆστος	2/167	
218	Κολυβάς	Μηναῖς	2/409	
219	Κομποτιανής	'Αναστάσης	2/284	χέρι παπα-'Αθανάση Σταμάτη
	(τῆς-;)			

α/α	ΕΠΩΝΥΜΟ	ΟΝΟΜΑ	ΕΓΓΡ. /στ.	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
220	Κονεμένος	Ἀποστόλης	2/157	
	Κονεμένος	Ἀποστόλης	4/29	
221	Κονεμένος	Γεώργιος	5/24	
222	Κονοπινιώτης	Γιάννος	2/314	
223	Κονοπινιώτης	Κοσμάς	2/213	
	Κονοπινιώτης	Κοσμάς	5/60	
224	Κονταξής	Γληγόρης (Δημο-)	2/322	
225	Κονταξής	Δῆμος	2/323	
226	Κονταξής	Θανάσης	2/293	
	<i>Κονταξής· βλ. προηγ.</i>			
227	Κοντογιάννης	Βασίλης	1/180	
228	Κοντοκολιού (του-)	Γιώργης	2/131	
229	Κοντός	Γιάννης	2/25	ἀναλφ., ὑπογρ. ὁ Μουτζαρίτης Γεώργ.
230	Κοντός	Χρήστος	2/111	χέρι παπα-Ἀθανάση Σταμάτη
231	Κοντοχρήστος	Κώστας	2/111	χέρι παπα-Ἀθανάση Σταμάτη
232	Κορνέρης	Σπύρος	2/254	χέρι παπα-Ἀθανάση Σταμάτη
233	Κορωνίδς	Θεοδωρής	2/414	
234	Κορωνίδς	Πανάγος	2/355	
	<i>Κότζυφας· βλ. Κότζυφας</i>			
235	Κοσπετίνης	Γιάννης	1/45	
	Κοσπετίνης	Γιάννης	2/154	
236	Κότζυφας	Στασίνος	2/349	
	Κότζυφας	Στασίνος	4/58	
	<i>Κοτοκολιού· βλ. Κοτοκολιού</i>			
237	Κοτροπέλης	Γέργος	2/384	
238	Κούγιας (Πανο-)	Σωτήρης	2/35	
239	Κουραπάς	Γιώργος	2/58	ἀναλφ., ὑπογρ. ὁ Ψιλιάνης Γεώργιος
240	Κουρεμένος	Γιάννης	1/190	ἀναλφ., ὑπογρ. ὁ Νικολάου Θεοδωρής
241*	Κούσης	Κωνσταντῆς	1/171	ὑπογραφή ὑποπτη
	Κούσης	Κωνσταντῆς	2/192	ὑπογρ. ὁ ἱερέας Ἀθανάσιος
	<i>Κουτζογιάννης, Κουτζογιάννης (;)· βλ. Κουτζογιάννης</i>			
242	Κουτζογιώργος	Νικολός	2/88	
	Κουτζογιώργος	Νικολός	4/59	
243	Κουτζουγίνης	Γιάννης	1/211	ἀναλφ., ὑπογρ. ὁ Κατζιμάρδος(;) Γιάννος
244	Κουτῆς	Γιάννης	2/283	χέρι παπα-Ἀθανάση Σταμάτη
	<i>Κουτρομπέλης· βλ. Κοτροπέλης</i>			
245	Κούφας	Μόσχος	2/95	χέρι παπα-Ἀθανάση Σταμάτη
246	Κοψιδᾶς	Φίλιππος	2/75	ἀναλφ., ὑπογρ. ὁ Βαλεντίνης Δημ.
247	Κριτόπουλος	Ἀγαπητὸς	2/153	
	Κριτόπουλος	Ἀγαπητὸς	4/38	
248	Κριτόπουλος	Θωμάς	2/66	
	Κριτόπουλος	Θωμάς	4/39	
	Κριτόπουλος	Θωμάς	5/40	

α/α	ΕΠΩΝΥΜΟ	ΟΝΟΜΑ	ΕΓΓΡ. /στ.	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
	<i>Κυρασοβίτης· βλ. Κερασοβίτης</i>			
249*	Κύρκος	Γεράσιμος	2/37	ὑπογρ. ὁ Κερχᾶς Ἀναστάσης
	Κύρκος	Γεράσιμος	2/295	
250	Κωστής	Τζόρτζης	2/136	χέρι παπα-Ἀθανάση Σταμάτη;
251*	Λαγινᾶς	Λαμπράκης	2/174	χέρι παπα-Ἀθανάση Σταμάτη;
	Λαϊνᾶς	Λαμπράκης	1/76	ἀναλφ., ὑπογρ. ὁ Τζαρακλῆς Λαμπράκης
252*	Λαϊνᾶς	Κωνσταντῆς	1/53	ἀναλφ., ὑπογρ. ὁ Περδίκης Θανάσης
	Λαϊνᾶ (τοῦ Τάτζη-)	Κώστας καὶ ἀδελφία	2/187	
253	Λακκιώτης	Χρήστος	1/26	
254	Λαλαγιώργου	Γόλος	2/149	ὑπογραφή ὑποπτη
255	Λάμπρος	Ἀθανάσιος	1/167	
	Λάμπρος	Ἀθανάσιος	5/27	
256	Λάμπρος	Δημήτριος	1/167	ὑπογρ. ὁ ἀδελφός του Ἀθανάσιος
	<i>Λάμπρος τοῦ Φώτου (;)· βλ. Φωτολάμπρος</i>			
257	Λάμπρος (τῆς-)	Χρήστος	1/172	ὑπογραφή ὑποπτη
258	Λάτος	Φραγγλῆς (Φραγκούλης;)	2/65	
259	Λαχανᾶς	Κωνσταντῆς	2/226	ὑπογρ. ὁ Γιωργαλῆς Ἀθανάσης
	<i>Λένης (τῆς-;)· βλ. Τιλένης</i>			
260	Λευτέρης	Γιάννης	2/387	
261	Ληστής	Κωνσταντῆς	2/107	χέρι παπα-Ἀθανάση Σταμάτη
262	Λιάρου (τοῦ Ἀναστάση-)	Γιαννάκης	2/185	
263	Λιάσκος	Λάσκιαρης	2/337	χέρι Νικ. Ρέντζου;
264	Λιόντος	Γιάννης	2/391	
265	Λιόρης	Νικολός	2/261	χέρι παπα-Ἀθανάση Σταμάτη
266	Λουρόπουλος	Μαρίνος	2/15	
	Λουρόπουλος	Μαρίνος	4/25	
	Λουρόπουλος	Μαρίνος	5/14	
267	Λούφας	Κωνσταντῆς	2/396	χέρι παπα-Ἀθανάση Σταμάτη
268	Λυκούδης	Γιάννης	2/207	ὑπογρ. ὁ Μπετζελέκης Χρήστος
269	Λυκούδης	Νέστορας	2/265	χέρι παπα-Ἀθανάση Σταμάτη
270	Λυκούδης	Σωτήρης	2/264	χέρι παπα-Ἀθανάση Σταμάτη
271	Λυκοφύδης	Γιώργος	2/373	
272	Μαγγίνας	Θανάσης	2/180	ὑπογραφή ὑποπτη
273	Μαγγιόρος	Θεοδωρής	2/79	
	Μαγγιόρος	Θεοδωρής	4/31	
274	Μαγλάρας	Σπύρος	2/249	ὑπογραφή ὑποπτη
275	Μακάτζης	Ἀθανάσης	1/27	
	Μακάτζης	Ἀθανάσης	2/317	
	Μακάτζης	Ἀθανάσης	4/61	
	Μακάτζης	Ἀθανάσης	5/43	
276	Μακάτζης	Ἀποστόλης	2/259	χέρι παπα-Ἀθανάση Σταμάτη

α/α	ΕΠΩΝΥΜΟ	ΟΝΟΜΑ	ΕΓΓΡ./στ.	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
277	Μακάτζης	Στάμος	1/169	ιερέας
	Μακάτζης	Στάμος	2/60	
	Μακάτζης	Στάμος	5/34	
278	Μακρίτζης	Γιάννης	2/164	υπογραφή υποπτη
279	Μακρουδήμας	Μίχος	1/36	
	Μακρουδήμας	Μίχος	2/41	
	Μακρουδήμας	Μίχος	4/34	
	Μακρουδήμας	Μίχος	5/32	
280	Μαλαντρός	Κωνσταντής	2/338	
281	Μαλαντρός	Νικολός	2/248	
282	Μάλατας	Ίωάννης	2/101	χέρι παπα-΄Αθανάση Σταμάτη
283	Μαμάτης	Γιώργος	1/215	υπογραφή υποπτη
284	Μαμάτης	Κοσιμάς	2/379	
285	Μαρής	Γιωργάκης	2/399	
286	Μάρκου	Τάτζης	2/386	
287	Μάρως (τῆς-)	Νικολός	1/164	ἀναλφ., ὑπογρ. ὁ ἱεροδιάκονος Σίδερης Βασίλειος
288	Μαστρογιαννόπουλος	Βασίλης	2/145	χέρι παπα-΄Αθανάση Σταμάτη
289	Μάτζικας	Κώστας	1/86	ἀναλφ., ὑπογρ. ὁ Γιωργαλῆς Θανάσης
290	Μαυραγάνης	Στάθης	2/277	χέρι παπα-΄Αθανάση Σταμάτη
291	Μαυρίκης	΄Αναστάσιος	1/96	
	Μαυρογιώργου (γερο-)	βλ. Γερομαυρογιώργου		
292	Μαυρομμάτης	Γεράσιμος	2/286	
	Μαυρομμάτης	Γεράσιμος	4/32	
293	Μαυρομμάτης	Νικολέτος	1/72	
294	Μαχαλιώτης	Δημήτριος	2/392	ιερέας
295*	Μέντζος· βλ. και Μέτζης	Γιωργάκης	1/155	
296	Μετρηπαρού(;)·	Κοσιμάς	2/223	ἀναλφ., ὑπογρ. ὁ ἱερέας Σκέφερης Δημήτριος
297	Μερίτζος	Νικολός	2/406	
*	Μέτζης· βλ. και Μέντζος	Γιώργος	2/142	χέρι παπα-΄Αθανάση Σταμάτη
298	Μηνάς	΄Αναγνώστης	1/92	
	Μηνάς	΄Αναγνώστης	2/212	
299	Μικέλνας (τῆς-)	Κώστας	2/98	χέρι παπα-΄Αθανάση Σταμάτη
300	Μιλανέ (Μιλανέζης, Μιλαχέ;)	Κωνσταντής	2/43	
301	Μιστριώτης	Γιώργος	1/139	ἀναλφ., ὑπογρ. ὁ Καβαδιάς Νικολός
302	Μιχάλης	΄Αντωνίος	2/203	υπογρ. ὁ ἱερέας Μαχαλιώτης Δημ.
303	Μιχάλης	Νικολός	5/30	
304	Μιχάλης	Χρῆστος	5/29	
305	Μονοβασώτης	΄Αναστάσης	1/173	υπογραφή ὑποπτη
306	Μοραῖτη (τοῦ Χαράλαμπου-)	Χρῆστος	2/92	χέρι παπα-΄Αθανάση Σταμάτη

α/α	ΕΠΩΝΥΜΟ	ΟΝΟΜΑ	ΕΓΓΡ./στ.	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
307	Μοραῖτης	Γιάννης	2/218	
308	Μοραῖτης	Δημήτρης	2/250	υπογραφή υποπτη
	Σκλαβοῦνος			
	Μοραῖτης· βλ. και Θωμᾶς —			
309	Μοσχόπουλος	Γιώργος	1/52	ἀναλφ., ὑπογρ. ὁ Περδικῆς Θανάσης
	Μουζαρίτης· βλ. Μουτζαρίτης			
310	Μουρδς	Γιαννιτζῆς	1/176	υπογραφή ὑποπτη
311	Μουρτζίνης	Κώστας	2/383	
312*	Μουτζαρίτης	΄Αποστόλης	1/150	
	Μουτζαρίτης	΄Αποστόλης	2/26	
313	Μουτζαρίτης	Θανάσης	1/130	υπογραφή ὑποπτη
314	Μουτζαρίτης	Χρῆστος	2/400	
315	Μπαλατζάκης	Θανάσης	1/43	
316*	Μπαλαρῆς	Βασίλειος	1/50	ἀναλφ., ὑπογρ. ὁ ἱερομόναχος Σούρμπης Χρῦσανθος
	Μπαλαρῆς	Βασίλειος	2/276	χέρι παπα-΄Αθανάση Σταμάτη
317	Μπαλαρῆς	Νικολός	2/275	χέρι παπα-΄Αθανάση Σταμάτη
318	Μπαλωματῆς	Δῆμος	2/216	υπογρ. ὁ ἱερέας Δεβάρης Ίωάννης
319	Μπανός	΄Αναστάσης	2/269	χέρι παπα-΄Αθανάση Σταμάτη
320	Μπανός	Γιώργος	2/268	χέρι παπα-΄Αθανάση Σταμάτη
321	Μπατζούλας	΄Αναστάσης	2/334	
322	Μπατζούλας	Κωνσταντής	1/89	ἀναλφ., ὑπογρ. ὁ Κατζαμάγγος Πάνος
	Μπατζούλας	Κωνσταντής	2/197	υπογρ. ὁ ἱερέας Κρέτος Ίωάννης
323	Μπατζούλας	Σταμούλης	2/47	ἀναλφ., ὑπογρ. ὁ Ρέντζος Νικόλαος
324	Μπελετζιμάκης	Κώστας	1/35	
325	Μπελίνας	Ζαφύρης	1/147	
326	Μπετζελέκης	Θοδωρῆς	2/376	
	Μπετζελέκης	Θοδωρῆς	5/45	
327	Μπετζελέκης	Χρῆστος	2/302	
	Μπετζελέκης	Χρῆστος	4/36	
328	Μπιτζικόκος	Μῆτζος	1/179	
329	Μποϊκάτης	΄Αναστάσης	1/71	
330	Μπορδούσιας	Σταμούλης	5/55	
331	Μπουζάκης	΄Αθανάσης	2/271	χέρι παπα-΄Αθανάση Σταμάτη
332	Μπουϊλῆς	Γιώργος	1/146	
333	Μπραῖμης	Δημήτρης	2/292	
	Μπραῖμης	Δημήτρης	4/49	
334	Μπράμιος	Θεοχάρης	1/132	
335	Μπρέκοσης	Γιώργος	2/319	
336	Μυλωνάς	Στάθης	1/112	υπογρ. ὁ Περδικῆς Θανάσης
337	Νέγρης	΄Αποστόλης	1/31	
	Νέγρης	΄Αποστόλης	2/389	
338	Νέγρης	Χρῆστος	2/36	
339	Ναλάμπας	Γιάννης	2/415	
340	Νικολάου	΄Αναστάσης	2/241	

α/α	ΕΠΩΝΥΜΟ	ΟΝΟΜΑ	ΕΓΓΡ./στ.	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
341	Νικολάου	Θωδωρής	1/187	
	Νικολάου	Θωδωρής	2/89	
342	Νικολάρα (του-)	Ίωάννης	2/110	χέρι παπα-΄Αθανάση Σταμάτη
343	Νικολάρας	Νικολός	1/133	άναλφ., ύπογρ. ό Κονιδάρης Ίωάννης
344	Νικολός	Γιάννης	2/204	ύπογρ. ό Πατρινός Ίωάννης
345	Νικολού (του-)	Γιάννης	2/201	ύπογρ. ό Ιερέας ΄Αθανάσιος
346	Νίκου	Σωτήρης	2/237	
	Νίκου (παπα-)	βλ. Παπανίκου		
347	Νταλαγιώργος	Σπύρος	1/81	
348	Νταλαπύρας	Ανθιμος	1/127	ιερομόναχος από την ΄Αγία Τριάδα ύπογραφή ύποπτη
349	Ντάλας	Κωνσταντής	2/225	ύπογρ. ό Μακρυδήμας Μίχος
	Νταμάτης	βλ. Ντεμιάνης		
350	Νταμουλιάνος	Γιαννάκης τής Βασιλικής	2/221	
351	Ντελιμάρης	Πάσχος	2/177	ύπογραφή ύποπτη
352	Ντεμιάνης	Νικολός	2/403	
	Ντζέρβας	βλ. Ζέρβας		
	Ντιλένης (;)	βλ. Τιλένης		
	Ντότζικας	βλ. Τότζικας		
353*	Ξάνθης	Δήμος	2/417	ύπογραφή ύποπτη
	Ξάνθης	Δήμος	4/42	άναλφ., ύπογρ. ό Ιεροδιάκονος Σιδέρης Βασίλειος
354	Ξενούλης	Λάμπης	2/70	
355	Όμηρος	Νικολός	2/298	ύπογραφή ύποπτη χέρι Νικ. Ρέντζου;
356	Όρφανός	Γιώργος	2/231	ύπογρ. ό Ρεστοπάνος ΄Αναγκώστης
357	Παλαβούλης	Γιάννης	1/56	
	Παλαβούλης	Γιάννης	2/378	
	Παλαγής	βλ. Μπαλαγής		
358	Πανάτζιος	Χρήστος	1/177	ύπογραφή ύποπτη
	Πανάτζιος	Χρήστος	2/170	ύπογραφή ύποπτη
	Πανοκούγιας	βλ. Κούγιας		
359	Πάνου (του-)	Δημητράκης	2/198	ύπογρ. ό Γαίτας Πάνος
	Παντέ(ν)τας	βλ. Πατένας		
360	Παπαγιάννης	Δημήτρης	2/211	
	Παπαγιάννης	Δημήτρης	5/58	
361	Παπαγιάννης	Κωνσταντής	2/422	
362*	Παπαγιάννης	Παναγιώτης	1/152	
	Παπαγιάννης	» και αδελφια	2/244	ύπογρ. ο Μπετζελέκης Χρήστος
363	Παπαγιαννόπουλος	Γρηγόριος	2/178	ύπογραφή ύποπτη
364	Παπαδόπουλος	΄Αλέξης	2/18	
	Παπαδόπουλος	΄Αλέξης	4/37	
365	Παπαδόπουλος	Γιώργης	1/151	
	Παπαδόπουλος	Γιώργης	2/86	
	Παπαδόπουλος	Γιώργης	5/25	

α/α	ΕΠΩΝΥΜΟ	ΟΝΟΜΑ	ΕΓΓΡ./στ.	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
366	Παπαζέλης	Θεωδωρής	1/44	
367	Παπαναστάσης	Δημήτρης	1/61	
368	Παπανικόπουλος	Θανάσης	2/306	
369	Παπανίκου	΄Αποστόλης	2/411	χέρι παπα-΄Αθανάση Σταμάτη
370	Παπανίκου	Κωνσταντής	2/395	χέρι παπα-΄Αθανάση Σταμάτη
371	Παπαποστόλη	΄Αναστάσιος	2/367	
372*	Παπαποστόλης	Γιάννης (;)	1/33	άναλφ., ύπογρ. ό Κατωπόδης ΄Αθαν.
	Παπαποστόλης	Γιάννης	2/294	
373	Παπαστάμου	Θανάσης	1/144	
374	Παπουτζής	Χρήστος	2/130	χέρι παπα-΄Αθανάση Σταμάτη
375	Παρᾶς	΄Αποστόλης	1/60	
376*	Παρᾶς	Γεώργιος	1/49	άναλφ., ύπογρ. ό Ιερομόναχος Σούρμπης Χρύσανθος
	Παρᾶς	Γεώργιος	2/324	
377	Παρᾶς	Νικολός	2/155	
378	Παρᾶς	Πάνος	2/156	
379	Παρλιαπές	Δημήτρης	2/251	χέρι παπα-΄Αθανάση Σταμάτη
380	Πάσχος	Νίκος	1/145	
381	Πατένας	Γιάννης	2/30	άναλφ., ύπογρ. ό Ιερέας ΄Αθανάσιος
	Πατένας	Γιάννης	4/45	άναλφ., ύπογρ. ό Σβέτζας Δημήτριος
382	Πάτζης	Χρήστος	2/233	
383	Πεδάκος	Πολυχρόνης	1/183	άναλφ., ύπογρ. ό Ιερέας Σικέφερης Δημήτριος
384	Πεντάκαλος	Παντελέος	2/333	χέρι Νικ. Ρέντζου;
385	Περδικάρης	Χαράλαμπος	1/68	
386	Περδικής	΄Αθανάσης	1/32	
	Περδικής	΄Αθανάσης	2/19	
	Περδικής	΄Αθανάσης	5/46	
387	Περδικής	Νικολός	2/407	
388	Περούλης	Νικολός	2/346	άναλφ., ύπογρ. ό Βαλεντίνης Πέτρος
389	Πέρσης	΄Αναστάσιος	2/287	
390	Πεταμένος	Κωνσταντής	1/62	άναλφ., ύπογρ. ό Παπαναστάσης Δημήτρης
391	Πετανίτης	Κώστας	1/148	άναλφ., ύπογρ. ό Ταρονᾶς Νικολός
	Πετανίτης	Κώστας	2/313	
392	Ποδάρης	Δημήτρης	2/38	ύπογρ. ό Πάνος ΄Αγόρης
393	Πολίτης	Γιωργάκης	1/39	
	Πολίτης	Γιωργάκης	2/210	
394	Πολίτης	Σπύρος	1/109	άναλφ., ύπογρ. ό Παρᾶς ΄Αποστόλης
395	Πολίτης	Χρήστος	5/15	
396	Πράσινος	Χρήστος	2/51	άναλφ., ύπογρ. ό Ψιλιάδης Γεώργιος
397	Προσαλέντης	Σπύρος	2/80	
398	Ραφτάκος	Θανάσης	2/169	
399	Ρεμπεκᾶς	Γεώργιος	2/413	
400	Ρέντζος	Γιωργάκης	2/45	

α/α	ΕΠΩΝΥΜΟ	ΟΝΟΜΑ	ΕΓΓΡ./στ.	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
401	Ρέντζος	Θωμάς	1/193	
402	Ρέντζος	Ίερεμίας	2/32	μέγας οικονόμος
	Ρέντζος	Ίερεμίας	4/17	
403	Ρέντζος	Ίωάννης	1/199	
404	Ρέντζος	Νικόλαος	2/33	
	Ρέντζος	Νικόλαος	4/24	
	Ρέντζος	Νικόλαος	5/17	
405	Ρέντζος	Χρήστος	2/171	ιερέας
406	Ρέντζος	Δημήτρης	1/216	
	Ρέντζος	Δημήτρης	2/196	υπογρ. ό Γιωργαλής Ἀθανάσης
407	Ρίγανος	Δημήτρης	2/173	
408*	Ρίζο	Χρήστος	2/118	
	Ρίζος	Χρήστος	4/53	ἀναλφ., υπογρ. ό Βλάχος Χαράλαμπος
409	Ρουζάνης	Κωνσταντίνος	1/156	
	Ρουζάνης	Κωνσταντίνος	2/420	
	Ρουζάνης	Κωνσταντίνος	4/41	
410	Ρουκλή	Γιάννης	1/117	
411	Ροῦμπος	Χρήστος	2/412	χέρι παπα-Ἀθανάση Σταμάτη
412	Σαγκουινάτζος	Γεράσιμος	2/21	ἀναλφ., υπογρ. ό Κεχρῶς Ἀναστάσιος
413	Σακῆς	Στάθης	2/343	
414	Σάκος	Μῆτζος	2/301	
	Σαλός (;)· βλ. Σάπος			
415	Σαμαντᾶς	Βασίλης	1/80	
416	Σάμπος	Δῆμος	2/44	ιερέας
	Σάμπος	Δημήτριος	4/21	
417	Σάμπος	Ίωάννης	4/57	
	Σανκουινάτζος· βλ. Σαγκουινάτζος			
418	Σάπος (Σαλός;)	Γιάννης	2/339	
	Σάπος βλ. καὶ Σάμπος			
419	Σαρμαρτζής	Θανάσης	2/148	χέρι παπα-Ἀθανάση Σταμάτη
420	Σβέτζα	Ζήσιμος	1/204	
	Σβέτζα (του-)	Ζήσιμος	2/312	
421	Σβέτζας	Δημήτριος	1/131	
	Σβέτζας	Δημήτριος	1/161	
	Σιάμπος· βλ. Σάμπος			
	Σικέφερης· βλ. Σκέφερης			
	Σικ(ι)αδαρέσης· βλ. Σκιαδαρέσης			
422	Σικούνης	Κώστας	2/278	χέρι παπα-Ἀθανάση Σταμάτη
	Σίμος (γερο-)· βλ. Γεροσίμος			
	Σκαλάβος· βλ. Σκλάβος			
423	Σκαλιτζᾶς	Θανάσης	1/188	ἀναλφ., υπογρ. ό Νικολάου Θεοδώρης
424	Σκαρμούτζος	Κωνσταντῆς	2/380	
425	Σκατζής	Παναγής	2/62	
426	Σκέφερης	Ἀναστάσης	2/125	χέρι παπα-Ἀθανάση Σταμάτη
427	Σκέφερης	Δημήτριος	2/289	ιερέας

α/α	ΕΠΩΝΥΜΟ	ΟΝΟΜΑ	ΕΓΓΡ./στ.	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
	Σκέφερης	Δημήτριος	5/63	
428	Σκιαδαρέσης	Βασίλειος	1/198	
	Σκιαδαρέσης	Βασίλειος	2/328	
	Σκιαδαρέσης	Βασίλειος	5/49	
429	Σκισμένος	Χρήστος	2/336	
	Σκλάβος· βλ. Κοζυλιώτης			
	Σκλαβούνος· βλ. Μοραΐτης			
	Σκούνης· βλ. Σικούνης			
430	Σκούρας	Γιάννης	2/344	
431	Σοροτήλα	Δῆμος	1/138	υπογραφή. ὑποπτη
432	Σουΐτας	Χρήστος	1/97	
	Σουΐτας	Χρήστος	2/368	
433	Σουλάτζος	Γεώργιος	1/95	
	Σουλάτζος	Γεώργιος	2/159	
	Σουλτάνας (;)· βλ. Τζουλτάνας			
434	Σουμπεσέκης	Τίνος (;)	5/51	
435	Σούνας	Δημήτρης	2/228	υπογρ. ό Γαΐτας Πάνος
436	Σπαρτιώτης	Βασίλης	2/135	
437	Σπαρτιώτης	Γιῶργος	2/285	χέρι παπα-Ἀθανάση Σταμάτη
438	Σπαρτιώτης	Ζαφύρης	5/28	
439	Σπαρτιώτης	Κωνσταντῆς	1/55	
	Σπαρτιώτης	Κωνσταντῆς	2/85	
	Σπαρτιώτης	Κωνσταντῆς	5/44	
	Σπρατιώτης· βλ. προηγ.			
440	Σπύρου	Γεώργιος	2/240	
441	Σταθάκης	Δημήτρης	1/106	
442	Σταθάκης	Ζήσιμος	1/102	
	Στάθης (γερο-)· βλ. Γεροστάθης			
443	Σταμάτης	Ἀθανάσιος	2/29	ιερέας
	Σταμάτης	Ἀθανάσιος	4/18	
444	Σταμάτης	Σπύρος	2/128	χέρι παπα-Ἀθανάση Σταμάτη
445	Σταμάτης	Χρήστος	2/179	υπογραφή ὑποπτη
	Στάμιον (παπα-)· βλ. Παπαστάμιον			
446	Σταμούλη (του ποτέ -)	Γιῶργος	1/141	
447	Στανάτης	Δημήτρης	2/165	υπογραφή ὑποπτη
448*	Στασίνας	Βασίλης	1/98	
	Στασίνου (του-)	Βασίλης	2/166	
449	Στασίνας (;)	Κωνσταντῆς (;)	5/42	
450	Στασίνου (του-)	Ἀντώνης	2/158	
451	Σταυρόπουλος	Πανάγος	1/142	ἀναλφ., υπογρ. ό Ἀλεξανδρόπουλος Ἰωάννης
452	Σταβερέκης	Χρήστος	1/41	ἀναλφ., υπογρ. ό Ιερομόναχος Σούρμπης Χρύσανθος
453	Στεργιόπουλος	Θανάσης	1/159	

α/α	ΕΠΩΝΥΜΟ	ΟΝΟΜΑ	ΕΓΓΡ./στ.	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
454	Στρατούλης	Θανάσης	5/41	
	Σφαλιός· βλ. Φραντζής			
	Ταλαγιώργος· βλ. Νταλαγιώργος			
	Ταλαπήρας· βλ. Νταλαπήρας			
455	Ταλιόνγης	Ἀποστόλης	2/235	ὑπογρ. ὁ Γιάννος, ἀνηψιὸς τοῦ ποτέ Ἀθανάση Πόλας
456	Ταμπάκης	Κώστας	2/129	χέρι παπα-Ἀθανάση Σταμάτη;
	Ταμπάκης Πολυχρόνης· βλ. Καβαδιάς			
457	Ταρανᾶς	Ἀλεξάνδρης	2/127	χέρι παπα-Ἀθανάση Σταμάτη
	Ταρανᾶς· βλ. προηγ.			
458	Τάτζα (γαμπρός τοῦ-)	Ἀποστόλης	1/114	
	Τάτζας	Ἀποστόλης	5/35	
	Τελιμάρης· βλ. Ντελιμάρης			
459	Τέρας	Γεώργιος	1/120	ιερέας
460	Τσαβδής	Πάνος	2/291	
	Τσαβδής (:) βλ. προηγ.			
461	Τζάμιος	Ἀναστάσης	2/112	χέρι παπα-Ἀθανάση Σταμάτη
	Τζακαλιώτος	Κώστας	2/49	
462	Τζακαλιώτος	Κώστας	4/27	
	Τζακαλιώτος	Κώστας	5/39	
463	Τζακανιᾶς	Πάνος	2/353	ἀναλφ., ὑπογρ. ὁ ἱερέας Σταμάτης Ἀθανάσιος
	Τζακλιώτος· βλ. Τζακαλιώτος			
464	Τζαμπαραῖς	Θανάσης	2/139	
465	Τζαμπαραῖς	Χρήστος	2/144	χέρι παπα-Ἀθανάση Σταμάτη
466	Τζαούση (γαμπρός τοῦ-)	Πέτρος	2/214-215	ὑπογρ. ὁ ἱερέας Γκανιᾶς Νικόλαος
467	Τζαφακλής	Λαμπράκης	1/75	
468	Τζαφλαμπᾶς	Ἀλεξάνδρης	5/18	
469	Τζατζαρώνης	Παναγιώτης	2/77	ἀναλφ., ὑπογρ. ὁ Βαλεντίνης Δημ.
470	Τζατούλας		1/40	
471	Τζατούλας	Γιῶργος	1/45-46	ἀναλφ., ὑπογρ. ὁ Κοσπετίνης Γιάννης
472	Τζενὸς	Κωνσταντῆς	2/296	ὑπογραφή ὑποπτη· χέρι Νικ. Ρέντζου;
473	Τζενὸς	Στάθης	2/297	ὑπογραφή ὑποπτη· χέρι Νικ. Ρέντζου;
474	Τζομάκας	Γιῶργος]	2/279	χέρι παπα-Ἀθανάση Σταμάτη
475	Τζόρος	Πάνος	2/256	χέρι παπα-Ἀθανάση Σταμάτη
	Τζόρος· βλ. καὶ Τζοῦρος			
476	Τζουκαλιᾶς	Θοδωρῆς	2/61	
477	Τζουκαρέλος	Γιαννακὸς	1/209	
478	Τζουλτάνας (τῆς-;)	Μῆτζος	1/47-48	ἀναλφ., ὑπογρ. ὁ Τραχανᾶς Ἀναγνώστης
479	Τζούμας	Χρήστος	1/174	ὑπογραφή ὑποπτη
480	Τζούνης	Δημήτριος	5/57	
481	Τζούνης	Νικόλας	2/361	

α/α	ΕΠΩΝΥΜΟ	ΟΝΟΜΑ	ΕΓΓΡ./στ.	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
482	Τζουράκης	Παναγιώτης	1/154	ιερέας
	Τζουράκης	Παναγιώτης	2/120	
483	Τζοῦρος	Φίλιππος	2/255	χέρι παπα-Ἀθανάση Σταμάτη
	Τζοῦρος· βλ. καὶ Τζόρος			
484	Τζούτζουρας	Δῆμος	2/27	
485*	Τζούτζουρας	Θανάσης	1/57	ἀναλφ., ὑπογρ. ὁ Νέγρης Ἀποστόλης
	Τζούτζουρας	Θανάσης	2/150	
486	Τιλένης	Διαμαντῆς	1/207	ὑπογρ. ὁ Γιάννος
487	Τότζης	Ἀποστόλης	2/327	
	Τόλης Νικόλας· βλ. Χρυσικός			
488	Τότζικας	Ἀνδρέας	1/162	ἀναλφ., ὑπογρ. ὁ Πολίτης Ἀλεξάνδρης
489	Τότζικας	Βασίλης	1/73	ἀναλφ., ὑπογρ. ὁ Μαυρομιμάτης Νικολέτος
490	Τότζικας	Χρήστος	2/115	χέρι παπα-Ἀθανάση Σταμάτη
491	Τρασιᾶς	Ἀναστάσης	1/38	
492	Τραχανᾶς	Ἀναγνώστης	1/37	
493	Τριάντογλη	Νικόλαος καὶ ἀδέλφια	2/72	
494	Τρικαλιώτης	Ἀποστόλης	2/161	χέρι παπα-Ἀθανάση Σταμάτη
495	Τρικαλιώτης	Δῆμος	1/93	ἀναλφ., ὑπογρ. ὁ Μηνῶς Ἀναγνώστης
496	Τρικαπότης	Δημητράκης	2/175	ὑπογραφή ὑποπτη
497	Τρίκος	Δημήτρης	2/217	ὑπογρ. ὁ Τρασιᾶς Ἀναστάσης
498	Τρυφιᾶτης	Ζαφύρης	1/103	
	Τσατούλας· βλ. Τζατούλας			
499	Φακίρης	Μῆτζος	2/375	
500	Φάκος	Γιάννης	2/331	
501	Φόρτε	Ἀντώνης	2/133	
502	[Φραντζής] Σφαλι- τὸς	Ἰωάννης	1/168	
	Φραντζής Σφαλιτὸς	Ἰωάννης	2/247	
503	Φώτιος	Νικόλαος	2/17	
504	Φωτολάμπρος	Κωνσταντῆς	1/181	
505*	Χαβάνης	Θανάσης	1/200	ὑπογραφή ὑποπτη
	Χαβάνης	Θανάσης	2/194	ἀναλφ., ὑπογρ. ὁ Ρέντζος Νικόλαος
506	Χαλικιᾶς	Γιῶργος	2/200	ὑπογρ. ὁ Μαγγιῖρος Θεοδωρῆς
507	Χαλκιοπουλίτης	Θανάσης	2/143	
	Χαλκιοπουλίτης	Θανάσης	4/30	
508	Χελᾶς	Γιῶργος	2/105	χέρι παπα-Ἀθανάση Σταμάτη
	Χοντῆς (:) βλ. Χρότης			
509	Χόρτης	Ἀντώνης	1/194	ἀναλφ., ὑπογρ. ὁ Ἀποστόλης Παρᾶς
510	Χρήστου (γιὸς τοῦ-)	Γεώργιος	2/219	
511	Χρήστου (τοῦ- ;)	Γιάννης	2/82	ὑπογραφή ὑποπτη
	Χρήστου (:) Πανάτζιος· βλ. Πανάτζιος			
	Χρισκοῦ· βλ. Χρυσικοῦ			
512	Χρότης (τῆς-)	Στάθης	2/222	ὑπογρ. ὁ Καμμένος Ἀναστάσης

α/α	ΕΠΩΝΥΜΟ	ΟΝΟΜΑ	ΕΓΓΡ./στ.	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
513	Χρυσικός	Τόλης Νικόλας	2/345	
514	Χρυσικού (του)	Κωνσταντής	2/109	χέρι παπα- ² Αθανάση Σταμάτη
515	Χτενάς	Θωμάς	2/168	υπογραφή υποπτη
516	Ψιλανός	Γεώργιος	1/121	
	Ψιλανός	Γεώργιος	2/53	
517	Ψορούλης	Γιάννης	2/356	
I	δεν αναφέρεται	² Αθανάσιος	2/315	ιερέας
II	δεν αναφέρεται	² Αλέξης	2/63	αναλφ., σημειώνει σταυρό· υπογρ. δ Κιτζιλής Νικολός
III	δεν αναφέρεται	² Ιωάννης	1/170	ιερέας, υπογραφή υποπτη
IV	δεν αναφέρεται	Πάνος	1/107	αναλφ., υπογρ. δ Σπαρτιώτης Κωσταντής
V	δυσανάγνωστο	Πάνος	2/425	
VI	δυσανάγνωστο	Χρήστος	2/69	
VII	δυσανάγνωστο	Χρήστος	2/372	

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

άβαντζάρω (ιταλ. avanzare): έχω λαμβάνειν 367

άβιζάρω (ιταλ. avvisare): ειδοποιώ, πληροφορώ 310, 339

άγγέντες (ιταλ. agente): πράκτορας 317
 άκόντο (ιταλ. acconto): δόση πληρωμής, «έναντι» 325

άκορδάρω (ιταλ. accordare): συμφωνώ 339

άμιράντες (ιταλ. ammiraglio): ναύαρχος 310

άτι (ιταλ. atti): πράξεις 337, 349, 365
 άυτονομία, προμηθευτική— (municipalitä pronvisoria): ή κυβέρνηση που έγκά-
 τέστησαν οι δημοκρατικοί Γάλλοι στην Πρέβεζα 309, 325

βεκίλης (τουρκ. vekil): άντιπρόσωπος, πράκτορας 323

βελαέτι (τουρκ. velâyet): κηδεμονία, έξουσία 332

βένετο (veneto): βενετικός 330, 349, 369
 βίτζε άρμιράλιος (ιταλ. viceammiraglio): άντιναύαρχος 349

γαραντίρω (ιταλ. garantire): έγγυδμαι 367

δεμπιτόρος (ιταλ. debitore): όφειλέτης 367

δεπουτατζιόν (ιταλ. deputazione): άντι-
 προσωπεία, άποστολή· έδω: ή τοπική
 κυβέρνηση της Λευκάδας 329, 336

δεπουτάτος (ιταλ. deputato): άντιπρόσω-
 πος, άπεσταλμένος 326, 335, 367

έξ (ιταλ. ex): πρώην 349

έτζελέντε (ιταλ. eccellente): έξοχος· έδω:
 τιμητικός τίτλος που έφεραν οι από-

φοιτοι πανεπιστημιακής σχολής 366
 έφέτο, να κάμη— (ιταλ. effetto): να φέ-
 ρει άποτέλεσμα 328

κασιέρης (ιταλ. cassiere): ταμίας 325, 366
 κολλεγιαδός, νοτάριος— (ιταλ. collegiato):
 μέλος του συλλόγου (collegio) των συμ-
 βολαιογράφων 366

κομιτάτον (ιταλ. comitato): έπιτροπή 309·
 — σεκρέτο· βλ. σεκρέτο

κονάκι (τουρκ. konak): κατάλυμα 310
 κονσέγγιο (ιταλ. consiglio): συμβούλιο 334

κοντινέντες, τό (ιταλ. continente): συνε-
 χόμενη στεριά, ήπειρος· έδω ειδικότε-
 ρα: τό λεγόμε. «Άκρωτήριον», οι πρώην
 βενετικές κτήσεις της ήπειρωτικής και
 άκαρνανικής παραλίας 335

κόπια (ιταλ. copia): αντίγραφο 328, 337
 κουμέσον (ιταλ. commesso): έντολή 356

λιμιτάδα (ιταλ. limitata): περιορισμένη 349

λιτεράτο (έδω ως παραφθ. του ιταλ. litto-
 rale): παραλία 329

leggi solo: διάβασε μόνος 334

μανουτεντζιόν (ιταλ. manutenzione)· έδω:
 τήρηση 367

μεμορ(γ)ιάλι (ιταλ. memoriale): ύπόμνη-
 μα, άναφορά 328, 329, 339, 340

μινίστρος (ιταλ. ministro): υπάλληλος· έ-
 δω: πρόσβης 329

μπαντίρω (ιταλ. bandire): άπομακρόνως,
 έξορίζω, άποκλείω· έδω πιθανότ.: δημο-
 σιοποιώ τις κατηγορίες που έχουν δια-
 τυπωθεϊ έναντίον κάποιου 336

μπενεστάντε (ιταλ. benestante): εύκατά-
 στατος 313, 324, 349, 366

μπτύχος: στεγασμένο έξωτερικό πλατύ-
σκαλο, στεγασμένος εξώστης με κολό-
νες 310

νεγάρω (ιταλ. negare): άρνούμαι 337
νοτάριος (ιταλ. notaio, notaro): συμβο-
λαιογράφος 337, 349

όλιτζές (τουρκ. elçi): πρόσβης 312
οριγγινάλ (ιταλ. originale): πρωτότυπο
337

πάρτε (ιταλ. parte): απόφαση 325
πιάνο (ιταλ. piano): σχέδιο 335
πρεμούρα (ιταλ. premura): βιασύνη· έδω:
ζήλος, φροντίδα 329
πριβάτο (ιταλ. privato): ιδιωτικό 349, 367
προμηθευτική αυτόνομία· βλ. αυτόνομία
προτζέσο (ιταλ. processo): διαδικασία, δί-
κη· πιθαν. έδω: οί κατηγορίες 336

ραπόρτο (ιταλ. rapporto): αναφορά 340
ρεγγιστράδα (ιταλ. registrata): καταχω-
ρημένη 367
ρέστο (ιταλ. resto): υπόλοιπο 366
ρικωρέρω (ιταλ. ricorrere): προστρέχω,
προσφεύγω 312
ριτζεβούτα (ιταλ. ricevuta): απόδειξη 366

ριφουγκιάδοι (ιταλ. rifugiati): πρόσφυγες
313, 349

σεκρέτα (άπό τὸ ιταλ. segreto): κρυφά,
μυστικά 339· κοιμητάτο —ο: γραμματεία
325

σενάτο (ιταλ. senato): γερουσία 328, 329,
330, 339, 369

σκοδέρω (βεν. scuoder, scoder· ιταλ. ri-
scuotere): είσπράττω 367

σοβράνος, τῶν διορίσεων —ων (άπό τὸ
ιταλ. sovrano): τῶν αυτοκρατορικῶν
διαταγῶν 340

σούμα (ιταλ. somma): έδω: ποσόν 366
σπιεγάρω (ιταλ. spiegare): διασαφηνίζω
335

στάτο (ιταλ. stato): κράτος 330, 369
στράτα (ιταλ. strada): δρόμος, τρόπος
334

τάταρης (τουρκ. tatar): έφιππος ταχυδρό-
μος 328, 338

τζεφτιλίκι (τουρκ. çiftlik): μεγάλο αγρό-
κτημα ή χωριό πού ανήκει σε κάποιον
ιδιοκτήτη, «τσιφλικι» 337

τουβλέτι (τουρκ. devlet): κράτος· έδω:
κυβέρνηση 339

τραδίδοι (ιταλ. traditi): προδομένοι 337

ΓΙΩΡΓΟΣ ΑΡΑΜΠΑΤΖΗΣ

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΑΛΗΘΕΙΑ

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ ΛΕΟΝΑΡΔΟΣ ΝΤΕΛΛΑΠΟΡΤΑΣ (ΙΔ'-ΙΕ' ΑΙ.) ΚΑΙ Η ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ

Τὸ 1995 εἶδε τὸ φῶς τῆς δημοσιότητας μετὰ τὴ γνωστὴ αὐστηρὴ ἐπιστημο-
νικότητα τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ κ. Μ. Ι. Μανούσακα ἡ ἔκδοση τῶν Ἀπάντων τοῦ
κρητικοῦ ποιητῆ Λεονάρδου Ντελλαπόρτα (πρὶν ἀπὸ τὸ 1330-1419/20), πλή-
ρως σχολιασμένη καὶ εὐρετηριασμένη¹. Ὁ ποιητῆς, γιὰ τὸν ὁποῖο, ὅπως ἀνα-
φέρει ὁ ἐκδότης, εἴμαστε κατ' ἐξαιρεση εὐτυχεῖς νὰ διαθέτουμε πολλὰ βιογρα-
φικὰ στοιχεῖα, ὑπῆρξε πρῶτιστα ἄνθρωπος τῆς δράσης πού κατεῖχε πολλές θέ-
σεις, ἀνάμεσα στὶς ὁποῖες καὶ διπλωματικές, τῆς βενετικῆς πολιτείας. Ἀπὸ τὰ
ἔργα του τὸ σημαντικότερο, τόσο ἀπὸ ἄποψη ὄγκου ὅσο καὶ περιεχομένου, εἶναι
τὸ μακροσκελὲς ποίημα «Ἐρωτήματα καὶ ἀποκρίσεις Ἐένου καὶ Ἀληθείας»².
Ὅπως φαίνεται καὶ ἀπὸ τὸν τίτλο, τὸ ποίημα θέτει ἐπὶ σκηνῆς ἓνα Ἐένο, ἄδικο
φυλακισμένο (πρόκειται γιὰ προσωπικὴ ἐμπειρία τοῦ ποιητῆ), ὁ ὁποῖος δια-
λέγεται, σὲ ὄραμα, μετὰ τὴν γυναικεία προσωποποίηση τῆς Ἀλήθειας. Τὸ ἀντι-
κείμενο τοῦ διαλόγου μετατοπίζεται ἀπὸ τὴ συζήτηση περὶ γυναικείας φύσης,
εὐεργετικῆς ἢ δυσμενοῦς γιὰ τὸν ἄνδρα, στὴν ἰδέα τῆς δικαιοσύνης, στοὺς διε-
φθαρμένους δικαστὲς καὶ στὴν τελείωση τοῦ ἠθικοῦ χαρακτήρα τοῦ ἀνθρώπου.
Ἐρώτημα παραμένει, ὅπως σημειώνει καὶ ὁ ἐκδότης, ἡ καταγωγή τοῦ προσώ-
που τῆς Ἀλήθειας, πού, προσωποποιημένη ὡς δραματικὸ πρόσωπο, τὴν συναν-
τοῦμε μόνο σ' ἓνα ἔργο τοῦ Πετράρχη, τὸ «Secretum», ἀλλὰ εἶναι ἄγνωστο
κατὰ πόσο θὰ μπορούσε ὁ κρητικὸς ποιητῆς νὰ ἔχει ἐπηρεασθεῖ ἀπὸ αὐτό. Ἀξί-
ζει νὰ σημειωθεῖ ἔδω ὅτι τὸ μεγαλύτερο μέρος τῶν κλασσικῶν πηγῶν καὶ ἀνα-
φορῶν τοῦ ποιητῆ, σχεδὸν τὸ σύνολο, προέρχεται ἀπὸ τὴ βιβλικὴ καὶ γενικό-
τερα τὴ χριστιανικὴ λογοτεχνία καὶ ὅτι τὰ υπόλοιπα δημοσιευμένα στὸν ἴδιο
τόμο ἔργα του ἀνήκουν μᾶλλον στὸ εἶδος τῆς θρησκευτικῆς ποίησης.

1. *Λεονάρδου Ντελλαπόρτα ποιήματα (1403/1411)*, ἔκδοση κριτικὴ, εἰσαγωγὴ, σχό-
λια καὶ εὐρετήρια Μ. Ι. ΜΑΝΟΥΣΑΚΑ, Ἀθήνα, Ἀκαδημία Ἀθηνῶν, Κέντρον Ἑρένης τοῦ
Μεσαιωνικοῦ καὶ Νέου Ἑλληνισμοῦ, 1995. Τὸ ποίημα «Ἐρωτήματα καὶ ἀποκρίσεις Ἐένου
καὶ Ἀληθείας» στὶς σ. 205-334.

2. Ὁ.π., σ. 205-328.

poussé Tzigras à s'occuper de l'œuvre de Young était une note dans le livre *Γραμματικῶν ἢ Ἐγκυκλίων παιδευμάτων βιβλία Δ.* (Vienne 1817) du Constantin Oeconomos, professeur au Gymnase Philologique de Smyrne. Dans cette note Oeconomos souhaitait que le poème de Young soit traduit en grec. Tzigras a traduit les cinq premières *Nuits* du poème de Young et a envoyé la traduction à Oeconomos, qui lui a fait quelques remarques. La traduction de Tzigras, restée inédite, nous est pour le moment inconnue.

Dans le présent article l'auteur, en utilisant la correspondance inédite entre Tzigras et Oeconomos, a essayé de situer la tentative de Tzigras et le vif intérêt d'Oeconomos pour l'œuvre de Young dans le cadre de la réception du préromantisme en Grèce et aux autres pays balkaniques au commencement du 19ème siècle.

Rodi Stamoulis, *Les activités politiques des Prévéziens après la conquête de leur ville par Ali-Pacha (1798-1801)*.

Six documents provenant des archives régionales de Leucade ainsi que des informations éparses puisées dans l'archive de Marinos Louropoulos, négociant et notable Prévézien, démontrent que la réaction des fugitifs Prévéziens contre l'occupation de leur ville par Ali pacha de Jannina (12 oct. 1798) fût immédiate, organisée et politique. Les activités des fugitifs visent à l'évacuation de Prévéza par l'armée de Ali pacha, à la revendication de réparations pour leurs propriétés pillées et ravagées, à la punition de Ali, qui aurait agi malgré les ordres du sultan, et au rétablissement de l'unité administrative de leur ville avec les Sept-îles n'importe sous quel régime ou domination. Les Prévéziens chercheront le soutien des militaires et diplomates russes et du Sénat ionien; ils sont secondés par le gouvernement local de Leucade.

Un réseau de communication et d'échange de nouvelles politiques et militaires est immédiatement établi entre Corfou, Pargue, Paxi, Leucade, Prévéza et Constantinople. Les Prévéziens nomment des comités pour agir auprès du vice-amiral de la flotte russo-turque, auprès des souverains étrangers et auprès du Sénat ionien en faveur de leur cause. À toutes ces autorités les fugitifs adressent des mémoires multiples. À Constantinople en 1799 la délégation officielle des Ioniens, dont Angelo Orto représent en même temps les intérêts des Leucadiens, des Prévéziens et des Vonitziens, est suivie d'une délégation officieuse de Prévéziens.

Les notables Prévéziens exercent à Sainte-Maure leurs fonctions de dirigeants; et il paraît que le Conseil de Prévéza y tient ses réunions. Les fugitifs se veulent et se déclarent sujets Ioniens. Ils affichent leur légitimité en déclarant qu'en ce qui concerne la question de leur ville ils n'accepteront que la décision des alliés, donc du sultan, du tzar et du roi de la Grande Bretagne, coalisés à ce moment contre la France républicaine et Bonaparte.

Ces activités sont menées principalement par les membres du Conseil. La «deuxième classe» ne semble pas être à même de menacer sérieusement le pouvoir de l'ancienne classe dirigeante. Or, nos documents sont très pauvres en informations sur les contradictions sociales.

La convention de Constantinople (21 Mars 1800) cède à plein droit au sultan l'ex continent vénitien sous régime privilégié. Ali pacha doit évacuer la ville. L'objectif des notables Prévéziens se fixe alors à l'obtention d'une constitution garantissant non seulement la plus pleine autonomie de leur ville vis-à-vis du gouvernement central mais aussi —il paraît— les droits de l'ancien Conseil. Le réseau de communication se maintient ayant depuis comme but de révéler et de dénoncer auprès les garants du nouveau régime, qui sont la Russie et la République des Sept-îles unies, les intrigues d'Ali pacha contre ce régime.

Georges Arabatzis, *La Dame Vérité. Le poète Léonardos Dellaportas (XIVe-XVe s.) et la littérature grecque classique en Crète*.

Dans le long poème de L. Dellaportas «Questions et réponses d'un Étranger et de la Vérité», qu'on trouve dans ses *Oeuvres Complètes*, éditées par l'académicien M. Manoussacas, est mis en scène le personnage de la Dame Vérité (Δέσποινα Ἀλήθεια). S'agirait-il d'une référence à la littérature grecque classique, où on peut voir ce même personnage chez Parménide (la déesse de la Vérité), chez Epiménide (Vérité et Justice personnifiées) et surtout chez Pindare (la Dame Vérité), tandis que le paysage intellectuel de Dellaportas semblerait proche du platonisme. Des spécialistes contemporains, tels qu'A. Pertusi et J. Irigoien, ont affirmé que la Crète fut un centre de transfert des manuscrits grecs de Byzance en Italie; cela constituerait la base pragmatique des connaissances de Dellaportas en matière de littérature classique.

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ

- Ἐβασσιώτης Ἀθανάσιος 312, 313, 346, 349
 Ἐβασσιώτης Χρῆστος 313, 352, 379
 Ἐββακούμ, πρωτόπαππας 113
 Ἐβδουλάχ, βοεβόδας 307, 318, 335, 338, 339, 347, 348
 Ἐβέρκιος, ἡγούμενος τῆς Μονῆς Ἁγ. Νικολάου (Μόσχα) 131, 139, 140, 151, 152
 Ἐγάθων τοῦ Βειλάνδου 280
 Ἐγαπίου Γεώργιος 362, 379
 Ἐγαπίου Μιχάλης 356, 379
 Ἐγαρήνοι 163, 170
 Ἐγγελης Νικολός 358, 379
 Ἐγγλία 162, 166, 176, 305, 327, 329, 342· βλ. καὶ Μεγάλη Βρετανία
 Ἐγία Μαύρα 307, 309, 310, 311, 315, 317, 320, 321, 322, 326, 328, 329, 330, 332, 333, 334, 335, 337, 338, 339, 340, 345, 349, 365, 366, 367, 369· Βαγενᾶ μαγαζία 310· ναός Ἁγίου Μηνᾶ 310· βλ. καὶ Λευκάδα, Santa Maura
 Ἐγιοι Τόποι 114, 142, 143, 161, 167
 Ἐγιον Ὄρος 111, 117, 122, 124-126, 147, 164, 167, 170· βλ. καὶ Ἄθως, Μονές
 Ἐγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος (κάρα) 127
 Ἐγιος Μαρτίνος, χωριὸν τῆς ἐπαρχίας Cosenza τῆς Καλαβρίας 23, 24
 Ἐγιος Τάφος 175
 Ἐγίου Μηνᾶ ναός· βλ. Ἐγία Μαύρα
 Ἐγίου Νικολάου Παλαιοῦ ναός· βλ. Πρέβεζα
 Ἐγκώνα 24, 25
 Ἐγόρης Πάνος 355, 356, 365, 379, 391
 Ἐγραφιώτης Γιώργος 364, 379
 Ἐδάμη οἰκογένεια 323
 Ἐδάμης Ἡλίας 323, 353, 363, 366, 379
 Ἐδάμης Πανταζῆς 350, 370, 379
 Ἐδριανούπολη 13, 14, 118, 119, 196
 Ἐζόβ, πόλεμος τοῦ — 139, 143
 Ἐθανάσιος, ἱερέας 360, 363, 390, 396
 Ἐθανάσιος, ἱερέας [= Σταμάτης:] 355, 359, 386, 391
 Ἐθανάσιος ὁ Λημναῖος 115
 Ἐθανάσιος Πατελλάρος, πατριάρχης Κων/πόλεως 128
 Ἐθανασούλης 358, 379
 Ἐθῆνα 164, 169, 174, 179
 Ἐθως 170· βλ. καὶ Ἐγιον Ὄρος
 Ἐιγαῖο 163, 169, 171, 174, 343
 Ἐίγυπτος 40, 161, 164
 Ἐιθιοπικὰ τοῦ Ἡλιοδώρου, ἐπισκόπου Τρῆκης 48
 Ἐικατερίνη Β', αὐτοκράτειρα τῆς Ρωσίας 317
 Ἐινειᾶς τοῦ Βιργίλιου 284
 Ἐισχύλος 285
 Ἐκάκιος, ἀρχιμανδρίτης τῆς Μονῆς Ἰβήρων 146
 Ἐκάκιος, ἡγούμενος τῆς Μονῆς Ἁγ. Νικολάου (Μόσχα) 139, 140, 152, 153
 Ἐκαποῦλλο 166
 Ἐκαρνανία 30, 305, 344
 Ἐκαραγαντίνοι 21
 Ἐλβανῖται· βλ. Ἀρβανίτες
 Ἐλβανοὶ 306, 337, 341
 Ἐλγέρι 164
 Ἐλεάνδη Μπιάνκα, θυγ. Πέτρου — βλ. Βαλεντίνη Μπιάνκα

- Ἁλεξάνδρεια 164
 Ἁλεξανδρόπουλος Ἰωάννης 352, 393
 Ἁλέξανδρος Β', ἡγεμόνας τῆς Βλαχίας 12, 13, 14, 18, 19
 Ἁλεξέγεβ Νικήτας 118-119
 Ἁλέξη Γιάννης 354, 379
 Ἁλέξη Στάθης 365, 379
 Ἁλέξης 356, 396
 Ἁλέξιος Μιχαήλοβιτς, τσάρος τῆς Ρωσίας 111, 113, 115, 123, 128, 129, 130, 131, 133, 134, 136, 137, 140, 148
 Ἁλεξόπουλος Θανάσης 365, 379
 Ἁλέπαντος Ἀποστόλης 361, 379
 Ἁλέπαντος Σπύρος 361, 379
 Ἁλευριώτης Γιάννης 356, 379
 Ἁλή πασάς 305, 306, 307, 309, 310, 311, 312, 314, 319, 321, 323, 327, 328, 329, 330, 331, 333, [334], 337, 338, 339, 340, 341, 342, 344, 345, 347, 348, 371, 372
 Ἁλιμεριώτης Φραγκίσκος 353, 379
 Ἁλτάνης Ἰωάννης 357, 371, 379
 Ἁμστερνταμ 160, 174
 Ἁμπρούτζα 20
 Ἁναγνώστης βλ. Καλατζής
 Ἁναστάση (γερο-) βλ. Γεροναστάση
 Ἁναστασίου Κώστας 358, 379
 Ἁνατολή (= «Ρούμελη») 49
 Ἁνδρέας, γυναικαδελφός τοῦ Ἰωάννη Μαυρομάτη 24, 25, 26, 34, 35
 Ἁνδρέας, ἱερομόναχος τῆς Μονῆς Χιλανδαρίου 124
 Ἁνδρέας τοῦ Πέτρου, Ἕλληνας στή Μόσχα 152
 Ἁνδροῦτσος Γεώργιος 316, 317, 323, 343
 Ἁνδρούτσου Ἀκριβή, σύζ. Γεωργίου — θυγ. Πάνου Τζαρλαμπᾶ 317, 343
 Ἁντώνεας (τῆς -) Δῆμος 352, 379
 Ἁντώνεας (Δήμου τῆς -) Ἐάρχης, 352, 379
 Ἁντώνιος τοῦ Πέτρου, Ἕλληνας στή Μόσχα 152
 Ἁνυφαντῆς Ἀθανάσιος 360, 381
 Ἁνυφαντῆς Βασίλης 364, 379
 Ἁνυφαντῆς Θανάσης 352, 379
 Ἁνυφαντῆς Χρῆστος 359, 379
 Ἀπέργης Ἀναστάσιος 371, 379
 Ἀποδημία (Αἰ) τοῦ Νικάνδρου Νούκιου 161
 Ἀπόδημος Φιλία τοῦ Θεόδωρου Προδρόμου 400
 Ἀποστολάκης Θανάσης 370, 379
 Ἀποστόλη Πέτρος 352, 379
 Ἀποστόλης Ἀριστόβουλος 404
 Ἀποστόλης Μιχαήλ 404
 Ἀπουλία (Μπούλια) 20, 21, 24
 Ἀρβανιτάκης Ἰωάννης 358, 380
 Ἀρβανίτες 11, 12, 15, 16, 17, 18, 23, 24
 Ἀργαλαστή 179
 Ἀργος 162, 163
 Ἀργυρός Ἀνδρέας 164
 Ἀρίστο 284
 Ἀριστοτέλης 283, 294
 Ἀρμένιοι 130, 151, 153
 Ἀρμενόπουλος 182
 Ἀρσένιος, ἀρχιεπίσκοπος Δημονίκου καὶ Ἐλασσόνοσ 165
 Ἀρσένιος Καλλούδης βλ. Καλλούδης
 Ἄρτα 164
 Ἄρτας μητροπολίτης βλ. Ἰγνάτιος
 Ἀσάκης Γεώργιος 287
 Ἀσάκης Λάζαρος 287, 292
 Ἀσία 175, 176
 Ἀστράμψυχος 40
 Ἀσώπιος Κων. 283
 Ἀτλαντικός Βόρειος 166
 Αὐγερινός Ἀντώνης 312, 362, 380
 Αὐγερινός Γεράσιμος 312, 359, 380
 Αὐγερινός Ἰωάννης 312
 Αὐγερινός Χρῆστος 312, 362, 380
 Αὐλώνας 16
 Αὐστρία 173
 Αὐστρουγγαρία 178
 Ἀφρική 49, 107 βλ. καὶ Μάγριπος
 Ἀχειμαστος Χρῆστος 351, 380
 Ἀχιλλεύς Τάτιος βλ. Τάτιος
 Ἀχρίδα 11, 15, 16, 19, 21, 143
 Βαβουσκός Κωνσταντῖνος 195
 Βαγενᾶ μαγαζία βλ. Ἁγία Μαύρα
 Βαγενᾶς Γρηγόρης 364, 380
 Βακτηρία Ἀρχιερέων 196
 Βαλεντίνη Κυράνα, θυγ. Πέτρου — βλ. Μαυρομάτη Κυράνα

- Βαλεντίνη Μπιάνκα, σύζ. Δανιήλ — θυγ. Πέτρου Ἀλεάνδη 313
 Βαλεντίνης Ἀλέξανδρος 312, 313, 315, 316, 317, 320, 326, 334, 340, 346, 349, 355
 Βαλεντίνης Ἀντωνάκης 370, 380
 Βαλεντίνης Δανιήλ 313, 316, 319
 Βαλεντίνης Δημήτριος 356, 357, 385, 386, 394
 Βαλεντίνης Πέτρος (Πιερράκης) τοῦ Αὐγουστῖν 315, 319, 324, 332, 356, 363, 366, 367, 368, 370, 380, 385, 391
 Βαλεντιανός 188
 Βαλκανική Βόρεια 173
 Βαλογιάννης βλ. Βουβαλογιάννης
 Βάμβας Νεόφυτος 282
 Βανκούβερ 166
 Βαρδαλάχος Κων. 282
 Βαρσαμοκωστής 359, 380
 Βαρσοβία 12, 16, 21
 Βασίλειος Μακεδών 193
 Βασιλείου Μιχαήλ 302
 Βασιλεύουσα βλ. Κωνσταντινούπολη
 Βασίλη (γερο-) βλ. Γεροβασίλη
 Βασίλης Σταμάτης 370, 380
 Βασιλικὰ 193
 Βασιλικάτα 20
 Βασιλικῆς (τῆς -) βλ. Νταμουλιάνος
 Βασιλικός Γιώργος 351, 358, 380
 Βατάτζης Βασίλειος 175, 176, 177, 178
 Βατικανό 10, 20, 21, 22, 24, 27
 Βαφιᾶς Γιωργάκης 362, 380
 Βαφιᾶς Στάθης 351, 380
 Βειλάνδος βλ. Wieland
 Βέλγιο 162, 166
 Βελέντζα Γιώργος 350, 380
 Βέλθανδρος καὶ Χρυσάντζα 49
 Βελιαντῆς Σταματέλος 335
 Βενετία, Βενετοὶ 12, 14, 17, 19, 25, 26, 162, 171, 173, 180, 305-374 πολλ.
 Βενιαμίν, ἱεροδιάκονος τῆς Μονῆς Ἁγ. Νικολάου (Μόσχα) 150, 151
 Βέντζος Γιωργάκης 368, 380
 Βεφᾶ καὶ Μιχαῆς διήγησις 37-110
 Βηλαρᾶς Ἰωάννης 303-304
 Βίβλος 303
 Βιέννη 178
 Βιργίλιος 284
 Βιτάλης Φιλάρετος 305
 Βίτι 179
 Βλάσταρης Ματθαῖος 188
 Βλαχερνίτσα, εἰκόνα 127
 Βλαχία, Βλάχοι 12, 13, 14, 17, 18, 19, 39, 130, 131, 143, 171, 172
 Βλάχος Ἀθανάσιος, συμβολαιογράφος Ἁγ. Μαύρας 349, 354
 Βλάχος Ἀναστάσης 361, 380
 Βλάχος Ἀποστόλης 360, 380
 Βλάχος Ἀσημάκης 355, 380
 Βλάχος Γιάννης 361, 380
 Βλάχος Θανάσης 359, 379
 Βλάχος Χαράλαμπος 369, 392
 Βλαχοσωτήρης 365, 380
 Βοδενά 16
 Βοημία 178
 Βοιωτία 179
 Βολταῖρος 284, 289, 291
 Βόνιτσα, Βονιτσιάνοι 305, 306, 307, 310, 311, 314, 321, 328, 329, 332, 336, 337, 344
 Βόνιτσας Νικολέτος βλ. Νικολέτος — Βοσνία 19
 Βοσνίας πασᾶς 317
 Βοσνιτζιάνος Νικολός 360, 380
 Βοτόνης βλ. Bottoni
 Βουβαλάρη (ποτὲ Ρίζου) Γιώργος 360, 380
 Βουβαλάρης Θεοδωρῆς 364, 380
 Βουβαλογιάννης Βαγγέλης 353, 380
 Βουθρωτό 305, 306, 328, 329, 336
 Βουκουρέστι 38
 Βούλγαρης Εὐγένιος 291
 Βούλγαρης Πανάγος 356, 380
 Βουλγαρία, Βούλγαροι 13, 17, 18, 19, 24, 156, 172
 Βούλγαρης Μαστρο-Γιάννης 338
 Βουρλᾶς Γιώργος 361, 370, 380
 Βραδέτο Ζαγορίου 289, 290, 302
 Βρακᾶς Θεοδωρῆς 354, 380
 Βρανᾶς Κωνσταντῆς Δήμου 364, 380
 Βρετὸς Παπαδόπουλος Ἀνδρέας 160
 Βρυωνίτης Χρῆστος 364, 380
 Βρυώνηδες 356, 380
 Βρυώνης Γεράσιμος 326, 337
 Βρυώνης Θεοδωρῆς 361, 380

- Γαβριήλ, πατριάρχης Κων/πόλεως 160
 Γαβριήλ, πρωτοσύγκελλος Ἱεροσολύμων 127
 Γαβριήλ Γεώργιος 371, 380
 Γαζής Ἄνθιμος 291
 Γαϊδούρα Κωνσταντῆς 354, 380, [381]
 Γαϊδούρα Σωτήρης 354, 381
 Γαΐτας Ἀνδρέας (;) 370, 381
 Γαΐτας Πάνος 358, 360, 368, 370, 381, 390, 393
 Γαλακτίων, ἱερομόναχος τῆς Μονῆς Ἁγ. Νικολάου (Μόσχα) 150
 Γαλάτζι 290, 293
 Γαληνός 40
 Γαλλία, Γάλλοι 162, 174, 305, 307, 308, 309, 311, 314, 315, 316, 317, 321, 325, 331, 341, 342, 347
 Γαλλικὴ Σχολὴ Καλῶν Τεχνῶν (Ρώμη) 179
 Γανόπουλος· βλ. Γιαννόπουλος
 Γανόχωρα 172
 Γαρτζούνης Δῆμος 364, 381
 Γαστουινιώτης Δημήτρης 360, 381
 Γάτζος Γιωργάκης 363, 381
 Γατζούλας Νικολός 361, 381
 Γεδεών Μανουήλ 45, 46, 115, 175
 Γενικά Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους (ΓΑΚ) 308
 Γενοβέλης Δημήτριος 322
 Γενοβέλης (Γκενοβέλης, Γκιναβέλης, Κιναβέλης) Ἰωάννης τοῦ Νικ. 322, 323, 325, 326, 330, 333, 334, 335, 339, 346, 366, 369
 Γενοβέλης Νικόλαος 322
 Γεράσιμος Ἀργολίδος 182
 Γεράσιμος, ἡγούμενος τῆς Μονῆς Ἁγ. Νικολάου (Μόσχα) 115
 Γεράσιμος Στέφανος 164
 Γερμανία 161, 162, 164, 174, 281
 Γερμανός, διάκονος τῆς Μονῆς Ἁγ. Νικολάου (Μόσχα) 138, 152
 Γερμανός, πατριάρχης Κων/πόλεως 40
 Γεροαναστάση Ἀνδρέας 357, 381
 Γεροβασίλη Γιάννης 357, 381
 Γεροβασίλη Δημήτρης 357, 381
 Γερογιάννης Δῆμος 355, 381
 Γερογιάννης Ἰωάννης 370, 381
 Γερογιώργη Ἀντώνης 357, 381
 Γερογιώργη Νικολός 357, 381
 Γερογιώργος Βαγγέλης 353, 381
 Γεροδράκος (;)· βλ. Γηροδράκας
 Γεροδράκου Χριστόδουλος 362, 370, 381
 Γεροδράκας (;)· βλ. Γηροδράκας
 Γερομαυρογιώργου Μήτσης 357, 381
 Γεροσίμος Μιχάλης 354, 358, 381
 Γεροστάθη Κυριάκος 358, 381
 Γερούκης Χρῆστος 360, 381
 Γέσνερος· βλ. Gessner
 Γεωγραφία Νεωτερικὴ τῶν Γρηγορίου Κωνσταντᾶ καὶ Δανιὴλ Φιλιππίδη 178
 Γεωργαλῆς Νικολός 363, 381
 Γεωργαλῆς· βλ. καὶ Γιωργαλῆς
 Γεωργεφρήνης Ἰωσήφ, ἀρχιεπίσκοπος Σάμου 169, 170
 Γεωργία 131
 Γεώργιος, διάκονος στὸ χωριὸν Civita τῆς Καλαβρίας 23
 Γεώργιος τοῦ Ἰωάννη, Ἕλληνας στὴ Μόσχα 149
 Γεωργούσης Κωνσταντῆς 361, 381
 Γηροδράκας (;) Βασίλης 365, 381
 Γιάμιου Δημήτρης 371, 381
 Γιακουμέλης Ἀναστάσης 358, 369, 381
 Γιαλᾶς (;) Κωνσταντῆς 365, 381
 Γιαμᾶς Κωνσταντῆς 363, 381
 Γιάννη Χρῆστος 365, 381
 Γιάννης, Γιάννος 353, 354, 379, 381, 383, 395
 Γιαννίτζης Κώστας 352, 381
 Γιαννίτζης Χρῆστος 365, 381
 Γιαννόπουλος Λαμπράκης 359, 370, 381
 Γιαννόπουλος Στάθης 355, 381
 Γιάννου Κώστας 357, 381
 Γιαχαλῆς Θεοχάρης 352, 361, 381, 382
 Γιούγκ· βλ. Young
 Γιούργας Ἰωάννης 362, 382
 Γιούστος Γλυκός· βλ. Γλυκός
 Γιρογιώργος· βλ. Γερογιώργος
 Γιωργαλῆς Θεοφάνης 351, 360, 364, 369, 382, 387, 388, 392
 Γιωργαλῆς· βλ. καὶ Γεωργαλῆς
 Γιώργη (γερο-)· βλ. Γερογιώργη
 Γιωργόπουλος Κυριάκος 351, 360, 382
 Γιώργος Βασιλικός· βλ. Βασιλικός
 Γιανιάς Νικόλαος 358, 360, 382, 394
 Γιαραβέλου Γιώργος 357, 382
 Γιαραβέλου Στάικος 357, 382

- Γκενοβέλης, Γκιναβέλης· βλ. Γενοβέλης
 Γκινάκα οἰκογένεια 316, 319
 Γκινάκας Ἰωσήφ, ἱερομόναχος 315, 316, 317, 318, 319, 346, 356, 380, 382
 Γκινάκας Κωνσταντῆς 316
 Γκινάκας παπα-Πάνος, σακελλάριος 332
 Γκιομπόπουλος Θεοδωρῆς 363, 382
 Γκολίτσιν Ἀλέξιος 134
 Γκρέκος Ἰωάννης 354, 382
 Γλυκὰ Νερά (Κωνσταντινούπολη) 180
 Γλυκῆς Θεοφάνης 357, 382
 Γλυκῆς Νικολός 357, 382
 Γλυκῆς Πάνος 357, 382
 Γλυκός Γιούστος 52
 Γολέμης Σπύρος 329
 Γόττης Πάνος 360, 382
 Γουζέλης Δημήτριος 280, 287, 297
 Γραικοὶ 15, 17, 18
 Γραμματικὰ τοῦ Κων. Οἰκονόμου 279, 280, 283, 286, 287, 288, 291, 297
 Γραμματικάς Ἀποστόλης 361, 382
 Γρατιανός 192
 Γρεβενά, ἐπισκοπὴ 20, 21
 Γρηγόριος· βλ. Ἅγιος Γρηγόριος
 Γρηγόριος, ἀρχιμανδρίτης τῆς Μονῆς Ἰβήρων 134, 135, 149
 Γρηγόριος, ἀρχιμανδρίτης τῆς Μονῆς Χιλανδαρίου 124
 Γρηγόριος Ε', πατριάρχης Κων/πόλεως [305], [331], [332], 342, [373]
 Γρηγόριος ΙΓ', πάπας Ρώμης 21
 Γριβαῖοι, ἀρματολοὶ 320
 Δαβίδ, ἱερομόναχος τῆς Μονῆς Ἁγ. Νικολάου (Μόσχα) 154
 Δαλματία 20
 Δαμασκηνός, ἀρχιμανδρίτης τῆς Μονῆς Ἰβήρων 149
 Δαμασκηνός, βιβλιοθηκᾶριος τῆς Μονῆς Ἰβήρων 133
 Δαμιανῆς Ἀποστόλης 370, 382
 Δαμιανός, κελλάρης ἀπὸ τὴν Κων/πολι 131, 152
 Δαμιανού (;)· βλ. Δαμιανίου
 Δάπτης Δάζαρος 22, 23, 24, 33
 Δαρδανέλλια 171
 Δάφινω· βλ. ἐπὶ.
 Δάφινω (τῆς -) Γιάννης 354, 365, 382
 Δεβάρης Γεώργιος 353, 382
 Δεβάρης Ἰωάννης 360, 389
 Δεβάρης Νικόλαος 356, 368, 370, 382
 Δευτερονόμιον 197
 Δημάκης Δημήτρης 363, 382
 Δημάκης Νικολός 364, 382
 Δημαρᾶς Κ. Θ. 279
 Δημητράκης Ἰωάννης 362, 382
 Δημητριάς 179
 Δημητριάδης· βλ. Κωνσταντᾶς Γρηγόριος καὶ Φιλιππίδης Δανιὴλ
 Δημήτριος, υἱὸς Κωνσταντῆ τοῦ Ραΐζη 152
 Δημητρίου Θεοδωρῆς 361, 382
 Δημητρίου Χρῆστος 361, 382
 Δημητρόπουλος Ἀθανάσης 359, 369, 382
 Δημητρόπουλος Δημήτρης 361, 382
 Δημοκάντας· βλ. Κάντας
 Δημοσθένης 188
 Δημουδῆς Κώστας 354, 382
 Διακογιανναῖοι· βλ. Θιακογιάννη οἰκογένεια
 Διαμαντῆς Γιώργος 362, 369, 382
 Διαμιάνου Ἀναστάσης 359, 382
 Διαμιαντῆς· βλ. Διαμιαντῆς
 Διβάνι (= κεντρικὴ τουρκικὴ Διοίκηση) 102, 348
 Διγόνη Ἀλεξάνδρα, σύζ. Δήμου — θυγ. Παναγιώτη Φίλιππα 316
 Διγόνη Ἀργύρω, σύζ. Γιαννάκη — θυγ. Σταθᾶκη Παρούση 317
 Διγόνης Γιαννάκης τοῦ Δήμου 315, 316, 317, 318, 346
 Διγόνης Δῆμος 316, 323
 Διζέλης Χρῆστος 352, 383
 Διήγησις Βεφᾶ καὶ Μιχαῆς· βλ. Βεφᾶ καὶ Μιχαῆς διήγησις
 Διμιτζέρη παπα-Βασίλη Ἰωάννης 358, 383
 Διονύσιος Ἰβηρίτης 111, 123, 128, 130, 131, 134, 140, 146, 147, 148
 Διονύσιος, πατριάρχης Κων/πόλεως 118
 Δόντη Δημήτρης 353, 383
 Δοσίθεος, ἀρχιμανδρίτης τῆς Μονῆς Ἰβήρων 151
 Δοσίθεος, πατριάρχης Ἱεροσολύμων 119, 169

- Δούναβης 13, 15, 18
 Δράκος Γαβριήλ 363, 383
 Δράκος (γερο-)· βλ. Γηροδράκας
 Δράκου (γερο-)· βλ. Γεροδράκου
 Δράκου Δημήτρης 365, 383
 Δυρράχιο 12, 15, 16
 Δυρραχίου επίσκοπος· βλ. Παΐσιος
 Δωρόθεος 193
- Ἑβραῖοι 13, 14, 15, 17
 Ἑθνική Βιβλιοθήκη τῆς Ἑλλάδος 160, 176
 Ἑθνικὸ Ἱστορικὸ Μουσεῖο 179
 Εἰρηναῖος 401
 Εἰρηνικὸς Βόρειος 166
 Ἑκκλησία Ἀνατολική 192· — Δυτική 192
 Ἐκκλησιαστὴς 285, 286
 Ἐλασσόνος ἀρχιεπίσκοπος· βλ. Ἀρσένιος
 Ἐλευθερωθεῖσα Ἱερουσαλήμ (*Gerusalemme liberata*) τοῦ Τ. Tasso 280, 284, 297
 Ἑλλάδα 155, 156, 157, 158, 163, 164, 171, 174, 178, 179, 198· Ἑλληνες 156, 157, 158, 159, 160, 162, 173, 180, 188, 189, 198
 Ἑλληνική Ἐπανάσταση 178, 291, 302
 Ἐμπεδοκλῆς 400, 401
 Ἐξάβιβλος 182
 Ἐξακόφ· βλ. Οὐσακὼφ
 Ἐξηκοντάβιβλος 193
 Ἐξοδος 197
 Ἐπαχτος, κάστρο 14
 Ἐπιμενίδης 401
 Ἐπτάνησα, Ἐπτανήσιοι 179, 305-374 πολλ· βλ. καὶ Isole Ioniche
 Ἐπτανησιακὴ Γερουσία (Senato) 305-374 πολλ.
 Ἐπτάνησος Πολιτεία 305-374 πολλ.
 Ἐρεικούσσα 26
 Ἐρμῆλος τοῦ Μιχ. Περδικάρη 303
 Ἐρριὰς (*La Henriade*) τοῦ Βολταίρου 284
 Ἐρρίκος Η', βασιλιάς τῆς Ἀγγλίας 162, 163
 Ἐρωτήματα καὶ ἀποκρίσεις Ξένου καὶ Ἀληθείας τοῦ Α. Ντελλαπόρτα 399
- Ἐρωτόκριτος τοῦ Βιτσέντζου Κορνάρου 55
 Εὐγενιανὸς Νικήτας 49
 Εὐγένιος, κελάρης τῆς Μονῆς Ἰβήρων 120, 129, 134, 135, 147, 148, 149
 Εὐθύμιος, ἡγούμενος τῆς Μονῆς Ἀγ. Νικολάου (Μόσχα) 119, 133, 134, 135, 137-138, 140, 149, 150, 151
 Εὐριπος 179
 Εὐρώπη 155, 159, 166, 171, 174, 175, 279, 282, 284, 288, 302, 305, 306, 307, 326, 327, 331, 342, 373· Εὐρωπαϊοὶ 158, 174
 Εὐστάθιος Μακρεμβολίτης· βλ. Μακρεμβολίτης Εὐστάθιος
 Ἐφημερίδες τοῦ Παν. Κωδρικᾶ 174
 Ἐφημερίδες 173, 174
 Ἐφημερίς τῆς Βιέννης 110
- Ζαβίρας Γεώργιος 178
 Ζαβιτζάνος Γιάννης 350, 383
 Ζαγόρι· βλ. Βραδέτο
 Ζαγορίσιος Μίχος 310
 Ζάκυνθος 15, 18, 171, 314, 322, 325
 Ζαλογγίτης Δημήτριος τοῦ παπα-Χρήστου 315, 319, 324, 366, 367, 369, 383
 Ζαλογγίτης Ἰωάννης 319
 Ζάλογγο 316, 319
 Ζαμόστι 165
 Ζα(μ)πάκας Παναγιώτης 359, 383
 Ζαμπέλης Ζαχαρίας, συμβολαιογράφος Ἀγίας Μαύρας 322, 324, 355, 366
 Ζαπαρᾶς· βλ. Τζαμπαρᾶς
 Ζάρα 317
 Ζαχαρίας 303
 Ζάχος Ἀναστάσης 352, 365, 383
 Ζάχος Κωνσταντῆς 360, 383
 Ζέλης Ἰωάννης 364, 383
 Ζέρβας Γιάννης 360, 383
 Ζέρβας Νικόλαος 350, 383
 Ζήσης Νικόλαος 360, 371, 383
 Ζήσιμος Χρῆστος 363, 383
 Ζυγομαλᾶς Θεόδωρος 163
 Ζωγράφος Νικόλαος 297
 Ζωσιμάδες 291
- Ἡλιόδωρος Τρίκκης 48

- Ἡλιὸς Φίλιππος 290
 Ἡπειρος 306· βλ. καὶ Πηρία
 Ἡράκλεια 172
 Ἡρωδίων, μοναχὸς τῆς Μονῆς Ἀγ. Νικολάου (Μόσχα) 152
 Ἡσαίας, ἱεροδιάκονος τῆς Μονῆς Ἀγ. Νικολάου (Μόσχα) 129
 Ἡσίοδος 401
- Θεοδόσης Σπύρος 357, 383
 Θεοδόσιος 188
 Θεοδόσιος, ἱερομόναχος τῆς Μονῆς Ἀγ. Νικολάου (Μόσχα) 154
 Θεοδωρὴς 338
 Θεόδωρος Ἀλεξέγεβιτς, τσάρος τῆς Ρωσίας 113, 133, 134, 135, 137, 138, 140, 141, 143
 Θεόδωρος, ἀρχιμανδρίτης τῆς Μονῆς Χιλανδαρίου 124
 Θεόδωρος Ἰβάνοβιτς, τσάρος τῆς Ρωσίας 124
 Θεόδωρος Πρόδρομος· βλ. Πρόδρομος
 Θεόκτιστος, μοναχὸς τῆς Μονῆς Ἰβήρων 134
 Θεόκλητος Α', πατριάρχης Κων/πόλεως 164, 165
 Θεοτοκάς Γεώργιος 155
 Θεοτόκης Σπυρίδων 336
 Θεοτόκος 189
 Θεόφιλος 193
 Θεόφιλος Ἀντικίνησορας 195
 Θεόφιλος Καμπανίας 195
 Θεοφύλακτος Βουλγαρίας 24
 Θεοφάνης Γεώργιος 363, 368, 383
 Θεραπειὰ 175, 288
 Θεσσαλία 110, 179
 Θεσσαλονίκη 16, 17, 18, 164
 Θήβα 179
 Θιακογιάννη οἰκογένεια 311, 312
 Θιακογιάννης Ἀνδρέας 311
 Θίνα 160· βλ. καὶ Κίνα
 Θιόκας Σπύρος 361, 383
 Θιοχαράκης Εὐστάθιος 350, 383
 Θολοίτης Ἰωάννης 164
 Θουκυδίδης 163
 Θράκη 172· — Ἀνατολική 171
 Θωμᾶς ἀπὸ τὸ Ἄργος 162, 163
- Θωμᾶς Γιαννάκης, Μοραΐτης 365, 371, 383
- Ἰάκωβος, ἀρχιμανδρίτης Ἰωαννίνων 196
 Ἰάκωβος, πατριάρχης Κων/πόλεως 118
 Ἰάσι 38, 172, 173, 290· σχολή 287
 Ἰβάν Ἀλεξέγεβιτς, τσάρος τῆς Ρωσίας 128, 130, 138, 143, 149, 151
 Ἰβάν Δ' ὁ Τρομερός, τσάρος τῆς Ρωσίας 111, 124
 Ἰβάν Σαμόιλοβιτς, στρατάρχης τῶν Κοζάκων 116
 Ἰγνάτιος Α', μητροπολίτης Ἄρτας [330], [372]· Οὐγγροβλαχίας 290, 302
 Ἰδρωμένος Ἀνδρέας 175
 Ἰεζεκιήλ 285
 Ἰερεμίας 303
 Ἰερεμίας Β', πατριάρχης Κων/πόλεως 164, 165
 Ἰεροβοάμ 192
 Ἰεροσόλυμα, Ἱερουσαλήμ 114, 126, 141, 175, 185, 303· Ἱεροσόλυμον πατριάρχης· βλ. Δοσίθεος, Νεκτάριος, Παΐσιος, Χρυσάνθος Νοταρᾶς
 Ἱερὸς Συνασπισμὸς τοῦ Linz 173
 Ἰκαρία 170
 Ἰμπέριος καὶ Μαργαρίνα 49
 Ἰνγλιτέρα· βλ. Ἀγγλία
 Ἰνδία 166
 Ἰνδίες Δυτικῆς 166
 Ἰόνια νησιά· βλ. Ἐπτάνησα
 Ἰόνιο πέλαγος 171, 305, 331, 335, 341, 342, 343
 Ἰούδας 192
 Ἰουλιανὸς Θεοδωράκης, κτήτορας κώδικα 38
 Ἰουστινιανὸς 193
 Ἰσαάκ, ἡγούμενος τῆς Μονῆς Ἀγ. Νικολάου (Μόσχα) 111, 131, 134, 140, 147
 Ἰσαάκ, μοναχὸς τῆς Μονῆς Ἰβήρων 148
 Ἰσλανδία 161
 Ἰσπανία 12, 16, 18
 Ἱστορία Καρόλου τοῦ IB' τοῦ Βολταίρου 289, 291
 Ἱστορικὴ καὶ Ἐθνολογικὴ Ἑταιρεία 179
 Ἱταλία 162, 164, 306
 Ἰωακείμ, πατριάρχης Μόσχας 113, 137, 143

Ἰωάννης, ἱερέας 353, 396
 Ἰωάννης τοῦ Πέτρου (Ἰβάν Πετρόβ),
 Ἕλληνας στή Ρωσία 138
 Ἰωαννίκιος, κελάρης τῆς Μονῆς Nono-
 spasskij (Μόσχα) 141
 Ἰωαννίκιος, μοναχὸς τῆς Μονῆς Ἰβήρων
 147, 148
 Ἰωάννινα 16, 18, 290, 371
 Ἰωαννίτης Δημήτριος· βλ. Κοντουράς
 Ἰωάσαφ, ἱεροδιάκονος τῆς Μονῆς Χιλαν-
 δαρίου 142
 Ἰωάσαφ, μοναχὸς τῆς Μονῆς Ἁγ. Νικο-
 λάου (Μόσχα) 120, 148
 Ἰωάσαφ, μοναχὸς τῆς Μονῆς Ἰβήρων 146
 Ἰώβ, πατριάρχης Μόσχας 124
 Ἰωσήφ 189
 Ἰωσήφ Γεωργειρήνης· βλ. Γεωργειρήνης
 Καβάγενας (γαμπρὸς τῆς -) Δημήτρης
 359, 383
 Καβάγη Δημήτρης 354, 383
 Καβαδίας Ἰωάννης 350, 351, 380, 383
 Καβαδίας Κώνστας 354, 383
 Καβαδιάς Νικολὸς 352, 388
 Καβαδίας Πέτρος 369, 384
 Καβαδίας Στάθης 363, 383
 Καβαδίας Ταμπάκης Πολυχρόνης 350,
 358, 383
 Καβάδιας Χρῆστος 359, 383
 Καβάσιλας Συμεὼν 164
 Καβοδεμάρης Ἀντώνης 365, 383
 Καζαντζάκης Νίκος 155
 Καζατζῆς Γιάννης 358, 360, 383
 Καινὴ Διαθήκη 189
 Καισαρείας (τῆς Παλαιστίνης) μητροπο-
 λίτης· βλ. Δοσίθεος, πατριάρχης Ἱε-
 ροσολύμων
 Κακαμπίνης Δῆμος 357, 383
 Καλαβρία 20, 22, 24
 Καλαθᾶς Ἀντώνης 362, 383
 Καλαθᾶς Γιώργος 364, 383
 Καλαμανίδες Τζολῆς 353, 384
 Καλαματιανὸς Πανάγος 359, 384
 Καλαμιτζιώτης Κωνσταντῆς 357, 384
 Καλαμιτζιώτης Χαράλαμπος 357, 384
 Καλατζῆς Δημήτρης (Ἀναγνώστης -)
 364, 384
 Κάλβος Ἀνδρέας 304

Καλένζα(ς) Δημήτριος 23
 Καλεντάριον 38, 39
 Καλιγιάννης Πέτρος 363, 384
 Καλλιμάχης Ἰωάννης Ἀλεξάνδρου 290
 Καλλιμάχης Σκαρλάτος 289, 290, 291
 Καλλιμάχος καὶ Χρυσορόη 49
 Καλλίνικος, ἱερομόναχος τῆς Μονῆς Ἁγ.
 Νικολάου (Μόσχα) 152, 153
 Καλλίνικος Δ', πατριάρχης Κων/πόλεως
 174
 Καλλίνικος Χρῆστος 358, 384
 Καλλιπολι 48, 171
 Καλλοῦδης Ἀρσένιος 168
 Καλμοῦκοι 176
 Καλόγερος Σπύρος 323
 Καλοσερίτζης Δημήτρης 357, 384
 Καλὸς Χριστόδουλος 371, 384
 Καμμένος Ἀναστάσης 360, 395
 Καμοένος· βλ. Camoëns
 Κανόζα (Καλαβρίας) 24
 Κανονικὸ Δίκαιο 182
 Κάντας Γιάννης 358, 384
 Κάντας (Δημο-) 365, 384
 Κάντας Νικολὸς 361, 384
 Κάντας Πάνος 361, 384
 Καντηλιώτης Αὐγέρης 364, 384
 Καντηλιώτης Νικολὸς 362, 384
 Κάντιου Στάθης 364, 384
 Καντιρ μπέτης 309, 310, [311], 314
 Καπελέτος Γιάννης 361, 384
 Καπλάνη σχολὴ 290
 Καποδίστριας Ἀντώνιος Μαρία 344· βλ.
 καὶ Τόνη Μαρία
 Καποδίστριας Ἰωάννης 180
 Κάπος Δημήτρης 363, 384
 Καραβέλα οἰκογένεια 320
 Καραβέλας Ἀλβίξε 320
 Καραβέλας Πάνος 320
 Καραβέλας Σπύρος 320, 324, 346, 355,
 364, 366, 367, 368, 384
 Καραβέλας Τζόρτζης 320
 Καραβέλας Χριστόδουλος 320, 359, 384
 Καραβέλου· βλ. Γκαραβέλου
 Καραλής Ἀβέρκιος 308
 Καραμάνης Δημήτρης 352, 384
 Καραμέτζης Πάνος 356, 384
 Καραμήτζης Γιωργάκης 369, 384
 Καραμητζός Δημήτρης 358, 384

Καρατζᾶς Κωνσταντῖνος 173
 Καρατζᾶς Νικόλαος 182
 Καρατούλας Στάμος 356, 368, 384
 Καραχασάνης Ἰωάννης τοῦ Κώστα 323,
 359, 366, 368, 384
 Καρβούνης Ἀναστάσης 365, 384
 Κάρολος Ε', βασιλεὺς τῆς Ἰσπανίας καὶ
 αὐτοκράτορας τῆς Ἁγίας Ρωμαϊκῆς
 αὐτοκρατορίας 162
 Καρύδης Γιάννης 363, 384
 Καρύδης Κώστας 352, 384
 Κασόρας (Κασούρας) Γιώργος 354, 364,
 384
 Κασπία θάλασσα 176
 Κασταμανῆς Πάνος 359, 384
 Καστανᾶς Γιαννάκης 355, 384
 Καστοριά 16, 21
 Κατζαίτης Πάνος 358, 384
 Κατζαμάγγος Πάνος 351, 362, 370, 384,
 389
 Κατζαούνης Ἀθανάσης 349, 384
 Κατζιμάρδος Γιάννης 351, 364, 384,
 385
 Κατζιμάρδος (;) Γιάννης 354, 386
 Κατζιμάρδος· βλ. προηγ.
 Κατζιώτης Γιάννης 351, 385
 Κατούνα 332
 Κατριμπούζης Δημήτρης 362, 385
 Κατριμπούζης Θανάσης 362, 385
 Κατρώιος Χρῆστος 362, 385
 Κατσαίτης Μάρκος Ἀντώνιος 171, 172,
 173
 Κατσώνης Λάμπρος 317, 343
 Κάτω Ἰταλίας μητρόπολις 9, 12, 19, 20,
 21, 22, 24
 Κατωπόδης Ἀθανάσης 350, 391
 Κέντρον Ἐρένης τοῦ Μεσαιωνικοῦ καὶ
 Νέου Ἑλληνισμοῦ τῆς Ἀκαδημίας
 Ἀθηνῶν (KEMNE) 160, 307, 308
 Κεραμιδᾶς Νικόλαος 356, 385
 Κερασοβίτης Γιάννης 359, 385
 Κερασοβίτης Γιωργάκης 362, 385
 Κέρκυρα, Κορφοὶ 12, 14, 16, 17, 18, 25,
 26, 163, 171, 172, 175, 180, 309,
 320, 321, 326, 327, 328, 329, 330,
 333, 334, 336, 337, 338, 340, 341,
 342, 343, 345, 348, 355, 367, 369,
 374· γενικὸς πρόξενος τῆς Ρωσίας
 στήν Κέρκυρα, βλ. Μπενάκης Λιμπέ-
 ριος
 Κεφαλᾶς Ἀθανάσιος 332
 Κεφαλλονιά, Κεφαλληνία 309, 311, 314,
 321, 344
 Κεχρᾶ οἰκογένεια 319
 Κεχρᾶς Ἀναστάσιος 355, 356, 387, 392
 Κεχρᾶς Δημήτριος (Δῆμος) 327, 328,
 329, 336, 337, 338, 340, 346, 355,
 367, 368, 385
 Κεχρᾶς Ἰωάννης 315, 319, 320, 324,
 334, 353, 359, 363, 366, 367, 368,
 370, 380, 385
 Κεχρᾶς Μιχάλης 363, 368, 385
 Κεχρᾶς Χρῆστος 320, 357, 385
 Κίεβο 119, 134, 137
 Κίνα 160
 Κιναβέλης· βλ. Γενοβέλης
 Κιόσης Ζώης 370, 385
 Κιόσκης Νικολὸς 358, 385
 Κιρασοβίτης· βλ. Κερασοβίτης
 Κίσαβος 179
 Κιτζάκης Ἀποστόλης 385
 Κιτζάκης Βαγγέλης 359, 363, 385
 Κίτζας Βαγγέλης 364, 385
 Κιτζίλης Νικόλαος 356, 360, 383, 396
 Κιτζίλης Τζόρτζης 324, 353, 356, 366,
 367, 368, 370, 385
 Κίτζος Γιωργάκης 351, 385
 Κλαδάς Γεράσιμος 326, 335, 336, 344
 Κλάπας Γιώργος 365, 385
 Κλήμης, ἀρχιμανδριτῆς τῆς Μονῆς Ἰβή-
 ρων 111, 123, 134, 140, 146, 148
 Κλήμης Ε', πάπας 192
 Κλοτζάρης Γιάννης 357, 368, 385
 Κλοτζάρης Πανούσης 361, 385
 Κλωπστόκος· βλ. Klopstock
 Κοδρικᾶς Παναγιώτης 174
 Κοζάκοι 116, 176
 Κοζυλιώτης Σιλβάβος Χρῆστος 353, 385
 Κοκκινάκης Κων. 280
 Κοκκίνης Τάτζης 352, 385
 Κόκκων (Κοκκίωνης) Ἰωάννης 293, 296,
 300
 Κοκλανίκας Κώστας 351, 385
 Κοκλανίκας Χρῆστος 356, 385
 Κολιαδήμας Δῆμος 364, 385
 Κολοβὸς Λιάς 350, 385

Κολός Σπυράκης 362, 385
 Κολοφωτιάς Χρήστος 359, 385
 Κολυβάς Μηνάς 365, 385
 Κομινιώτης 'Αναστάσης 367
 Κομνηνοί, αυτοκράτορες 49
 Κομποτιανής (τῆς -); 'Αναστάσης 362, 385
 Κονάκης Σπυρίδων 'Αναστάσιος 315, 324, 325, 366, 367
 Κονδουράς βλ. Κοντουράς
 Κονεμένος 'Αποστόλης 359, 368, 386
 Κονεμένος Γεώργιος 370, 386
 Κονιδάρης Θεοδόσιος 311
 Κονιδάρης 'Ιωάννης 352, 390
 Κονιδάρης Μιχαήλ 311, 312
 Κονοπινιώτης Γιάννης 363, 386
 Κονοπινιώτης Κοσμάς 360, 371, 386
 Κονταξής Γληγόρης (Δημο-) 363, 386
 Κονταξής Δημος 363, 386
 Κονταξής Θανάσης 362, 386
 Κοντατζής βλ. προηγ.
 Κοντινέντες (Continente) 335, 345
 Κοντογιάννης Βασίλης 353, 386
 Κοντοκολιού Γιώργης 358, 386
 Κοντὸς Γιάννης 355, 386
 Κοντὸς Χρήστος 357, 386
 Κοντουράς Δημήτριος τοῦ 'Ιωάννη 309, 310
 Κοντοχρήστος Κώστας 357, 386
 Κοπαρέος 'Ιωάννης 160
 Κοπαρέος Μιχαήλ 160
 Κοραῆς 'Αδαμάντιος 291
 Κοράνιο 188
 Κοριτσᾶς ἐπισκοπὴ 19, 20, 21
 Κορνάρος Βιτσέντζος 55
 Κορνέρης Σπύρος 361, 386
 Κορνήλιος, ἱερομόναχος τῆς Μονῆς 'Ιβήρων 146
 Κορφοί βλ. Κέρκυρα
 Κορώνη, Κορωνάιοι 17, 18, 163
 Κορωνίδς Θεοδωρῆς 365, 386
 Κορωνίδς Πανάγος 364, 386
 Κοσζάκιανης 339
 Κόσζυφας βλ. Κότζυφας
 Κοσμάς, ἱεροδιάκονος τῆς Μονῆς 'Αγ. Νικολάου (Μόσχα) 152
 Κοσπετίνης Γιάννης 350, 358, 386, 394
 Κότζυφας Στασίος 363, 369, 386

Κοτοκολιού βλ. Κοντοκολιού
 Κοτροπέλης Γέργος 364, 386
 Κοτσεβού βλ. Kotzebue
 Κούγιας (Πανο-) Σωτήρης 356, 386
 Κούμας Κων. 280
 Κουντουράς βλ. Κοντουράς
 Κουραπᾶς Γιώργος 356, 386
 Κουρεμένος Γιάννης 354, 386
 Κούροβ 'Αθανάσιος 153
 Κούσης Κωνσταντῆς 353, 359, 386
 Κουτζογένης, Κουτζογιάννης (;) βλ. Κουτζογιάνης
 Κουτζογιώργος Νικολός 357, 369, 386
 Κουτζογιάνης Γιάννης 354, 386
 Κουτῆς Γιάννης 362, 386
 Κουτρομπέλης βλ. Κοτροπέλης
 Κουφῆας Μόσχος 334, 339, [340], 357, 386
 Κοψιδᾶς Φίλιππος 357, 386
 Κρασσᾶς Χριστόδουλος 311
 Κρέτος 'Ιωάννης 360, 389
 Κρήτη 164, 399-404
 Κριμαία 118
 Κρίσις τοῦ Πάριδος ('Η) τοῦ Δ. Γουζέλη 287
 Κριτόπουλος 'Αγαπητὸς 358, 368, 386
 Κριτόπουλος Θωμᾶς 356, 368, 370, 386
 Κριτόπουλος Μητροφάνης βλ. Μητροφάνης
 Κρότωνα, καθολικὴ ἐπισκοπὴ τῆς Κάτω 'Ιταλίας 22
 Κρούσιος Μαρτίνος 163, 164
 Κύθηρα 171
 Κύκκου Μονή βλ. Μονὲς
 Κυκλάδες 170
 Κυπριανός, ἡγούμενος τῆς Μονῆς 'Αγ. Νικολάου (Μόσχα) 153, 154
 Κυπριανός, πατριάρχης Κων/πόλεως 160
 Κύπρος, Κύπριοι 12, 13, 14, 17, 163, 169
 Κυρασοβίτης βλ. Κερασοβίτης
 Κύριλλος Λούκαρης, πατριάρχης Κων/πόλεως 125
 Κύριλλος τοῦ Γεωργίου, "Ελληνας στὴ Μόσχα 150
 Κύρκος Γεράσιμος 356, 362, 387
 Κάδιξ Θεοδοσίου 193 — 'Ιουστινιανοῦ 193

Κωνσταντᾶς Γρηγόριος 156, 178, 291
 Κωνσταντῆζα Ρουμανίας 38
 Κωνσταντίνος Μανασσῆς βλ. Μανασσῆς
 Κωνσταντίνος Πορφυρογέννητος 193
 Κωνσταντινούπολη, Κωνσταντινουπολίτες 11, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 47, 118, 119, 131, 141, 142, 152, 160, 162, 164, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 179, 180, 194, 195, 290, 291, 293, 298, 301, 302, 303, 306, 307, 311, 317, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 331, 332, 333, 334, 336, 337, 338, 339, 341, 342, 344, 345, 348, 367, 373· Μετόχι Παναγίου Τάφου 185, 186, 187, 194, 195, 196· πρέσβης 'Αγγλίας στὴν Κων/πολη 327, 329· πρέσβεις εὐρωπαϊοὶ 306, 307, 327, 342· πρέσβης Ρωσίας, βλ. Ταμάρια Βασίλειος
 Κωνσταντινουπόλεως πατριάρχης βλ. 'Αθανάσιος, Γαβριήλ, Γερμανός, Γρηγόριος Ε', Διονύσιος, Θεόκλητος Α', 'Ιάκωβος, 'Ιερεμίας Β', Καλλίνικος Δ', Κυπριανός, Κύριλλος Λούκαρης, Μητροφάνης Γ', Νικηφόρος, Φώτιος
 Κωνσταντινουπόλεως συνθήκη 305-306, 307, [326], 333, 335, [337], 344, 347, 348
 Κωστής Τζόρτζης 358, 387
 Λαγινᾶς, Λαϊνᾶς Λαμπράκης 351, 359, 387
 Λαϊνᾶ (Τάτζη -) Κώστας καὶ ἀδελφία 359, 387
 Λαϊνᾶς Κωνσταντῆς 350, 387
 Λακκιώτης Χρήστος 349, 387
 Λαλαγιώργου Τόλος 358, 387
 Λάμπρος 'Αθανάσιος 353, 370, 387
 Λάμπρος Δημήτριος 353, 387
 Λάμπρος τοῦ Φώτου (;) βλ. Φωτολάμπρος
 Λάμπρος (τῆς -) Χρήστος 353, 387
 Λάμψακος 171
 Λαρίνα βλ. Larino
 Λάσκαρις 'Ιανὸς 404
 Λάσκαρις Κανανός 161
 Λάτος Φραγγλῆς 356, 387
 Λαυρέντιος, ἀρχιμανδρίτης τῆς Μονῆς Χιλανδαρίου 124
 Λαχανᾶς Κωνσταντῆς 360, 387
 Λβῶφ 165
 Λεβάντη(ς) (Levante) 13, 14, 15, 16, 24
 Λειψία 110
 Λεκατζᾶ Θεοδώρα, θυγ. Παύλου — βλ. Λουρόπουλου Θεοδώρα
 Λεκατζᾶς Παῦλος 311, 320
 Λένης (τῆς -); βλ. Τιλένης
 Λεξιμὸν τῶν ἐνδόξων ἀνδρῶν 281
 Λεόντιος, ἐπίσκοπος Γρεβενῶν 21
 Λεόντιος, κελλάρης τῆς Μονῆς 'Ιβήρων 146
 Λεόντιος, πρῶην μητροπολίτης Σισαίνιου, ἡγούμενος τῆς Μονῆς 'Αγίου Νικολάου (Μόσχα) 118, 132, 133, 138, 139, 140, 143, 144, 150, 151
 Λευτικὸν 197
 Λεύκα, τπν. Πρέβεζας 337
 Λευκάδα, Λευκάδιοι 306, 307, 309, 310, 311, 312, 313, 315, 316, 321, 326, 327, 328, 330, 331, 333, 336, 337, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 347, 348, [371]· βλ. καὶ 'Αγία Μαύρα· 'Αρχεῖα Νομοῦ Λευκάδας (ΓΑΚ/ΑΝΑ) 305 κ.ἐξ. πολλ.
 Λευτέρης Γιάννης 364, 387
 Λέων ὁ Σοφὸς 191
 Λῆμνος 179
 Ληστής Κωνσταντῆς 357, 387
 Λιάρου Γιαννάκης τοῦ 'Αναστάση 359, 387
 Λιάσκος Λάσκαρης 363, 387
 Λιβαδάς Θ. 173
 Λίβανος 14, 17
 Λίβιστρος καὶ Ροδάμνη 49
 Λιθουανία 164
 Λιόντος Γιάννης 364, 387
 Λιόφης Νικολός 361, 387
 Λόγγος 48
 Λονδίνο 169, 170
 Λορέτο 25
 Λούθηρος 162
 Λουκανός βλ. Lucanus
 Λούκαρης βλ. Κύριλλος Λούκαρης
 Λουρόπουλος Γεώργιος 309
 Λουρόπουλος Δημήτριος 338

- Λουρόπουλος Μαρίνος 308, 309, 310, 311, 314, 315, 316, 317, 320, 322, 323, 324, 325, 326, 328, 329, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 346, 347, 355, 366, 367, 368, 369, 370, 387
- Λουρόπουλου άρχιεπί (ΑΑ) 305, 308-340 πολλ.
- Λουρόπουλου Θεοδώρα, σύζ. Μαρίνου — θυγ. Παύλου Λεκατσά 311
- Λουρόπουλου οικογένεια 319
- Λουρόπουλου Χρυσή, θυγ. Γεωργίου — βλ. Τζαφραμπά Χρυσή
- Λουσιιάς (*Os Lusitadas*) του Camoëns 284
- Λούφας Κωνσταντής 365, 387
- Λυκούδης Γιάννης 360, 387
- Λυκούδης Νέστορας 361, 387
- Λυκούδης Σωτήρης 361, 387
- Λυκοφύδης Γιώργος 364, 387
- Μαγγίνας Θανάσης 359, 387
- Μαγγιόρος Θεοδώρης 354, 357, 360, 368, 382, 385, 387, 395
- Μαγλάρας Σπύρος 361, 387
- Μαγνησία Θεσσαλίας 179
- Μάγριπος (= Άφρικη) 49, 77, 79, 80, 100, 102
- Μαινώμενος Όρλάνδος (*Orlando furioso*) του Άριόστο 284
- Μακάριος, άρχιεμανδρίτης της Μονής Παντελεήμονος 135
- Μακάριος, κελλάρης της Μονής Χιλανδαρίου 124
- Μακάριος Κυδωνιεύς 168
- Μακάριος, μοναχός της Μονής Ίβήρων 148
- Μακάτζης Άθανάσιος 324, 349, 354, 363, 366, 367, 369, 370, 387
- Μακάτζης Άποστόλης 361, 387
- Μακάτζης Στάμος 353, 356, 370, 388
- Μακεδονία 12, 17, 20, 143, 151, 169
- Μακρεβολίτης Ευστάθιος 49
- Μακρίτζης Γιάννης 359, 388
- Μακροδήμας (Μακροδήςμος) Μίχος 350, 352, 356, 360, 368, 370, 379, 382, 388, 390
- Μαλαντρής Κωνσταντής 363, 388
- Μαλαντρής Νικολός 361, 388
- Μάλτα 195
- Μάλτας Ίωάννης 357, 388
- Μαμάτης Γιώργος 354, 388
- Μαμάτης Κοσμάς 364, 388
- Μανασσής Κωνσταντίνος 49
- Μάνη, Μανιάτες 12, 15, 16, 171
- Μανούσκακας Μ. Ι. 399, 400, 404
- Μαντούρας Άθανάσιος 309-310
- Μαντούρας Χρήστος 310
- Μαξιμιλιανός (Μαξιμιανός), Γερμανός αυτοκράτωρ 12, 15, 17, 18
- Μαξιμόβ Ίβάν, Ρώσος άγιογράφος 120
- Μαρδάριος, μητροπολίτης έκ της Μονής Χιλανδαρίου 124
- Μαρής Γιωργάκης 360, 365, 380, 388
- Μαριολόπουλος Ήλιος 37
- Μάρκελλος 188, 189
- Μαρκιανός 188
- Μαρκίδες Πούλιου· βλ. Πούλιου —
- Μάρκου Τάτζης 364, 388
- Μαρούτσης Πάνος 343
- Μάρως (της-) Νικολός 353, 388
- Μαστρογιαννόπουλος Βασίλης 358, 388
- Ματβέγεβ Άρταμόν 130
- Μάτζικας Κώστας 351, 388
- Ματζούκης Γρηγόριος 21
- Ματθαίος Αΐνου 300
- Ματθαίος (Μηλάντοβ), "Έλληνας στη Μόσχα 153
- Μαυραγάνης Στάθης 362, 388
- Μαύρη Θάλασσα 13, 16, 17, 18, 118
- Μαυρίκης Άναστάσιος 351, 388
- Μαυρογένης Νικόλαος 158
- Μαυρογιώργου (γερο-)· βλ. Γερομυρογιώργου
- Μαυροκορδάτος Άλέξανδρος ό έξ άπορρήτων 157, 158, 159, 173
- Μαυροκορδάτος Ίωάννης (Γιάννουλος) 172
- Μαυροκορδάτος Κωνσταντίνος 172
- Μαυροκορδάτος Νικόλαος 194
- Μαυρομάτης Ίωάννης, κωδικογράφος 24, 25, 26, 27, 34, 35
- Μαυρομάτη Κυράνα, σύζ. Τάτζη—· θυγ. Πέτρου Βαλεντίνη 316
- Μαυρομάτης Άναστάσιος (Τάτζης) του Σταμούλη και της Χρυσάνας 316, 332

- Μαυρομάτης Γεράσιμος 362, 368, 388
- Μαυρομάτης Μήτσος 316, 332
- Μαυρομάτης Νικολέτος 351, 388, 395
- Μαχαλιώτης Δημήτρης 360, 364, 388
- Μεγάλη Βρεταννία 166, 311· βλ. και Άγγλία
- Μεθόνη, Μεθωναίοι 17, 18
- Μελέτιος, άρχιεμανδρίτης της Μονής Χιλανδαρίου 124
- Μελέτιος, "Έλληνας ιεροδιάκονος 148, 149
- Μελέτιος, μητροπολίτης Άχρίδος 143
- Μελέτιος Μήτρου, άρχιεπίσκοπος Άθηνών 156
- Μελετόπουλος Ίωάννης 179
- Μελίτη, έπαρχία Κάτω Ίταλίας 20
- Μέντζος Γιωργάκης 353, 388· βλ. και Μέτζης
- Μεξικό 166
- Μεπρπαρού (;) Κοσμάς 360, 388
- Μεμική Γεωγραφία του Άργύρη Φιλίππη 178
- Μερίτζος Νικολός 365, 388
- Μεσόγειος 155
- Μεσσήνη 338· βλ. και Μισσήνα
- Μεσσιός (*Der Messias*) του Klopstock 280, 281, 284
- Μεταρρύθμιση 162
- Μετέωρα· βλ. Μονές
- Μέτζης Γιώργος 358, 388· βλ. και Μέντζος
- Μεχμέτ έφέντης, ύπάλληλος του Άλή πασά 330, 372
- Μεχμέτ πασίας, «πρώτος κουνσιλέρης» 14
- Μηλιές 178
- Μήλος 164, 169, 171
- Μηνᾶς Άναγνώστης 351, 360, 388, 395
- Μητροφάνης Γ', πατριάρχης Κων/πόλεως 21
- Μητροφάνης Κριτόπουλος, πατριάρχης Άλεξανδρείας 168
- Μικέλνας (της-) Κώστας 357, 388
- Μικρά Άσία 163, 164, 169, 171
- Μικρά Ρωσία· βλ. Ουκρανία
- Μιλανέ (Μιλανέζης, Μιλαχέ;) Κώστας 356, 388
- Μιλτων· βλ. Milton
- Μισανθρωπία και Μετάνοια του Kotzebue 280
- Μισσήνα 17, 18· βλ. και Μεσσήνη
- Μιστριωίτης Γιώργος 352, 388
- Μιχαήλ Άναστάσιος ό Ναουσαίος 160, 174
- Μιχαήλ, μοναχός της Μονής Χιλανδαρίου 124
- Μιχαήλ Ρωμάνοβ, τσάρος της Ρωσίας 124, 125, 146
- Μιχάλης Άντωνίος 360, 388
- Μιχάλης Νικολός 370, 388
- Μιχάλης Χρήστος 370, 388
- Μιχοής και Βεφα διήγησις· βλ. Βεφα και Μιχοής διήγησις
- Μολδαβία 131, 132, 172, 173, 178, 289, 290, 291
- Μολδοβλαχία 164, 169, 171
- Μολιέρος· βλ. Molière
- Μονεμβασία 404
- Μονές· Άγ. Αικατερίνης Σινᾶ 126· Άγ. Νικολάου (Μόσχα) 111-154· Άγ. Παύλου ("Άγιον Όρος) 125, 126· Βατοπεδίου ("Άγιον Όρος) 124, 125, 126, 131, 152· Διονυσίου ("Άγιον Όρος) 125· Έσφιγμένου ("Άγιον Όρος) 126· Ίβήρων ("Άγιον Όρος) 111-154· Ίβήρων (στη λίμνη Valda, Ρωσία) 127· Κύκκου 167· Μεγάλου Σπηλαίου 167· Μεγίστης Λαύρας ("Άγιον Όρος) 125· Μεταμορφώσεως (Μετέωρα) 50· Ξενοφώντος ("Άγιον Όρος) 125· Ξηροποτάμου ("Άγιον Όρος) 40· Παντελεήμονος ("Άγιον Όρος) 125, 126, 135· Παντοκράτορος ("Άγιον Όρος) 125· Σίμωνος Πέτρας ("Άγιον Όρος) 125· Σουμελά 167· Ταξιαρχών (Ζάλογγο) 316, 319· Χιλανδαρίου ("Άγιον Όρος) 111, 112, 122, 124, 125, 126, 141, 142· βλ. και "Άγιον Όρος, Σινᾶ
- Μονοβασώτης Άναστάσης 353, 388
- Μοραίτη Χρήστος του Χαράλαμπου 357, 388
- Μοραίτης Γιάννης 360, 389
- Μοραίτης Σιλαβούνος Δημήτρης 361, 389
- Μοραίτης· βλ. και Θωμάς

- Μορέας, Μοραίτες· βλ. Πελοπόννησος
 Μορ(ε)ζήνος 'Ιωάννης 164
 Μόσχα 111-154, 165· τυπογραφείο 127
 Μοσχοβία 165· βλ. και προηγ.
 Μοσχονήσια 171
 Μοσχόπουλος Γιώργος 350, 389
 Μοσχόπουλος Μ. 403
 Μουτζαρίτης· βλ. Μουτζαρίτης
 Μουρός Γιαννιτζής 353, 389
 Μουρούζης Δημήτριος 280
 Μουρτζίνης Κώστας 364, 389
 Μουτζαρίτης 'Αποστόλης 353, 355, 389
 Μουτζαρίτης Γεώργιος 355, 380, 386
 Μουτζαρίτης Θανάσης 352, 389
 Μουτζαρίτης Χρήστος 365, 389
 Μπαγλάτζας Θανάσης 350, 389
 Μπαλαρής Βασίλειος 350, 362, 389
 Μπαλαρής Νικολός 362, 389
 Μπαλωματής Δήμος 360, 389
 Μπαμπά 171
 Μπανός 'Αναστάσης 361, 389
 Μπανός Γιώργος 361, 389
 Μπαντιά Αικατερίνη 307-371 πολλ.
 Μπαρμπαρίγου Γαβριήλ, ιερομόναχος 352, 383
 Μπασσαράμπας Μπραγκοβάνος Κωνσταντίνος 193, 194
 Μπατζούλας 'Αναστάσης 363, 389
 Μπατζούλας Κωνσταντής 351, 360, 389
 Μπατζούλας Σταμούλης 356, 389
 Μπελετζικιάκης Κώστας 350, 389
 Μπελίνιας Ζαφύρης 352, 389
 Μπενάκης Λιμπέρτος (Λιμπεράλ) 309, [327], 328, 329, 339, 340, 341, 342, 343
 Μπεστούζεβ - Ριούμιν Σεμιόν 153
 Μπετζελέκης Θεοδωρής 364, 370, 389
 Μπετζελέκης Χρήστος 359, 360, 361, 362, 368, 382, 384, 387, 389, 390
 Μπιτζικόκος Μήτσης 353, 389
 Μποικάτης 'Αναστάσης 351, 389
 Μπορδούσιος Σταμούλης 371, 389
 Μπορίς Γκοντουνόβ, τσάρος της Ρωσίας 124
 Μπουζάκας 'Αθανάσιος 361, 389
 Μπουϊκλής Γιώργος 352, 389
 Μπουκουβάλα οικογένεια 316
 Μπουκουβάλας 'Αθανάσιος 316
- Μπούλια· βλ. 'Απουλία
 Μπραίμης Δημήτρης 362, 368, 389
 Μπραίμιος Θεοχάρης 352, 389
 Μπρέκοσης Γιώργος 363, 389
 Μύκονος 171
 Μυλωνάς Στάθης 352, 389
- Ναδάρ Σάχ 176
 Ναυπάκτου ναυμαχία 11, 12, 19, 26
 Ναύπλιο 163
 Νεάπολη 'Ιταλίας 167, 306· βασιλείο Νε- απόλεως (ρένιο της 'Ανάπολης) 12, 15, 17, 22
 Νέγρης 'Αποστόλης 350, 364, 389, 395
 Νέγρης Θεόδωρος 291, 293, 302
 Νέγρης Πέτρος, συμβολαιογράφος της 'Αγίας Μαύρας 309, 321, 325, 366, 367, 369, 371
 Νέγρης Χρήστος 356, 389
 Νείλος Σταυράς· βλ. Σταυράς
 Νεκτάριος, ήγούμενος της Μονής 'Αγ. Νικολάου (Μόσχα) 116, 117, 118, 129, 130, 132, 133, 138, 139, 140, 142, 150, 151
 Νεκτάριος, πατριάρχης 'Ιεροσολύμων 169
 Νέλσον 305, 306
 Νεοελληνικός Διαφωτισμός 281, 286
 Νεόφυτος, αρχιδιάκονος της Μονής 'Ι- βήρων 146
 Νεόφυτος, προϊστάμενος της Μονής 'Αγ. Νικολάου (Μόσχα) 152
 Νίζνα 118, 138, 139
 Νικήτας Εύγενιανός· βλ. Εύγενιανός
 Νικηφόρος, ήγούμενος της Μονής 'Ιβή- ρων 133
 Νικηφόρος, μοναχός της Μονής 'Ιβήρων, 148
 Νικηφόρος, πατριάρχης Κων/πόλεως 40
 Νικιάμπας Γιάννης 365, 389
 Νικόλαος του Δημητρίου, 'Ελληνας στη Μόσχα 119
 Νικόλαος του Ευσταθίου, 'Ελληνας στη Μόσχα 150
 Νικόλαος ό Ρινότμητος, 'Ηπειρώτης συγ- γραφέας περιηγητικού κειμένου 160
 Νικολάου 'Αναστάσης 361, 389
 Νικολάου Θεοδωρής 354, 357, 386, 390, 392

- Νικολάρα 'Ιωάννης 357, 390
 Νικολάρας Νικολός 352, 390
 Νικολέτος της Βόνιτσας 332
 Νικολός Γιάννης 360, 390
 Νικολού Γιάννης 360, 390
 Νικόπολη της 'Ηπείρου 307, 342
 Νίκου (παπα -)· βλ. Παπανίκου
 Νίκου Σωτήρης 361, 390
 Νίκων, πατριάρχης Μόσχας 123, 126, 127, 128, 132, 140, 146
 Νισέτ (;) εφένης, άπεσταλμένος της Πύ- λης στην Πρέβεζα 330, [342], 372
 Νορβηγία 161
 Νοταράς Χρυσάνθος· βλ. Χρυσάνθος
 Νουθεσία πατρός προς υιόν του Dupuy La Chapelle 281
 Νούκιος 'Ανδρόνικος ή Νίκανδρος 156, 161, 162, 163
 Νταλαγιώργος Σπύρος 351, 390
 Νταλαπήρας 'Ανθίμος 352, 390
 Ντάλας Κωνσταντής 360, 390
 Νταμάτης· βλ. Ντεμάτης
 Νταμουλιάνος Γιαννάκης της Βασιλικής 360, 390
 Ντελιμάρης Πάσχος 359, 390
 Ντελλαπόρτας Λεονάρδος 399-403
 Ντεμάτης Νικολός 365, 390
 Ντζέρβας· βλ. Ζέρβας
 Ντιλένης (;)· βλ. Τιλένης
 Ντότζικας· βλ. Τότζικας
 Νύχτες του Young 279-304
- Εάνθης Δήμος 365, 368, 390
 Εεούλης Λάμπης 356, 390
 Εενοφών 'Εφέσιος 48
 Εηρόμερο 313, 332
- 'Οδησός 291, 302, 303
 'Ο θάνατος του 'Αβελ του Gessner 280
 'Οθωμανική αυτοκρατορία 306, 335, 336, 337, 345· βλ. και Τουρκία
 Οικονόμος Κωνσταντίνος ό έξ Οικονό- μων 45, 279-303
 Οικονόμος Σοφοκλής 45, 46, 281, 283, 302
 Οικονόμος Στέφανος 301
 'Ολλανδία 162
- 'Ομηρος 285
 'Ομηρος Νικολός 362, 390
 'Οξφόρδης Πανεπιστήμιο 176
 'Οριος 'Αγγελος 306, 310, 320, 321, 325, 326, 327, 328, 329, 335, 336, 341, 343, 344, 345, 346, 347, 355
 'Οριου 'Αναστασία Σέρβου, σύζ. 'Αγγε- λου — 321
 'Ορλωφικά 343
 'Ορφανός Γιώργος 360, 390
 'Οσσιαν· βλ. Ossian
 'Οτραντο, έπαρχία (Terra d'Otranto) 20
 Ούγγαρία 12, 15, 17, 18
 Ούγγροβλαχίας 'Ιγνάτιος· βλ. 'Ιγνάτιος
 Ούζμπεκιστάν 176
 Ουκραίντσεβ 'Εμελιάν 'Ιγνάτιεβιτς 130, 137
 Ουκρανία, Μικρά Ρωσία 116, 118, 138, 139
 Ούλιανός 188
 Ουράνης Κώστας 155
 Ουσακώφ ('Εξακώφ) 305, 309, 310, [311], 312, 314, 315, 318, 320, 321, 333, 335, 337, 342, 345, 349
- Πάγκαλος Νικόλαος 317
 Πάδοβα 171, 182, 194
 Παΐσιος 'Αγιοποστολίτης, μητροπολίτης Ρόδου 165, 166
 Παΐσιος, αρχιεπίσκοπος 'Αχρίδος 19, 20
 Παΐσιος, επίσκοπος Δυρραχίου 165
 Παΐσιος, πατριάρχης 'Ιεροσολύμων 169
 Παλαβούλης Γιάννης 350, 364, 390
 Παλαιά Διαθήκη 189, 197
 Παλαιστίνη 164, 169
 «Παλαιστίνη», «Παλαιστινιακές χώρες» [= 'Ορθόδοξη 'Ανατολή] 136, 142, 143, 144, 145, 152
 Παλαρής· βλ. Μπαλαρής
 Παλέρμιο 17
 Πανάτζιος Χρήστος 353, 359, 390
 Πανοκούγια· βλ. Κούγιας
 Πάνος (;) 365, 396
 Πάνος 351, 396
 Πάνου Δημητράκης 360, 390
 Παντέ(ν)τας· βλ. Πατένας
 Παζοί 315, 328, 332, 335, 340
 Παπαγεωργίου Σπυρίδων 164

- Παπαγιάννης Δημήτρης 360, 371, 390
 Παπαγιάννης Κωνσταντής 365, 390
 Παπαγιάννης Παναγιώτης 353, 390
 Παπαγιάννης Παν. και αδέρφια 361, 390
 Παπαγιαννόπουλος Γρηγόριος 359, 390
 Παπαδημήτρης Στασίνος 325, 367
 Παπαδόπουλος 'Αλέξης 355, 368, 390
 Παπαδόπουλος Γιώργης 353, 357, 370, 390
 Παπαδόπουλος Κεραμεύς Α. 195
 Παπαδόπουλος Νικόλαος Κομνηνός 182, 195
 Παπαδόπουλος Νικόλδς 312, 313, 346, 349
 Παπαζέλης Θεοδωρής 350, 391
 Παπαναστάσης Δημήτρης 350, 391
 Παπανικόπουλος Θανάσης 362, 391
 Παπανίκου 'Αποστόλης 365, 391
 Παπανίκου Κωνσταντής 365, 391
 Παπαπολύζος Κώνστας 308, 309, 310, 311, 314, 326, 330, 333, 337, 338, 346, 369
 Παπαποστόλη 'Αναστάσιος 364, 391
 Παπαποστόλης Γιάννης 350, 354, 362, 391
 Παπαστάμου Θανάσης 352, 391
 Παπατριαντάφυλλος Νικόλδς 312, 330, 346, 349, 369
 Παπατριαντάφυλλος Σωτήρης 312
 Παπινιανός 188
 Παπουτζής Χρῆστος 358, 391
 Παράδεισος (*Paradise Lost*) του Milton 284
 Παραδουνάβιες 'Ηγεμονίες 37, 38, 47
 Παρᾶς 'Αποστόλης 350, 352, 354, 391, 395
 Παρᾶς Γεώργιος 350, 363, 391
 Παρᾶς Νικόλδς 359, 391
 Παρᾶς Πάνος 359, 391
 Πάργα, Παργίνοι 171, 306, 307, 308, 309, 311, 314, 328, 329, 332, 336, 340
 Πάρη (= Μπάρι) 24
 Παρθένιος, ἡγούμενος τῆς Μονῆς 'Αγ. Νικολάου (Μόσχα) 154
 Παρθένιος, ἱερομόναχος τῆς Μονῆς 'Ιβήρων 151
 Παρθένιος ὁ Πελοποννήσιος, ἱεροδιάκονος και διδάσκαλος 168
 Παρίσι 174, 179, 194
 Παρίστριες 'Ηγεμονίες βλ. Παραδουνάβιες 'Ηγεμονίες
 Παρκεθίμης 'Ιάκωβος «ὁ Μηλοῦτας» 164
 Παρλιαπές Δημήτρης 361, 391
 Παρμενίδης 401
 Παροιμιαί Σολομώντος 197
 Παρούση 'Αργύρω, θυγ. Σταθάκη — βλ. Διγόνη 'Αργύρω
 Παρούσης Σταθάκης (Εὐστάθιος) τοῦ 'Αλεξάνδρου 315, 316, 317, 318, 346
 Πασχάλης τοῦ 'Αλεξάνδρου Χρόμοβ, 'Ελληνας στή Μόσχα 153
 Πάσχος Νίκος 352, 391
 Πατελλάρος βλ. 'Αθανάσιος
 Πατέντας 'Ιωάννης τοῦ Ρίζου 324, 354, 355, 366, 367, 368, 391
 Πάτζης Χρῆστος 360, 391
 Πάτμος 170, 176
 Πάτρα 163, 179
 Πατρίκιος Σεβαστιανός 321
 Πατρίκιος Σπυρίδων 321
 Πατρινός 'Ιωάννης 360, 390
 Παῦλος Α', τσάρος τῆς Ρωσίας [306], [311], [328], 335, [336]
 Παφνούτιος, μητροπολίτης Κάτω 'Ιταλίας 21
 Παχώμιος, ἀρχιμανδρίτης τῆς Μονῆς 'Ιβήρων 123-124, 125, 126, 146
 Πεδάκος Πολυχρόνης 353, 391
 Πελασγοί 179
 Πελοπόννησος 12, 14, 15, 16, 17, 18, 118
 Πένθος θανάτου, ζωῆς μάταιον και πρὸς Θεὸν ἐπιστροφή τοῦ Γιούστου Γλυκοῦ 52
 Πεντάκαλος Παντελεός 363, 391
 Περαταριά 338
 Περδικάρης Λεονάρδος 159
 Περδικάρης Μιχαήλ 303
 Περδικάρης Χαράλαμπος 350, 391
 Περδικῆς 'Αθανάσης 350, 352, 355, 370, 379, 383, 387, 389, 391
 Περδικῆς Νικόλδς 365, 391
 Περιγηματικὸν Πνεύματιον 160, 174
 Περίσταση 172

- Περὶ τῆς ξενιτείας ποιήματα 53
 Περὶ τῆς τῶν 'Ιεροκρητικῶν Ρητορικῆς τοῦ Κων. Οικονόμου 285
 Περούλης Νικόλδς 363, 391
 Πέρσης 'Αναστάσιος 362, 391
 Περσία 110, 176
 Περσικά τοῦ Βασ. Βατάτζη 176, 177
 Πεταμένος Κωνσταντής 350, 391
 Πετανίτης Κώστας 353, 362, 391
 Πετράρχης 399, 402, 403, 404
 Πετριδης Πλάτων 287
 Πετρομποῦργον 336 βλ. και Πετρούπολη
 Πέτρος ὁ Μέγας, τσάρος τῆς Ρωσίας 128, 130, 138, 140, 142, 143, 144, 149, 151, 152, 171
 Πετρούπολη 180, 326, 328, 329, 335, 336, 341, 344, 345
 Πήλιο 179
 Πηρία (''Ηπειρος) 15, 16, 18 βλ. και ''Ηπειρος
 Περράκης βλ. Βαλεντίνης
 Πιλάτος Λεόντιος 402, 404
 Πίνδαρος 403, 404
 Πίος Δ', πάπας Ρώμης 20
 Πίος Ε', πάπας Ρώμης 9, 10, 12, 13, 21, 23, 28, 32
 Πιτσαμάνος Γεράσιμος 179, 180
 Ποδάρης Δημήτρης 356, 391
 Ποιήματα τοῦ Γ. Σακελλάριου 287, 301
 Πόλας Γιάννης, ἀνηψιὸς τοῦ 'Αθανάση — 361, 394
 Πόλη βλ. Κωνσταντινούπολη
 Πολίτης 'Αλεξάνδρης 349, 353, 384, 395
 Πολίτης 'Αλέξης 288
 Πολίτης Γιωργάκης 350, 360, 391
 Πολίτης Σπύρος 352, 391
 Πολίτης Χρῆστος 370, 391
 Πολωνία 16, 18, 19, 21, 151, 164, 173
 Πομμερανία 147
 Πόντος 169
 Πορταίτισσα, εἰκόνα 121, 126, 127, 146
 Ποσειδῶν 300
 Ποτέμκιν 343
 Πούλιου Μαρκίδας 110
 Πουλχερία 189
 Πουτίβλ, μεθοριακὴ πόλη τῆς Ρωσίας 113, 136, 137, 147

- Πράσιнос Χρῆστος 356, 391
 Πρέβεζα 305-396· 'Αρχεῖο Μητροπόλεως Νικοπόλεως και Πρεβέζης (ΑΜΠ) 305-335 πολλ. ναὸς 'Αγ. Νικολάου Παλαιοῦ 313· ὑποπρόξενος τῆς Γαλλίας στήν Πρέβεζα, βλ. Παρούσης Σταθάκης
 Πρέβεζας συνθήκη ἢ σύνταγμα 307, 308, 318, 334, 348
 Πρίγκος 'Ιωάννης 174
 Προβατάρης Μανουήλ 11, 24, 27
 Πρόδρομος Θεόδωρος 49, 400, 404
 Προθεωρία εἰς τοὺς Νόμους τοῦ Χρῆστου Νοταρᾶ 181-274
 Προσαλέντης Σπύρος 357, 391
 Προσκυνητάρια 159, 167, 168
 Προύσα 48
 Πρόχορος, ἀρχιμανδρίτης τῆς Μονῆς Χιλανδαρίου 124
 Πτολεμαῖος Κλαύδιος, ὁ γεωγράφος 163
 Πυλαρινός 'Ιάκωβος 171
 Πύλη 305, 310, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 334, 336, 338, 339, 340, 342, 344, 372
 Ραιδεστός 172
 Ρακίνας βλ. Racine
 Ραφτάκος Θανάσης 359, 391
 ρεῖς ἐφέντης 306
 Ρεμπεκῆς Γεώργιος 365, 391
 Ρέντζος Γιωργάκης 356, 359, 383, 391
 Ρέντζος Θωμάς 354, 392
 Ρέντζος 'Ιερεμίας τοῦ Χρήστου 319, 322, 355, 366, 368, 392
 Ρέντζος 'Ιωάννης 354, 392
 Ρέντζος Νικόλαος τοῦ Θεοδώρου 315, 318, 319, 320, 324, 334, 355, 356, 360, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 379, 385, 387, 389, 390, 391, 392, 394, 395
 Ρέντζος Χρῆστος 359, 392
 Ρέντζου οἰκογένεια 318
 Ρεστοπάνος 'Αναγνώστης 360, 390
 Ρέτζος Δημήτρης 354, 360, 392
 Ρήγας Βελεστινλής 110
 Ρίγανος Δημήτρης 359, 392
 Ρίζο(ς) Χρῆστο(ς) 358, 369, 392

- Ρόδου μητροπολίτης· βλ. Παΐσιος 'Α-
γιαποστολίτης
Ρουζάνης Κωνσταντίνος 322, 353, 365,
366, 368, 392
Ρουκλής Γιάννης 352, 392
Ρουμανία, Ρουμάνοι 37, 38, 143
Ρούμελη (= 'Ανατολή) 49, 50, 68, 79, 80
Ρούμπος Χρῆστος 365, 392
Ρωμαιοί 188, 189, 190
Ρώμη 10, 14, 15, 21, 22, 23, 162, 179
Ρωσία, Ρῶσοι 111-154, 171, 172, 173,
176, 317, 323, 340, 342, 343
ρωσοτουρκική συμμαχία 348
ρωσοτουρκικός πόλεμος 317, 318, 343,
346
ρωσοτουρκικός στόλος 305, 309, 310,
321, 331
Σάββας, αρχιμανδρίτης τῆς Μονῆς 'Ιβή-
ρων 151
Σάββας, κελλάρης τῆς Μονῆς Chudov
(Κρεμλίνο) 148
Σαγκουνιάτζος Γεράσιμος 355, 392
Σακῆς Στάθης 363, 392
Σακελλάριος (σακελλάριος;) 332
Σακελλάριος Γεώργιος 287, 293, 301,
303, 304
Σάκος Μῆτζος 362, 392
Σαλαώρα 330, 372
Σαλός (;)· βλ. Σάπος
Σαμαντᾶς Βασίλης 351, 392
Σάμος 170
Σάμου ἀρχιεπίσκοπος· βλ. Γεωργεϊρή-
νης 'Ιωσήφ
Σαμουήλ, ἡγούμενος τῆς Μονῆς 'Ιβήρων
152
Σάμπος· βλ. Σιάμπος
Σανκουινιάτζος· βλ. Σαγκουνιάτζος
Σαντορίνη 164
Σάπος (Σαλός;) Γιάννης 363, 392
Σάπος· βλ. καὶ Σιάμπος
Σαραφίδης 'Εκτωρ 38
Σαρλέτας· βλ. Σιρλέτος
Σαρμαρτζῆς Θανάσης 358, 392
Σβέτζα Ζήσιμος 354, 362, 392
Σβέτζας Δημήτριος 352, 353, 368, 391,
392
Σέβσκ, μεθοριακὴ πόλη τῆς Ρωσίας 120,
139
Σελίμ [Α'], σουλτάνος 40
Σελίμ Β', σουλτάνος 12, 18
Σελίμ Γ', σουλτάνος [305], [306], [311],
[332], [338], [348]
Σενάτο· βλ. 'Επτανησιακὴ Γερουσία
Σεραφεῖμ, ἱερομόναχος τῆς Μονῆς 'Αγ.
Νικολάου (Μόσχα) 154
Σερβία, Σέρβοι 17, 18, 19, 142
Σέρβου 'Αναστασία· βλ. 'Οριου 'Ανα-
στασία
Σεφέρης Γιῶργος 304
Σηλυβρία 172
Σ(ι)άμπος Δημήτριος (Δῆμος) τοῦ Λάμ-
πρου 324, 356, 366, 367, 368, 392
Σ(ι)άμπος 'Ιωάννης 369, 392
Σ(ι)άμπος Χρῆστος τοῦ Λάμπρου 324
Σιγοῦρος Νικόλαος 344
Σιδέρης Βασίλειος 353, 368, 388, 390
Σικελία 20, 21
Σικέφερης· βλ. Σκέφερης
Σικ(ι)αδαρέσης· βλ. Σκιαδαρέσης
Σικουκῆς Κώστας 362, 392
Σίλιος· βλ. Silius
Σίμος (γερο -)· βλ. Γεροσίμος
Σινᾶ 'Όρος 165, 166, 167· βλ. καὶ Μονές/
Μονὴ 'Αγ. Αἰκατερίνης
Σιρλέτος, καρδινάλιος 23, 24, 27
Σκαλάβος· βλ. Σκιάβος
Σκαλτζᾶς Θανάσης 354, 392
Σκαρμουτζος Κωνσταντῆς 364, 392
Σκατζῆς Παναγῆς 356, 392
Σκέφερης 'Αναστάσης 358, 392
Σκέφερης Δημήτριος 353, 360, 362,
371, 388, 391, 392, 393
Σκιαδαρέσης Βασίλειος 354, 363, 370,
393
Σκισμένος Χρῆστος 363, 393
Σκιάβος· βλ. Κοζυλιώτης
Σκλαβούνος Ζέπος 351, 382
Σκλαβούνος· βλ. καὶ Μοραῖτης
Σκούκῆς· βλ. Σικουκῆς
Σκούρας Γιάννης 363, 393
Σκυθία 13, 17, 18
Σμύρνη 171, 173, 175, 279, 281, 286,
297, 298, 299, 301, 302, 303, 316

- Σολωμός Δ. 281
Σολομών 197
Σολομών, ἡγούμενος τῆς Μονῆς 'Αγ. Νι-
κολάου (Μόσχα) 111, 117, 133, 134,
135, 137, 140, 148, 149, 150
Σοροτήλα Δῆμος 352, 393
Σουηδία 161
Σουῖτας Χρῆστος 351, 364, 393
Σουλτζός Γεώργιος 351, 359, 393
Σουλειμάν ὁ Μεγαλοπρετῆς 162
Σούλι, Σουλιῶτες 317, 335
Σουλτάνος (;)· βλ. Τζουλτάνος
Σουμπσεκέης Τίνος (;) 370, 393
Σούνας Δημήτριος 360, 393
Σούντιας Σπυριδών, συμβολαιογράφος
'Αγ. Μαύρας 337
Σούρμπης Χρυσάνθος 350, 383, 389,
391, 393
Σούτσος Μιχαὴλ 174
Σόφια 17
Σοφία, ἀδελφὴ τῶν τσάρων 'Ιβάν καὶ Πέ-
τρου Ρωμάνοβ 138, 143, 151
Σοφία Σεϊράχ 197
Σπαλάτο 317
Σπαρτιώτης Βασίλης 358, 393
Σπαρτιώτης Γιῶργος 362, 393
Σπαρτιώτης Ζαφύρης 370, 393
Σπαρτιώτης Κωνσταντῆς 350, 351, 357,
370, 393, 396
Σπέτσες 171
Σπρατιώτης· βλ. Σπαρτιώτης
Σπύρου Γεώργιος 361, 393
Στάης Τυπάλδος, μητροπολίτης Φιλα-
δελφείας 195
Σταθάκης Δημήτριος 351, 393
Σταθάκης Ζήσιμος 351, 393
Στάθη (γερο -)· βλ. Γεροστάθη
Στάθη Πηνελόπη 175
Σταμάτης 'Αθανάσιος 320, 321, 322,
324, 346, 355, 364, 366, 368, 379,
380, 381, 382, 383, 384, 385, 386,
387, 388, 389, 390, 391, 392, 393,
394, 395, 396· βλ. καὶ 'Αθανάσιος,
ἱερέας καὶ Σταμάτης, ἱερέας
Σταμάτης, ἱερέας (= 'Αθανάσιος Στα-
μάτης;) 360, 383
Σταμάτης Σπύρος 358, 393
Σταμάτης Χρῆστος 359, 393
Σταμάτιος τοῦ 'Εμμανουήλ, 'Ελληνας
στὴ Μόσχα 152
Στάμου (παπα -)· βλ. Παπαστάμου
Σταμούλη Γιῶργος 352, 393
Στανάτης Δημήτριος 359, 393
Στασίνας Βασίλης 351, 385, 393
Στασίνας (;) Κωνσταντῆς (;) 370, 393
Στασίνου 'Αντώνης 359, 393
Στασίνου Βασίλης 359, 393
Στάτιος· βλ. Statius
Σταυρᾶς Νεῖλος, μοναχός, κωδικογράφος
(ΙΑ' /ΙΕ' αἰ.) 50
Σταυρόπουλος Πανάγος 352, 393
Στεβερέκης Χρῆστος 350, 393
Στεργιόπουλος Θανάσης 353, 393
Στράβων 163
Στρατούλης Θανάσης 370, 394
Συμεών Καβάσιλας· βλ. Καβάσιλας
Συνέσιος, ἱερομόναχος τῆς Μονῆς 'Αγ.
Νικολάου (Μόσχα) 154
Συρία 161
Σφαλτός· βλ. Φραντζῆς
Σωτήρης Λουδοβίκος 316, 317, 323, 343
Σωφρόνιος, ἐπίσκοπος 'Αχρίδος 21
Τὰ καθ' 'Υσμίνην καὶ 'Υσμινίαν τοῦ Εὐ-
σταθίου Μακρεμβολίτη 49
Τὰ κατὰ 'Αθηναίαν καὶ 'Αβρακόμην 'Ε-
φesiaκά τοῦ Ξενοφώντος τοῦ 'Εφε-
σίου 48
Τὰ κατὰ 'Αρίστανδρον καὶ Καλλιθέαν τοῦ
Κωνσταντίνου Μανασσῆ 49
Τὰ κατὰ Δάφνιν καὶ Κλόην τοῦ Λόγγου
48
Τὰ κατὰ Δρόσυλλαν καὶ Χαριμλέα τοῦ
Νικήτα Εὐγενιανοῦ 49
Τὰ κατὰ Λευκίππην καὶ Κλειτοφῶντα
τοῦ 'Αχιλλέως Τατίου 48
Τὰ κατὰ Ροδάθην καὶ Δοσικλέα τοῦ
Θεοδώρου Προδρόμου 49
Ταλαγιῶργος· βλ. Νταλαγιῶργος
Ταλαπήρας· βλ. Νταλαπήρας
Ταλιόνης 'Αποστόλης 361, 394
Ταμάρα Βασίλειος [312], 327, 328, 329,
[331], 332, 342, 343, 344, [373]
Ταμπάκης Κώστας 358, 394
Ταμπάκης Πολυχρόνης· βλ. Καβαδιάς

- Τάραντας, καθολική ἐπισκοπή τῆς Κάτω Ἰταλίας 22
- Ταράσιος, μοναχὸς τῆς Μονῆς Ἁγ. Νικολάου (Μόσχα) 150
- Ταρονᾶς (Ταρανᾶς) Ἀλεξανδρῆς 358, 394
- Ταρονᾶς Νικολὸς 353, 354, 380, 391
- Ταρτούφος τοῦ Μολιέρου 280
- Ταρχανιώτης Ἰωάννης 167
- Τάσσοσ· βλ. Tasso
- Τάτζας Ἀποστόλης (Τόλης) 352, 370, 385, 394
- Τάτιος Ἀχιλλεὺς 48
- Τελιμάρης· βλ. Ντελιμάρης
- Τένεδος 171
- Τέφας Γεώργιος 352, 394
- Τέφας Κωσταντῆς 369, 382
- Τζαβδῆς Πάνος 362, 394
- Τζαβίδης (;)· βλ. προηγ.
- Τζάμιος Ἀναστάσης 357, 394
- Τζακαλιώτης Κώστας 356, 368, 370, 394
- Τζακιανῆς Πάνος 364, 394
- Τζακλιώτης· βλ. Τζακαλιώτης
- Τζαμπαρᾶς Θανάσης 358, 394
- Τζαμπαρᾶς Χρῆστος 358, 394
- Τζαμπλάκου ποίημα 56
- Τζαούση (γαμπρὸς τοῦ-) Πέτρος 360, 394
- Τζαρακλῆς Λαμπράκης 351, 387, 394
- Τζαρλαμπᾶ Ἀκριβή, θυγ. Πάνου — βλ. Ἀνδρούτσου Ἀκριβή
- Τζαρλαμπᾶ οἰκογένεια 323
- Τζαρλαμπᾶ Χρυσὴ χήρα Πάνου — θυγ. Γεωργίου Λουρόπουλου 323, 343
- Τζαρλαμπᾶς Ἀλεξανδρῆς τοῦ Πάνου 317, 323, 338, 366, 370, 394
- Τζαρλαμπᾶς Ἀλέξανδρος τοῦ Σπύρου 323
- Τζαρλαμπᾶς Βαγγέλης τοῦ Πάνου 317
- Τζαρλαμπᾶς Γιαννάκης τοῦ Πάνου 317
- Τζαρλαμπᾶς Πάνος 343
- Τζαρτζαρώνης Παναγιώτης 357, 394
- Τζατούλας 350, 394
- Τζατούλας Γεώργιος 350, 394
- Τζενὸς Κωσταντῆς 362, 394
- Τζενὸς Στάθης 362, 394
- Τζιγαρᾶ Μαριόρα 290
- Τζιγαρᾶς Ἀλέξανδρος 293
- Τζιγαρᾶς Κωνσταντῆς 288-303
- Τζιγαρᾶς Νικόλαος 289
- Τζιγαρᾶς Νικόλαος Κ. 293
- Τζίρας Πάνος 317
- Τζομάκας Γεώργιος 362, 394
- Τζόρος Πάνος 361, 394
- Τζόρος· βλ. καὶ Τζούρος
- Τζόρτζης (δὲ-) Ρόκος 325, 344
- Τζουκαλιᾶς Θεωδωρῆς 356, 394
- Τζουκαρέλος Γιαννακὸς 354, 394
- Τζουλιάνης Μήτσος 350, 394
- Τζούμας Χρῆστος 353, 394
- Τζούννης Δημήτριος 371, 394
- Τζούννης Νικόλας 364, 394
- Τζουράκης Παναγιώτης 353, 358, 395
- Τζούρος Φίλιππος 361, 395
- Τζούρος· βλ. καὶ Τζόρος
- Τζούτζουρας Δῆμος 355, 395
- Τζούτζουρας Θανάσης 350, 358, 395
- Τῆνος 171
- Τιλένης Διαμαντῆς 354, 395
- Τιμόθεος, ἐπίσκοπος Κοριτσᾶς, μητροπολίτης Κάτω Ἰταλίας 9-33
- Τόλης Ἀποστόλης 363, 395
- Τόλης Νικόλας· βλ. Χρυσικός
- Τόλιας Γ. 110
- Τόνη Μαρία, Τονίμαριας [= Ἀντώνιος Μαρία Καποδίστριας:] 329
- Τότζικας Ἀνδρέας 353, 395
- Τότζικας Βασίλης 351, 395
- Τότζικας Χρῆστος 358, 395
- Τούλτζινο, κάστρο 16
- Τουρκεστάν 176
- Τουρκία, Τούρκοι 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 25, 26, 118, 119, 129, 163, 173, 180, 311, 315, 340, 342, 343, 346· βλ. καὶ Ὁθωμανικὴ αὐτοκρατορία
- Τουρνεῦρος· βλ. Le Tourneur
- Τρασιᾶς Ἀναστάσης 350, 360, 395
- Τραχανᾶς Ἀναγνώστης 350, 380, 394, 395
- Τρέντο, Σύνοδος τοῦ — 22
- Τρηκῶν ἐκκλησία 187
- Τριανταφυλλίδης Μ., Γραμματικὴ 12
- Τριάντογλη Νικ. καὶ ἀδελφία 356, 395
- Τριβωνιανὸς Σίδης 193
- Τρικαλιώτης Ἀποστόλης 359, 395
- Τρικαλιώτης Δῆμος 351, 395

- Τρικαπότης Δημ. 359, 395
- Τρίκη 187
- Τρικλίνιος 403
- Τρίκος Δημήτρης 360, 395
- Τροία 171
- Τρυφιάτης Ζαφύρης 351, 380, 395
- Τσατούλας· βλ. Τζατούλας
- Τσεχία 174
- Τσίβιτα· βλ. Civita
- Τσιγαρᾶς Γεώργιος 302
- Τσιγαρᾶς Νικόλαος Δ. 302
- Τυβίγγη 164
- Τυπογραφεῖο Μόσχας· βλ. Μόσχα
- Τύχαι Τηλεμάχου τοῦ Fenelon 280, 281
- Τωμαδάκης Ν. 404
- Φαίδρα τοῦ Ρακίνα 280
- Φακινέης, Φακινέλης 320
- Φακίρης Μήτσος 364, 395
- Φάκος Γιάννης 363, 395
- Φάμπιο δὲ Σαραφίνο 24
- Φανάρι, Φαναριώτες 172, 173, 332
- Φαρσαλῖς (Pharsalia) τοῦ Λουκανοῦ 284
- Φεργικεὸς Σάχ, βασιλιάς τῆς Ρούμελης 50
- Φενελών· βλ. Fénelon
- Φιλάργυρος τοῦ Μολιέρου 280, 281
- Φιλικὴ Ἐταιρεία 180
- Φίλιππα Ἀλεξάνδρα, θυγ. Παναγιώτη — βλ. Διγόννη Ἀλεξάνδρα
- Φιλιππίδης Ἀργύρης 178, 179
- Φιλιππίδης Δανιὴλ 156, 176, 178, 291
- Φίλιππος, ἀρχιμανδρίτης τῆς Μονῆς Χιλανδαρίου 124
- Φίλιππος, βασιλεὺς τῆς Ἰσπανίας 12, 16, 18
- Φιλιπούπολη 175
- Φιλοθήκη 168
- Φιλολογικὸ Γυμνάσιο Σμύρνης 279, 293, 299, 300
- Φλωρεντίας σύνοδος 142
- Φλώριος καὶ Πλάτζια-Φλώρα 49
- Φόρτε Ἀντώνης 358, 395
- Φραγκίσκος Α', βασιλιάς τῆς Γαλλίας 162
- Φράγκοι 118
- Φραγκοφύρτη 164
- Φραντζῆς Σφαλιτὸς Ἰωάννης 353, 361, 395
- Φωκᾶς Ἰωάννης 166, 167
- Φώτιος Νικόλαος 333, 355, 395
- Φώτιος, πατριάρχης Κων/πόλεως 193
- Φωτολάμπρος Κωνσταντῆς 353, 395
- Χαβάνης Θανάσης 354, 360, 395
- Χαλέπι 166
- Χαλικιᾶς Γεώργιος 360, 395
- Χαλκιοπούλιτης Θανάσης 358, 368, 395
- Χαλκιοπούλος Νικόλαος τοῦ Δανιὴλ 332
- Χελᾶς Γεώργιος 357, 395
- Χιμάρα 16, 18
- Χίος 175
- Χλομούτζι 15, 16
- Χοντρῆς (;)· βλ. Χρότρης
- Χόρτης Ἀντώνης 354, 395
- Χρῆστος (;) 356, 396
- Χρῆστος (;) 364, 396
- Χρήστου Γεώργιος 360, 395
- Χρήστου Γιάννης 357, 395
- Χρήστου (;) Πανάτζιος· βλ. Πανάτζιος
- Χρισκοῦ· βλ. Χρυσικοῦ
- Χριστόφορος Λιμπέροβ, Ἑλληνας τῆς Μόσχας 148
- Χρότρης (τῆς -;) Στάθης 360, 395
- Χρύσανθος Νοταρᾶς 159, 160, 175, 181-199
- Χρυσικός Τόλης Νικόλας 363, 396
- Χρυσικοῦ Κωνσταντῆς 357, 396
- Χρυσίππος 188
- Χρυσολόγος, μοναχὸς τῆς Μονῆς Ἰβήρων 150
- Χτενᾶς Θωμᾶς 359, 396
- Ψαλμοὶ τοῦ Δαβὶδ 285
- Ψιλανδὸς Γεώργιος 352, 356, 386, 391, 396
- Ψορούλης Γιάννης 364, 396
- Ψωμᾶς Ἰωάννης (;) 368, 384

- Adam Frederick 179
A Description of the Present State of Samos... 169
Allgemeiner Litterarischer Anzeiger 110
 Alter Franz-Karl 110
- Batteux Ch. 283
 Bisignano, καθολική επισκοπή της Κάτω Ἰταλίας 22
 Blair Hugh 282, 283, 284
 Bottoni Giuseppe (Βοτόνης) 298, 299
 Brindisi, καθολική επισκοπή της Κάτω Ἰταλίας 20, 22
 Bursalı Haşimi 48
- Cacimali Costa 354
 Camoëns (Καμοένος) Luis de 284
 Caravella Spiridion· βλ. Καραβέλας
Cemşid ü Hurşid 47
 Civita, Τσίβιτα, Τζιβιτάτα 23, 24
 Continente· βλ. Κοντινέντες
 Corfù· βλ. Κέρκυρα
 Costantinopoli· βλ. Κωνσταντινούπολη
- De Calendario Novo Gregoriano* 164
Del sito, e lodi della città di Napoli 167
 Denton Henry 169
 Du Cange Charles 163
 Dupuy La Chapelle 281
- Europa· βλ. Εὐρώπη
Eventus Rephae et Michrae 48
- Federata Repubblica· βλ. Ἐπτάνησος
 Πολιτεία
 Fénelon (Φενελών) 280, 281
 Fuhrmann 283
- Galland Antoine 170
 Gelibolulu Âli 48
 Gerlach Στέφανος 163
 Gessner (Γέσνερος) 280
 Giannina· βλ. Ἰωάννινα
 Gravina di Puglie 20, 21

- Guilford λόρδος· βλ. North Frederic
- Harpe (de la -) J. F. 283
Huşrev ü Şirin 47
- Irigoin Jean 403
 Isa Ümmi 48
 Isole Ioniche 374· βλ. καὶ Ἐπτάνησος
- Klopstock (Κλωπστόκος) Fr. G. 280, 281, 284
 Kotzebue (Κοτσεβού) 280
- Larino, Λαρίνα, ἐπισκοπή 22, 23
 Le Tourneur (Τουρνενϋρος) 282, 288, 289, 292, 293, 294, 295, 298
Leyla vü Mecnum 47
 Linz 173
 Locke, πρόξενος τῆς Βρεταννίας στὸ Χάλεπι 166
 Lucanus (Λουκανός) M. A. 284
 Luropulo Marino· βλ. Λουρόπουλος
- Macazzi Attanasio· βλ. Μακάτζης
Magasin Encyclopédique 110
 Meemet efendi· βλ. Μεχμέτ
Mihri ü Mah 47
Mihr ü Vefa 48
 Milton (Μίλτων) J. 284
 Molière (Μολιέρος) 280, 281
 Mustafa Defteremini 48
- Negri Pietro· βλ. Νέγρης
 Nisset efendi· βλ. Νισέτ
 North Frederic, fifth Earl of Guilford 175
- Oruzhejnaja palata 120
 Ossian ("Όσσιαν) 287
- Papapostoli Gianni· βλ. Παπαποστόλης
 Patenta Gianni· βλ. Πατέντας
 Perataria· βλ. Περαταριά

- Pertusi A. 402
 Purchas Steven 166
- Racine (Ρακίνας) 280
 Renzo Nicolò· βλ. Ρέντζος
 Rollin Ch. 283
- Salagora· βλ. Σαλαώρα
 San Juan de Fuca 166
 Santa Maura 354, 366, 369, 371, 374· βλ. καὶ Ἁγία Μαύρα, Λευκάδα
Secretum 399
 Senato· βλ. Ἐπτανησιακὴ Γερουσία
 Silius (Σίλιος) 284
 Stamati Attanasio· βλ. Σταμάτης
 Stadius (Στάτιος) 284
Süheyl ü Nevbahar 47
- Tasso (Τάσσο) Torquato 280, 284, 297
- Tavernier Jean Baptiste 169
 Thomson J. 287
- Veltwick Gerard 162
 Villoison Jean Baptiste Gaspar d'Anse de 158
 Vlaco Attanasio· βλ. Βλάχος
 Voltaire· βλ. Βολταῖρος
- Wieland (Βειλάνδος) 280
 Wischniacow, ἐπιτετραμμένος τῆς Ρωσίας στὴν Πύλη 172
- Young (Γιόγκ) Edward 279-304
Yusuf u Züleyha 47
- Zaporozhje 116
 Zambelli Zaccaria· βλ. Ζαμπέλης

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΟΥ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ
ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

Α'. ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

(1) *Επετηρίς τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἀρχείου*

Τόμος 1 (1939), σελ. 167.	Τόμος 11 (1961), 1997, σελ. 207.
Τόμος 2 (1940), σελ. 160.	Τόμος 12 (1962), σελ. 227 + 4 πίν.
Τόμος 3 (1950), σελ. 178 + 1 χάρτ.	Τόμος 14 (1964), σελ. 317 + 2 πίν.
Τόμος 4 (1952), σελ. 218 + 9 πίν.	Τόμος 15-16 (1965-1966), 1997, σελ. 335 + 6 πίν.
Τόμος 5 (1955), σελ. 155.	Τόμος 17-18 (1967-1968), 1997, σελ. 119 + 16 πίν.
Τόμος 6 (1956), σελ. 240 + 5 πίν.	Τόμος 19-20 (1969-1970), 1997, σελ. 161.
Τόμος 7 (1957), σελ. 139 + θ' + 23 + 2 πίν.	
Τόμος 8-9 (1958/59), σελ. 215 + 2 πίν.	
Τόμος 10 (1960), 1997, σελ. ζ' + 257 + 4 πίν.	

(2) *Μεσαιωνικά και Νέα Ἑλληνικά*

Τόμος 1 (1984), σελ. 461 + 72 πίν.	Τόμος 4 (1992), σελ. 403 + 87 πίν.
Τόμος 2 (1986), σελ. 361 + 50 πίν.	Τόμος 5 (1996), Μνήμη Λ. Βρανούση, σελ. 454.
Τόμος 3 (1990), σελ. 453 + 70 πίν.	Τόμος 6 (2000), σελ. 436.

Β'. ΑΥΤΟΤΕΛΗ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

- (1) ΝΙΚΗΤΑ ΝΗΦΑΚΗ, *Μανιάτικα ιστορικά στιχουργήματα* (Έκδοσις ΣΩΚΡ. ΚΟΥΓΕΑ), Ἀθήναι 1964, 8ον, σελ. ιβ' + 240 + 2 πίν.
- (2) ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΞΟΔΙΛΟΥ, *Ἡ Ἑταιρεία τῶν Φιλικῶν* (Έκδοσις Λ. ΒΡΑΝΟΥΣΗ καὶ Ν. ΚΑΜΑΡΙΑΝΟΥ), Ἀθήναι 1964, 8ον, σελ. 42* + 175 + 8 πίν. + 1 χάρτ.
- (3) ΕΥΑΓΓ. ΣΚΟΥΒΑΡΑ, *Ὀλυμπιότητα. Περιγραφή καὶ ἱστορία τῆς Μονῆς. Κατάλογος τῶν Χειρογράφων. Χρονικά Σημειώματα. Ἀκολουθία Παναγίας τῆς Ὀλυμπιότητος. Ἐγγράφα ἐκ τοῦ Ἀρχείου τῆς Μονῆς, 1336-1900*, Ἀθήναι 1967, 8ον, σελ. ιζ' + 638 + πίν. ΙΓ' (ἐγχρωμοὶ) + XV (ἀσπρόμαυροι).
- (4) *ΤΑ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ ΤΩΝ ΜΕΤΕΩΡΩΝ*: Κατάλογος περιγραφικὸς τῶν χειρογράφων κωδίκων τῶν ἀποκειμένων εἰς τὰς Μονὰς τῶν Μετεώρων.
(α') Τόμος Α': *Τὰ χειρόγραφα τῆς Μονῆς Μεταμορφώσεως*. Ἐκ τῶν καταλοίπων ΝΙΚΟΥ Α. ΒΕΗ. Προλεγόμενα - Προσθήκαι Λ. ΒΡΑΝΟΥΣΗ - Δ. Ζ. ΣΟΦΙΑΝΟΥ,

- Β' έκδοσις, Ἀθήναι 1998, 8ον, σελ. 77* + 793 + εἰκ. Α'-Η' + πίν. I-LXXII (ἀσπρόμαυροι) + LXXIII-XCVI (ἐγχρωμοί) — Α' έκδοσις: Ἀθήναι 1967.
- (β') Τόμος Β': *Τὰ χειρόγραφα τῆς Μονῆς Βαρλαάμ*. Ἐκ τῶν καταλοίπων ΝΙΚΟΥ Α. ΒΕΗ. Προλεγόμενα, προσθήκαι, ἐπιμέλεια Δ. Ζ. ΣΟΦΙΑΝΟΥ, Ἀθήναι 1984, 8ον, σελ. κγ' + 477 + πίν. ΜΗ' (ἐγχρωμοί) + 212 (ἀσπρόμαυροι).
- (γ') Τόμος Γ': *Τὰ χειρόγραφα τῆς Μονῆς Ἁγίου Στεφάνου*, ὑπὸ ΔΗΜ. Ζ. ΣΟΦΙΑΝΟΥ, Ἀθήναι 1986, 8ον, σελ. λθ' + 485 + εἰκ. 6 + πίν. ΞΔ' (ἐγχρωμοί) + 208 (ἀσπρόμαυροι).
- (δ') Τόμος Δ': *Τὰ χειρόγραφα τῆς Μονῆς Ἁγίας Τριάδος*, Μέρος Πρῶτον - Μέρος Δεύτερον, ὑπὸ ΔΗΜ. Ζ. ΣΟΦΙΑΝΟΥ, Ἀθήναι 1993, 8ον, σελ. λη' + 866 + εἰκ. Θ' + πίν. ΠΑ' (ἀσπρόμαυροι) + XIII (ἐγχρωμοί) + 214 (ἀσπρόμαυροι).
- (5) ΑΝΑΣΤ. Κ. ΟΡΛΑΝΔΟΥ, *Τὰ χαράγματα τοῦ Παρθενῶνος*. Τῆ συνεργασία Λ. ΒΡΑΝΟΥΣΗ, Ἀθήναι 1973, 8ον, σελ. 46* + 199 + 8 πίν.
- (6) ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΧΟΥΜΝΟΥ, *Ἡ Κοσμογέννησις. Ἀνέκδοτον στιχοῦργημα τοῦ ΙΕ' αἰῶνος. Ἐμμετρος παράφρασις τῆς Γενέσεως καὶ Ἐξόδου τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης*. Κριτικὴ ἔκδοσις ὑπὸ ΓΕΩΡΓΙΟΥ Α. ΜΕΓΑ, Ἀθήναι 1975, 8ον, σελ. VIII + 221 + 14 πίν.
- (7) ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ Ο ΕΞ ΟΙΚΟΝΟΜΩΝ, *Ἀλληλογραφία*, Τόμος Α', 1802-1817. Ἐπιμέλεια: ΚΩΣΤΑΣ ΛΑΠΠΑΣ καὶ ΡΟΔΗ ΣΤΑΜΟΥΑΝ, Ἀθήναι 1989, 8ον, σελ. νβ' + 433 + 16 πίν.
- (8) *ΕΦΗΜΕΡΙΣ*, Βιέννη 1791-1797. Ἐκδότες: Μαρκίδες Πούλιου. Ἀνασυγκρότηση τῆς σειρᾶς σὲ φωτοτυπικὴ ἐπανάκδοση. Ἐκδοτικὴ φροντίδα, Προλεγόμενα, Σημειώσεις κτλ. ΛΕΑΝΔΡΟΥ ΒΡΑΝΟΥΣΗ, Ἀθήναι 1995.
- (α') Τόμος 1: *ΕΦΗΜΕΡΙΣ* τοῦ ἔτους 1791, 8ον, σελ. 150* + 587 + 1 χάρτ.
- (β') Τόμος 2: *ΕΦΗΜΕΡΙΣ* τοῦ ἔτους 1792, 8ον μικρόν, σελ. 16* + 1193.
- (γ') Τόμος 3: *ΕΦΗΜΕΡΙΣ* τοῦ ἔτους 1793, 8ον μικρόν, σελ. 16* + 1089.
- (δ') Τόμος 4: *ΕΦΗΜΕΡΙΣ* τοῦ ἔτους 1794, 8ον μικρόν, σελ. 15* + 1225.
- (ε') Τόμος 5: Προλεγόμενα Λ. ΒΡΑΝΟΥΣΗ στὴν *ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ* τοῦ ἔτους 1797, 8ον μικρόν, σελ. 1069.
- (ς') Τόμος 6: *ΕΦΗΜΕΡΙΣ* τοῦ ἔτους 1797, 8ον μικρόν, σελ. 1173.
- (ζ') Τόμος 7: *Εὑρετήρια. Κύρια ὀνόματα καὶ Γλωσσάριο*, Ἀθήναι 2000, 8ον, σελ. ι' + 323.
- (9) ΛΕΟΝΑΡΔΟΥ ΝΤΕΛΛΑΠΟΡΤΑ, *Ποιήματα (1403/1411)*. Ἐκδοσις κριτικὴ. Εἰσαγωγὴ, Σχόλια καὶ Εὑρετήρια Μ. Ι. ΜΑΝΟΥΣΑΚΑ, Ἀθήναι 1995, 8ον, σελ. μ' + 516 + 8 πίν.
- (10) FRANÇOIS SCOUPHOS, *Ἡ Γραμματοφόρος (Le Courier)*. Édition critique du recueil de ses lettres avec Introduction, Commentaire et Répertoires par M. I. MANOUSSACAS et avec la collaboration de MICHEL LASSITHIOTAKIS, Athènes 1998, 8ον, σελ. 516.
- (11) *Ἐπαναστατικὰ τραγοῦδια τοῦ Ρήγα καὶ ὁ ὕμνος στὸν Μποναπάρτε τοῦ Πετραιβοῦ*. Ἡ ἔκδοσις τῆς Κέρκυρας (1798). Φωτομηχανικὴ ἀνατύπωση. Προλογικὸ σημεῖωμα ΚΩΣΤΑΣ ΛΑΠΠΑΣ, Ἀθήναι 1998, σελ. 4 + 4 + 12 + 4 + 2 εἰκ. (σὲ φάκελο).
- (12) ΕΛΕΝΗ ΑΓΓΕΛΟΜΑΤΗ-ΤΣΟΥΓΚΑΡΑΚΗ, *Τὰ ταξίδια τοῦ λόρδου Guilford στὴν Ἀνατολικὴ Μεσόγειο*, Ἀθήναι 2000, 8ον, σελ. 373.
- (13) *Ἀνέκδοτα στιχοῦργήματα τοῦ θρησκευτικοῦ θεάτρου τοῦ ΙΖ' αἰῶνα, ἔργα τῶν Ὁρθόδοξων Χίων κληρικῶν Μιχ. Βεστάρχη, Γρηγ. Κονταράτου, Γαβρ. Προσοφᾶ*. Ἐκδοσις κριτικὴ μετ' εἰσαγωγῆς, Σχόλια καὶ Εὑρετήρια Μ. Ι. ΜΑΝΟΥΣΑΚΑ καὶ Β. ΠΟΥΧΝΕΡ, Ἀθήναι 2000, 8ον, σ. 414.

Ο ΕΚΤΟΣ ΤΟΜΟΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ
ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΑ ΚΑΙ ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ
ΤΥΠΩΘΗΚΕ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ
ΤΟΝ ΙΟΥΝΙΟ ΤΟΥ 2000
ΣΤΗ ΜΟΝΟΤΥΠΙΑ
ΤΟΥ ΣΠΥΡΟΥ Φ. ΛΕΝΗ
ΣΕ 750 ΑΝΤΙΤΥΠΑ